

bokselskap.no, Oslo 2017

Amalie Skram: *Afkom*

Teksten i bokselskap.no følger *Samlede verker*, 1924 (3. utg.), bind 4 (Kristiania, Gyldendal). Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no)

ISBN: 978-82-8319-333-6 (digital, bokselskap.no), 978-82-8319-334-3 (epub), 978-82-8319-335-0 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Amalie Skram

Afkom

bokselskap.no

Oslo 2017

I

«Du tør prøve paa det, din Mønsterstilk,» hvisked i den latinske Time Sidekammeraten til Severin Myre, en mørkhaaret Gut, tynd og spinkel og med hjemmesydde Klær. Adjunkt Petersen havde rost Severins latinske Stil og sagt, han ventede, at han næste Gang vilde skrive den aldeles fejlfri. Severin sad der rød og trykket, og Gutterne tilkasted ham foragttfulde Blikke.

Da Timen var forbi skulde Klassen ha Frikvarter. Adjunkten rejste sig, og Gutterne stormede ud.

Severin gik langsomt nedover den brede Graastenstrappe, der førte til Vestibulen, hvorfra man kom ud paa Legepladsen. Han fik Puf i Ryggen og Slag i Hodet af knyttede Næver fra Gutterne, som fløj forbi, mens Skjældsord og Spottegloser stod som en Hagelbyge omkring ham. Uden at lade, som han mærked det, holdt han sig fast i Rækværket og fortsatte rolig sin Vej. Lærerens

Ord blev ved at lyde i hans Øren, og saa tænkte han paa, at Adjunkten havde glemmt igjen Bogen, som indeholdt Oversættelserne paa Stileopgaverne. Han saa den saa tydeligt ligge paa Kathedret tilhøjre. Om han nu benytted sig af Lejligheden? Var han resolut og hurtig, kunde han gjøre det paa et Minut. Det vilde være stolt at skrive en fejlfri Stil. Han var ogsaa flink nok i Latin til at kunne det. Der var bare *det* ivejen, at han havde det med at sidde i Ørske. Derfor vilde der aldeles ikke være noget Bedrageri i det. Og tænk: være *sikker* paa, at Stilen var fejlfri.

Paa Trappens nederste Trin stod han stille og saa sig om. Alle var væk; ingen at se eller høre. Hurtig sprang han opover igjen, stansed paa Gangen, spejded og lytted, og smutted saa ind i Klassen, hvis aabne Dør han sagte trak til efter sig. Han fik fat paa et Stykke Papir og en Blyant, snapped Bogen, og gik hen til Vinduet, hvor han med skjælvende Fingre bladed gennem Opgaverne, fandt, hvad han søgte og begyndte at skrive af. Da han næsten var færdig, hørte han Adjunkt Petersens knirkende Støvleskridt i Klassen ved Siden af. En stivnende Angst fo'r igjennem ham. Lynsnart slog han Bogen sammen og krammed Papiret til en Klump i Haanden. Idetsamme gik Døren fra Sideværelset op, Severin vendte sig og saa Adjunkten staa der. Alting danste for hans Øjne, og han følte sig fortabt for Tid og Evighed. Der paakom ham en Drift til at kaste sig ned for Læreren med et Raab om Naade.

«Hvad staar Du der for Gut? Vil Du værsgod ned og trække frisk Luft!»

Hurtig som i et Glimt forstod Severin, at han kunde redde sig, og i samme Nu var Omvæltningen foregaat i hans Indre.

Han saa paa Adjunkten med et ærbødig Smil, der lyste op i de store mørke Øjne og løb mod Døren.

«Har Du ikke set en Bog, jeg brugte i Timen,» raabte Adjunkten efter ham.

«Der ligger en i Vinduet,» var Severins frejdige Svar, og saa smøg han gennem Døren, let og glad og opfyldt af en levende Taknemmelighedsfølelse mod Adjunkten. Dette, at ikke den svageste Mistanke var opkommet i ham, rørte Severin, saa at han fik Taarer i Øjnene. Sandelig var ikke Adjunkt Petersen et ædelt Menneske! Og ham kaldte de Lucifer. – For et Pak af nogen Gutter! Men Severin skulde vist aldrig ta det Navn paa sin Tunge. Beflitte sig tværtimod paa at

bli værdig til Adjunktens gode Omdømme. Dette med Bogen skulde være hans sidste «Streg».

Under disse Betragtninger var han kommen ned paa Legepladsen. Der stod Størsteparten av Klassen og stak Hoderne sammen. Han hørte Ordene:

«Mønsterstilken» og «Lucifer» og «statuere et Eksempel». Men saasnart de fik Øje paa Severin, saa de ud i Luften med ligegyldige Miner.

«Det er altsaa paa Søndag, vi skal paa Bal til Dig, du Henrik?» det var Mikkell Mejer som spurgte; han var stor og forspist med et underlig skaldet Ansigt og fine blaa Klædesklær.

«Javel,» svarte Henrik, som var høj og hvidblond, Søn af rige Konsul Smith paa Strandgaden. «Men der kommer forresten Invitation hjem til Dere. Vi blir 30 Par, 14 Stykker her fra Klassen altsaa, med mig selv.»

«Fjorten Stykker her fra Klassen» – Severin regned og regned og fik det, naar han trak fra dem, som der umuligt kunde være Tale om, ikke til mere end 13, hvis han ikke selv var den fjortende. Men hvorfor havde Henrik saa ikke sagt noget? Han grundet over dette Resten af Formiddagen og haabed. Hvergang Timen var ude, at nu kom det. Da han blev hørt i Tysk, hakked han i det, og oversatte galt, og hans Blik droges uafsladelig over mod Henrik, i hvis Ansigt han søgte at læse. Hvis Henrik blir hørt, skal jeg der, tænkte han, hvis han ikke blir hørt, skal jeg der ikke.

Da Skoletiden var forbi, og Gutterne laved sig til at gaa, holdt Severin sig ved Siden af Henrik, mens han lod, som han var optat af sit eget. Nedover Trapperne fulgte han ham i Hælene, og da de i Vestibulen tog Tøjet paa, tabte han ham ikke et Sekund af Syne. Hvergang Henrik aabned Munden for at sige noget, klapped Severins Hjærte, og al hans Sans samled sig i en anspændt Lytten. Ude paa Gaden søgte Severin at slaa Følge med ham, men Henrik sakked agterud og tog Mikkell Mejer under Armen. Saa skyndte Severin sig afsted. Han følte sig saa usigelig skamfuld, og han brændte efter at komme hjem, hvor idetmindste ingen vidste det.

Da han naade Hjørnet af Domkirkegaden, satte han paa Løb men husked saa, at Mikkell Mejer bode der, og at altsaa Henrik straks blev alene. Han sagtned sine Skridt, og idetsamme raabte Henrik paa ham. Glæden fløj varm igjennem ham,

og der kom som et Slør for hans Øjne. Rask vendte han om og sprang tilbage.

«Aa laan mig Kniven din lidt,» bad Henrik, som i den lukkede Haand holdt en Cigar, hvoraf Spidsen stak frem mellem Tommel- og Pegefingeren.

«Staa for mig mens jeg tænder,» vedblev Henrik, efter at ha brugt den Kniv, Severin havde rakt ham.

Med ivrig Tjenstvillighed tog Severin Huen af og holdt den op foran Henrik, som kasted et spejdende Blik bag sig, før han tændte. Saa fulgtes de ad nogle Skridt. Severin kunde ikke faa Maalet op. Henrik saa sig idelig tilbage.

«Død og Krite, Lucifer!» udbrød Henrik pludselig – han drejed rask tilhøjre og skyndte sig nedover Skostrædet. Severin vendte sig om. Der kom Adjunkt Petersen med Briller paa Næsen og svingende Spaserstok.

Severin gik videre med en sviende Følelse i Brystet. Han tænkte uafslædig paa, at hvis bare Henrik havde sagt de faa Ord: «Du, det er sandt, Severin, jeg glemte at be Dig til paa Søndag» – saa kunde han nu ha været saa sjæleglad og let om Hjærtet. Han gjentog Sætningen saa længe for sig selv, indtil han ganske tydelig hørte Henriks Stemme sige den, og sig selv svare: «Mange tusen Tak, men jeg er desværre udbuden.» Det var han nemlig bestemt paa at ville sige. At gaa var der ikke Tale om. Ikke kunde han danse, men det vidste ikke Kammeraterne, og aldrig i Verden vilde han faa Lov. Dans var en syndig Fornøjelse, mente Forældrene. Det skulde deres Børn aldrig ta Del i. Men alligevel, indbuden vilde han være; det var saa krænkende at bli sat udenfor altid.

Og nu denne Henrik, som han aldrig havde gjort andet end Tjenester. Vilde nu ogsaa han slaa Haanden af ham. Smiths havde sikkert ingenting imod, at han blev buden. Konsulen ialtfald ikke. Hans Far havde jo altid havt saa meget med Konsulen at. gjøre – og desuden – Henrik fik jo Lov til alt, hvad han vilde.

Hans Smerte blev tilsidst saa heftig, at han pønsed paa at aabne sit Hjærte for Henrik. Ligeftrem tigge ham om en Indbydelse. Men naar han skulde sige det, kom han sikkert til at græde, og det var dog altfor flout. Ja, men det fik ikke hjælpe. Alting heller end at lide dette.

Ved Hjørnet af Strandgaden stod han stille og saa efter Henrik. Han maatte komme opover Torvet fra Skostræde. Og ganske rigtig, nede ved Børsen kom

han, roligt dampende paa Cigaren, med Bøgerne i en Rem under Armen.

Et Par Sekunder stod Severin og ventede. Saa blev han greben af Forfærdelse over sit Forehavende. Hurtig skraade han over Gaden, sprang op gjennem Apothekersmuget og gik Markevejen hjem istedetfor Strandgaden, som han plejede.

II

Huset, hvori Severins Forældre boede, laa øverst i Kippersmuget, der fra Lille Markevejen førte ned til Strandgaden. Det var enetages med tre Fag Vinduer nedenunder, og to Fag i den brede Gavl. Udenfor Gadedøren var der to Stentrappetrin, og langs Husets ene Side løb et Smit, hvorigjennem man kom ind paa Gaardspladsen.

Inde i Gangen kunde Severin paa de forskellige Lyde fra Fremstuen høre, at Familien var gaat tilbords. Han hang Huen og Bogremmen fra sig, og skyndte sig ind.

Moren sad ved Skubordet i graarudet Kjole og sort fileret Haarnæt, og øste op Velling. Ligeoverfor sad Myhre og spiste i Taushed. Han var uden Snip og havde Pulsvanter istedenfor Manchetter. Kinderne var gule og slappe, Skjægget uredt og Øjnene røde og forvaagede.

Severin fik Skjænd, fordi han kom saa sent. De tre mindre Brødre gjorde Grimacer til ham, mens de slubred i sig Vellingen, og Søsteren kneb ham i Armen.

«Se her Fie, bær op til Bedstefar.»

Søsteren, en Pige i Femtenaarsalderen med svære Fletter nedover Ryggen, la Skeen fra sig, og rejste sig. Hun tog fra Komoden et Bræt, hvorpaa Moderen stilled to Tallerkener, en med Velling og en med Spegesild og Poteter.

«Er han syg idag, Bedstefar?» Det var Myre som spurgte.

Moren trak Munden skjæv og sa: «Det var ogsaa nokke te spørre om,» og

Jens, den næstældste Gut, mumled halvhøjt: «Bedstefar ligger jo altid nu.»

Fie, som havde være oppe paa Skraakammeret hos Bedstefaren, kom ind igjen med Brættet.

«Han tog Velling, men Silden var for salt, sa han.»

«End sig salt!» – blaaste Madammen, men slog saa over i en anden Tone: «Det er heller ikkje Mat hverken for han eller mig, saa gaar med denne Hugbitten. Men eg har jo aldrig en Skilling. Her har de trukket med Regninger. – Ka Du tænker paa, vet eg ikkje.»

Myre sukked, og det lød som han havde ondt for at svælge Maden. Da han var færdig, skjøv han Tallerkenen fra sig og sa højlydt:

«Læs fra Bore', Severin.»

Severin begyndte, men idetsamme lød der fra Alkoven ved Siden af et gneldrende Barneskrig, som ganske opslugte Lyden af Ordene.

Fie tog af Bordet, og Madammen satte sig i Sofabænken med Spædbarnet, som hun gav Die. Myre havde hentet en Hammer og begyndte at slaa Søm i et Stolebetræk, som var gaat løst.

«Hold op med den Bankningen,» skjændte Madammen, og tog sig til Hodet.

Hun havde jo saa tit vært sint, fordi han havde glemt det, kom det mumlende fra Myre, og saa vrissed Madammen, at han altid var saa heldig til at vælge sine Tider. Myre la Hammeren fra sig oppe ved Ovn, og gik mod Døren, men saa spurgte Madammen, om han ikke skulde vente paa Kaffen, og fik til Svar, at det kunde være det samme.

Jaja, men han maatte la' hende faa nogle Penger.

Myre tog op en Skindpung og tømte den paa Bordet. Han skubbed med Langfingeren til Pengestykkerne mens han talte dem.

«To Ort og atten Skilling. Det er alt ka eg har.»

Jo det skulde hun komme langt med! Hun maatte ha flere ikvæld – Madammen raabte det efter ham, da han alt var ude af Døren. «Hører Du Myre, kom ind lidt igjen!»

«Eg har 'kje Ti'er nu.»

III

«Ørr ørr ørr, rrø rrø rrø,» prated den smilende Lille, som paa Madam Myres Fang strakte sine Lemmer i Velvære, og stirred paa sin snart sprigende, snart krummede Fingre.

«Ørr, ørr, ørr,» snakked Moren efter, mens hun med Pegefingeren strøg om Barnets Mund og Hage. «Saa hun skulde prate og smilte litevete hun. Ja, hun kan prate og smile hun.» – Med et gled der en Taare ned over Madammens Kind og drypped paa Barnets Bryst: Stakkels uskyldige Kræ, hun vidste lidet, hvadslags Verden hun gik ind til. Naar hun nu skulde til at strides og slaas med al Synden og Ondskaben. – Taarerne blev ved at trille stille langs den store stejle Næse, mens Mundvigerne trak sig nedover, og den løstsiddende kjødfulde Underlæbe blev savlende vaad. Som hun sad der og rokked sit Hode med det sorte Filérnæt, det vissentørre, graasprængte Haar og det skarptfurede magre Ansikt, minded hun kun lidt om den Petra Frimann, der i sin Ungdom havde vært Konsul Smiths paa Strandgaden «sin pyke og tidige Husjomfru», dengangen hun gik med Spændesko og Lærredskrave og Manchetter, som skinned blankt og var drivende hvide.

«Ak ja ja Petra, Petramor.» Livet var tomt og Jorden en Jammerdal, og bare de Døde havde det godt. Hun sukked dybt, tørred Taarerne bort mens hun vugged den Lille frem og tilbage og nynned med neppe hørlig Stemme:

«Saa sov Du mit lille velsignede Baren,
I Troen paa Jesus lyksalig Du er.
Ej est Du uskyldig som Verden vil sige,
Din Lykke er den, at Dig Jesus har kjær.»

Fie kom ind med Kaffebrættet og spurgte, om hun skulde skjænke op til Far?

Idetsamme slog det Petra, at hun ikke havde hørt Gadedøren smælde til efter Myre, og heller ikke den gnurende Lyd af Blyloddet langs Væggen. Han skulde da vel ikke? – Engang før da han ikke vilde vente paa Kaffen, havde hun bagefter fundet ham sovende noksaa galant oppe paa Fremsalen.

Petra svøbte et Sjal om Barnet, og rakte det til Fie med Formaning om at være forsigtig. Saa gik hun ud af Stuen, og listed paa Filtskoene op over Trappen.

Nej Salsdøren var laast, og Nøglen sad i udvendig. Petra tænkte efter, mens hendes Blik uvilkaarlig fo'r rundt paa det halvmørke Loft, hvor alslags Skrammel var pakket sammen. Inde hos Bedstefaren var jo ikke noget at ligge paa. – Endskjønt – Myre tog jo tiltakke med alt. Pludselig blev hun va'r et Par Ankelsko som stod lige i Lyset fra det lille Tagvindu – og helt inde under Spærrerne? – Jo, der laa Myre sammenkrøben paa et Stykke af en revnet Halmmadrats med en Sæk under Hodet og Strygedækket over sig, og snorksov.

Petra gik nærmere, bøjed sig forover og stirred paa ham. Hendes graa Ansigt blussed, og Øjnene, som var blet blege og hvasse med Aarene gnitred af Forbitrelse. Hun bored de to lange Hjørnetænder, de eneste hun havde tilbage i Overmunden, og hvis Spidser altid vistest, ned i Underlæben og søgte at holde tilbage til det Vand, der, naar hun kom i Affekt, plejed at samle sig i hendes Mund, og saa greb hun ham i Skulderen og rusked ham vaagen med hadefulde Ord, mens Vandet sived ud over hendes Mundviger, og i seje Draaber drypped fra Hagen.

Myre letted sig op paa Albuen og saa paa sin Kone med et opspilt og hjælpeløst Blik. «Eg var saa trøt» kom det saa, og et Udtryk af Skamfuldhed, som var han blet grebet i noget ulovligt, sneg sig over hans Ansigt. Han krøb frem paa Gulvet, satte sig paa en Kasse og trak Skoene paa.

«Men for mig skulde det se ud, som Du var paapasselig og gik paa Bu'en ka?»

Myre tog sin Hue og lusked ned over Trappen.

«Men saalissen er Du. Gaa bent frem teværks, det formaar Du ikke. Lygge og smyge og fare med Fantestøkker» – hun fulgte ham i Hælene og med en Stemme der knak over av Raseri, blev hun ved at bruge Mund, til Gadedøren haardt faldt i efter ham.

IV

Da Petra kom ind igjen i Stuen, skreg den Lille af alle Kræfter, og Fie byssed og baksed, og skakte hende op og ned.

«Eg ska' lære Dig te vrie Ledene istøkker paa Barne!» Fie fik et Par Ørefigen, og den Lille blev revet fra hende.

«Hva' er det, Du slaar for!» buste Fie ud, og satte i at skrihulke, mens der samtidig kom en Strøm af Klager og Bebrejdelser. Det var det samme hvordan hun bar sig ad. Prygl og Skjænd fik hun altid. Ingen kunde gjøre Moren tillags. Ikke hun eller Søskenene, ikke Pigen og ikke Faren. Folk skulde bare vide, hvad de maatte gaa paa. Moren skjændte igjen, og befalte hende barsk Gang efter Gang at tie. Hun trued med at klage hende for Faren, og lofte hende Prygl, naar han kom hjem. Men Fie gav sig ikke. Tilsidst rejste Petra sig med Ansigtet fordrejet af Vrede, Barnet paa Armen og løftet Haand. Men da satte Fie paa Løb og redded sig ind i Bagstuen.

Der sad Severin ved Vindusbordet foran sine uopslaate Leksebøger, og i en af Sengene langs Væggen laa Mathæa, den yngste Søster, som var forkjølet. Fie kasted sig ned paa Stolen ligeoverfor Severin, la Armene og Ansigtet paa Bordet, og blev ved med at hulke og græde.

«Hvad er det, Du flæber efter, Tøsunge,» brummed Severin uvillig.

Fie klaged sin Nød og forsikred, at hun intet havde gjort.

«Gjort,» vrænged Severin. «Behøver en at ha *gjort* noget *her* i Huset for at faa Juling da? Men nu tier Du, eller skal Du ud af Stuen paa Øjeblikket.»

«Du din Rosinstilk,» Fie holdt med ét op at græde. «Men jeg ved nok, hvorfor Du er saa galen idag. Det er bare fordi Du ikke er buden paa Bal til Henrik Smith paa Søndag. Jeg ser nok, hvor rød Du blir!»

«Rød! Jeg véd ikke om, at der skal *være* noget Bal engang. Det er naturligvis ogsaa bare Sludder.»

«Jasaa! Bad ikke Lina saa mange paa Skolen idag kanske?»

«Hvorfor bad hun ikke Dig ogsaa da?»

Nu var det Fie, som blev rød. «Vi gaar jo ikke i samme Klasse, saa det er jo rimeligt» – hun skjälv lidt paa Stemmen. Flere fra hendes Klasse skulde der, og

hun havde grædt i Frikvarteret, fordi hun ikke var blandt dem.

«Det er Forskjel paa Dig,» fortsatte Fie. «Men det er bare, naar Du skal hjælpe ham med Lekserne; da kan Du være god nok. Ellers er Du naturligvis for simpel.»

«Kom ind og bær ud Kaffibrætte', Fie.» Moren viste sig i Døraabningen fra Fremstuen.

«Saameget Du skulde faa slaa mig endda mere!» –

Petra kom farende imod hende, men Fie sprang op, rev i en Fart Bordet fra Vinduet og forskansed sig bag det. Moren efter hende, forpustet og rasende; Fie afsted over Gulvet for at slippe ind i Fremstuen, men blev stanset af Severin, der fra Ovnskrogen havde snappet et Stykke Spanskrør, og hvis Ansigt lyste som af gridsk Kaadhed.

«Skal jeg prygle hende med dette?» raabte han og rakte Spanskrørstumpen frem.

«Ja prygl bare væk!»

Og saa slog Severin løs paa Søsteren, som efter et forgjæves Forsøg paa at undfly, skjulte Ansigtet i Hænderne og tog imod Slagene, mens hun svagt krymped sig under dem.

Mathæa borte i Sengen letted sig op paa Albuen og saa ligegyldigt paa sine Søkende. Men kun et Øjeblik. Saa la hun sig tilbage igjen.

«Nej se, kaa forhærdet,» prusted Petra. «Ikkje skriker engang.»

«Skal hun ha mere?» spurgte Severin og holdt inde.

«Ja. Lat hinner faa, te hun bér om Forladelse!»

Han løfted Spanskrøret til fornyede Slag, men idetsamme tog Fie Hænderne bort fra Ansigtet, og Severin saa Udtrykket i hendes Øjne. Da var det, liksom hans Haand lammedes, og han mumled forfjamsket noget om, hvorfor hun skulde være saa'n da. Saa gik Fie ud i Kjøkkenet, og Severin stod igjen, dryppende rød og med nedslagne Øjne.

«Ka var det nu, saa stak Dig?» spurgte Petra med arrig Haan i Stemmen. Derpaa trak hun sig tilbage til Fremstuen, hvor hun satte sig til at læse i en Andagtsbog med et Strikketøj mellem Hænderne.

Severin flytted Bordet tilbage paa dets Plads og slog op en af Leksebøgerne. Men det gik ikke med Læsningen. Henriks Bal tog og slap hans Tanker uafsladelig. Og saa var der noget andet, som laa bagenfor – ogsaa noget ubehageligt –, som hvert Øjeblik tvang ham til at tænke efter, hvad det var. Jo, det var Udtrykket i Fies Øjne. Han saa det for sig igjen og igjen dette Udtryk, og hvergang kjendtes det som et Stik i ham.

Hvad var det ogsaa, som var faret i ham, da han greb Røret og slog hende. I vilden Sky kunde han ha skreget, og slaat og slaat saalænge han orked, ikke netop Fie men hvadsomhelst, Bordet, Stolene, Gulvet. Slig var det vist, naar de Gamle fik Bersærker gang. Bare Fie havde skreget, eller slaat igjen, eller idetmindste ikke havt de Øjnene. – –

Nej, nu vilde han komme til Ro. Naar bare Søndagen var over, og Ballet forbi, saa vilde han ikke tænke det Gran mere paa det. Hans Tid kom vel ogsaa, om ikke før, saa naar han blev Student. – – Skammeligt af Dig, Henrik!!

Han skjøv Bøgerne fra sig og gik ud i Vedboden, hvor han satte sig paa Huggeblokken og gav sig til at stelle med sin Trækbue. Han var Medlem af Nordnæs Buekorps, og de skulde snart levere Dræggegutterne Slag.

Hvad var det for en Snøften – han keg over sin Skulder og fik Øje paa Fie; hun sad paa nogle Langvedstykker og graad sagte med Forklædet over Hodet.

Severin drejed sig hastig tilbage og fik det uhyre travlt med Buen.

Fie rejste sig og kom hen og stilled sig op foran ham.

«Flyt Dig, Du staar i Lyset for mig,» sa Severin mut. Han skotted til hende og blev va 'r, at hendes bare Arme havde lange brune Mærker. Det grøssed i ham, og han maatte se engang til.

Fie stak Armene paa Ryggen. «Sig, at Du angrer paa det, Severin,» bad hun med forgrædt Stemme.

«Hvadfornoget angrer paa?»

«Du ved godt, hvad det er. Sig nu, at Du angrer paa det.»

«Jeg tror, Du er gal Tøs. Hvad sku' jeg angre paa?»

«Paa at Du slog mig.»

«Puf! Mor sa jo, at jeg skulde.»

«Du *maa* sige, at Du angrer paa det,» kom det lidenskabeligt bedende fra Fie. Graaden tog hende atter, og Armene med de brune Mærker kom frem foran Ansigtet. «Du var saa fæl, da Du gjorde det, Du saa saa styg ud, og jeg *vil*, Du skal være anderledes,» hun tvang det frem afbrudt af Graad og Hiksten. «Da jeg læste om David i «David Copperfield,» saa syntes jeg hele Tiden, det var Dig. Jeg *vilde* det, forstaar Du. Aa Severin sig, at Du angrer paa det. Jegⁿ¹ kan aldrig, aldrig bli glad igjen, hvis Du ikke siger, at Du angrer paa det.»

Severin var blet underlig tilmode. Det rev og stak i Næsen, og han saa paa Fie med store Øjne.

«Og véd Du,» sa Fie, som straks opdaged det forandrede Udtryk i hans Ansigt. «Jeg er ikke det mindste lej, fordi *jeg* ikke skal der, bare *Du* var blet buden. For naar vi ikke gaar i Klasse sammen, saa er det jo ingen Skam. Men Dig er det Forskjel paa. Du *maa* bli buden, Severin, jeg skal gjerne sige det til Lina, hvis Du vil.»

«Ja, hvis Du vaager!» Severin knytted Haanden og rakte Armen ud.

Fie forsikred, at det kunde hun saa godt, Lina syntes, Severin var vakker,ⁿ² det havde hun sagt til en Smaapige paa Skolen. Fie snakked sig ivrig og varm, og syntes ganske at ha glemt Sorgen og Slagene.

Severin var falden i Tanker. Pludselig fo 'r han op og kasted Buen, og et Øjeblik efter løb han nedover Smuget til Strandgaden. Han vilde gjøre sig Ærend op til Henrik og spørge om en Lekse. Men i Gadedøren mødte han Fru Smith, som sa, at Henrik var kjørt paa Landstedet med Gartneren.

Da Severin kom hjem igjen, lukked han sig inde i Vedboden. At han nu netop skulde træffe Fru Smith idag, da han var saa ude af det iforvejen. Havde det bare vært Konsulen; han havde altid et venligt Ord. Men naar han hadde stødt paa Fruen, følte han sig liksom dobbel saa fattig og ringe som ellers.

Aa hvis Henrik havde vidst – Severin trykked Ansigtet mod Vedbodvæggen og hulked. Men han skulde hævne sig; han vilde dræbe sig, ja, det vilde han. Hastig bukked han sig ned efter Buen, la en Træpil paa, og skjød den af mod Væggen ligeoverfor. Dens spidse Od bored sig ind i den møre Væg og blev siddende fast. Med en stor Spiger maatte det kunne gaa an at dræbe sig, naar man sigted lige

paa Hjærtet. Han søgte efter i en Kasse og fandt et langt rustent Søm, som han hvæssed paa en Slibesten. Saa la han det paa Buen, holdt den mod sit Bryst og bevæged Fingrene, som om han vilde spænde af. Men saa kasted han Buen, faldt ned paa Knæ og tog sig med begge Hænder om Hodet. Lidt efter rejste han sig, greb atter Buen og skjød Spigeren af mod Væggen. Den trængte dybt ind. Alt hvad Severin sled og trak, var den ikke til at røkke. «Sikkert kunde Du vært dræbt,» mumle d han, og blev staaende lidt med Fingrene haget om Spigeren.

Saa gik han ind i Bagstuen og gav sig til at lege med sine smaa Søskende, som først var mistroiske. Severin plejed altid at ærte dem. Men idag ærted han ikke. Han havde faat en pludselig Trang til at være snild og god. Og da Moren saa bad ham komme ind i Fremstuen og hjælpe hende med at sprætte op nogle gamle Klæder, som skulde vendes, sa han beredvilligt ja, og gik ind til hende.

V

Ret som de sad og sprætted, hørte de det gaa med Gadedøren. Severin og Moren saa begge op, og sa samtidig: Kom ind, da det banked. Severin havde skiftet Farve. Tænk, om det var Bud fra Konsul Smith sine.

En Dame i sort Silkekjole, glitrende Perlebesætning paa den graa Klædeskaaben og rød Strudsfjær i Fløjelshatten, traadte ind og hilste surt Goddag. Det var Petras Søster Andrea, Tante Ravn, som hun kaldtes, gift med Vinhandler Ravn paa Strandgaden. Hun slog det fine Blondeslør tilside, trak ud af Muffen et parfumeret Lommetørklæde og pudsed Næsen med sin blanke perlegraa Skindhanskehaand.

«Det maa være kalt ute,» sa Petra.

«Kaa daa?»

«Du er saa rø'næset.»

Tante Ravn saa sig i Spejlet, og tilkasted derpaa Søsteren et spydigt Blik. «Det er vel den rø' Fjøren, Du har ondt af,» hun lo lydløst men saa hjærteligt, at

Skuldrene gik op og ned.

«Kaa lever Bedstefar?» spurgte hun saa.

«Han ligger idag.»

«Aa ja stakkars Gamling.» Tante Ravn rysted medlidende Hodet. «Eg undres ikkje paa det.»

«Koffor kan 'kje Du ta 'an ind paa Strandgaden te Deg daa?» kom det harmfuldt fra Petra. «Saa sku' vi bare se, kaa godt han fik det,» tilføjed hun med et galdegrønt Smil.

«Eg tror, Du er forstørret Menneske,» udrød Tante Ravn med uskyldig forbauset Mine. «Har eg sagt nokke, Severin?»

«Eg sku' kanskje ikkje forstaa Fintene dine?» Petra rejste sig hastig og bredte ud paa Bordet de opsprættede Tøjstykker. Saa tog hun fra Ovnens et glohedt Strygejern, hvormed hun pressede Tøjstykkerne; det gav en spruttende Lyd.

«Saa hun har sotte Deg te sprætte idag, Far,» sa Tante Ravn smilende til Severin.

«Eg synes, det er fornøjeligt,» svarte Severin lidt flou.

«Ja, den din Mor,» vedblev Tante Ravn. «Hun kan faa andre til at gjøre Arbej'e sit. Det maatte ikkje være Fredrik, eg sku' by sligt nokke.»

«Fredrik,» blaaste Petra haanlig. «Severin har bydd seg te *sjøl* han. Saa er mine Baren.»

«E'kje det bare Løgn, Severin?» Tante Ravn blinked polisk til ham.

«Ka spør Du'an om?» spurgte Petra, og satte Jernet haardt fra sig.

«Eg spør, om han ikkje vil komme ind og sprætte hos meg ossaa en Dag,» Tante Ravn stod med Ryggen til Søsteren og lo indvendig, saa hun rysted. Severin blev smittet af hendes dulgte Lystighed. Med Møje holdt han Latteren tilbage.

Petra strøg videre og satte Jernet saa haardt i, at Bordet gav sig.

«Kaa gal hun er,» hvisked Tante Ravn til Severin, hvorpaa hun atter brast i denne dæmpede Latter, der kom i smaa tætte Stød. «Det er det samme ka en saa sejer.»

Fie kom ind og syntes glad overrasket ved at se, der var Besøg. «Skal Du ikke sidde, Tante?» hun smilte over hele Ansigtet.

«Tak Fiemor. Der er saamæn ingen, saa har bydd meg saa møkke saa en Stol engang.»

«Jysse, nu kan Du være fjaak og bli',» snerred Petra til Fie.

«Vil Du sidde her, Tante,» sa Severin hastig, og rejste sig; der var noget over hans Maade, som vilde han bringe Morens Ord til at overhøres.

Tante Ravn slog ud med Haanden, og tog Plads paa Kanten af Sofaen, ligeoverfor Søsteren, der fremdeles stod og strøg.

«Hør nu her, Petra,» sa hun godslig. «Vær nu ikkje saa ill og gal. Det var to Ting eg kom for te spørre Deg om. Eg har en Kjole, en god, dejlig Uldkjole, saa eg vilde høre, om Du havde Brug for te Fie.»

«Hm,» sa Petra bare.

«Det er den blaa Thibets,» vedblev Tante Ravn. «Han ble' vasket her forleden, og daa krømpet 'an saa, at han ble' for kort te mig.»

«Den, som er saa nydelig!» udbrød Fie henrykt.

«Det var nu det,» gik Tante Ravn videre. «Det andet, eg vilde spørre Deg om, var koffor Man'en din holler Buen sin stængt om Dagene?»

«Holler han stængt?» Strygejernet stod stille, og Petra saa forbauset op. «Det er vel bare midt i Middagsstunden?»

«Nu har «Meisteren» vorre der to forskjellige Ganger, baade før og efter Middagstid for te kjøbe Smør hos 'an, men hun har 'kje kunnet komme ind.»

Severin og Fie kniste over «Meisteren». Det var Tantens Tjenestepige, som gik under det Navn.

«Ja, er 'kje det for galt,» udbrød Petra, og hendes Ansigt liksom sortned. «Men eg trur det saa gjerne,» – og nu gik det løs med Beklagelser over Mandens Forsømmelighed og Upaalidelighed. Tante Ravn gav hende Ret, og stemte i med: Slig som Petra stræved og balte, og fik Barnene til at bale med, saa var det rigtignok sandt, at Myre gjerne kunde være anderledes. Severin og Fie slugte alt, hvad der blev sagt, med baade Øren og Øjne. Tante Ravn virked i den kjedelige Hverdagslighed altid oplivende paa dem. Der var noget hemmelighedsfuldt farligt og dog saa fristende fornøjeligt ved hende. Fie sa altid, at det at være sammen med Tante Ravn var ligesaa morsomt som at høre en Spøgelseshistorie.

«Nej, eg faar vel gaa,» sa Tante Ravn, da Emnet omsider var udtømt, og de havde siddet lidt i Taushed. «Puh,» hun tørred sit Ansigt, og tog et Tag i Kaabens Halskrave. «Her er saa varmt.»

«Nej sit nu lidt, saa ska' eg lage Kaffi.»

«Er det nu Tid te drikke Kaffi?» – Tante Ravn trak Munden skjævt.

«Ja saa Te daa. Be Trine hænge over, Fie. Ta saa Kaaben af, og sit ikkje der saa et and't Trykkje» – Petra sa det i godslig, næsten spøgefuld Tone. Efter Udvekslingen af de samdrægtige Anskuelser med Hensyn til Myre følte hun sig mildere stemt mot Søsteren. Hun rulled Tøjstykkerne sammen, satte Strygejernnet paa Ovn, og gik ud i Kjøkkenet.

«Kaa stor Du bler,» sa Tanten til Severin. «Kom lat os maale os,» hun rejste sig, stilled sig op foran Spejlet ved Siden af Severin, der viste sig at være kun en knap Tomme lavere end Tanten.

«Ja, eg fyldte jo 14 den 1ste Oktober.»

«Hadde eg bare sanst det. Kom ind te mig en Dag, saa ska' eg finde nokke te Dig.»

«Tak. Kati' ska' eg komme?»

«Helst en Kvældsstund mellem 7 og 8. Fjorten Aar – Du er vel begyndt te ryge ossaa da?»

«Nej. Eg tør ikkje.»

«Og det vil Du bilde mig ind! Se her far, har Du nokken Skillinger te kjøbe Dig Cigarer for. Men Du maa 'kje fortælle det,» hun tog en Portemonnai ud af Muffen, fandt frem en Sølv Tolvskilling, og rakte ham.

Severin takked med en brødefuld Mine. – «Der kommer Onkel Marius,» sa han, og saa ud Vinduet.

Straks efter aabnedes Døren, og en brunbarket Mand i Sjømandsklær, med graasprængt Fuldskjæg, blaarudet Tørklæde bundet i en Sløjfe om Halsen, og Tattoveringer paa Hænderne traadte ind.

«E 'kje Du sejlet endaa?» spurgte Tante Ravn.

«Eg ba' Kaftejnen vente lite Vette, for eg var kje go' te rejse før eg hadde tat en

rørenes Afske' med Deg,» svarte Onkel Marius, og satte sig tæt ved Døren.

Hatten stak han ind under Stolen paa Gulvet.

«Og saa gik Du her for te finde mig? Tænk kaa glad Du maa være i mig, siden Du kan lukte kaa eg er.»

«Ja. Det er'kje te undres paa, saa go og snil, Du altid har vorre med meg.»

«Du sku' rigtig være spitig,» et vredt Glimt skjød op i Tante Ravens smaa, kaade Øjne. «Kem var det, saa holdt Deg paa Skolen forleden Vinter, og kem var det, saa fik Ravn te gaa te Nicolajsen, og be 'an ta Deg med saa Andenstyrmand?»

«Og kem var det, eg maatte ge Trækseddel for te betale Pengene tebakes, endaa eg har Kone og Baren, saa mest sveltet, te forsorge? Og kem var det, saa nægtet te laane meg et Par Daler forleden, endaa hun vidste, eg sku' bruge di te løse ut Sjøstøvlene mine med, og endaa hun har saa mange Penger, at hun vet ikkje sjøl, kaa hun ska gjøre af di?»

«Uf slike grove Mennesker!» Tante Ravn blev saa stupende varm, at hun rev Kaaben af og kasted den paa Sofaen. «Dokker var tefreds, dokker kunde plyndre og udsuge mig, og grafse te dokker alt, ka eg ejer og har. Hvis eg ikkje altid og altid øser ut og øser ut, saa regner det med Skoftensering og Spetakler.»

«Daa kommer Du retnu te drokne, for gjerrigere Menneske har eg daa aldrig truffet,» Onkel Marius talte med behersket, velklingende Stemme. Han saa paa Søsteren med et fast Blik, og der var noget myndigt i hans Tone og Holdning.

«Fordi eg ikkje altid staar parat, hvergang Du har drokke Klærene af Deg,» Tante Ravn slynged Ordene fort og arrigt fra sig. «Men det ska' ble paa en anden Maate herefterdags. Eg ska' vist ikkje røre Litnefingeren, om Du saa ligger langs Gaterne og svelter ihjel.»

«Eg vil ossaa heller svelte end saa ble hjulpen ut af Deg,» svarte Onkel Marius med Vægt, og Blikket fra de skarpe, staa graa Sjømandsøjne syntes at bore sig ind i Tante Ravens.

«Jaja Far. Bare det vil vare.»

«Kaa er din Mor henne?» spurgte Onkel Marius og saa hen paa Severin, der hørte paa med et halvt forlegent, halvt nysgjerrigt Smil. «Kan eg ikkje gaa ut te

hinner? Her er jo ikkje værenes.»

«Vær bare i Ro Far,» sa Tante Ravn. «Eg ska 'kje gjøre Deg nokke. Kommer Du op te meg en Kvældsstund, og ber meg etter et Glas Grog, saa jamen sandt ska Du faa det. Sej saa, eg er gjerrig.»

Nu kom Petra ind med et stort Bræt, hvorpaa der var Smørrebrød, Ansjoser og haarkogte Æg, fulgt af Fie, der bar et mindre Bræt med Testel.

«Er Du ute og gaar, Marius,» sa Petra venlig.

«Og det i en belejlig Stund, ettersaa her vanker Traktement,» svarte Marius. «Kan 'kje Du sælge mig disse for en billig Penge?» han havde rejst sig, og stod og rørte ved Fies vældige Fletter, mens hun la en Dug paa Bordet. «Egⁿ³ har saant Brug for et Ankertoug.»

«Ja værsgo,» sa Petra. Hun havde skjænket Te og satte en Kop hen til Tante Ravn. «Nu faar Du kjende, om Du kan drikke an; og ta saa for dig af Retterne. Sæt dig hen te Bordet, Marius!»

«Du, Tante,» sa Fie, som stod og hang borte ved Kommoden, «maa den syes om den Kjolen, jeg skal faa hos dig?»

«Ja. Det kan Du vel tænke, at 'an maa.»

«Ska' Du faa en Kjole hos hinner?» Onkel Marius stansed Koppen paa Halvvejen til Munden. «Daa maa hun vist være feig!»ⁿ⁴

«Ja, en nydelig blaaspættet Thibets!»

«Kaslag,» udbrød Marius og satte Koppen fra sig. «Det er daa vel ikkje den, du stod og glattet paa forleden, daa eg var oppe hos dig?»

«Kanske *Du* vilde ha't an?» lo Tante Ravn.

«Den Kjolen ska' Du ikkje ta imod, Petra,» sa Marius næsten indtrængende. «Han er saa mølædt, at han er opi bare Huller. Hun viste mig det sjøl forleden, og hun brugte en syndig Kjæft over «Meisteren» for det.»

«Det er Løgn!» raabte Tante Ravn. «Det er bare hans Avensyge!»

«Vet Du ka, Du Andrea; Du sku' forære 'an te Moseumme, Og be' di sitte 'an paa Spiritus,» foreslog Marius.

Petra og Børnene lo, de sidste endda mere, da Tante Ravn svarte: «Eller Du

kunde faa 'an te sy deg Busseruller af. Daa kom 'an ossaa i Lag med Spiritus.»

De blev ved at mundhugges, mens de spiste og drak Te. Petra tog altid Brorens Parti. Hun havde faat paa Skjødet Spædbarnet, der inde fra Alkoven var begyndt at skrige, og hun byssed det, mens hun spilte Te paa det, og hastig bed store Stykker af sit Smørrebrød. Severin og Fie var kommen hen til Bordet. Barneskriget gjorde det vanskelig at høre.

«Kan Du daa ikkje faa den Asens Ungen til at tie!» brast det saa pludselig ud af Tante Ravn, mens hun vifted med Hænderne.

«Det var likere, Du hjalp hinner,» sa Marius. «Sku' Du kanskje være for go' te ta i den troskyldige Gu'senglen?»

«Slettes ikkje Far. Men Gu'senglen lukter saa surt, at eg vet ikkje te platte mig!» Tante Ravn raabte det højt for at overdøve Barnet, mens hun knagende af Latter vendte Ansigtet bort med en Grimace.

«Lukter!» Petra snused indigneret til den lille og holdt den saa hen til Broren. «Kjend etter Marius.»

«Ka vil Du bry Dig om hinner,» Marius stak Næsen hen til Barnet.

I dette Øjeblik blev Døren fra Bagværelset lukket op, og en bitte liden firkantet Mandsling stod paa Tærskelen. Med et udslukt Blik saa han ind i Stuen, og han famled for sig med den højre Haand.

«Koffor kommer I den Vejen, Bedstefar!» raabte Petra. «Eg har jo sagt, at eg ikkje vil ha Jer igjennem hos Barnene. Make te Halstarrighed!» –

«Herregud, kaa han ser ud,» bemærked Tante Ravn og betragted uvillig hans lasede Frakke, der var knappet helt op i Halsen, og var stiv af Smuds og Madflækker.

Den gamle kom nærmere paa sine nedtraadte Filtsko og lod sin famlende Haand fare gramsende hen over Bordet.

«Han søker etter Mad. Kaa svulten han maa være!» raabte Tante Ravn.

Gamlingen kom til at vælte Sukkerskaalen og havde i næste Nu sine Fingre oppe i Flødemuggen.

«Nej véd I ka, Bedstefar,» sa Petra vredt. «Faa 'an ut, Marius.»

Bedstefar slikked af Fingrene Fløden sammen med de brune Snusdraaber,

som drypped fra hans Næse.

Marius rejste sig og tog sin Far ved Armen. «Du snakker om Lukt,» sa han til Tante Ravn, «men her sku' Du kjende! Herren hjælpe mig» – det grøssed i Marius.

«Ja kem er det sin Skam? Di', saa ikkje ist holde 'an rein!»

«Ja, se der har vi hinner!»

«Svar hinner ikkje, Petra. Vi ved jo, at han er liksom et umælenes, der later alting gaa.»

«Um, um, um,» knurrede Bedstefar, og forsøgte valent at dreje sig om igjen mod Bordet, mens Marius lempelig trak ham med sig.

«Nu faar I Mellemmaten op te jer, Far!» raabte Petra efter dem.

Tante Ravn sad og trommed med Fingrene paa Bordet, og et surt Smil krused hendes tykke Mund. «Sligt et Stel,» sa hun gjentagne Ganger ud i Luften.

Petras Ansigt blussed af Forbitrelse.

Lidt efter kom Marius tilbage og sa: «Det var Synd, Konen hans sku' dø fra 'an. Siden den Dagen har der ikkje vorre stort igjen af gamle skikkelige Stævnevidne Frimann.»

«Den Jor'emortraven!» satte Tante Ravn spodsk i. «Nej, det var nok mig, saa holdt 'an oppe i den Ti'en. Men nu,» hun talte ikke ud, bare sad og nikked fordægtig.

Petra saa paa Marius, der besvarte hendes Blik, hvorpaa Petra lo iltert, mens Marius liksom overgit rysted Hodet. Saa rejste Petra sig, og lagde Barnet, der omsider var faldt i Søvn paa hendes Skjød, tilbage i Kammeret. Da hun skulde sætte Testellet sammen paa Bakken, opdaged hun, at Tante Ravns Kop var urørt.

«Koffor har Du ikkje drokke' Teen?»

«Han var saa tynd. Og saa var der Røksmag paa 'an.»

«Eg kan 'kje forstaa mig paa Dig, Petra,» sa Marius indigneret, «at Du nokkensinde byr hinner nokke!»

Atter blev der kjæklet en Stund, og atter faldt de lidt til Ro.

Saa spurgte Petra, om Marius nylig havde set noget til Broren Peder, der drev en liden Krambodhandel i Hollændergaden, og saa gjorde Tante Ravn nogle

Bemærkninger om Peders Kone, der var «Bønnemand», og fortalte knisende af Latter om en Opbyggelse hos Peders, hvor hun og «Meisteren» havde været tilstede. Baade Petra og Marius maatte le med, og det lod til,¹⁵ at Begivenheden: Tante Ravns Besøg, denne Gang vilde faa en fredelig Afslutning.

Men saa da Tante Ravn stod og tog Tøjet paa, spurgte hun pludselig med et underlig ildevarslende Blik: «Kati' har Du faat *den*?» og pegte paa Sukkerskaalen med Sølvfoden.

«Den har vi jo ha't bestandig,» svarte Petra.

«Og eg aldrig sku' ha set 'an før?» kom det fra Tante Ravn haanligt og kampberedt.

«Ka er det nu, Du har udpønsket igjen?» spurgte Marius og saa paa hende med et glubende Blik. «Sukkerskaalen var da paa Bor'e i sidste Barnedaapen, daa Du sto' Fadder her. Det kan *eg* bevidne.»

«Ok ja Far,» samtykked Petra. «Eg har altid sotte 'an frem for hinner just saa nu idag. Og har Du ikkje sét 'an før,» hun vendte sig til Søsteren, «saa kunde Du lat bli te se 'an nu og.»

«Er der nu nokke galt i det ossaa? En sku' tru, Du var kommen te 'an paa en uærlig Maate.»

«Ok nej, Du,» sa Petra og kroed sig. «Alt mit kan eg være bekjendt, kaa det er kommen fra. Og vil Du endelig vite, kem eg har faat 'an hos, saa er det hos Konsul Smith, den ossaa.»

«Ja, det har nok vært en go' Kontrakt Dokker fik istand med Smith, dengang Myre tog Dig.»

Petras Ansigt blev graablegt, og det dirred om hendes løse Underlæbe. Men Marius fo'r op, slog sin knyttede Næve i Bordet og sa: «Du er værre end en Klapperslange! For Slangen, hon hvisler daa hon, før hon stikker, men det gjør Du ikkje.»

«Hys Marius,» Petra trak ham i Ærmet, idet hun saa paa Severin og Fie, der havde flyttet sig bort til Vinduet.

Marius udstødte en forbitret Brummen og satte sig igjen.

Tante Ravn havde faat Tøjet paa. Hendes fremstaaende Kinder blussed, og

hun skjald paa Hænderne.

«Nej te ha med slike grove Mennesker at gjøre,» sa hun stille. «Og late Barnene høre paa det. Stakkes Dokker» – hun tilkasted Severin og Fie et hastigt Blik. «Men det er, som eg altid har sagt: «Jeg er en Perle, funden paa en Mødding».» Med disse Ord gik hun rask ud af Stuen, og lod Døren staa aaben efter sig.

VI

Det var Lørdag paa Skolen. Severin havde faat 1 for sin latinske Stil, som havde vært aldeles fejlfri. Trykket og utilpas sneg han sig omkring i Frikvartererne. Ingen af Kammeraterne talte til ham, men deres Miner var underlig truende. Severin bare stunded efter, at Klokken skulde bli 12. Gudskelov for det var Lørdag; saa slap han da for Skolen i Eftermiddag.

Han havde nu opgitt enhver Tanke om at bli buden paa Ballet. Imorgen, Søndag skulde det jo være, saa der var naturligvis intet Haab. Visheden føltes som en Lettelse.

Da Skoletiden var forbi, kom Mikkell Mejer og Henrik Smith hen til Severin, mens han nede i Vestibulen laved sig til at gaa, og bad ham vente lidt. Severin saa paa dem med et hurtigt Glimt i Øjet og atter dukked Tanken om en mulig Indbydelse op i ham. Men hvad kunde det komme Mikkell ved? –

«Følg med lidt, saa skal Du faa høre noget,» sa straks efter Mikkell Mejer, og med Severin imellem sig, gik han og Henrik ud paa Legepladsen og ind i Gymnastiklokalet. Da Severin skulde se til, var hele Klassen fulgt efter.

«Stæng Døren,» befalte Mikkell, «og Du, Hans, hen paa din Post.»

Døren blev stængt, og Hans sprang op paa Bænken henne ved Væggen og keg ud gjennem det høje Vindu.

«Hva' er det, som skal gaa for sig?» spurgte Severin.

«Du behøver ikke at være saa hidsig paa det,» var der en, som svarte. «Du faar tidsnok vide det.»

«Det er forbudt at snakke! Den første, som siger noget, faar Mulkt!»

Severin havde faat en heftig Hjærtebanken. Det var altsaa ham, det gjaldt. Han betragted Kammeraterne, som havde stillet sig op i en Klynge med Mikkel og Henrik inderst i Midten. Der var over dem en forventningsfuld Utaalmodighed, som gav sig Udtryk i deres urolige Bevægelser. Hvert Øjeblik skotted de til ham med hoverende Miner og skadefro Smil.

«Ja nu kan Dere være her for mig, saalænge Dere vil,» sa Severin i en Tone, som han forgjæves søgte at gjøre frejdig. «Jeg vil hjem og spise,» han gik fort nogle Skridt, men Mikkel brød ud af Klyngen, stilled sig ivejen for ham og raabte: «Severin Myre har Mulkt! Før til Protokols, Herman. Du kommer ikke af Flækken,» vedblev han, og rakte de knyttede Næver mod Severin, der vilde forbi ham. «Døren er desuden laast.»

«Saa,» sa Hans og hopped ned af Bænken.

«Klart?»

«Lucifer og Bukken var de sidste. Gutterne er gaat for længe siden.»

«Saa sætter vi Retten!» raabte Mikkel, og strafe havde de tat Plads paa tre Bænker, der var stillet slig, at de beskrev en Halvcirkel med aabne Rum mellem den midterste og de to andre. Paa den midterste sad 5 Gutter med den store, kjødfulde Mikkel i Midten. De havde rummelig Plads, mens Resten af Klassen var stuvet sammen paa de to andre Bænker.

«Anklager træd frem,» bød Mikkel.

Christian Aall, Søn af den nye Amtmand, og nylig indkommen i Klassen, rejste sig. Han bukked dybt foran Midterbænken og sa: «Hil Eder, høje Dommere.» Derpaa tog han frem af Brystlommen et Papir, hvoraf han oplæste et langt, i eftergjort Departementsstil affattet, Anklageskrift mod Discipel i fjerde Klasse, Severin Antonius Myre, Søn af Fedevarehandler Sivert Gabrielsen Myre og Petra Lovise, født Frimann, Datter af det forhenværende Stævnevidne, og som – i Paranthes sagt – hjælper ham med de franske Stile, for at have gjort sig skyldig i den kvalificerede Forbrydelse at indsmigre sig hos Lucifer ved at skrive

en fejlfri latinsk Stil, hvilken Forbrydelse maatte siges i høj Grad at være til Skade og Forargelse for hans Meddisciple.

Severin, der først havde hørt til med et tvungent Smil og skjødesløs Holdning, var efterhaanden sunken hen i Tanker. Han grundede over, hvorledes de havde faat vide hans Forældres fulde Fornavne, og hvem Moren var født, og saa mindedes han, brændende af Skam, sit dumme Skryderi om, at Moren hjalp ham i Fransk. Hun, som aldrig havde sét et fransk Bogstav! Med ét stod for ham en Scene, som laa flere Aar tilbage i Tiden, engang Søsteren Fie havde faat svære Prygl for hans Skyld. Det var en Fredag; Forældrene havde vært til Alters, og om Eftermiddagen var de gaat ud en Tur. Da havde han pludselig i Vindusposten, mens han var alene i Stuen, faat Øje paa Morens Portmonnai, som han havde aabnet og tømt, og derpaa moret sig med at lave Stabler af Smaapengene. Stabelen med Sølv-Treskillinger var højere end de andre, kunde han huske. Saa var han blet kaldt ud til en Gut, som vilde snakke med ham og havde glemt at lægge Pengene tilbage. Da saa Forældrene kom hjem, vilde de vide, hvem der havde havt fat i Portmonnaien. Næsten uforvarende fløj der ham et Nej ud af Munden, da han blev spurgt.

Søskende blev indkaldt og allesammen nægted de. Fie var den, som blev mistænkt mest. Hvor havde han ikke brændt af Lyst efter at raabe: det er alligevel mig, men fejgt havde han tiet. Jo ivrigere Forældrene arbejded for at faa Sandheden frem, jo mere umuligt blev det ham at bekjende. Selv da Faren tog Fie ind i den anden Stue for at gi hende Ris, havde han tiet. Og saa længe havde Faren riset hende, til hun brølede og hulkende havde tat Skylden paa sig. Stakkels, arme Fie! Han havde grædt om Natten af Skamfuldhed og Fortvivlelse, men ingenting sagt. Dette kom han vist til at huske hele sit Liv. Det havde brændt sig ind i Sjælen paa ham, og ret som det var – ofte naar han mindst skulde ventet det, tvang Erindringen sig ind paa ham med en sviende Tydelighed.

«Før Delinkventen for Skranken,» bød Mikkell, da Christian var færdig og bukkende havde trukket sig tilbage.

To af Gutterne rejste sig, gik med afmaalte Skridt hen til Severin og vilde ta ham, en under hver Arm, men Severin satte sig til Modværge og søgte at slide sig løs.

«Flere Retsbetjente!» raabte Mikkell, og øjeblikkelig var der 4–5 Stykker om Severin, der gav tabt og lod sig trække ind i den Halvcirkel, Bænkene danned.

«For nokken Apekattestregere,» sa Severin og fremtvang det forrige stive Smil. I det samme fik han et Dunk i Nakken med Paabud om at vise skyldig Ærbødighed for den høje Ret.

Severin forsøgte at fløjte, men det gik ikke. Paa Spørgsmaalene, om han havde noget at fremføre til sin Retfærdiggjørelse, svarte han intet. Hans Ansigt var blet svært blegt, og de mørke Øjne, der store og vidaabne stirred paa Mikkell, tindred med en Glans som af slebet Staal.

Med behørige Formaliteter blev saa Dommen forkyndt. Severin skulde med et Spanskrør tildeles et Slag af hver af Kammeraterne. Som en særlig Formildelse i Straffen skulde han nyde den Ære at bli slaat ogsaa af Domstolens Præses, Mikkell Mejer.

Saa blev Severin trukket hen til Væggen, hvor hans Arme og Ben med Reb blev bundet fast til Kroge. Han gjorde ingen Modstand, bare drejed Hodet efter Mikkell, som han blev ved at nidstirre paa. Ved Anklerne var Buksen krøbet op, og paa den ene Strømpe vistes et Hul.

Mikkell var den første, som slog. Severin stod med Ansigtet mod Væggen, saa Slaget ramte over Skuldrene. Ikke en Lyd gav han fra sig.

Efter Mikkell slog Christian ganske let, men saa kom Søren Haugenæs, der slog til, saa at Severins Legeme krymped sig sammen. Fast maatte han presse Tænderne mod hverandre for ikke at gi et Skrig. Efter ham fulgte Hans, og saa kom Turen til Henrik, som nærmed sig med Spanskrøret i den løftede Haand. Severin vendte Hodet og saa paa ham med fortvivlet og fordrejet Ansigt. Det gav et lidet Ryk i Henrik; han kasted Spanskrøret og sa: «Nu kan det være nok.»

«Dommen skal fuldbyrdes!» skreg Mikkell. «Værsgod, det er din Tur, Herman. Vi springer over Henrik, den Bloutfisken.»

«Du vover ikke at slaa ham!» Henrik fo'r forbitret hen mod Herman.

«La' di bare slaa,» sa nu Severin. «Slaa væk Gutter – hvad er det, Dere venter efter?»

«Hvis der er nogen, som gjør det, saa gaar jeg bent op til Rektor og fortæller

det altsammen,» sa Henrik højt og truende.

Mikkel slog op en Haanlatter.

«Du kan kalde mig en Nidding Resten af mit Liv, hvis jeg ikke gør det!» skreg Henrik rasende. «Tror Du, jeg er bange for Dig, din Flæskeskinke!»

En tog uden fra i Døren og forsøgte at lukke op. Hans sprang op paa Bænken og keg ud. «Det er Pedellen,» hvisked han.

«Hys, vær stille som Mus.»

«Der gik han,» Hans hopped ned igjen.

Henrik gik hen og løste Severins Reb. Christian hjalp ham. Ingen af de andre sa noget.

Severin trak i sit Tøj og strøg ned over Armene. Saa blev han staaende lidt og flytted Øjnene rundt paa Kammeraterne. Hans Blik lyste og stak. Mekanisk tog han imod Huen og Bogremmen, som Henrik tjenstvillig rakte ham, og gik mod Døren, som nu var lukket op. Henrik raabte efter ham, at han skulde vente lidt, men idetsamme drejed Severin sig om, strakte ud den knyttede Haand, og hæved Armen, som vilde han forbande. Øjnene flakked som hos en, der er sanseløs, eller ikke rigtig vaagen, og udover hans hvide, krampagtig skjælvende Læber trængte nogle aldeles uforstaaelige Ord, der endte med en grødet Lyd, som af Graad eller kvalt Skrig. Saa drejed han sig atter om, og gik langsomt bort med lidt svingende Gang.

VII

Om Eftermiddagen sad Severin ved Vinduet hjemme i Fremstuen, tilbagelænet paa Stolen med Hænderne i Bukselommerne, og Benene strakt fra sig. Det værked efter Slagene i hans Ryg og Skuldre, og Ansigtet var stivt og blegt.

Inde i Bagstuen, hvortil Døren stod halvaaben, var Jens og Mathæa i Færd med at kridte op et «Paradis» paa Gulvet. Fie stod og vugged den mindste borte ved Sengkammerdøren, og Moren var i Kjøkkenet. Paa Bordet mellem Vinduerne

laa en Stabel rent Linned.

Fie kom hen og satte sig ligeoverfor Severin. Hun eftersaa Linnedet, og begyndte at sy i manglende Knapper og Baand.

«Jens bedrager!» kom Mathæa hylende ind. «Stenen traf utenfor, og saa vil han spille allikevel.»

«D' er 'kje sandt!» raabte Jens, som var fulgt efter Mathæa. «Stenen kom akkurat tæt me' Kridtstreken. Kom ind og se Fie!»

Fie gik ind i Bagstuen, fandt, at Sagen var tvilsom, og foreslog, at de skulde trække Lod om hvem der havde Ret. Lidt efter kom hun tilbage og satte sig atter til at sy.

«Er Du syg, Severin?»

«Nej.»

«Du spiste ikke Middagsmaden.»

«Jeg liker ikke Fiskesuppe, og ikke Fisk heller.»

«Jeg tænkte, det kunde være noget paa Skolen,» vedblev Fie efter en Pause.

«Jeg synes, Du tænkte, jeg var syg, jeg,» svarte Severin.

«Jamen det sa Du jo nej til.»

Atter Pause.

«Noget paa Skolen,» udbrød Severin, og retted sig i Sædet. «Du ved jo, jeg er Nummer 1. Hvis jeg ikke blir for *meget* rost og gjort Væsen af, blir jeg det sandelig ikke for *lidt*.

«Nej, men Gutterne kanske?»

«Hvad skulde *de* kunne gjøre mig? De er sandelig saa hyggelige allesammen. Det er rent ud mærkeligt hvor hyggelig de er, især de fineste og fornemste, som Henrik og Mikkell Mejer og Christian Aall og Herman Lassen.»

«Du blev dog ikke buden paa Ballet,» bemærket Fie og sukked.

«Det var da svært, saa Du har det travelt med dette Balle sa Sivert opbragt. «Du tror da vel ikke, det er det, som fejler mig?» Og lidt efter brast det lidenskabeligt og graadkvalt ud af ham: «Nej, men de har været saa pøbelagtig mod mig, Gutterne idag, lokket mig ind i Gymnastiksalen og pejset mig med

Spanskrør,» han fortalte det hele.

«Aa gid, aa gid!» raabte Fie; hun havde sluppet Arbejdet, og hun stirred paa Severin med Taarer i Øjnene. «Og Du, som sa, de var saa hyggelig mod Dig?»

«Du forstaar heller ingenting,» svarte Severin grættet. «Det samme havde de gjort med hvemsomhelst. Det taales ikke i Klassen, at nogen skriver en fejlfri Stil. Det er Højforræderi, forstaar Du. Jeg vidste det godt, men jeg vilde nu vise dem, at jeg ikke var bange. Du maa ikke tro, at der er nogen Skam i det,» Severin talte ivrigere og ivrigere. «Tværtimod! Baade Henrik og de andre har faat samme Traktement, naar der har vært noget paafærde.»

«Men værker Du ikke efter Slagene?» spurgte Fie bekymret.

«Jo. Det gjør ondt over Skuldrene.»

«Lad mig faa se om der er Mærker,» Fie rejste sig, fik Severin til at knappe op, og lude sig forover paa Stolen. Saa keg hun ham ned paa Ryggen og raabte: «Store, blodige Striber!»

«Er det sandt! Er de blodige?» Severin brast i Graad, saa Taarerne hagled af ham.

«Ja der kan Du se, hvor godt det er,» sa Fie, som ligeledes var begyndt at græde. «Du slog mig forleden.»

«Ja, det var stygt af mig, Fie.» Severin vendte sig om imod hende, stadig grædende. «Jeg skal gjerne be Dig om Forladelse, Fie,» han greb hendes Haand, men slap den straks. Hun havde paa Fingrene Vorter, som han syntes, var ækle.

Fie fandt frem nogle Linklude, som hun dypped i Vand, og stak ned paa Severins magre Skuldre. «Jeg skal bytte dem om en Stund,» sa hun, og tog atter fat paa sit Arbejde.

Saa gik det med Gadedøren. Severin fo'r sammen og bad Fie gaa ud og se efter, hvem det var.

«Véd Du,» sa Fie, da hun kom tilbage. «De er her og bér os til Ballet imorgen,» hun talte hviskende, og listed hen og trak til Bagværelsesdøren.

«Os?» Severin skifted Farve.

«Ja. Det er en Pige i Hat og Kaabe. Jeg skulde hilse fra Konsul Smith sine og spørre Myre og Madam Myre, om ikke Severin og Sofie – hun sa Sofie – vilde

gjøre dem den Fornøjelsen at komme der til Te og Dans imorgen Kl. 6,» Fies Øjne straalte, og hendes Næsebor dirred.

«Ja, Du svarte vel nej?» sa Severin.

«Er Du gal! Jeg sa, jeg skulde spørre Mor. Nu gaar jeg ud igjen og hilser fra Mor, og siger mange Tak, at vi skal komme.»

«Men Du véd jo, at vi ikke faar Lov, Fie.»

Hun hyssed og trued smilende til ham. Saa la hun Ansigtet i alvorlige Folder, og gik ud igjen i Gangen.

«Hvad er Meningen din?» spurgte Severin, da Fie atter stod i Stuen. «Du tænker vel ikke paa, at vi kan gaa der?»

«Jo Du kan stole paa, at vi skal gaa der!» hun klapped Hænderne sammen, og hopped som en Sprællemænd. «Jeg løber ind ikvæld til Tante Ravn, og ber hende hjælpe os. Hun siger straks ja, for saa'nt synes hun er fornøjeligt. Saa stjæler jeg de bedste Klærene ud af Klædkammeret imorgen tidlig, og saa lusker vi os ind til Tante Ravn med det i Mørkningen. Kipelam! Kipelam!»

Severin saa paa hende med et modstræbende Smil. Han var med et blet let om Hjærtet. Hvad enten han nu kom der eller ej – buden var han da idetmindste bleven.

VIII

Klokken var næsten 6, da Severin og Fie stod færdig klædt til Ballet oppe i Tantens Bagværelse. Fie havde faat et Par Uldragger udenpaa Skoene, og Severin havde Tantens Galoscher i hvilke der var Tutter af Avispapir. Klædningsstykker, Haarbørster og Haandklæder flød om paa Borde og Stole, og Tanten var i Kjoleskjørt og Nattrøje.

«Det er bedst, Du føller di,» sa Tanten til «Meisteren», der bandt et Tørklæde om Fies Hode for at skjærme hendes brusende, udslagne Haar.

«Nej vet I ka, Madam, om Forladelse, Frue. Saa'ne store Baren!»

Fie og Severin var enig med «Meisteren», og saa sa Tanten: «Jaja. Se saa bare og skynd Dokker.»

De gik igjennem den Trefags Fremsal, som var oplyst af en høj Moderatørlampe. Paa Sofaen laa Ravn i Slaabrok med en lang udgaat Pibe mellem Hænderne. Hans Øjne var lukket, og han syntes at sove. Bordet foran Sofaen var kun halvt afdækket efter Middagsmaaltidet, og Bøger, Aviser, Sysager, Kjoleliv og Bunker af Linned var uordentlig spredt om i Værelset.

Severin og Fie listed over Gulvet paa Tærne, men Tanten sa højt: «Ligger Du endnu der? Du sover retnu Forstanden fra Dig, Far.»

Severin og Fie hørte Ravn knagende vende sig i Sofaen og vredt mumle noget. Saa var de kommen ud paa Gangen, og med mange Taksigelser til Tanten løb de ned over Trapperne.

I Gangen hos Konsul Smiths stod en Tjener og en Pige og tog imod Balgjæsterne. Severin og Fie blev hjulpet Tøjet af og vist ovenpaa, hvor en stærkt lysende Lampe hang ned fra Taget. De saa paa de lukkede Døre, og vidste ikke, hvilken de skulde banke paa.

«Den *der* fører ind til Salen,» sa Severin og pegte, «og den *der* til et Værelse ved Siden af den ene Dagligstuen.»

«Vi kan jo vente, til der er kommen nogen andre,» foreslog Fie; hendes Kinder gløded, og hun var iskold paa Hænderne. Severin følte sig knuget af forventningsfuld Angst, og Hjærtet slog som i Styrtninger. Naar han nu kom ind og Kammeraterne saa ham – de vidste naturligvis ikke, at han skulde der. Bare de dog ikke vilde komme med Hentydninger til det fra igaar.ⁿ⁶

«Jeg siger, at jeg har ondt i Foden, og at det er derfor jeg ikke danser. Husk nu paa det, Fie, hvis nogen spør Dig.»

«Jeg *kan*, jeg,» sa Fie og gjorde nogle Polkatrin. «Vi leker Danseskole i Frikvartererne paa Skolen.»

En Stuepige kom op med en Bakke. «Værs' god,» sa hun, og aabned en af Dørene. «Det er denne Vejen.»

Severin og Fie befandt sig inde i et Værelse, hvor der var dækkede Teborde, og

hvor en Mængde Børn sad og stod med Tekopper og Smaakager i Hænderne. Fløjdørene til Værelset ved Siden af stod aabne, og derinde var der ligeledes fuldt af Børn.

Severin og Fie blev staaende tæt indenfor Døren, og ingen syntes at lægge Mærke til dem. Fie spurgte hviskende Severin, om de ikke skulde gaa videre for at finde Konsul Smith sine og hilse Goddag paa dem, men Severin svarte ikke. Han havde pludselig faat Øje paa Mikkel, der inde i det andet Værelse stod og talte med en voksen Dame, mens han samtidig ugenert dypped Kagen i Tekoppen, og derpaa putted den i Munden.

«Er der nogen, som ikke har faat Te?», det var Henrik Smiths Søster, Lina, som spurgte. Hun var kommen ind med en Veninde under Armen, og var i hvid og rødprykket knækort Florskjole med Koraller om Halsen og Guldkam i Haaret, der i lange Lokker faldt ned over Nakken og de nøgne Skuldre.

«Lad os gaa hen, saa hun kan se os,» hviskede Fie, og gjorde et Forsøg paa at komme frem mellem de tedrikkende Børn. I det samme fik Lina Øje paa hende og trængte sig smilende, uden at slippe Venindens Arm hen til hende.

«Goddag, er Du netop kommen?» sa hun, og rakte hende Haanden. «Hvor er din Bror? Aa, der staar han jo,» – Severin fik ligeledes Haanden. «Det var snilt, Dere kom. Mamma havde glemt at sende Bud. Hen og faa Te,» hun banede Vej for dem, og straks kom en Pige og forsynte dem.

Saa kom Henrik hen og hilste paa Severin og Fie. «Jeg gik og trode, jeg havde bedt Dig, sa han med nedslagne Øjne og en liden Vridning af Overkroppen. «Jeg angrrer paa det igaar,» tilføjede han lavere. «Det var sjofelt af os.»

«Aa pyt!» sa Severin, som var blet rød af Glæde over Henriks Venlighed.

«Jeg har sagt til Mikkel, at han skal la Dig være i Fred herefterdags,» fortsatte Henrik. «Hvis han gjør Dig noget, saa kom bare til mig. Du er min Ven fra igaar af.»

«Ved Du Henrik – Du er storartet!» Severin blinkede stærkt med Øjnene, og kasted hurtigt Hodet lidt bagover.

Fru Smith gik forbi dem med en Kagekurv i Haanden. Hun havde blaa Silkekjole med Svanedunsbesætning, og stor Guldbroche og Guldkjæde. Henrik

stødte hende paa Albuen, og saa sa hun venlig Goddag til Severin og Fie.

Nu kom der flere Gjæster, og Fru Smith raabte med sin høje, lyse Stemme, at de, som ikke vilde ha mere Te, maatte fortrække til de andre Værelser.

«Hvor er det, vi skal danse?» spurgte Fie en Skoleveninde i mørk, ulden, højhalset Kjole med blaa Glasperler om Halsen og de to stramme Flettepisker bundet sammen for Enderne.

«Jeg ved ikke. Jeg har aldrig vært her før. Her er svært fint.»

«Ja,» sa Fie, og saa sig stjaalent i Spejlet. Det undred hende, at ingen havde lagt Mærke til hendes Dragt, for hun var da virkelig aldeles nydelig med sin lyse Alpacaskjole og det dejlige blaa Silkeskjærf, som ¹⁷Tante Ravn havde laant hende. Og saa hendes Haar, som var kruset og ombundet med Silkebaand.

«Din Mamma har git mig Lov til at føre op med Dig, Lina,» sa unge Løjtnant Riber i skinnende Uniform. Han gik omkring og delte ud Balkort.

«Har Du engageret?» spurgte Henrik, som hele Tiden holdt sig ved Siden af Severin. Severin vilde svare, men saa blev der pludselig Uro omkring dem. Konsulen var kommen tilstede, og alle skulde hen og hilse paa ham.

«Det er saa flout,» sa Fie til den højhalsede Veninde. «Kom, saa gaar vi sammen. Se, de nejer for Konsulen.»

Dørene til Balsalen blev slaat op, og et blændende hvidt Lys strømmed ind til dem. Der lød brusende Valsetoner, og alle stimled hen til Døren.

Løjtnant Riber med Lina under Armen trængte sig frem og ind i Salen, og straks efter svæved de Dansende op over Gulvet.

«Engager, engager!» raabte Henrik og klapped i Hænderne. Saa bød han sin Mor Armen og dansed ud med hende.

«Vil Du ta tiltakke med mig, Hilda?» Konsulen bukked smilende for Linas bedste Veninde, der var høj og stor for sin fjortenaarsalder og i halvlång Kjole af hvid Gaze med røde Buketter.

Saa kom Mikkell og Christian Aall med to voksne unge Damer, og et Øjeblik efter var det lange, rummelige Gulv aldeles fuldt.

Fie og hendes Veninde, som ikke var blet engageret, smutted ind i Balsalen, hvor der langs Væggene var stillet Stole med rødt Damaskbetræk i tætte Rækker,

og satte sig. Fie saa paa Musiken, som havde Plads i Hjørnet ligeoverfor. Han ved Pianoet havde Blomst i Knaphullet, og Violinisten hvidt Slips med lange Ender. Det maatte være fine Folk.

Severin var blet staaende i Døraabningen fra Værelset ved Siden af mellem nogle Voksne, som saa paa. Han var underlig betagen af Glansen og Pragten omkring sig, og han følte som en højtidsfuld Løftelse ved at betragte de oljemalede Forfædre paa Balsalens Vægge og de vældige Glaslysekroner. Tænk, at vær Søn i et saadant Hus! Livet maatte jo bli festligt. Bare at han var kommen med her i Aften, havde sat ham i en Sindstilstand, han aldrig før havde kjendt. Han følte sig som et bedre og finere Menneske. Og saa det, som Henrik havde sagt om, at de skulde være Venner. Han blev varm af Glæde, naar han tænkte paa det.

Da næste Dans skulde begynde, gik Fru Smith rundt og skaffed Kavallerer til dem af Smaapigerne, der ikke var blet engageret. Hun vilde ogsaa ha Severin til at danse, men han undskyldte sig med sin daarlige Fod, og forsikred, at det var meget fornøjeligere at se paa.

«Aa, hvor jeg morer mig,» sa Fie til Severin, forpustet og straalende.
«Løjtnanten har engageret mig.»

«Hvad er det, som fejler Foden din?» spurgte Henrik, som netop havde danset med Fie. «Det er da vel ikke fra igaar?»

«Langtifra!» raabte Severin. «Jeg vrikked Ankelen, da jeg gik ud fra Kirken idag. Du ved, di Stentrinene, og saa i slig Folkemængde.»

«Et kjækt Ansigt paa hende der,» sa Løjtnant Riber til Lina, de stod og spiste Is, som sammen med Lemonade blev budt om i Pauserne. «Hvad heder hun?»

«Sofie Myre. Vi gaar paa samme Skole. Der staar hendes Bror.»

«Den blege hænglede Fyren, der ser ud som et Præsteæmne?, ha, ha, ha! Ikke sandt?»

«Kom, saa gaar vi ind og finder et Glas Vin.» Henrik tog Severin under Armen og trak ham ind i Sideværelset, hvor Bordet stod fuldt af Glas og Karafler. «Vil Du ikke spille Schak eller Domino, siden Du ikke danser? Jeg skal faa Tante Milla til at spille med Dig. Hun er saa snil. Kan Du Schak?»

«Nej, men Domino.»

«Men saa maa Du skjøne paa, at Du faar spille med hende, for hun er saa storartet. Ikke bare vakker. Alle Folk er forelsket i hende.»

Severin saa beundrende paa Henrik. Der stod han og sa dette om «Tante Milla» uden at genere sig det ringeste. Hjemme hos ham vilde det vært umuligt at nævne et Ord som forelsket. Han vilde faat Prygl.

«Dette er andet end at staa for Domstolen som kvalificeret Forbryder, hva' Du?» Mikkell var kommen hen til dem med et fyldt Vinglas i Haanden. «Du kan takke din Gud, at Du slap saa let. Egentlig skulde Du ha ligget idag med Vandduger paa Rygstykkene dine.»

«Tak Du din Gud,» sa Severin modigt. «Det staar i min Magt at faa Dig udvist af Skolen.»

«Nej hør paa Mønsterstilken! Ha, ha, ha! Skaal Delinkvent!»

«Ja, det er sikkert nok,» sa Henrik. «Blev det meldt til Rektor saa –. Men hvorfor skal Du ægle Dig ind paa os med dette nu? Vi er ikke paa Skolen nu, Far.»

«Ja, ja, skal vi drikke Forlig til imorgen, Mønsterstilk?» han stødte sit Glas mod Severins med et underfundigt Smil.

«Nej,» sa Severin og satte Glasset fra sig. «Det kan være det sainme.» Hans Hjärte svulmed af Glæde over hans Optræden mod Mikkell, og han saa stolt paa Henrik.

«Du skulde ikke ha bedt ham, Henrik,» Mikkell lo onskabsfuldt. «Stakkaren har jo faat Stormandsgalskab.»

«Du holder Dig i Skindet, forstaar Du.» Henrik snakke vredt op i Mikkells Ansigt. «Her er Du mine Forældres Gjæst, og det er Severin ogsaa.»

«Hvad rager det mig,» sa Mikkell ligegyldig.

«Nu laver jeg til til Dominoen,» Henrik fjerned sig.

«Hvem skal spille Domino?» spurgte Christian Aall, som netop var kommen til.

«Det skal jeg og unge Madam Munthe.»

«Madam,» sa Mikkell haanlig.

«Hendes Mand er jo slet og ret Kjøbmand,» svarte Severin lidt usikker.

«Jeg kalder aldrig en dannet Mands Kone for Madam,» Mikkell drejede sig paa Hælen og gik med en Fløjten.

Severin saa hurtig paa Christian Aall. Nej, han spiste rolig Is af sin Asiette og syntes ikke at ha hørt det. Uf, for en Bommert! Naturligvis. Hvor kunde han tænke, at han nogetsteds eller nogensinde skulde kunne hytte sig for at sige Ting, der udsatte ham for disse giftige Stik, som han saa vel var vant med.

Nu blev der klappet op til Dans, og Musiken spilled en Galop. Værelset tømtes straks, og Severin stod alene tilbage, da Fru Milla Munthe, der var gift med Fru Smiths yngste Bror, kom ind, og spurgte, om det var ham, hun skulde spille Domino med. Det var en slank, liden Dame med et klogt, fint Fugleansigt og vidunderlig milde, blaa Øjne, der syntes at ha dobbel Bund, en, som saa ud paa Tingene, og en, der sløred over en indre Verden.

Severin fordybet sig i Spillet med Ansigtet bøjet ned over Brikkerne for at skjule sin Forlegenhed, men Fru Milla var saa venlig og naturlig, at han snart følte sig vel tilmode. Hun sad ham saa nær, at han gjennem Larmen fra Salen af den trampende Dans og den glade Musik, kunde høre hendes Silkekjoles Knitren, hvergang hun rakte Armen ud for at flytte Brikkerne. Og denne fine Silkeknitren fyldte ham med et blødt Behag, der virked næsten svimlende. Han saa paa hendes smaa, hvide Hænder med de lange, blanke Negle, og han var opfyldt af Undren over, at en gift Kone kunde være saa smal om Livet, og saa fin og spæd af Bygning.

«Din Mor har jeg set mange Gange,» sa Fru Milla og nikked til Severin. «Hun var Veninde til min ældste Søster.»

«Ja, for Du er jo Søn af Maltkontrolløren,» vedblev hun lidt efter.

«Nej,» sa Severin, og blev rød.

«Aa, saa tar jeg Fejl.»

«Nu danser de Lancier,» Fru Milla vugged Overkroppen i Takt til Melodien. «Lad os hen lidt og se paa, Lancier er min Yndlingsdans,» hun rejste sig, og Severin fulgte efter.

Da Lancieren var forbi, blev der spillet en Polka.

«Skal vi svinge os lidt?» sa unge Munthe, og tog Fru Milla om Livet.

«Hvor gammel er De?» Løjtnant Riber havde inde i Salen ført Fie til Sæde efter Dansen, og stod nu foran hende og mønstred med plirende, velbehagelige Øjne hendes kraftige, blottede Hals, og fine runde Skuldre.

«Femten Aar.»

«Ikke mere! Men saa er det vel tilladt at sige Du, ikke sandt?»

«Aa nej, sig De! Det er saa fornøjeligt. Hvis jeg havde lang Kjole, saa» – hun satte Hænderne i Siden og skjød Brystet frem.

«Saa vilde De se ud som en voksen Dame, ikke sandt? Ser De, jeg kan gjætte Deres Tanker, ikke sandt?»

«Det var da ikke saa vanskeligt,» Fie saa ham ind i Øjnene med et frejdigt Smil. Bare være kjæk og ligetil og ugenert som Lina var, havde hun sagt til sig selv. At være stille og flou var simpelt.

«Naar De blir voksen, blir De forførdelig vakker,» sa Løjtnanten og luded sig ned til hende, saa at hun kjendte hans varme Aande paa sin Hals. «Ja, De er vakker nu ogsaa, men senere, ikke sandt?»

Fie kjendte en Skamfuldhed, som hun ikke selv forstod. Hun blev rød og slog Øjnene ned.

«Vil De kjendes ved mig da, naar De blir voksen? Ja, De forstaar, ikke sandt?» Løjtnanten havde rettet sig op igjen og saa alvorlig ud.

Kjendes ved ham! Ham Løjtnanten i den skinnende Uniform. Dette var jo som i Eventyret. Hun vilde vist besvime af Glæde, hvis han hilste paa hende paa Gaden. Hun kunde intet svare, bare stod og saa ned.

«Hvis jeg træffer Dem imorgen, naar De kommer fra Skolen,» vedblev Løjtnanten, «ja, for De gaar jo naturligvis paa Skole, ha, ha, ha! Ikke sandt? Vil De saa følge med til Konditoren og spise Kager? De er glad i Kager, ha, ha, ha! Ikke sandt?»

Der kom en Kavallér med to Damer hen og inklinerte for Løjtnanten, som med et hastigt Buk vendte sig fra Fie.

Fie var overlykkelig. Langs Stolerækkerne og forbi de dansende Par smøg hun sig ind i Sideværelset for at finde Severin og fortælle ham, hvad Løjtnanten havde

sagt. Men Severin opfattede det ikke, som hun havde tænkt. «Vil Du bli en Gadeplæne?» sa han bare.

Fie stod og maabed af Forbauselse. For en Vigtigpér! Og for en Tosk hun havde vært, som havde sagt det. Idetsamme kom Lina hen til dem.

«Du skulde danse lidt, Severin,» sa hun. «Ja, jeg véd nok, Du har ondt i Foden, men prøv alligevel.»

«Han *kan* ikke, det er *derfor*,» sa Fie med en Stemme der liksom rakte Tunge; saa løb hun ind igjen i Balsalen.

«Er det sandt?» Lina la Hodet paa skjæve for at fange Severins Blik. Han havde vendt sig halvt om og hang med Hodet som en Forbryder. Det dirred om hans Mund, og Ansigtet var dryppende rødt.

«Kom, saa skal jeg lære Dig,» Lina greb hans Haand og trak ham ind i Værelset ved Siden af, hvor ingen var. «Vi kan godt høre Musiken.»

«Ta mig nu om Livet,» vedblev Lina. «Nej, fastere; saadan ja. Og saa holder vi Hænderne lidt ud ifra os. Det ser am besten ud, siger Hushér, han er tysk, vores Danselærer. Saa, nu begynder vi. Bare gjøre akkurat som jeg med Fødderne dine. En, do, dre, og en bitte lidet Hop. En, do, dre, og en bitte lidet Hop. Kan Du se, det gaar udmærket?»

«Nu skal Du se,» sa saa Line og slap ham. «Her sætter jeg mig, og saa kommer Du hen og bukker og siger: maa jeg ha den Fornøjelse? Saa rejser jeg mig op og nejer, og vi danser *uden* at jeg tæller Takten.»

Severins Hjærte bankede af Fryd. Nej, hvor var hun dejlig, den Lina! Og slig som hun kunde lære ham. Han var ikke bange længer. Skulde gjerne gaa ind i Salen og danse for alles Øjne.

«Nej, men Lina!» lød det pludselig, mens de dansede.

Severin vilde forskrækket stanse, men mærkede, at Lina *ikke* vilde, og blev ved.

«Vi danser herinde for os selv, Mamma!» raabte Lina. «Det er meget morsommere.»

«Han havde jo ondt i Foden,» sa Fru Smith skarpt.

«Jamen nu er det over. Ikke sandt, Severin?»

«Nej, hold nu op, Lina,» Fru Smiths Stemme lød myndig. «Er *det* at være

Værtinde, synes Du? Løjtnant Riber gaar og søger efter Dig.»

«Løjtnant Riber, ha, ha, ha! Ikke sandt?» vrænged Lina. «Kom Severin, saa gaar vi ind i Salen og danser. Nu *kan* Du jo.» –

«Aa gid, aa gid!» Fie saa med Forbauselse Broren komme dansende opover Gulvet med Lina. Han, som ikke kunde! Men han kunde jo! Hvordan var det dog gaat til. Og saa pen som han saa ud. Hans Ansigt var jo formelig storskjønt. Uf, at hun havde vært saa fæl før derinde. Han, som tog sig saa nær af alt sligt.

– Resten af Aftenen gik for Severin som en dejlig, ubegribelig Drøm.

Nedenunder i den store, aflange Spisestue, hvor Borde var dækket med taarnhøje Kransekager og Lys i Sølvstager og vældige Fade og Opsatser, fulde af mangefarvede Smørrebrød, drak han Vin, som skummed hvidt af høje, spidse Glas. Konsulen talte til ham, og Fru Milla bød ham gul Gelé, og Mikkel kinked med ham, og Lina smilte til ham, og sa, at den Dans, som var igjen, skulde de to danse sammen. Og det gjorde de ogsaa. Og der kom Smaapiger hen og inklinerte for ham, og han hopped frygtløst afsted, og alle saa ud til at være fornøjet med ham.

Da det omsider var Slut, og han og Fie nede i Gangen sammen med de andre blev hjulpet Tøjet paa, kom Lina springende ned over Trappen, og lige hen til Severin. «Hør her lidt,» sa hun hastig, og trak ham hen i Skjul bag Trappen. Der slog hun lynsnart Armene om hans Hals og kyssed ham. Severin rakte Hænderne ud, og greb efter hende med straalende Mine. Men hun drejed ham hastig rundt, dasked ham paa Skulderen og sa: «Saa Godnat med Dig!» hvorefter hun atter sprang ovenpaa.

IX

«Ja, nu kommer det an paa, hvordan vi skal klare os,» sa Fie med et beklemt Suk, da de ved hinandens Side gik ud over Strandgaden.

«Klare os,» gjentog Sivert aandsfraværende.

«Ja, har vi ikke vært paa Bal uden Lov? Tænk, paa Bal!»

«Ja, tænk paa Bal,» Severin stod stille og lo. «Paa Bal.» Med et satte han sig paa en Hustrappe, og blev ved at sige: «tænk, paa Bal,» mens han lo, saa det klukkede i ham.

«Hvad er det, som fejler Dig,» sa Fie indigneret. «Det er sandelig ikke til at le af.»

«Jamen er det ikke komisk? Du saa vel, at jeg danste?» Severin lo fremdeles.

«Ja. Og Du kunde jo?»

«Det forstaar sig. Ha, ha, ha!»

«Nej, men kom nu. Du blir jo vaad og skidden paa Buksen din.»

«Jeg sa, Du ikke kunde danse,» begyndte saa Fie, lidt forlegen. «For at Lina sku' la Dig i Fred. Det var derfor.»

Severin hørte ikke. Det jubled og sang inde i ham. Pludselig gik der som en Sting gennem ham: Tænk, om de nu alligevel ikke havde bedt ham. Aa for en Synd og Skam og Uret, det vilde vært. Vrede blussed op i ham, og han knyttede Hænderne. Igrunden *skulde* han jo ikke vært buden. Hvis ikke *det* paa Skolen var hændt – aldrig var han kommen der. Han vidste det saa godt. Henrik havde faat ondt af ham, og var gaat hjem og havde bedt om Lov til at indbyde ham, og saa havde Konsulen sagt, at Fie ogsaa skulde bedes.

Saadan var han altsaa stillet.

Bare at faa kige ind i Herligheden, maatte han betale saa forfærdelig dyrt. Mens de andre, de, for hvem det ingenting var –

«Du gaar da vel ikke og græder?» Fie stansed. «Nej men sig mig, om Du græder, Severin. Før lo Du. – Kan Du ikke svare da, Gut!»

«Aa lad mig bare være,» mumled Severin.

«Jeg sveder af Angst,» sa Fie. «Gud trøste os, hvis de er oppe.»

«Ved Du, Fie, jeg tror, Lina er glad i mig.»

«Sa hun noget saa'nt da?»

«Nej. Men jeg tror det alligevel.»

«Aa Sludder, Gut. Hun, som er kjendt med saa mange. Men skynd os nu.»

De gik lidt i Taushed. Saa sa Fie: «Ja kanske. Du faa se til at skynde Dig da og bli Student; saa kan Du jo fri til hende.»

«Er Du gal!» raabte Severin vredt. «Tror Du, jeg tænker paa sligt noget? Uf, hvor jeg angrer paa, jeg sa det,»

«Det var jo bare mit Spøg, Severin.»

De bøjede om Hjørnet af Smuget, hvor de boede, tog lange Skridt i den smale, stejle, stenknudrede Gyde, og stod kort efter udenfor Huset.

«Hys,» sa Fie, «Du ser vel, der er Lys. La' os heller bli gaaende paa Gaden inat.»

«Nej. Det er bedre, vi gaar ind. Du har jo Kjøkkennøglen. Kom nu bare.»

Forsigtig stødte de op Porten til det smale Smit, der hang sammen med Gaardspladsen.

«Tænk, hvis Mor kommer ind.»

«Vi siger, vi har vært hos Tante Ravn.»

Severin stak Nøglen i Kjøkkendøren og drejede sagte paa den. Nøglen gik rundt med en knirkende Lyd, og de fo'r begge sammen. Men tilbageholdt Aandedræt ventede de lidt, og da alt forblev stille, aabned de langsomt Døren og lukkede den varsomt efter sig. Saa tog de Skoene af og listede paa Strømpelæsten forbi den sovende Pige i Sengen under Kjøkkenbordet ind i Bagstuen. Gjennem Glasruden i den lukkede Dør til Fremstuen faldt der en svag Lysning ind, og der lød Snak derindefra.

«Hør paa Mor, hvor hun skjænder,» hviskede Fie, mens hun hurtig afførte sig sin lyse Kjole, som hun rullede sammen og skjulte i Sengen mellem Hodepuden og Væggen.

«Bare i Seng,» mumlede Severin ilfærdigt. «Saa sover vi som Stene, hvis de kommer og ser efter os.»

Moren blev ved at snakke derinde i Fremstuen, iltre og iltre og fortere og fortere.

«Stakkels Far,» sukede Fie.

«Ja, Du kan saa sige,» hviskede Severin, idet han gik til Ro. Hans smale Sengested var indbygget i Væggen nede ved Kakkellovnen og lignede en Alkove. Fie

sad halvt afklædt paa sin Sengekant oppe ved Vinduet. Hun rokked urolig frem og tilbage og saa hvert Øjeblik forskræmt paa de oplyste Dørruder.

Pludselig lød der et smældende Slag i Bordet fra Fremstuen, og Faren skreg: «Vil Du nu ikke holde Fre' for ikvæld! Nu har Du ikkje gjort an'dt end saa Husespetakler i over 8 Dager. Kan d'ikkje være nok engang?»

«Bare hun vilde tie,» hvisked Fie, som forskrækket havde rejst sig og var listet hen til Severins Seng. Og lidt efter: «Der gik Far og la sig.»

Et Minut eller saa var det stille derinde. Saa begyndte Moren at snakke igjen højt og forbitret.

Fie gled hen til Døren og keg gjennem Ruden. Hun kunde se lidt mere end Hodegjærdet af Forældrenes Seng inde i Kammeret, hvis to smale Døre var vidaabne.

Moren stod i kort Underskjørt og Nattrøje med Siden vendt mod Fie, og snakke ind i Sengekammeret til Faren: «For et onskabsfuldt Menneske! Om han ikke vidste andet at gjøre hende, end at lægge sig til aa stusnorke» – saa rusked hun ham i Skulderen, og Fie hørte Faren grynte noget, og saa ham vende sig paa Puden.

«Og koffor har Du sløkket i Kammerse?» Moren tog atter fat i Faren, fra hvem der hørtes en utydelig, liksom bedende Mumlen.

«Har Du vorre fuld kanske?» vedblev Moren mere og mere opbragt. «Der kan Du ligge og sove saa et Dyr, enddaa Du ved, at Barnene ikkje er hemkommen. Kaa sku' di være henne, maa eg spørre Dig, nu langt over Midnatstider?»

«Det er bedst, vi siger, vi er kommen,» hvisked Severin, som var gaat frem af Sengen og i bar Skjorte ved Siden af Fie og keg gjennem Dørruden.

«Nej. Vent nu lidt.»

«Du faar værsgo' ha Dig op og ud og søke eter Barnene,» fo'r Moren fort. «Eller er det mig, Du vil, skal gaa kanske?» hun bukked sig over Sengen, og rev med et forbitret Tag Dynen af ham.

I samme Nu var Faren som med et Sprang af en Kat midt ude paa Fremstu'gulvet. Moren veg forskrækket tilside, men da han rolig drev op og ned barfodet som han var, tog hun Plads paa en Stol, korsed Armene over Brystet, og

laante ham foragttfulde Øjekast.

Lidt efter satte Faren sig stille ved Bordet, bredte sin Frakke ud over de nøgne Knæ, trak en Avis op af Frakkens Lomme og gav sig til at læse.

Det varte lidt. Saa begyndte Moren igjen: «Og der sitter Du Dig te! Eg spør Dig paanyt igjen om Du har hørt, at Barnene ikkje er hemkommen!»

«De er vel hos Tante Ravn,» mumled Faren.

«Hold op med den Læsingen!» raabte saa Moren, idet hun rejste sig og rev Avisen fra ham. «Du lærer saa ikkje te lyge og bedrage be're end saa alt Du kan det.»

Med et Sæt var Faren oppe af Stolen; dødbleg, med fordrejet Ansigt, de knyttede Hænder løftet til Slag. «Vil Du endelig ha Husespetakel, saa *skal* Du ogsaa faa det!» brølte han hæst, idet han greb Moren i Skulderen og rysted hende, mens han samtidig trampet i Gulvet med utrolig Hurtighed. «Du din» – der kom en Række af Skjældsord – «ikkje kan la en stakkes Mand, saa ikkje tænker paa nokke ondt, ha Fre'! Nu ska' Du faa det, saa Du vil ha det,» han blev ved at ryste hende, mens han tvang hende baglængs mod Sengkammerdøren og trykket hende i siddende Stilling ned paa Sengen.

Moren havde grebet med begge Hænder om hans Arme. Hun stirred paa ham og stønnet: «Aa nej Myre daa. Vær rolig, Myre. For Guds Skyld; Du vækker de Smaa. Husk paa de Smaa!»

«Du kommer ikkje af Flækken!» skreg Myre og trued med knyttet Haand.

«Gud trøste og hjælpe mig. Vær daa et Menneske!»

«Være Menneske!» han vælted hende helt op i Sengen og slang hendes Hode haardt mod Pudden. «Behandler Du mig saa et Menneske! Kjuen, Bedrageren, Kjæltringen! Javel ja! Det har Du gjort mig te! Nu kan Du gaa te Konsulen, han, saa Du var go'e Venner med! Eg ska' flænse 'an i Støkker, og spøtte 'an i det fine, slikkete Fjæse' hans.»

«Far, Far,» hulked Severin og Fie. De var kommen ind og stod og trak ham i Skjorten.

«Gaa væk Unger! Eller eg slaar Dokker i Svime.»

«Nu skal Du faa for altsam'e,» vedblev Myre aldeles ubændig af Raseri. Han

slap Petras Skuldre og gav sig til at klaske sin ene knyttede Haand mod den andens Flade lige under hendes Næse. «Du, saa ikkje gjør and't end saa pønser paa ondt! Din Blo'suger, saa aldrig faar nok. Ka er, Du vil mig, Kjærring? Vil Du flaa Huden af Kroppen paa mig!» han formelig hylte Ordene frem.

Petra havde krøbet sig op paa Huk i Sengen. Hun rakte Hænderne bønfoldende mod ham: «Vær rolig, Myre. Eg ska' tie, saa et Lam.»

«Væk med dine griske Fingre!» han slog til Hænderne, saa de faldt ned. «Et Lam, Du! Ja, nu er Du myk. Nu kan Du tigge og love, Du ska' tæmme din dævels Tunge! Men imor'en ja daa ska' Du hovere over, ka Du ha udstaat inat. Daa ska' Du sitte med dit sure Fjæs, saa drøpper af Etter og Galde. Daa ska' Du være haar' saa en Flintestein og ikkje svare mig paa 14 Dager!» – han skreg og brølte stedse højere og vildere.

«Ta daa Fornuften fangen i Jesu Namn, Myre,» Petra kunde næsten ikke faa Ordene frem for Graad og Angst.

«La Jesus være! Du har ingenting med ham te bestelle, din Urostifter!»

«Aa ja, men Myre. For de arme Barnene sin Skyld. Du skræmmer Live' af di.»

«Til Helvete med Barnene! Du tænker ikkje paa Barnene Du, naar Du later di se og høre paa al Ondskaben din!»

«Men Tøsen derute og Vægteren!»

«Lat Vægteren komme! Saa kan Folk faa vite, kaslag Hus her er. Eg bryr mig ikkje om saa Satan sjøl kom. For nu ska' Du ha Peis!» han vendte sig lynsnart, snapped sin Bukse og rev den ene Sele løs.

«Far, Far,» graad Severin og Fie og søgte at ta fat i ham, men han stødte dem voldsomt bort.

Nu gik Døren til Bagstuen op, og Mathæa og Anton kom skrigende ind. Severin og Fie tyssed paa dem.

«Dokker behøver ikkje te være bange, Baren!» raabte nu Moren.ⁿ⁸ «Hanⁿ⁹ gjør mig ikkje mere, end ka Gud vil. Se her, slaa bare væk,» sa hun derpaa til Myre med rolig Stemme, hun strakte sig paa Ryg og foldet Hænderne over Brystet. «Eg er beredt te aa ta imot.»

«Mor, Mor!» lød det hulkende fra Børnene.

«Ja, nu ska' Du faa! Nu ska' Du faa, nu ska' Du faa!» skreg Myre og gav sig til at piske løs paa Sengestolpen uden en eneste Gang at ramme Petra, og uden heller at forsøge paa det. Han slog og slog som en rasende. Hvergang han løfted Selen trak han den gennem sin venstre lukkede Haand som Børn, naar de «sveper Krog», og for hvert Slag skifted han Fod med et klaskende Tramp og udstødte et hvæsende: ha! Det blev længe ved. Børnene klynged sig skjælvende og grædende til hverandre.

Omsider sagtnedes hans Bevægelser. Saa, med ét holdt han op og begyndte at klæ' sig paa. For at faa fat paa Skoene, som han havde sparket ind under Sengen, la han sig paa Knæ, og grov efter dem. Dette Øjeblik benytted Petra til hurtig og lydløst at springe frem af Sengen og løbe ud af Stuen. Børnene fulgte hende i Hælene. I det samme vaagned Diebarnet, som trods Larmen havde sovet roligt i sin Vugge, og gav sig til at skringe.

Aldrig saasnart saa Myre, at Sengen og Stuen var tom, før han greb Lampen og styrted efter dem. Oppe paa Loftet fandt han dem. Helt inde under Skraataget i det borteste Hjørne stod Petra sammenkrøben i det korte Underskjørt med de halvnøgne Børn omkring sig.

«Vil Du se te aa ha Dig ner!» brølte Myre, da han havde sat Lampen fra sig paa Gulvet. Han vilde trække Petra frem, men Børnene dækked hende og rakte Armene op imod ham, idet de højt grædende bad for Moren. Han tog fat i Severin og slang ham tilside. Saa kom Turen til Fie. Hun stred imod og værged for sig saa godt hun kunde, men Myre greb hende i Haaret og halte hende frem. Imidlertid var Severin sprungen tilbage og havde stillet sig op foran Moren. Saa lød der et frygteligt Rabalder. Faren var kommen til at støde til nogle lange Stænger, der faldt overende og blev liggende tværs over hans Fødder. Og hele Tiden lød Diebarnets Ilskrig dernedefra.

Saa stod pludselig Bedstefarens lille firkantede Skikkelse i Underbukse og graa vadmels Nattrøje, og stirred sløvt og famled men den højre Haand, mens han knurrede og brummed. Og Sekundet efter dukked Tjenestepigen Trine i bar Chemise frem midt iblandt dem, og raabte forfærdet med sin gneldrende Bondestemme om hvad det var, som gik for sig. Hun ditted Myre og spurgte, om han ikke skammed sig.

«Vil Du pakke Dig!» skreg Myre; han greb en af Stængerne, der var bleven liggende over hans Fødder, og fo'r imod Trine, som med et Hyl styrted ned over Trapperne.

I dette Øjeblik blev der dundret voldsomt paa Gadedøren, og en grov Stemme raabte: «Luk op paa Timen! Eller eg henter Polletie'.»

«Det er Vægteren,» sa Petra med klaprende Tænder.

Myre stod stille og betænkte sig.

Atter lød dundringen voldsommere end før, og atter blev det forlangt, at der skulde lukkes op. –

Myre tog Lampen fra Gulvet og gik nedover Trapperne. Han var i Skjortearmer og den ene Buksesele hang dinglende ned over hans Bagside. Petra og Børnene hørte ham aabne Gadedøren og snakke til Vægteren i en godslig, næsten munter Tone. Vægteren svarte med barsk, tilrettevisende Stemme, som lidt efter lidt formildedes.

Saa sa Faren: [n10](#) «Jaja, Go' Nat I.» Gadedøren lukkedes, og Myre gik ind i Stuen. Severin listed hen til Trappen og keg ned i Gangen. Den brændende Lampe stod paa et af Trinene. Det varte lidt. Saa kom Faren fuldt paaklædt og forlod stille Huset.

X

Ikke vaagne, ikke for alt i Verden vaagne – Severin trykked i Halvsøvne Ansigtet ned i Pudlen. Lægge sig syg, være hjemme fra Skolen – ja syg var han jo – som mørbanket; – og blytung i Kroppen. Og saa denne Byrde af lam Angst, som var over ham. Denne Angst, denne Angst.

Uf da! et skarpt Smæld bragte ham til forskrækket at aabne Øjnene, og saa skimted han Fie i Nattrøje og Underskjørt henne ved Bordet, hvor der brændte i et tyndt Talglys. Hun bukked sig ned og søgte efter noget paa Gulvet; det lange

opløste Haar skjulte hendes Hode og flød omkring hende som grønne Strømme i Halvmørket. Nu retted hun sig op med Redekammen i Haanden. Det var altsaa Smældet af dens Fald, der havde vækket ham.

«Hvad er Klokken?» spurgte Mathæa fra Sengen.

«Straks halvotte,» svarte Fie. «Du maa op nu, skal Du bli færdig.»

Mathæa satte sig paa Sengekanten og trak Strømperne paa. Bag hende i samme Seng laa Anton og sov. Han gik paa ABC-Skole og skulde først møde Klokken halvti. Jens delte Værelse med Bedstefaren.

«Hvad er det, Du tænker paa, Severin? Du hørte vel, hvad Klokken er.»

Severin havde lagt sig til at døse igjen. Nu blev han med et Ryk lysvaagen, og i det samme Nu stod Nattens Oplevelse med pinefuld Tydelighed for ham. Det var som der la sig en Sten over hans Bryst. Men pludselig jog Glæden som en Iling gennem ham. Lina havde kysset ham, og han havde kunnet danse igaar.

«Gud saa alt det, han havde skabt, og se, det var altsammen saare godt,» sa det indeni ham, mens et Smil gled som Solskin over hans Ansigt. «Gud saa alt det, han havde skabt,» gjentog han sagte og kom til at le: «Ligge og vaase om Sligt noget.»

«Hvor tror Du, Far har været i Nat,» hvisked Fie, da Severin straks efter stod halvpaaklædt og vasked sig.

Ja, Faren og Moren og Hjemmet og al Elendigheden. Som en Bølge af mørkt og mudret Vand kom det rullende imod ham. Men nu *vilde* han ikke la sig opsluge. Han skyndte sig at tænke paa Lina og hvisked med et ligegyldigt Suk. «Ja, Gud ved.»

«Det er nu alligevel mest Synd i Far. Synes Du ikke?»

«Jo.»

Saa bragte Trine Brikken med Frokosten, og staaende omkring Bordet, der var fuldt af alskens Sager, drak de fire Søkende – Jens var kommen ned deroppefra – Cikoriekaffen og spiste de tykke Brødkiver, der var belagt med Gammelost og Brimost og næsten intet Smør. Saa skyndte de sig til sine forskjellige Skoler. Moren havde de ikke set. Trine havde sagt, at Madammen var syg og vilde ligge idag.

Med Bøgerne under Armen vandred Severin afsted i det graa Morgenmørke og det øsende Regnvejr. Han var straks blet vaad paa Fødderne, for Støvlerne var daarlige, og Vandet flød i Strømme i de bakkede Gader, og hans Oljefrakke var saa gammel og afslidt, at Væden trængte ind paa hans Klær. Men han mærked det ikke. I Hodet kjendte han en behagelig Ørhed, og det jubled dæmpet i hans Sind.

– – Paa Hjemvejen efter endt Skoletid standsed han ved Begyndelsen af Strandgaden, halvt skjult af Hushjørnet. Det var Opholdsvejr nu, men Luften hang fuld af drivende Regnskyer. Et Stykke nede paa Torvet havde han faat Øje paa Lina. Hun kom gaaende med en lang Række Veninder, der holdt hverandre under Armen. Hendes vinrøde Hat og Kaabe stak fornemt af mod de andres mørke Stoffer, og hendes sorte Lokker flagred i Vinden. De snakked og lo, og Flettepisker og Haarmanker svinsed og hopped omkring Skuldre og Kinder. Saa blev Rækken pludselig til en Ring, der stod stille, mens ivrige Hoder straktes mod hverandre, og saa var det igjen en Række, der nærmed sig. Severin skyndte sig hen til Huset ved Siden af, hvor der var Papirhandel, og betragted opmærksomt de udstillede Toskillingsbillede med røde Ryttere i strakt Karriere og Crayoner paa Skilter af Glanspapir. Smaapigerne skulde gjennem Strandgaden, vidste han. –

«Han skal nok lade, som han ikke ser os!» blev der raabt med høj og haanlig Stemme lige bag ham. Hastig vendte han sig og tog til Huen, mens hans Blik stjaalent søgte Linas Ansigt. Hun blev sprudende rød; saa kneb hun med et Gjep om Munden Øjnene sammen og vendte Hodet bort, mens de allesammen fnisende gik videre.

Severin blev staaende og saa efter dem. De kjephøje Miner og den spottende Fnisen fra disse kaade Skolepiger, trygge og overmægtige som de var gaat ham forbi, den ene garderet af den anden, havde virket paa ham som en iskold Dukkert. Og Lina, som havde forraadt ham. Han, som havde længtes saadan efter at møde hendes Øjne, og nu – en hastig Vrede lued op i ham. Men i næste Øjeblik husked han, hvorledes hun havde tat ham om Halsen, og kjendte atter det faste, hurtige Tryk af hendes varme Læber, og saa var det, som han skulde kvæles af paastormende Graad.

Som trukken efter en Traad vendte saa hele Smaapigerækken sig pludselig om. En af dem, det var Mikkel Mejers Søster, pegte paa Severin, og sa noget, der endte med: Mønsterstilken, og saa slog de alle en Latter op og blev gaaende baglænds, nogle af dem paa Fortoget, andre nede i Gaden, stivt seende paa Severin, indtil Kusken paa en Arbejdsvogn med sit vrede, gneldrende Raab tvang Rækken til Opløsning og Flugt. Severin satte paa Løb op Apothekersmuget til Markevejen, og standsed ikke før han var hjemme.

Der laa Moren inde i Sengekammeret med Blyvandsduger om Hodet. I Fremstuen sad Spædbarnet stablet op med Puder i Barnestolen foran Bordet og legte gryntende med nogle gamle Knapper, der trilled om til alle Sider under de smaa Fingres iltre Greb. Trine gav Smørrebrød og Kaffe til Middagsmad, som blev spist ude i Kjøkkenet. Faren havde ikke vist sig siden den foregaaende Nat.

Efter endt Maaltid maatte Fie ind og ta sig af den Lille, der var begyndt at ramskrige. Jens blev sendt paa Apotheket, og Mathæa og Anton legte «Belejringskrig» med Vedstykker i Bagstuen. –

Fie havde byttet Ble paa den Lille og havde lagt den ned i Vuggen. Hun havde stukket den Flasken i Munden og dækket den til.

Saa gik Døren fra Gangen op med et underlig klodset Rabalder, og gamle Frimann kom stavrende ind. Hans gustne Ansigt med de side Kinder og de udslukte Øjne mindede om en Dødning, og den famlende Bevægelse af hans højre Arm, sammen med den dumpe Knurren, der trængte ud over hans hængende, blaaehvide Læber, var gjengangeragtig manende.

«Pyh!» sa Petra fra Sengen og sled Øjnene under Blyvandsdugen halvt op.
«Ka er det for en Stank?»

«Det er jo Bedstefar.»

«Faa 'an op te sig sjøl,» stønned Petra og forsøgte at vende det blytunge Hode bort. «Dokker har vel sanset 'an med Middagsmad?»

«Nej,» sa Fie. «Jeg tror, han er bleven glemmt.»

«Gu' naa Dokker, sukked Petra. «Den arme, gamle Traven.»

Fie tog Bedstefaren ved Haanden. «Kom nu, saa skal jeg bringe Mad op til Dig,» hun førte ham ud.

– – – Imidlertid sad Severin indelukket i Vedboden og led den forsmåede Kjærligheds allerbitreste Kvaler. Han kunde ikke leve, hvis ikke Lina blev ham tro. Gik hun ham éngang til forbi som idag, saa vilde han dø. Hvis det utænkelige skulde ske, at han ikke segned livløs om for hendes Fødder, saa vilde han selv gjøre Ende paa sig med den spidse, smalslidte Kjøkkenkniv, som han uformærket vilde stikke til sig.

Om Eftermiddagen til og fra Skolen mødte han hende imidlertid ikke. Da han var kommen hjem, satte han sig til at læse Lektier i Bagstuen, efter at ha skjult Kjøkkenkniven i sin Seng.

Men hvordan det gik til eller ikke – istedetfor at læse Lektier, skrev han under mange dryppende Taarer følgende Vers med Overskrift:

«Klagesang til den Elskede.»

En Ungersvend sidder paa Sorgens Ø,
Paa Sorgens Ø.
Han tænker paa hende, som lader ham dø,
Lader ham dø.

En Kvinde kan være saa fuld af Svig,
Saa fuld af Svig.
Men Angeren kommer, naar han ligger Lig,
Naar han ligger Lig.

Slaaes skal hun den falske Kvind
Med Sot og Brand.
Hendes Lemmer paa Stejle skal flyve for Vind,
Flyve for Vind!

– – – –

Men græd dog ikke skjøn Hjærtenskjær.
Min Sorg er Dig nær.
Skjönt aldrig mere paa Jord Du mig ser,
Min Elskte Du er.

– – – –

Min Elskte Du er. Min eneste, eneste Elskte paa Jord,
Min Elskte paa Jord.
For Dig jeg begik – ja, Tusen af Mord,
Det vil spørges i Nord.

– – – –

Men hisset oppe bag Himmelens blaa,
Bag Himmelens blaa,
Der vi tilsammen som Engle skal gaa,
Som Engle skal gaa.

Han la Digtet i en Konvolut og skrev Linas Navn udenpaa.

Efter dette følte han sig lettet. Fortvivlelsen afløstes af en blid og ydmyg Sørgmodighed.

XI

Dybt nede i Muregaarden tæt ved den aabne Brygge, hvor Lugten fra Sjøen og de tjærede Strilebaade liksom slog en Revne i den stramme, tætte Stank, der hænger som en Os mellem Husrækkerne i alle Strandgadens trange, svarte «Gaarde», laa Myres Bod.

Iført en dobbeltknappet Figurfrakke af noget underligt graat og sortspraglet Bomuldsflanel, stod Myre om Morgenens i Bodens aabne Dør mellem opstabilede Smørambere, Talgstykker, Gammeloste og Træsko.

Der var Færdsel i Gaarden. Folk strøg uafladelig opover mod Strandgaden, og nedover mod Sjøen. Sogninger og Hardangerbønder solgte Æbler og Gammeloste fra sine, ved Bryggen fortøjede, Pæreskuder. Belæssede Dragere kom og gik, bandende og gneldrende. Løbende Pakhusfolk svarte paa Tilraab allestedsfra, og Strilene seg langsomt afsted med Nistetiner i Hænderne, høje Skaftestøvler, gumlende paa Skraaen.

Myre ænsed ingen og intet. Med sprigende Ben stod han hensunken i Tanker, og stirred trist udover «Vaagen», hvor Fartøjernes Rigge tegnede sig sorte og store i den døde, skoddefyldte Luft.

Med et mindre Barn ved Haanden kom en liden Fattigpige, som skulde ha en halv Mark Smør.

Myre gik indenfor Disken, vejede op, og rakte den lille Pige Smørret, indsvøbt i

Avispapir. Hun la Kobberskillingerne paa Disken og gik.

Gjennem Hullet i Disken faldt Skillingerne ned i Pengeskuffen med en Lyd, som naar man slaar paa en tom Tønde.

Med et dybt Suk læned Myre sig tilbage mod Hylderækkerne i Bodens Langvæg, og korsed Armene over Brystet.

Ret som han stod, begyndte Øjnene at glippe, og Knæerne vilde til at gi efter. Hastig tog han sig sammen, og for med Haanden over Ansigtet.

Ja, ⁿ¹¹ det var jo rimeligt, at han var søvnig. Han, som havde vært oppe og støbt Lys og kogt Lim baade inat og igaarnat. Det var strengt nok at staa op Klokken 3, som han plejed hele Vinteren igjennem, og holde paa med at arbejde, til Tiden kom, han kunde lukke Boden op. Men slet ingen Søvn at faa --.

Og endda kunde Petra være saa fortærende gal, naar han en sjælden Gang tog sig en halv Times Blund efter Middagsmaden.

Nu gik han ogsaa med vaade og hullede Strømper. Han fik se til at stjæle sig ind hjemme i Mørkningen. Der maatte hænge Vask paa Loftet. Og Petra laa naturligvis tilsengs efter Husallarmen paa Søndag. Hun plejed altid at ligge af Hodepine og Brækninger minst 3 Dage bagefter. Saa var Tøjet blet hængende. For naar Petra laa, blev der ingenting gjort. Ja, han maatte skaffe sig et Par Strømper.

En liden firskaaren, renlig klædt Kone, med Kappedhat og Damedug og Kurv paa Armen, kom ind og hilste Goddag. Det var Lysestøber Berthelsens Enke, hvis Ildhus med tilstødende Oplagskammer og Kjælderrum Myre havde lejet. Alle Lysestøbeapparaterne var fulgt med, og Betingelserne var, at Madam Berthelsen foruden Lejen skulde ha en Fjerdedel af Nettofortjenesten.

Myre maatte ikke fortryte paa det, begyndte Madam Berthelsen venlig, men hun vilde saa gjerne faa se Regnskabet, som Myre altid glemte at ta med -- hun talte med en langsom rusten Stemme, som hun ofte maatte klare ved at kremte, og indimellem trak hun snøftende paa Næsen. Det var slet ikke derfor, hun stolte saa trygt paa Myre, men siden han var kommen ind i Forretningen, og de var begyndt at drive det i stort, var hun saa ofte forlegen for Kontanter.

«Talgen løper op, Madam Berthelsen, og eg kan 'kje altid staa i Forskud.

Bønderne gir ikkje Kredit, vet I.»

«Nej, men Lysene gik jo efterhvert. Alle di, saa ble' skibet ud forleden Vikke. Eg har regnet sammen, at det maatte være for over 30 Specidaler.»

«Eg har det her Madam Berthelsen,» Myre slog op i en lang, smal Regnskabsbog. «Ja, det stemmer, 32 Specidaler, 2 Ort og 18 Skilling. Men de Pengene er 'kje indkommen endaa. Han ba' om lidt Henstand, Mortensen, og Ma'nen er jo go' nok, sku' eg tru.»

«Ja, de' er kje derfor. Naturligvis.» Madam Berthelsen blev staaende lidt og saa hen for sig. «Men eg var aldrig i Forlegenhed for Kontanter før i Tiden, da eg sjøl støpte, ka eg kunde overkomme og bare havde Stovehandel.»

«Det staar 'kje paa jer,» sa Myre med en godslig liden Latter. «I, saa har Grunker i Banken.»

«Men det en har i Banken, er jo nokke, en ikkje rører,» det kom i betænksom Tone, og Madam Berthelsen saa tankefuld ud.

«Koffor ikkje? Vil I ly'e mit Raad, saa tar I hele Kapetalen og sitter an i Lysestøberiet. Daa sku' I se, kaa søkkende rik, I ble.»

«Den, saa bare var vis paa det,» Madam Berthelsen rysted grundende Hodet.

«Den, saa ikkje vaager, ikkje vinner,» atter lo Myre.

«Jaja. Eg faar tænke paa det. Ja, saa tar I det ikkje fortrydelig op Myre, Far. Farvel I.»

Myre slog overstrømmende venligt ud med Haanden, og nikked flere Gange til Farvel.

Saa indtog han sin forrige Stilling. Der kom en dyb Fure mellem Brynene, og om den fast sammenklemte Mund laa et Træk af bitter Modløshed.

Ingen Trivsel paa nogen Kant. Ingen Velsignelse i det. Alt det han stræved og sled blev det bare op i samme svarte Elendigheden. Nej, værre og værre. Nu var han ogsaa kommen i stor Gjæld til Madam Berthelsen. Den godtroende Stakkeren, som han kunde lyve fuld, naar han vilde. Saalænge han bare havde kocht Lim og lavet Skosværten, havde han havt til Udlæg, og havde kunnet betale sin punktlige Leje. Men siden han havde overtat Lysestøberiet og havde drevet det op – var det blet rent ilde. Det gik altid saa. Jo flere Penger han fik mellem

Hænderne, jo værre faren blev han. Istedetfor at betale Gjældsposter og klare fra sig hos Konsulen, tog han sig halsbrækkende Udgifter paa. Som nu isommer, da han havde repareret paa Huset derhjemme; bygget Fremsalen og hellelagt hele Gaardspladsen. Og hvad Tak havde han havt for det? Petra havde spurgt, om han var rigtig vel forvaret og havde skjældt ham Huden fuld. Han, som havde gjort det ene og alene for *hendes* Skyld! Hun havde jo saa tit vært forarget, fordi hun ikke havde et ordentlig Sted til at ligge i Barselseng paa. Saa havde han skaffet hende Fremsalen.

Men værre var det med disse Sildefiskeforretninger. Jagten, han havde kjøbt, og de to Skibsparter. Nu igjen. Det var jo rent ud afsindigt af en Mand i hans Stilling. Egentlig ogsaa ulovligt. For han var jo forpligtet til intet at begynde paa uden efter Samraad med og Samtykke af Konsulen. Det stod jo skriftligt paa Kontrakten efter sidste Gang, da Konsulen redded ham fra at gaa fallit.

«Goddag,» sa en tyst Stemme.

«Er det jer, Simonsen, Far,» Myre retted sig hurtig op og la sit Ansigt i muntre Folder. En halvgammel, meget lav og tynd Mand med skjægløst Ansigt, stod foran Disken. Hans smaa blege Øjne syntes overtrukket med et Næt, som af lyserøde Traade.

Simonsen rakte frem et Papir, som han havde tat op af sin indvendige Brystlomme.

«Hm,»ⁿ¹² sa Myre, da han havde set paa Papiret. «Det er daa svært, kaa saant Smaatteri saa disse Takrenderne og Zinkpladerne kan løpe op. Femten Specidaler, 3 Ort og 12, foruten Afdrag', eg betalte forleden. Var I bare kommen paa Lørdagen, daa havde det fulle mig belejligere.»

«Eg var her paa Lørdag,» sa Simonsen blidt. Han stod og pilled paa sit Frakkeærme, og lod som han ikke saa, at Myre rakte Regningen hen imod ham. «Men Bu'en var stængt. – Thorsen vil ikkje vente længere nu,» tilføjed han bestemt. «Ialtfald maa I late mig faa nokke.»

«Naar der ikkje er an'en Raa'. La' mig se, – eg ska' betale 7 Specidaler. D' er omtrent Halvparten. Er I saa fornødd?»

«Det kan la sig høre,» Simonsen saa op fra sit Frakkeærme.

Myre vilde trække ud Pengeskuffen og var overrasket over, at Nøglen ikke sad i. Han famled frem og tilbage uden paa Skuffen, som vilde han ikke tro sine egne Sanser. Han søgte paa Gulvet og paa Hylderne, kjendte efter i sine Lommer, som han først slog et udvendigt Klask paa, og blev tilsidst raadløs staaende med et spørgende Blik paa Simonsen.

«Nøglen staar nok i, bare se vel efter Myre, Far,» Simonsens blide Stemme lød spids og tør, og de blege Øjne stak.

«Staar 'an i?» Myre bukked sig hastig ned igjen til Skuffen, men Simonsen saa alligevel Rødmens, der skjød op i hans Pande.

«Holder I mig for et tussete Menneske, eller ka?» Myre strøg atter Haanden frem og tilbage paa Skuffen, fik Nøglen behændigt og lydløst trukket ud, og stukket indenfor Skjortens Haandlinning.

«Ka Raa' er der med det,» sa saa Myre, og retted sig op.

«Hænder det tit dette her, at Nøglen til Pengeskuffen blir vække mellem Hænderne paa jer?» spurgte Simonsen med et stramt Smil.

«Det har vorre Tilfælde engang før,» fortalte Myre livlig. «Daa var Nøglen vække i tre Døger, men saa en Morning, eg just har lukket op, ligger han der, midt paa Vejeskaalen. Eg fik mesten ondt; saa underlig faldt det mig fore.»

«Jaja Myre, Far. Det var leit dette her, for nu faar i Stævning paa Halsen.» Simonsens Stemme var blid og tyst som før. «Og for mig er det heller ikkje behageligt, for eg faar Fortræder, naar eg kommer tebake uden Penger idag igjen.»

«Frygter I for det, saa kan I jo ligge ud de stakkes Dalerne for mig. Ja, ka kan det gjøre jer? I er jo søkkenes rik, seier Folk.»

«Det er Løgn,» svarte Simonsen, og den blide Stemme havde faat en forbitret Klang. «Kaa sku en, saa eg, der alle sine Dager bare har vorre i andre Folks Brød faat Penger fra?»

«Ja, det vet eg ikkje. Men er 'kje det saa, at I driver et Slags Laaneforretning under Haanden?»

«Og det sku' en ble feit af, trur I?»

«Eg har Sølvtoj te ge i Pant,» vedblev Myre. «Og Renterne sku' I sjøl faa

bestemme.»

Simonsen kløde sig bag Øret. «Det kom an paa ka Søltøje' var værdt,» sa han og skjelte til Myre.

«I kan komme indom, hvis I gaar saa imorgen eller iovermorgen. Saa kan I se paa Varerne.»

«Her paa Bu'en?»

«Ja naturligvis her.» –

Da Simonsen var gaat, kom der nogle, som handled lidt, og derefter to Bygutter med Regninger, den ene straks efter den anden. Myre viste dem bort uden Penger, og Gutterne gik med en truende Knurren.

Bare der nu ikke kom flere. Men en vidste, hvordan det var, naar det først begyndte. Bedst at sætte en Stopper for det.

Han trak den store jernbeslagne Dør til, og stængte den med en Slaa paa Indersiden. Saa satte han sig paa en Kasse for at holde Maaltid. Den onde Sug, han længe havde kjendt for Brystet, hidrørte naturligvis fra Sult. Siden den foregaaende Aften havde han intet nydt. Imorges havde han efter endt Nattearbejde i Madam Berthelsens Ildhus, for at undgaa Madammens Spørgsmaal om Regnskabet, skyndt sig afsted, før hun var oppe, og havde saaledes ikke faat den Kop Kaffe og de Smørrebrødstykker, hvormed hun plejede at traktere ham, naar hun om Morgen fandt ham dernede i Ildhuset. Det kunde han altsaa ha ladt være med, for nu havde hun jo vært over ham alligevel.

Han drog Vejret dybt, og skar af en stenhaard Spegeskinke nogle stive og mørkegule Skiver, som han hurtig fortæred sammen med de smurte Løsebrød, han havde kjøbt i Beværtningsstedet længer oppe i Muregaarden. Af en Flaske drak han Potøl til. Saa stopte han sin Kridtsnadde, læned Hodet til en Bunke Faareskind, der laa opstabled bag ham, og røg.

Der var saa mørkt i Boden, naar Døren var stængt, at han kun utydeligt kunde skjældne Omridsene af Smøramberne og Tørfiskebundterne ligeoverfor, hvor en svag Lysning trængte ind gjennem det tykke urene Glas i Bodens eneste lille Vindu. Og Larmen derudefra virked i Halvmørket paa Myres trætte Sanser, som kom den langvejs, langvejs fra.

Kridtsnadden faldt ham ud af Munden, gled ned over hans Bryst, og blev liggende paa Kassen mellem hans Knæ. Øjnene havde lukket sig, og Hodet hælded skjævt.

Et Par dundrende Slag paa Døren, ledsaget af en raa Ed, bragte ham til at fare sammen og lytte.

«Ka Fan'en er dette for nokke?» lød det højrøstet skændende derudefra. «I, der borte, kaa er denne Fankerens Myre henne!»

«Jo, d'er pene Grejer! Her kan en komme Gang efter Gang» – Skridt fjerned sig.

«Malermester Flint,» sukked Myre. Gudskelov for han havde stængt sig inde. Skjønt hvad hjalp det. Han kom igjen imorgen og hver Dag. Flint var saa fortærende gal paa ham, at han med Glæde vilde se ham i Tugthuset. Som rimelig var. Istedetfor at betale Flint de 10 Specidaler, han saalænge havde skyldt ham, havde han faat ham lokket til at gjøre Udlæg i en Skindspekulation, som de skulde være sammen om. Da saa Betalingsdagen kom, havde han git ham en Veksels, som Banken ikke akcepterte. Og da saa Flint vilde gjøre Eksekution i Indboet og Varelageret, fik han vide, at Konsul Smith ejed det altsammen.

– – Sligt et Helvede han sad i. Paa alle Kanter. Denne Petra, dette forfærdelige Menneske, som han aldrig kunde faa leve i Fred med. Hvor ofte havde han ikke lovet sig selv, at han skulde være snil og taalmodig. Tie. Bare tie til, hvordan hun saa bar sig ad. Men en kunde jo la det dryppe paa Stenen saalænge, til den blev udhulet. Naar hun gik der og tærged og tærged, og altid var bare sint og gal, saa var han jo ikke mere end et Menneske.

Nej Stakker. Han fik saa føle bagefter. Nu var det som saa ofte før, naar han havde gjort Allarm, at han ikke turde gaa hjem. Saa skulde han til at tigge og trygle, og be om Forladelse, og gjøre sig saa ydmyg som den usleste Hund. Der skulde meget og lang Tid til for at tømme et Kvindfolk som Petra. Hun glemte aldrig, og lod aldrig noget bli godt igjen. Selv om det læst skulde bety, at hun havde tilgit ham, saa kom hun saa intrikat med det bagefter. Altid naar han mindst vented det, rev hun ham det i Næsen. Men nu skulde han lure Sølvtojet fra hende. Bare han slap usét op paa Fremsalen, hvor det var gjemt i Krogskaftet. Hvis hun saa opdaged det, fik hun Slagtilfælde af Sinne. Godt nok til hende – –

Bare han aldrig havde giftet sig med hende. Han havde jo tydeligt forstaaet alt, mens de var forlovet, at hun ikke brød sig om ham. Aa nej. Det var nok Konsulen, hun havde havt i Tanker dengang. Tante Ravn kom jo med Spitor og Hentydninger, og Gud maatte vide, om hun ikke havde Ret. Men i den Sag fik han aldrig Vished. Petra havde været klogere end som saa. Hun var ikke den, som klædte sig nøgen for nogen. Det var ikke som med ham. Han havde syntes, at han ikke kunde faa Fred i Sjælen sin, før han havde bekjendt for hende. Og saa var han kommen frem med alt det gale, han havde gjort, lige fra Guttetdagene, da han fo'r tilsjøs. Rub og Stub havde han fortalt. Om hvorledes han havde skikket sig hos Virs sine – ja til og med det værste af alt: om hvorledes det hang sammen med Farmorens Endeligt. Slig en Tosk han havde vært! Som om hun ikke ogsaa uden det havde havt nok til at dryppe ham med.

Ja, hvis han bare ikke havde giftet sig. Naar han tænkte tilbage paa den Tid, da han var i Konsul Smiths Brød, og leved som et Eksempel for Gud og Mennesker, saa kunde han faa Taarer i Øjnene af Længsel efterⁿ¹³ sig selv, som han dengang var. Hvis han var vedbleven med at være Ungkarl, saa havde han ikke behøvet at rode sig ind i alle disse Elendigheder, og saa kunde han ha flyttet hjem til sin gamle, skikkelige Mor, der nu sad Enke, og søgte om at komme ind i et Fattighus.

Stakkels Moren. Det var Synd at sige, at hun havde faat Glæde af Barnene sine. Thrine var rejst til Amerika, Nils var blet fordrunken, og havde mistet Pladsen som Bryggegesel, og Simon var og blev aandsvag efter Slaget i Hodet af den Pakhustønden. Aa ja, det var bare mærkeligt, at det ikke var gaat dem endda værre, de, som havde Sjur Gabriel og «Smaafylla» til Bedsteforældre.

Tænk for et Liv, hvis han havde levet med Moren. Bøn og Salmesang og Paalidelighed og Arbejdsomhed.

Aa nej, men det var jo rent utænkelige Ting, han sad og døde om. Gifte sig *skulde* en jo. «Værer frugtbar og formerer eder,» stod der i Skriften. Og Formering udenfor Ægteskabet var jo en stor og fordømmelig Synd. Desuden kosted det Penger det ogsaa, skjønt det naturligvis faldt noget billigere.

Nej, der var ingenting at angre paa i den Retning. Var det ikke blet Petra, saa

havde han faat en anden, som havde vært lige gal. Han havde jo desuden ingen havt at vælge mellem. Den eneste var tykke Jomfru Madsen i Schrøders Enkes Vinudsalg. Hun vilde ha havt ham. Men hvad kunde det hjælpe. Han havde jo ikke kunnet fordrage hende. Petra var den eneste. Desuden havde Jomfru Madsen havt 3 Børn med Forskjellige. Og hun var vist ikke hverken snillere eller mildere end Petra. Folk fortalte, at hun prygled den stakkels Bønnemand af en Fribagermester, som havde tat hende, da hun var bleven frugtsommelig med ham.

Det gale var snarere, at han havde villet hæve sig over sin Stand. Hvorfor kunde han ikke ha nøjet sig med at være Bryggesjouer som hans Far før han? Og havde han endda villet sætte Tæring efter Næring. Men nej. Stort og grumt skulde det være. Gik hen og købte Fløjelsmøbler og Lysekroner – ja, den Lysekronen, den var noget af det værste. Petra havde nægtet at hænge den op – der var jo heller ikke Værelse til den i Huset. Siden havde han faat Kjøbmanden til at ta den igjen mod 2 Specidalers Godtgjørelse. Og Fløjelsmøblerne havde Petra solgt underhaanden. Med Tab. Naturligvis med Tab. Alting gik paa Skade. Men det var jo sandt, hvad Petra sa, at de for Konsulens ikke kunde være bekjendt af at anskaffe slige kostbare Ting.

– Ja, det var rent bort i Natten med disse Indkjøbene hans. Men det kom saaledes over ham. Naar han fik Kjøbelysten paa sig, var det liksom han skulde vært beruset. Han tænkte og sanste og vidste da ikke andet, end hvor herligt det skulde være at faa disse Tingene. Penger blev der altid en Udvej for. Og det var ikke Smaapluk, det, han ruttet med. Disse Skibsparterne – og Sildejagten! – – Ja, han bar sig ad som et galt Menneske. Petra var jo i de Dele fornuftigere end han. Men saa havde hun det paa en anden Maade. Hun grov sammen og sammen for at købe Sølvtoj. Og saa vilde hun, at Børnene skulde gaa paa de bedste og dyreste Skoler, og ha fine Søndagsklær. Det gik op i op.

Hvor i Jesu Navn skulde han skaffe Penger fra. Penger, Penger surrede det rundt i hans Hjerne. Om tre Uger var det Terminsdag. Da skulde han ud med Renter og Afdrag baade til Konsulen og for Huset. Hvad vilde Konsulen sige, hvis han nu atter igjen ikke kunde klare for sig. Saa skulde Pigen derhjemme ha sin Halvaarsløn, foruden alt det, han skyldte rundt omkring, og de daglige

nødtørftige Udgifter.

I skulle være nøjsomme og gudfrygtige, havde Provsten sagt i Kirken forleden. «Jeg siger Dig Du bange og frygtsomme Sjæl – klæder ikke Gud Liljerne paa Marken?»

Hærk og Prat var det altsammen. Han kunde ikke præke, den Provsten Damm. Sulted ikke Folk ihjel i hundredvis derborte i London f. Eks.? Og var de ikke Guds Skabninger, de ogsaa?

Nej, hvis *han* havde vært Præst – han skulde ha forkyndt noget andet, han. Han skulde ha sagt dem, at Slid og Slæb og Elendigheds Kval og rispenes Pine var den Lod, de kunde vente i Verden. Ja, den Lod skulde de til og med stunde efter, hvis de havde den rette Tro. Havde Frelseren havt det, hvortil han kunde hælde sit Hode? Derfor skulde Menneskene ikke vente sig nogen Vinding, om de saa var saa nøjsomme og gudfrygtige, at Blodet sprat frem under Neglene paa dem.

For det nytted ikke at være gudfrygtig. Ingenting nytted. Hvad enten han vendte sig til Gud i Bønnen eller forsvor sig til Hinnmanden, blev det op i et og det samme. Han havde sagt det til Djævelen, naar han havde sine Togter med at vandre paa Syndens Veje: Hjælp mig da! Giv mig Rigdom og Anseelse, i Særdeleshed Rigdom, saa skal Du faa mig til evigt Vederlag. Men nej. Det samme med Vorherre. Hvor havde han ikke tigget og bedt og raabt og skreget til ham. Aldrig Tegn eller Lignelse til Svar. Og han havde vært gudfrygtig og læst i Bibelen og gaat til Opbyggelsesmøder, halve Aar igjennem. Men ligemeget havde det hjulpet.

– Og hvor let kunde det ikke ha vært for Vorherre. Han, som saa, hvorledes han balte. Bare git ham rivende Handel nogle Uger, saa han var blet kvit disse gamle, mugne Varerne, som ingen vilde købe. –

Den, som kunde rejse bort fra det altsammen. Rømme saa langt en komme kunde. Myre sukked dybt, tog Snadden op og tændte den paany, skjønt den var udrøgt. Til et Sted, hvor en var ukjendt og fremmed, og fik begynde fra nyt af. Lægge sig om Kvælden med Ro i Sindet og staa op igjen til Arbejdet, glad og let som en kvidrende Fugl.

Ja, havde han bare ikke havt Kone og Børn – han skulde vært rejst for længe

siden. Skulde ha spyttet paa Skidtet og Elendigheden her i dette usle, fæle Fantehullet.

Men hvad kunde det ha nyttet? Syndebyrden tog han vel med sig. «Om jeg drog til Verdens Ende, saa vilde din Haand, o Herre, være over mig, og vilde jeg tage Morgenrødens Vinger paa, og fly til det yderste Hav, saa skulde Du ogsaa der være efter mig» – der løb ham en Frysning ned ad Ryggen; han greb et uldent Sjall, som laa henslængt paa en Flæskekagge og tullede det om Halsen.

Hvor underligt det var gaat ham i Verden. Altid havde han steget højt og dalet dybt. Tilsjøs, hos Munthe sine, hos Kjøbmand Virs og nu hos Konsulen.

Ja, for det endte galt, her ogsaa. Og her vilde Faldet bli saa dybt, at han kom til at gaa tilbunds for sidste Gang. Hvis da Vorherre ikke uventet sendte en Redning. Lod Sildefisket slaa til, eller gav ham Fortjeneste paa Skibsparterne.

Daniel i Løvehulenⁿ¹⁴ – ham kom der en Mand og frelste. Eller kanske det var en Engel?

Myre bøjed Hodet, slog Hænderne for Ansigtet og sa halvhøjt: «Almægtige Fader deroppe, er det din Mening, at Du saa dybt vil nedbøje og straffe mig, saa giv mig Ydmyghed og Kraft til at bære det. Lad mig være som en af dine hellige Martyrer, der med Salmesang gik gjennem gloenes Ild og Løvers Gab, og med jublende Røster lovpriste dit Navn. Lad mig gaa min Pilgrimsgang, som Du selv, Herre Jesus, paa Vejen til Golgatha. Men hvis Du vil tilgi mig mine Synder og hjælpe mig i min Næringsvej – o, saa vent ikke forlænge. Amen.» Han tørred sine Øjne, der tindred med en fugtig Glans.

Holde Sjælen sin ren, stod der – ja, se det var nu lettere sagt end gjort. For det var vel med Sjælen en synded og løj og stjal og bedrog? Nej, det kunde ikke være med Sjælen, for Sjælen krymped sig og led og pintes ved det gale, en gjorde. Det var Forstanden, som tvang et Menneske frem til Selvhjælp. Og saa sad Sjælen og blødte, mens Forstanden regjerte. Eller kanske en havde to Sjæle i sig? En, som kjendte og elsked det gode, og en anden, som den verdslige Forstand raaded med?

«Værer snilde som Slinger og enfoldige som Duer.» Ja, se det var nu et mærkeligt Ord, det.

En sagte Banken rev ham ud af hans Betragtninger. Han retted sig og lytted.

Atter lød Bankingen frygtsomt og svagt som af en Barnehaand.

Han rejste sig og keg ud gennem Vinduet. Der stod Mathæa i blaa Kyse og mørkrudet Kaabe, under hvis Kant de lange Strømpelægger vistes.

Han aabned Døren akkurat saa vidt, at Barnet kunde slippe igjennem, og stængte igjen.

«Koffor staar Du og banker, Mathæa, naar Du ser, at her er stængt?»

Jo, for det havde Moren sagt. Hun skulde be om nogle Penge til Middagsmad. De havde ikke noget – det kom fra Mathæa sagte, og med en Mine, som pinte det hende at faa Ordene frem.

Myre gik indenfor Disken, aabned Pengeskuffen og skrabad med Fingrene paa dens Bund. Saa rakte han Mathæa nogle Pengestykker, som hun putted i Kaabelommen.

Skynd Dig nu,» sa Myre. «Mor venter vel paa Dig.»

Men Mathæa blev staaende uvis og nølende. Hun vrikked lidt med den ene Fod, som hun ufravendt betragted.

«Koffor er Du ikkje paa Skolen idag?»

«Vi har Maanedslø,» lød det næsten uhørligt. Pludselig tog Mathæa sig sammen og retted Nakken. Hendes Ansigt var blegt, og Panden fortrukket.

«Jeg skal ogsaa ha til Skolepenger,» sa hun derpaa saa fort, at hun fik Ordene forkjert i Halsen, og maatte hoste. «Det er saa længe siden jeg fik Maanedssedlen.»

«Det maa Du vente med. Eg har ikkje Penger nu.»

«Det er saa flout,» sa Mathæa og bed sig i Læben for ikke at græde. «De andre har betalt for længe siden.»

«Eg ska gaa ind te Bestyrerinden, og snakke med hinner, naar eg faar Ti'er en Dag. Du kunde jo faa Friplads Du og, liksaa Fie.»

«Aa nej, Far, ikke gjør det!» raabte Mathæa bønligt. «Du kan meget heller ta mig ud af Skolen» – hun slog over i en trodsig Tone: «Jeg vil ikke gaa der, naar Du ikke kan betale. Du skal ta mig ud, Du skal,» de sidste Ord var halvkvalt af Hulken.

«Saa Du vil blande Dig i – – Har Vorherre ikkje sat dine Forældre til at styre og raade over Dig? Gaa nu hem med Dig straks paa Timen.»

«Ja, bi Du bare,» mumled Mathæa, mens hun smøg gjennem Døraabningen. Et Øjeblik efter stak hun Hodet ind og raabte: «Jeg løber væk, hvis Du gaar til Bestyrerinden! Saa meget Du ved det! Jeg løber væk og kommer aldrig mere igjen.» Saa trak hun Hodet bort og forsvandt.

Det er Moren, som sætter hende op, tænkte Myre, og vilde atter stænge, men betænkte sig. Nu var det snart den Tid, da Konsulen kom fra Børsen. Det kunde jo hændes, at han slang nedom her, før han gik hjem til Middag.

Han gav sig til at stille i Orden Ting, som stod paa sin Plads iforvejen, for at Konsulen, hvis han kom, ikke skulde finde ham ledig?

«Naa Myre, hvordan gaar det?»

Myre vendte sig om, og rev Huen af Hodet. I Døraabningen stod den høje, ranke, statelige Konsul Smith, der trods sine 55 Aar saa frisk og ungdommelig ud. Hans mørke Haar og Skjæg var kun lidt graasprængt, og Rynkerne i hans smukke, velbarberte Ansigt, vistes ikke meget.

«Jo Tak, Hr. Konsul. Det gaar sandelig bra,» Myre havde antat en sorgløs Mine, og han holdt Hænderne paa Ryggen.

«Det siger I altid,» Konsulen plirte paa ham.

«Det vilde være Synd te klage. En har jo altid saa mykkje te takke Gud for.»

Konsul Smiths Ansigt fik et misfornøiet, næsten haanligt Udtryk. Myre saa det, og det stak i ham.

«Naar det rækker fra Haand te Mund, saa er det jo alt, ka en saa eg kan forlange,» vedblev Myre i beskeden Tone.

«Ja, men en kan jo aldrig stole paa jer, Myre. Gaar det nu galt igjen, hjælper jeg ikke mere.»

«Nej, det vilde ogsaa være te forlange formykkje af Konsulen.»

«Kan I nu gjøre Ret og Rigtighed for jer naar Terminen kommer?»

«Jo daa! Dennegang skal der ingen Ting være ivejen.»

«I har ikke rodet jer ind i nogen Slags nye Spekulationer?»

«Nej, Hr. Konsul. Ikkje det Guds skapende Gran.»

«Det kan ikke nytte at ville slaa saa stort paa,» fortsatte Konsulen ærgerlig.
«Gaa hen og agere Skibsreder – det var det, som havde ødelagt jer forrige Gang.»

«Hadde Løkken føjet sig, og Vorherre hadde villet –»

«Prat,» afbrød Konsulen, og stødte sin sølvknappede Stok mod Gulvet. «Nej Myre, I har en Svindlernatur, og I burde aldrig blet selvstændig Mand.»

Myre stod og vaggede svagt fremover og bagover, og saa ud i Luften. Det var liksom han havde overhørt hvad Konsulen havde sagt.

«Har I gjort op Kontrabogen for denne Maaned?»

«Nej, Hr. Konsul. Sidste Gang Konsulens Pige var her efter Varer, havde hun ikkje Bogen med sig.»

«Er *det* til os?» Konsulen pegte paa en Bunke Faarekropper, som laa opstablet indenfor Disken.

«Jo, Hr. Konsul. Tretten Ort og 12 Skilling Vaagen. Det blir 43 Specidaler, 68 Skilling.»

«Det behøver I ikke at føre ind» – Konsulen tog sin Tegnebog frem.

«Langtifra!» raabte Myre og slog ud med Haanden.

«Vær I bare glad til, Myre, Far,» der var en godmodig Haan i Konsulens Stemme.

«Ikkje paa nokken mulig Maate! Lad det bare staa te Terminensdagen.»

Smith saa overrasket ud. «Jaja,» sa han efter et Øjeblik's Betænkning, og stak Tegnebogen til sig. «Det glæ'r mig for jeres Skyld, at I altsaa ikke er i Forlegenhed. Men dette er jo kontant Udlæg. Ja, for Faarene er da vel betalt?»

«Naturligvis.»

«Naa ja, saa Farvel.»

«Farvel, Hr. Konsul. Go'middag.»

Myre blev staaende lidt paa samme Plet, da Konsulen var gaat. Han tænkte paa, at imorgen kom Bonden og skulde ha Pengene for Faarene. Hvor skulde han skaffe dem ifra?

Hans Ansigt sank liksom sammen.

XII

«Du er gal Far, Du taaler det ikke,» sa Fru Lydia Smith til gamle Munthe, som i Barnekammeret hopped frem og tilbage med den lille Elisabeth paa Skuldrene. Barnet havde plantet begge de smaa Hænder i Bedstefarens graastruttende Haarmasse, Øjnene straalte, Kinderne gløded, og de lyse Krøller dingled hende om Ørene.

«Hep, Hep, Tpruen, Hep, Hep, Tpruen,» sa den Lille ustanselig, mens hun red paa Munthes Nakke saa ivrig, at de smaa Støvler klasked ham paa Frakkeslagene.

«Du er gal, Far,» gjentog Lydia, mens hun klappede i Hænderne, og hopped ved Siden af, i Takt med Faren.

«Nej, nu faar det være nok,» Munthe lod sig pustende falde ned paa en Stol. «Jeg skal paa Børsen.»

«Mere, mere,» sa Elisabeth og trak ham af al Magt i Haaret, men Lydia tog hende fra ham, og satte hende paa Bordet, der flød med Legetøj. «Du Dejlighed, Du Dejlighed, Du Dejligheden min,» hun krysted Barnet til sig, og næsten kvalte det med Kys.

Der kom en Pige, som meldte, at Madam Myre var der og spurgte, om Fruen var hjemme.

«Nej,» sa Lydia og rysted energisk paa Hodet, men tilføjed straks: «Endskønt – saa kommer hun igjen en anden Gang. Vis hende ind i «Systemen» Serrine.»

«Giv saa Smaaen den hvide Kjolen paa og det røde Silkeskjærfet,» sa Lydia til Barnepigen, som sad og syde ved Vinduet.

«Ja for de' Betten sin Debusdad,» pludred den Lille, «og derfor Betten pise

vod Bode idad.»

Uf, disse Myre sine, tænkte Lydia, mens hun gik ind i den saakaldte Systue, der havde Vinduer til Gaarden og laa ved Siden af det største Dagligværelse.

«Goddag, Fru Smith,» Petra rejste sig fra Stolen borte ved Døren og rakte uvis Haanden frem. Hun var i sort Dyffels frynsebesat Kaabe og violette Blomster paa den sorte Fløjelshat, der med en Silkesløjfe var knyttet under Hagen.

Lydia hilste uden at gi Haanden, og bad hende værsgod sidde ned. Hun pegte paa en Stol ved Midtbordet.

«Frun maa ikke ta det ilde op,» begyndte Petra i stilfærdig Tone og med et beskedent Smil, der ganske forandred det Ansigtstudtryk, hun havde til hverdags. «Men jeg maatte op og takke Fruen saa mange Gange for alle de goe' Klærene.»

«Kunde De bruge noget af det?»

«End ikkje bruge! Det, saa kommer fra Fruen, er jo altid saa udmærket pent og godt. Fruen skul bare se, ka dejlige Kjoler eg har faat til Smaapikerne og Trøjer og Bukser til Guttene.»

«Ja, De er vist saa flink med Deres Hænder.»

«Aa,» sa Petra. «En faar jo stræve.»

«Har De vært friskere i det sidste?» spurgte Lydia, for at bryde den trykkende Pause.

«Aa, nej Tak desværre. – Eg taaler ingenting. Alleslags Lejelser og Sorger tar straks saa paa mig. Og hos os er der jo aldrig and't.»

«Aa nej,» mente Lydia. «Naar en sidder i smaa Kaar, saa –»

«Det fik endda være,» sukked Petra. «Men den Mannen» –

«Jeg trode da, han var snil med Dem?»

Petra rysted bedrøvet Hodet. «Ja, en saa Di,» sa hun med et Blik, der ærbødigt maalte den store Afstand imellem dem, «kan vel ikke tænke Dem – Fruen skulde vide, ka det vil sige, at ha et saant udannet Menneske til Mand.»

«Han slaar Dem da vel ikke,» sa Lydia med et svagt Anstrøg af Ironi.

«Aa – det er bedst te tie stille. Det er jo en Kristens Pligt te lide med Taalmodighed.»

Der hørtes Skridt i et af de tilstødende Værelser, og Konsulens Stemme raabte: «Er Du der, Lydia?»

Lydia svarte muntert: «Ja, Herman!» og løb rask ind til ham.

«Jeg vilde bare gi Dig en Kys, før jeg gik paa Børsen,» sa Konsulen og kom imod sin Kone med fremrakte Hænder. «Jeg har havt det saa travelt i Dag.»

Lydia gjorde Miner til ham, idet hun pegte paa den halvaabne Dør, og hvisked Madam Myres Navn.

«Er det nu galt igjen?» hvisked Konsulen tilbage og fik en fortrædelig Mine.

«Hun har ialtfald ikke *spurgt* efter Dig. Hun vilde vist bare takke for noget Tøj, jeg sendte hende.»

«Hvor godt den Kjole klæ'r Dig, Lydia»; Smith betragted hendes graa silkespættede, i Halsen udskaarne, Kjole med en bred, nedoverfaldende Knipling og puffedede Ærmer, der lod et Stykke af den hvide runde Underarm tilsyne. Det glatte Liv og brede Livbælte sad stramt om hendes store Figur.

«Ja ikke sandt?» hun drejed sig rundt med Armene ud fra sig.

Konsulen tog hende ind til sig og kyssed hende. Saa nikked han og gik, men vendte straks om og hvisked: «Du glemmer vel ikke at by hende noget?»

«Pas Du Dig selv,» svarte Lydia og trued med Pegefingern. «Husk, Du skal være hjemme i Betids, saa Du kan hjælpe Bedstemor Smith ud af Vognen.»

«Nej men Stakkar,» sa det liksom højt inde i Lydia, da hun kom tilbage til sin Gjæst. Madam Myre saa saa bedrøvet og kummerfuld ud, som hun sad der paa Stolen, bleg og med stirrende Øjne.

«De skal ha Dem et Glas Vin, Madam Myre. Egentlig ser De noksaa daarlig ud,» Lydia forlod atter Stuen.

«Aa, ja, ja,» sukked Petra, mens Minderne strømmed ind paa hende. Lyden af Konsulens Stemme havde vakt dem, og saa havde hun keget gjennem Dørsprækken, og set hans ranke og statelige Skikkelse. Vilde han da aldrig ældes dette Menneske? Hvergang hun saa ham, undred hun sig over det. – Der stod han med Konen i Armene og kyssed hende akkurat paa den gamle Maaden, liksom bored Munden saa dybt ned i Ansigtet. Tænk, at det endnu kunde gjøre saa underlig ondt. –

Aa ja ja – nu sad hun her, i Madam Linds forrige Værelse. Udenfor paa Gangen borte ved Trappen var det, at Konsulen havde kysset hende den aller første Gangen. – Hun havde følt sig saa hjemme i Huset her, og en Tid gaat i Indbildning om, at alt dette skulde blet hendes. Aa Du store Gud – hvor ganske anderledes. – Det var hende umuligt at holde Taarerne tilbage. Da Lydia kom ind igjen, sad hun og graad med Ansigtet skjult i Lommetørklædet.

«Nej men Madam Myre da,» Lydia satte Bakken med Vin og Smaakager fra sig paa Bordet og la fuld af Medlidenhed sin Haand paa hendes Skulder. «Er De virkelig saa bedrøvet?»

Petra graad endda mere.

«Er det Penger? Skal jeg be Konsulen for Dem?»

Hun rysted Hodet og sa gjennem Graaden: «Nej, ikkje nokke presserenes just nu. Myre har daa ikkje sagt nokke.»

«Drik Dem et Glas Vin,» Lydia skjænked op.

«Aa nej, det kom saa underlig over mig,» sa Petra, da hun endelig havde faat Bugt med sin Bevægelse og havde drukket lidt af Vinen. «Eg kun'kje late være te tænke paa gamle Dager – Fruen maa undskylde mig» – kom det forlegent og bønligt – «men daa eg gik her og stelte og styrte, og hadde det saa godt i alle Maader. Kaa dum en er, saa gifter sig.»

«Drik ud, Madam Myre og faa lidt til.»

«Hele den Tiden blir saa lyslevenes for mig, naar eg kommer op her,» fortsatte Petra vemodig. «Det er, saa eg kjenner igjen hver Flæk og Krok, endskjønt her er jo adskillig forandret,» hun rakte lidt paa sig, og kasted et spejdende Blik ind i Dagligstuen.

«Kom ind lidt og se Dem om,» sa Lydia venlig, idet hun rejste sig.

«Aa nej, det er altfor snilt. Det er altfor snilt,» gjentog Petra, som var fulgt efter Lydia ind i Dagligstuen.

«Og nej, aa nej, kaa anderlissen. – Der paa Sofapladsen stod den kvite Himmelsengen te Førstefruen. Ok kaa engletaalmodig hun saag ud i alle de Aarene, hun laag der.»

«Ja Stakkar,» bemærked Lydia.

«Ok kaa Konsulen graad den Natten hun var død. Han laag paa Knæ der foran Sengen, daa eg og Madam Lind kom ind. Men se, der hænger jo et dejligt Billede af Førstefruen. Det ligner ikkje godt.»

«Jo, det tror jeg dog.»

«Og Madam Lind, saa har faat Post hos Gamlefruen. – Kem sku' tænkt – Hun maa daa være fælt gammel nu?»

«Forfærdelig.»

«Det kan'kje være behagelig for Konsulen,» fortsatte Petra lidt snakkesalig efter Vinen. «Han, saa var saa sjæleglad, han fik hinner ud af Huset her, da Førstefruen dødde. Gejstli'e Heksen kaldte han hinner. Og er det sandt, at hun spiser me' Borde'?»

«Ja for Gamlefruen vil det.»

«Nej, eg faar vel ha mig afste',» sa saa Petra. Lydias sidste Svar havde vært kortere i Tonen, forekom det hende.

«De kan gaa denne Vejen, Madam Myre. Saa faar De se mere af gamle Tomter,» de gik gjennem den portierebehængte Døraabning ind i Lilledagligstuen.

«Ja her er ogsaa kommet mykkje nyt og Pianoe' fløttet. – Ja, det er vel saa det –» Petra stod hensunken med en Mine som foran en af sine Kjæres Grave. Lydia skjøv en Lænestol paa Plads, og sa ikke noget.

«Men eg hefter Fruen,» hun tog sig sammen, og gik videre.

«Men her finder De vist alting uforandret,» sa Lydia, da de kom gjennem Salen med Familieportrætterne og de store gamle Glaskroner.

«Ja her er alt just saa dengangen. Ok ja, her var det, hun laag Lig. – Eg var sengeliggende daa, men eg maatte grave meg frem, og op og se hinner. Der ret ud fra Væggen stod Linnebænken.» – –

Da Petra var borte, tog Lydia sit Broderi, og satte sig foran Sybordet ved Vinduet.

Hun syntes Synd i Madam Myre; egentlig kom hun til at like hende, hvergang hun havde snakket med hende, men i Forvejen kvied hun sig altid. Beskeden Stakkar, og stilfærdig, – og zirlig og pen i sin tarvelige Paaklædning. Man kunde

se, hun havde vært vakker engang. Det var vist en udmærket Kone. Havde hun bare ikke vært gift med denne Myre, eller havde han bare ikke nogensinde vært Dreng hos hendes Forældre paa Øvregaden, eller havde hun bare ikke siddet dernede i Haven dengang dette skrækkelige hændte – – Aaja pyt! Nu var det jo saa længe siden, hun behøved saamæn ikke at tænke mere paa det.

– Uf jamen, *bare* det dog ikke var sket! – Lydia drog et dybt Suk og læned sig tilbage paa Stolen med Arbejdet i Skjødets. Saasnart hun bare saa et Glimt af Myre, blev hun rød og fik Hjertebanken endnu den Dag idag. Og gaa med denne Hemmelighed for sin Mand, sin søde, dejlige, ejegode Mand – i det var endda det værste. – Gad vidst, om Myre havde fortalt sin Kone det? – Nej saa fræk kunde han da ikke ha vært – ja, og Gud véd, om hun saa ikke vilde ha mærket noget paa hende. – Saa'n en Tilskikkelse ogsaa, at Myre netop skulde komme i hendes Mands Brød og faa Boden i Muregaarden overladt. Og at de aldrig blev kvit ham, for endskjønt det nok hed sig, at Myre handled paa egen Haand, saa var det dog Herman, som stod bagved, og altid maatte hjælpe og støtte ham. – Bare de kunde faa dem over til Amerika hele Familjen. – Herman havde engang talt om det, for det var jo ofte saa rent ravruskenes galt fat med Myre. – Saa vilde hun ogsaa slippe for at se paa denne Severin, som gik her til Henrik, og lignede saa Faren, at det rent var en Gru.

Der standsed en Vogn udenfor Gadedøren. Lydia retted sig op, og saa gjennem Vinduet. Ganske rigtig, det var Bedstemor Smiths skinnende Kariol. Gamle Jørgen Hestedreng bandt Tømmen og gik ind.

«Nu blir der Morro, hvis Herman ikke er kommen.»

«Nej, det er han altsaa ikke» – tænkte Lydia videre, da Jørgen straks efter kom ud igjen, fulgt i Hælene af den ældste Kontorist, som barhovedet bukked og bukked og vilde aabne Fangskindet for Gamlefruen.

Nej, hun er frygtelig – slaar hun ham ikke over Fingrene, og se paa Madam Linds sorte Kyse, som gaar op og ned, mens hun ævler. – Saa, der skal Jørgen til! – Ja, sandelig, har han da endelig faat dem ud med alle deres Pakkenelliker.

Lydia løb ud paa Gangen og keg over Rækværket ned ad Trappen. Der kom Gamlefruen stavrende, høj og rank og tynd som en Stok, Madam Lind ved Siden af. Med sin runde Ryg og lille sammenskrumpne Skikkelse lignede hun en

uformelig Pakke. Gamlefruen traadte hvert Øjeblik i sin Kjole, Madam Lind søgte at hjælpe hende og snakke gudeligt, men Gamlefruen brummed og snerred og bad hende holde Mund.

Ja, idag blir hun værre end ellers, siden Herman ikke var tilstede, tænkte Lydia, mens hun lo lydløst, og gik ind efter Serrine, der skulde hjælpe dem Tøjet af.

Straks efter kom de øvrige Gjæster: gamle Munthes og unge Munthes og Lydias ugifte Bror Herman Munthe, og endelig gamle Tante Stokflet, og da Konsulen samtidig indfandt sig, gik de tilbords nedenunder i den store aflange Spisestue bag Kontorerne.

«Saa,» sa Gamlefruen og puffed Madam Lind paa Armen.

Madam Lind forsøgte at folde de gigtknudedede Hænder og begyndte savlende og mimrende:

«I Jesu Namn gaar vi tebor's»

«Fold Hænderne, Herman,» afbrød Gamlefruen.

Konsulen kneb Øjnene sammen, og la løst den ene Haand ovenpaa den anden. Serrine, som stod nede bag Lydias Stol, vendte Ansigtet bort for at skjule sit Smil.

Madam Lind begyndte om igjen og læste nu Bønneverset tilende.

«Ret Ryggen, Henrik!» kvækked Gamlefruen, da Madam Lind var færdig. Han havde under Bønnen siddet tilbagelænet paa Stolen og stirret stivt paa sin Bedstemor.

«Nej.»

«Din Søn er velopdragen, Herman,» Gamlefruen lo skrattende, og en graablaa Aare blev synlig i Panden.

«Hædre din Fader og din Moder,» mudred Madam Lind.

«Kan Du ha nogen Fornøjelse af at ærte saa'n en gammel Mumie,» hvisked Tante Milla, idet hendes Kind et Sekund strejfed Henriks Pande.

Henrik retted sig øjeblikkelig og smilte til Tante Milla, der smilte igjen. Han blev med ét saa jublende glad. Siden under Maaltidet saa han ofte paa Tante Milla, der af og til uformærket hvisked til ham.

Gamlefruen skjændte: Suppen var for varm, og Skamlen, hun havde under Fødderne, for høj. Serrine, der varted op, strøg sig altfor tæt op ad hende, og Lina sad og knirked paa Stolen.

Henrik lod Mumien gaa videre til Lina, der begyndte at knise, og saa lo de sagte baade Tante Milla og Henrik.

Saa var Stegen Gamlefruen for sejt. Men det kom vel af, at de lod denne herre Bondegapen, Myre nede i Muregaarden, besørges Kjødet for sig.

Stegen smelted i Munden, paastod Tante Stokflet, der havde et rundt lidet Nikkehode med graa Hængekrøller og lilla Kappebaand. Tante Stokflet syntes bestandig, at alt hvad hun fik i det Smithske Hus, var det dejligste og bedste, hun vidste.

Just ikke smelted, mente Svigermor Munthe. Men Stegen var saamæn upaaklagelig mør.

«Herren bespiser os alle med sine milde Gaver,» læsped Madam Lind.

«Vittig Passiar, Du Milla,» Herman Munthe kasted en Brødkugle over paa sin Svigerinde.

Konsulen spøjte med Milla og paastod, at hun fik alle Herrer forelsket i sig. Om det saa var hendes egen Svoger.

«Ja, Du er frygtelig koket, din Styggen,» samtykked hendes Mand, Julius. «Se paa Henrik, han er fuldstændig væk. Fy Millen,» han trued smilende til hende.

Henrik blev rød og vrikked paa Stolen, men Tante Milla tog sit Glas og sa: «Ja Henrik liker mig godt, ved jeg, og jeg ham. Skaal Henrik!»

Gamle Munthe sa Dikkedik over til lille Elisabeth, der troned i en høj Barnestol ved Siden af Lydia, og blev ved at gjenta: «Bettepapa være Tpruen, naar Betten har spist.»

«Hyss!» hvæste med ét Gamlefruen og saa truende bisk paa Elisabeth, der et Øjeblik maabet forundret, men derpaa rakte Pegefingeren frem og sa: «Bettemor Mith er den Heksen i Billedboden.»

Lina og Henrik brast i Latter, og Tante Milla og de unge Munther lo med.

Gamlefruen holdt sig for Ørene og forlangte, at Henrik og Lina skulde fra Bordet.

«Kan ikke Barnene le?» udbrød gamle Munthe. «Eg ska le med Dokker, ha, ha, ha!»

«Tølper!» knurrede Gamlefruen.

«Stille Børn!» sa Smith strengt.

Serrine bød om Dessert.

«Hvorfor skal Madam Lind ha en umage Tallerken?» spurgte Gamlefruen hvast.

«Jo, for vi har bare 12 igjen af det gamle Stelle'!»

«Hm. Ja knuse kan di.» Gamlefruen begyndte at spise, men lidt efter lod hun Skeen falde og sa forfærdet: «Saa er vi altsaa 13 tilbords.»

Alle begyndte at tælle, og det viste sig, at de var 13.

«Det er Ondskab,» sa Gamlefruen og skjov Tallerkenen fra sig, gulgraa i Ansigtet. «Jeg er jo den ældste.»

«Herren er mægtig i den svage,» kom det fra Madam Lind.

«Nej, kjære Bedstemor Smith,» bad Lydia ulykkelig. «Jeg havde ingen Anelse. Vi plejer jo altid at være 12, naar det er bare os. Men idag skulde jo Betten med. Jeg tænkte ikke paa det.»

«Det er kjedeligt,» bemærkede Konsulen. «Siden vi ved, at Mor har saa meget imod det.»

Gamlefruen sad stiv og taus. Det rynkede Ansigt, der var indrammet af et hvidt Tyls Kappelbrus, var liksom sunket sammen i Kinderne og saa endnu haardere og mørkere ud end ellers. De tørre, smale Hænder, der paa Kryds og Tværs var gennemvævet af mørkegraa Aarer, hvilte paa Borddugen, og hun rørte ikke mere ved Maden.

«Jeg gaar op med Betten,» Lydia rejste sig, og tog Barnet paa Armen: «Naar vi ikke har vært 13 hele Tiden, saa gjør det vist ikke noget.»

«Nej, nej, nej,» sa Tante Stokflet og hæved forskrækket Haanden. «Et gammelt Ord siger,» og saa hvisked hun til sin Sidemand, at det altid blev den, der gik først fra Bordet, som døde.

Da Lydia kom tilbage, var de færdige med at spise. Madam Lind folded atter

Hænderne og fremsa:

Nu Tak for Mad i Jesu Namn.
Lad os nu aldrig lide Samn.
Men lær os Gud at prise Dig,
Og vorde glad engang til Lig.

Konsulen kysset sin Mor paa Haanden til Tak for Mad. Lydia fulgte hans Eksempel, men da hun skulde se sig om efter Børnene, for at de skulde gjøre ligesaa, var de alt ude af Stuen. Saa bød Konsulen sin Mor Armen og førte hende ovenpaa.

Oppe paa Gangen stod Severin med Huen i Haanden og spurgte efter Henrik.

«Kom ind med,» sa Konsulen venligt. De gik gennem Systuen ind i Dagligværelset, hvor Kaffebordet var dækket.

«Hvad er *det* for en?» spurgte Gamlefruen, da Konsulen havde bragt hende tilsæde i den store Empiresofa. Hun skjelte hen paa Severin, der havde stillet sig op ved Døren.

«Det er Severin Myre, en Klassekammerat af Henrik.»

«Søn af ham dernede i Muregaarden? Hvad skal han her?»

«Tale med Henrik. De er Klassekammerater, hørte vel Mor.»

«Severin Myre er her!» raabte saa Konsulen ind gennem den portierebehængte Døraabning.

«Er Severin her?» Lina kom farende, men blev med ét staaende og vendte Hodet bort, rød i Kinderne. Saa tog hun sig sammen, gik rask forbi Severin idet hun sa: «Kom ind her og vent. Henrik kommer straks.»

«Her var det, jeg lærte Dig at danse,» bemærked Lina, da de stod i Systuen.

«Ja,» sa Severin glad forfjamsket over hendes Venlighed. Han luded med Hodet og drejed Huen mellem Fingrene. Saa saa han sig stjaalent om og tog Konvolutten med «Klagesangen» op af Lommen. «Det er noget, jeg har skrevet til Dig,» hvisked han.

Lina saa forundret paa ham. Saa vilde hun aabne Konvolutten, men idetsamme kaldte Moren myndigt paa hende; hun skulde bringe Bedstemor Smith Kaffebrættet. Lina stak Konvolutten i Lommen og adlød.

Henrik tog Severin med op paa sit Værelse, men Severin blev affærdiget i en

Fart. Henrik vilde ned igjen til Tante Milla. Før han gik ind bored han ude paa Gangen Ansigtet dybt ind i hendes Kaabes Pelsfor og kyssed det.

XIII

«Fy,» sa Lydia, da hun en Timestid efter Kaffen kom ind i Henriks Værelse, hvor Henrik sad og hang paa en Stol og stirred ud af Vinduet, furten over, at Tante Milla var gaat Ærender med Onkel Julius. «Det er ikke pent at være saa'n mod Bedstemor Smith.»

«Hun er jo saa fæl,» svarte Henrik; og Lina, der kom springende fra sin egen Stue, hvortil Døren stod aaben, tilføjed: «Ja, Mamma, det synes Du vist selv ogsaa!»

«Aldeles ikke! Husk, hvor gammel hun er. Naar hun dør, vil Dere være bedrøvet, fordi Dere ikke har vært snillere mod hende.»

«Ikke jeg,» sa Henrik bestemt. «Hvad kommer det mig ved, at hun dør?»

«Jeg vil heller ikke bli bedrøvet, Mamma,» støtted Lina.

«Hun er jo dog jeres Fars Mor.»

«Jamen jeg tror ikke engang, at Far holder af hende. Han bare lader saa.»

«Sludder! Kom nu ned og vær hyggelig. De er jo gaat ud allesammen. Hun kjeder sig den gamle.»

«Lad hende det.»

«Det er virkelig ikke pent.» Lydia søgte at se streng ud. «Gjør det for min Skyld da. Har Dere vasket Hænder og Mund efter Maden?»

«Altid spør Du om det, Mamma,» svarte Henrik, og stønned. «Du ved jo, at vi gjør det.»

«Hvad gaar der af Dig, Lina? En skulde tro, Du havde grædt.» Lina havde læst Severins Vers og havde faat røde Pletter paa Kinderne.

«Slige Tøsebørn skal altid være hysteriske,» sa Henrik vigtig.

Pilsnart fløj Lina over Gulvet og gav Henrik et Klask paa Øret, hvorpaa hun flygted hen og gjemte sig bag Lydia.

Henrik var efter hende, rød og rasende, og vilde ha fat i hende, men Lydia greb ham rask om Armene, og holdt ham fast med sine hvide, stærke Hænder.

«Hun skal be om Forladelse!» raabte Henrik og søgte at rive sig løs.

«Gjør det bare, Linamor,» mæglend Lydia. «Du véd, han aldrig gir sig.»

«Jaja, om Forladelse da,» kom det fort fra Lina, mens hun hemmelig rakte Tunge.

«Slip mig saa, Mamma.»

Døren blev revet op, og Serrine stak hurtig Hodet ind: «Gamlefruen er syg. Madam Lind siger, det aldrig har vorre saa strengt før.»

Aa, tænkte Lydia, paa Vejen til Dagligstuen, hun har jo saa ofte disse Asthmaanfald, som ser forfærdelig ud, men som altid ender med, at hun kommer sig.

I Dagligstuen sad Bedstemor Smith i en højrygget Lænestol foran Vinduet, der til begge Sider var slaat paa vid Væg. Hendes Kjoleliv var opknappet, Ryggen tilbagelænet, men Hodet dukked forover, og Armene hang slapt ned. Hun snapped efter Vejret med en anstrengt Stønnen, mens Ansigtet forvredes og Brystet rystedes som i Krampe. Ved Siden af hende stod Madam Lind, sammenskrumpet og mimrende og holdt sin knudede Haand under hendes Nakke. Lydia fo'r ud og bad Serrine straks løbe efter Læge. Saa kom hun tilbage.

«Bedstemor, kjære Bedstemor,» sa hun, og la sin Haand paa Gamlefruens svedperlende Pande. «Vær bare kjæk og modig, saa gaar det over igjen.»

«Tretten tilbords,» udstødte Bedstemor Smith hæst og stakaandet. «Og saa den sejge – Stegen – den volder –» Hun fik et nyt voldsomt Anfald af Aandenød, og maatte holde inde. Der var en Lyd i Halsen, som naar man gurgler sig.

«Med Jessu Hjælp, med Jessu Hjælp,» sutred Madam Lind.

Pludselig spiled Gamlefruen Øjnene op og sa tykt og grødet Navnet: «Oscar». Derpaa gled Hodet helt bagover og der kom en lang dump Rallen.

Madam Lind sank paa Knæ, rakte de foldede Hænder i Veiret og læste «Fadervor».

«Saa i Jessu Namn, nu er det forbi,» sa Madam Lind, da hun atter var kommen paa Benene. «Kem sku tænkt. – Men Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet.»

Lydia stod og stirred paa sin Svigermor, over hvis Ansigt der langsomt bredte sig en blaagul Farve, mens hvert et Træk liksom sank til Hvile. Hun kunde ikke fatte, at hun var død. Det var kommet saa pludselig og uventet. Og hverken Læge eller Præst. – Hun, som altid havde sagt, at hun ikke vilde dø uden Præst.

«Hun skulde gaat til Alters paa Fredag førstkommende,» læsped Madam Lind og stak Pegefingern ind i sine Øjenkroge. «Ok ja, Mennesket spaar, men Gud, han raar. Vi faar haape paa hans Naade, om hun ogsaa gik hem uten Sakramente.»

«Vi sang jo Salmer og læste Bønner kver eneste Dag, Morning og Kvæld – og –»

Lydia smutted ind i den anden Stue, hvor hun rastløs gik om mellem Møblerne. Nu var hun død, død, død. Og Herman var her ikke. Aa Herman, Herman. Uden ham var hun ingenting.

Saa kom Madam Lind lydløst humpende og mudred om, at Gamlefruens Lig maatte føres til Møllenpris, hvorfra hun skulde begraves – rimeligvis. «Ok kaa Herrens Veje ere uransagelige. Nu kviler hun sødt i Frelserens Famn, og i Frelserens Famn ska' eg finne hinner igjen, naar Tiden er inde. Men te Møllenpris maa hun jo.»

«Ja,» sa Lydia kort. «Men vent nu, til Konsulen kommer.»

Madam Lind sutred og gned sine gigtknudedede Hænder, mens hun gik tilbage til Liget.

Lina og Henrik kom ind. De snakke højt og lo.

«Hys,» sa Lydia. «Bedstemor Smith er død.»

De stod stille med et Ryk, og blev blege. «Kan vi faa Lov til at se hende?»

«Ja, jeg ved ikke. Hvorfor vil Dere se hende? Hun er der inde.»

Henrik og Lina listed forsigtig ind i Dagligstuen og sneg sig paa Tærne op til Lænestolen foran de aabne Vinduer. Madam Lind stod og pusled med den døde, hvis stive tørre Hænder hun forsøgte at folde til Bøn.

Henrik og Lina saa med Gysen paa Bedstemorens aabne Mund og sunkne Underkjæve. Haardt og forstenet stirred det brustne Blik gennem de halvaabne indsunkne Øjenlaag.

«Aa, Henrik,» hvisked Lina og kasted sig stille hulkende om hans Hals.

«Sørger Du over hende?»

«Det er ikke det. Men Døden er saa forfærdelig.»

Madam Lind bandt et hvidt Klæde under Hagen og om Hodet paa den døde. «For at Munden skal være lukket,» sa hun.

Lidt efter var Konsul Smith der. Han tog Henrik og Lina ved Haanden og førte dem stille ud. Vendte saa tilbage til den døde.

«Ok ja, Herrens Vilje ske. Herren er lutter Kjærlighed. Nu sover hun saa sødt.»

Konsulen løfted Blikket og saa Madam Lind staa paa den anden Side Lænestolen, i hvilken hans døde Mor sad. Lynsnart gik det gennem ham, at denne sejge gudelige Bylt af en Heks ogsaa var kommen tilstede, dengang han for mange Aar siden i denne selvsamme Stue knæled ved sin første Hustru, Linas Dødsleje. «Gaa, gaa,» sa han og slog ud med Hænderne.

«Ja Konsulen er en har' Nøtter te knække. Gu's Ord har aldrig bitte paa 'an,» sukked Madam Lind og forsvandt.

Saa bøjed Smith sig over den døde, strøg sagte hendes Hænder og retted lidt paa Hodet, der laa skjævt. «Jaja, mor,» hvisked han, og kyssed hendes kolde Pande. «Farvel. Du var jo dog min Mor.»

Straks efter var Stuen fuld af gamle Munthes og unge Munthes og Tante Stokflet, som sagte havde listet sig ind. De var kommen tilbage efter sine Byærender for at spise tilaften.

«Ja,» sa Smith, da de alle havde betragtet Liget. «Gaa Dere ned og spis. Jeg maa gjøre Anstalter for at faa hende hjem til Møllenpris.»

Da han kom gennem Sideværelset følte han sig i Halvmørket omslynget af Lydias Arme. Hun laa hulkende ved hans Skulder.

«Herman, kjære dejlige Herman, tilgiv mig, fordi jeg ikke har vært snil nok mod din Mor.»

«Lydia, elskede Lydia, Du har vært som ingen anden, end Du kunde være. Mor var jo ikke saadan, at man kunde faa Lov til at vise hende nogen Kjærlighed,» han kyssed hende inderligt, og Lydia kjendte, at hans Ansigt var vaadt af Taarer.

XIV

Sent paa Kvælden da de fremmede var gaat, Børnene tilsengs, og Gamlefruens Lig bragt bort, sad Smith og Lydia alene i Dagligstuen. Smith røg Pibe og læste i en Avis, men hvert Øjeblik lod han Avisen synke og Piben gaa ud.

Lydia sad i Hjørnesofaen og broderte. En stor Moderatørlampe brændte paa Bordet.

Smith la Avisen bort og læned sig tilbage i Stolen. «Aa ja, ja,» sa han med et dybt Suk og saa op i Taget.

«Ja, kjære Herman, jeg forstaar saa vel din Stemning iaften. Selv er jeg saa beklemt, at –»

«Du véd, jeg altid har git Mor Skylden for mine Forældres ulykkelige Ægteskab,» Smith stak Haanden ind under Nakken, «men i Sommer, da Søster Benedikte var her. – – – Mor blev narret til at ta Far. Hun var forlovet med en svensk Søofficer og vilde ikke ha Far.»

«Ja, det synes jeg, Du har nævnt før, Herman.»

«Men jeg har ikke vidst rigtig Besked, havde bare hørt ymte om, at Mor i sin Ungdom havde havt en Forelskelse. Far havde sat sig i Hodet, at den rige vakre Frøken Stokflet skulde bli hans Kone – ja for Mor var en Skjønhed i sin Ungdom –, og saa havde han gamle Bedstemor Stokflet paa sin Side. Far var jo en rig og mægtig Mand, og Bedstemor Stokflet fik ham til at opsnappe Brevene fra Søofficeren, og Mor foreholdt de, at han enten maatte være død eller ha glemmt hende, siden han aldrig skrev. Saa tog hun Far tilsidst.»

«Skammeligt handlet!» udbrød Lydia.

«Mor tilgav aldrig, at de havde narret hende. Hun gik ikke til sin Mor, Bedstemor Stokflet, da hun paa sit Dødsleje sendte Bud efter hende, og Far hadede hun til hans sidste Stund.»

«Far var nu ogsaa saadan en Hustryran,» vedblev Smith efter at ha trukket Vejret dybt. «Ikke tale om, at Mor kunde foreta sig det mindste uden efter hans Diktat og Befaling. Jeg husker engang, hun havde ladet dække Middagsbord i Havestuen, der havde aabne Døre ud til Verandaen, en smeldende varm Sommerdag. Hvad skal dette bety? raabte Far, da han saa det, og blev hvid lige ud paa Munden; og uden videre sopte han Borddugen sammen med alt hvad som stod der, og kastede det i Gulvet.

Lydia lod Hænderne med Arbejdet synke, og saa paa sin Mand.

«Ja saadan var han. En anden Gang, Mor havde været i Dameselskab, og ikke var kommen hjem paa Slaget 9, gik han ud og stængte Gadedøren og tog Nøglen til sig. Og endda hun kom 20 Minutter senere, slap han hende ikke ind. Mor blev gaaende længe derude i Haven. Omsider forbarmed en af Pigerne sig over hende og lod hende snige sig ind gennem Kjøkkenet. Næste Dag blev den Pige vækvisst af Tjenesten.»

«Nej, men Herman, hvor kan Du dog da ha git din Mor Skylden?»

«Dengang gjorde ikke disse Ting noget videre Indtryk paa mig. Vi var vant til, at Far skulde være som en Konge og blindt lystres. Og saa har jeg jo ogsaa set Far øm og mild og myg som et Barn. Da Mor holdt paa at dø efter min yngste Brors Fødsel, gik han og graad om Dagene, og hvergang han saa os Børn, tog han os ind til sig, og klappede os, og lofte, at han skulde være saa snil, saa snil. Mor derimod har jeg aldrig set græde, og aldrig kan jeg huske hende anderledes end streng og haard og kold imod os.»

«Det var dog Synd af din Mor, at la det gaa ud over Børnene,» mente Lydia.

«Aa ja, Stakkar. Hun har gaat der og er blet gold og fortørret og bundfrossen i sit Ægteskab. Og tænk, hvad hun maa ha følt, dengang hun fik vide, at de havde narret hende, dengang hun 12–13 Aar efter sit Giftermaal pludselig her traf den svenske Søofficer paa et Logebal. Far sad naturligvis nedenunder og spillede Kort, og Mor og Officeren fik snakket sammen og danse saa meget, de lystede. Saa kom

han tilbage Aaret efter, og Enden blev, at Mor forlangte Skilsmisse.»

«Er det muligt!»

«Ja, og Søster Benedikte tror fuldt og fast, at Mor har forglemt sig med Søofficeren.»

«Ja, hvem vilde vel dømme hende derfor,» fortsatte Smith til Svar paa Lydias forfærdede Mine. «Havde de ikke bedraget hende og ligefrem stjaalet hendes Forlovede fra hende, saa var hun sikkert bleven en hel anden.»

«Men hvor kan Benedikte dog tro saa 'nt om sin egen Mor,» sa Lydia uvilligt.

«Jo, for Benedikte har set meget dengang, skjønt hun kun var et Barn paa en 13 Aar. Hun havde saaledes lagt Mærke til, at Mor listed ud af Huset om Aftenen, naar Far var paa Logen eller i Herreselskab, og blev mødt helt nede i Haven af en fremmed Mand, som kjørte bort med hende. Men det var jo først, da hun blev voksen og gift, at hun forstod, hvad der var foregaaet.»

«Nej før jeg kunde ha tænkt det om Bedstemor Smith –»

«Jeg husker en Aften, jeg havde nogle Kammerater hos mig,» gik Smith videre; «jeg vilde liste mig ned i min Fars Værelse og stjæle nogle Cigarer.»

«Husk paa det, Herman, hvis Henrik nogengang skulde gjøre ligesaa,» afbrød Lydia.

«Jeg kom ikke længer end til Stuen ved Siden af. Far og Mor var derinde, og jeg hørte, de havde en frygtelig Scene. Far kaldte Mor med de værste Navne, og sa, at han skulde jage hende ud af Huset og sætte hende i Daarekisten, hans Stemme var ukjendelig, og indimellem lød der dundrende Slag i Bordet. Mor lo saa det risled koldt igjennem mig, og skreg endda højere end Far: «Tag Dig ivare din Usling, din Bedrager! Hvad Du har gjort imod mig, skal Du staa til Ansvar for paa Dommens Dag!» Et Øjeblik efter kom Mor ud af Stuen. Jeg trykked mig forfærdet op mod Væggen, og Mor gik raslende og strunk forbi mig.»

«Hvor det maa ha vært rædsomt for Dig, Herman. – Mine Forældre har vist heller ikke levet i et idealt Ægteskab – men dette –»

«Fra den Tid skriver det sig, at Mor og Far aldrig oplod sin Mund til hinanden. *Aldrig*. Og tænk, jeg syntes bedre om det, end hvad der af og til havde hændt, mens jeg var mindre, dette at Far kunde trække Mor ned paa sit Knæ og

ville, at hun skulde kjæle for ham. Jeg blev hver Gang saa flou og elendig uden at forstaa hvorfor, vidste ikke, hvor jeg skulde gjøre af mine Øjne. Det var mig, som der foregik noget naturstridigt.»

«Uf ja,» nikked Lydia.

«Mor blev med en Gang saa gammel,» fortsatte Smith. «Hendes Ansigt kom til at ligne en Maske, som der aldrig var Liv i, undtagen naar nogen fortalte frivole eller uanstændige Historier. Da var det liksom hun tøde op. Hendes indestængte, forraadte Ungdomskjærlighed var bleven opløst i en kold og spottende, ja næsten ondskabsfuld Kynisme. Aa, hvor hun ofte stødte, ja rent ud forfærded mig ved sit Snak, da jeg var ungt Menneske. Og hun blev ved som gammel Kone ogsaa. – Nu i de sidste Aar var det liksom gaat af hende, men endnu saa længe Lina laa tilsengs, kunde hun aldrig være her uden at komme med ækle Bemærkninger om mit glædeløse Ægteskab og om den Brudeseng, hun skulde rede mig, naar Lina var død.»

Lydia la Arbejdet sammen, og retted sig op. «Tak, Herman, fordi Du har fortalt mig alt dette,» sa hun stille. «Men det er saa ondt nu, siden hun er død.»

«Ja Lydia. Men det er jo for at forklare og om muligt rense hende.

Saa rejste Lydia sig, gik hen til sin Mand, la Hænderne paa hans Skuldre, og idet hun saa ham ind i Øjnene spurgte hun: «Hvor kan det være, at Du er blet saa god, saa god med den Far og den Mor, Du har havt?»

«Jeg har mødt saa megen Kjærlighed i mit Liv, Lydia. Det er det, som har gjort mig saa pas skikkelig.»

«Hvad Slags Kjærlighed?» Der kom et spejdende Udtryk i Lydias Øjne.

«Din f. Eks., Lydia.»

«Den fik Du jo saa sent. Har de andres Kjærlighed ikke betyd likesaa meget eller mere for Dig?» hendes Øjne fyldtes med Taarer.

«Nej, Lydia. Nej og atter nej. Alt andet er glemt og borte nu. Du er min levende, dejlige, eneste Kjærlighed.»

Lydia sank grædende til hans Bryst og kyssed ham atter og atter.

Saa snakke de om Bedstemor Smiths Begravelse og aftalte, hvad der skulde gøres.

«Jeg vil lægge en Rose ved hendes Hjærte,» sa Lydia. «Den skal være purpurrød med et Baand, hvorpaa der skal staa: Oscar.»

«Ja det var Søofficerens Fornavn. Hvor kan Du vide det?»

«Det var det Ord hun sa, idet hun døde» –

XV

Severin var færdig med sine Lektier. Saa gik han ud. Paa Strandgaden mødte han nogle af sine Klassekammerater, som skulde ned i «Gaardene» rundt omkring paa Pæreskuderne, og naje Frugt. Severin slog Følge.

Hjemme var der forfærdeligt. Moren var syg og sint, og Faren havde ikke vist sig, siden den sidste Søndagsnat, da han og Fie var kommen fra Ballet. Fie havde rigtignok fortalt, at hun havde set Faren en mørk Kvældstund luske op over Trapperne, og gaa ind paa Fremsalen, men Fie saa saa meget, hun. Lina havde han, trods alle Anstrengelser ikke faat Øje paa siden den Dag oppe hos Konsulens, da han havde git hende sit Digt.

Kammraterne var blet enig om, at de skulde lægge den Frugt, de havde najet, i Bunke og dele. Da de alle syntes, de havde faat nok, gik de ud paa «Katten», satte sig helt nede i Fjæren tæt ved Vandet paa nogle store Stene, og vrængte sine Lommer.

«Men ka er det, saa staar ut der!» raabte pludselig Søren Haugenæs, idet han fo'r ind paa Severin og vilde stikke Hænderne ned i hans Bukselommer.

Severin satte sig til Modværge.

«Kom her og holdt'an Kristian og Herman! Han har forre med Fantestøkker!»

Kristian og Herman kom løbende, men idetsamme gav Severin Søren et saa kraftigt Stød, at denne tumled bagover. Severin vilde saa flygte i modsat Retning, men idet han vendte sig, gled han paa en af de slibrige Stenblokke, og blev

liggende med Benene i Vandet heltop over Knæerne. Med begge Hænder greb han om Stenen for at slide sig op, men da han intet Fodfæste havde, og Stenen var glat som Aaleskind lykkedes det ikke. Bølgeskvulpets salte Fjordvand skylded over hans Nakke og Hode.

«Der er stupenes dyft,» sa Søren. «Slepper han Stenen, søkker 'an.»

«Hjælp,» skreg Severin. «Eg kan'kje holle længer!»

De sprang til og trak ham paa Land. Severin slog Vandet af sin hjemmesyede Bukse, og fandt i Fjæren sin dyvaade Hue, som han satte paa Hodet. Saa gik de olover forbi Nordnæspynten og «Katten». Det blæste en sur Vind og drev saa smaam med Regn. Severin skjald af Kulde. Vandet sived ud af hans tyndslidte Sko, og hans Trøje af sort «Waterproof», der var lavet om efter en gammel Dameregnkaabe, var saa trang over Brystet, at den ikke kunde knappes.

«Lat os spille Pikkeleisten bortover for te faa Varmen i os!» Severin fik et Klask paa Skulderen, og saa satte de alle paa Sprang henover de gamle, fordums Fæstningsvolde.

Severin havde en egen Maade at løbe paa. Han bøjed sig saa stærkt forover, at han paa Afstand saa ud som noget firkantet, der kom trillende. Pludselig sprat der et Æble ud af hans Bukselomme, og øjeblikkelig efter et til. Søren, der løb bag efter, saa det straks og tog Æblerne op.

«Halløj, Gutter!» skreg han, og holdt Æblerne i Vejret. «Nu kom det for Dagen af sig sjøl!»

Severin vendte sig om, følte paa sine Lemmer, og blev ved med at løbe.

«Ja, det er ikke for ingenting, Du heter Mønsterstilken,» raabtes der efter ham.

Severin stod stille og tænkte sig om. Hvad skulde han finde paa for at klare sig? Langsomt gik han tilbage og sa med et prøvende Smil: «Eg skyldte min Søster 4 Skilling. Saa vilde eg git hinner Æbler istedetfor.»

«Ok, kaa Du lyger!»

«Han ska' bøte for det – ska' han ikke?»

«Seks Skilling. Frem med Pengene paa Øgeblikke'!»

De skreg alle i Munden paa hverandre, og saa med ét var der Slagsmaal.

Søren Haugenæs stødte af al Kraft sit Hode mod Severins Mave, og Slaget ramte lige under Hjærtekulen. Severin sprat bagover med et Høp, tumled overende og blev liggende paa Ryg, udstødende en svag Jammer. Søren vilde kaste sig over ham og prygle løs paa ham, men Kristian Aall stansed ham.

«Er Du gal Gut, ser Du ikke, at han besvimer?»

Søren bukked sig over ham og tog ham om Hodet for at rejse ham op, men slap ham forskrækket, da han saa de lukkede Øjne og det gulblege slappe Ansigt. «Dekerten,» sa han og slog Hænderne sammen. «Han er daa vel ikkje dau?»

«Joggu er han dau, jo. Og det er Deg, som har dræft 'an.»

«Pas paa 'an, te eg kommer igjen! Søren sprang afsted, og de andre blev staaende og saa paa Severin, som ikke rørte sig.

Utrolig hurtig var Søren tilbage med en skvulpende Vandskaal i Haanden. Uden at mæle et Ord kasted han sig paa Knæ ved Siden af Severin og skvætted ham Vand i Ansigtet.

«Kan Dokker ikkje hjælpe mig, Dokker Kjusbælger!» raabte han med Graad i Stemmen, da Severin intet Livstegn gav fra sig.

«Las os slite 'an i Føtterne. En kan aldrig vite, ka det kan være godt for –,» de greb fat i Severins Ankler og trak i hans Ben, mens Søren holdt ham om Skuldrene.

Endelig slog Severin Øjnene op og saa sig med matte Øjne forundret om.

«Vel opstanden fra de døde!»

Kristian Aall hjalp Severin op og satte den vaade Hue paa hans Hode; saa spurgte han, om Severin kunde gaa alene.

«Eg ska' gjerne bære Dig,» sa Søren Haugenæs og bød Ryggen frem.

«Nej,» svarte Severin. «Det behøves ikke. Eg kan godt gaa sjøl.»

Kort efter skiltes de.

Severin saa paa sine vaade Klær, der havde faat store klæbrige Muldflekke, og kvied sig for at komme hjem. Der vilde vanke Prygl og Spektakkel. Og mens han langsomt og ubestemt drev videre, ufysen og med værkende Lemmer, faldt det ham ind, at han kunde gaa op til Tante Ravn. Moren behøvede jo ikke at faa vide det.

Udenfor Ravns Hus i Strandgaden med den fine Vinhandel nedenunder og den høje Stentrappe, som havde bronceret Jernrækværk, stansed han og skotted op til Vinduerne i anden Etage. Jo, der var Lys i den trefags Fremsal. Saa var Tanten hjemme.

Hurtig gik han gennem Gangen, der lugted af Vin, og opover den krogede Trappe, som havde Traledør foroven og forneden, banked paa Salsdøren og traadte ind.

Midt i Sofaen paa den ene Tværvæg med Albuerne paa Bordet, der stod uafdækket efter Middagsmaden sad Tante Ravn i Nattrøje og Kjoleskjørt og læste i en tyk, kort Bog ved Lyset af en Moderatørlampe med Skjærm. Hendes Haar, der i Tindingerne havde to Skilninger, med Midterdelen af Haaret opkjæmmet, var sirlig opsat med Perlekam og højrrøde Baandsløjfer. Værelset var fuldt av svære stoppede Mahognimøbler, med to store Pillespejle mellem de med et dobbelt Sæt Gardiner behængte Vinduer. Der var Gulvtæppe og mange Skilderier. Paa Stolene laa der Linned, Damehatter og Overtøj. Paa Gulvet borte ved Ovnene stod der Skotøj og Tøfler sammen med Fyrstikæsker, smaatkløvet Ved, Tekande og et Spritapparat. Paa Bordene, paa Spejlkonsollene, i Vindusposterne, overalt laa der smaa Ting og store Ting, og der lugted tungt af Mad, Parfume og Tobak.

«Kem er det?» spurgte Tante Ravn, idet hun plirende saa op fra Bogen, og letted lidt paa Lampeskjærmen.

«Go'aften. Det er bare mig.»

«Ok er det Deg, Severin. Kom hen te Bor'e og sit Deg ner, Far. Du sku' vite for en dejlig Bok! – Alting staa her etter Middagen, bare for den Boken sin Skyld! Ja, for «Meisteren» faar'kje Lov te ta i det fine Steintye mit. Eg baade bærer det ner og vasker det sjøl. Men nu ska' eg fortælle Deg, ka Boken handler om. Det er en rik, fornem Greve, saa har vorre gift med en Kone, saa han er saa forfærdelig gla' i. Men saa er Konen dø – ja, hon er'kje dø, forstaa Du – det bare ser ut saa.»

«Kaa kan det se ut saat» spurgte Severin.

«Ti nu bare stille med Deg,» Tante Ravn slog ud med Haanden. «Det er jo det, eg ska' fortælle Deg. Jo, for der er en Fyr, saa elsker hinner endaa mykkje mere end saa Greven, og han har bortført hinner,» og nu fulgte en lang

Beretning, fortalt med sligt Liv, at Severin fængsledes mere og mere.

Døren fra Bagværelset gik op, og en syvaars gammel mørkhaaret Gut med blast Ansigt og fremstaaende store Øjne kom ind.

«Ka er det nu igjen?» Tante Ravn vendte sig uvillig mod ham.

«Det er saa kjedeligt te sitte der alene,» kom det klynkende til Svar.

«Er 'kje Meisteren der daa?»

«Nej, for der kom en Mand og saa gik hun med ham.»

Tante Ravn rejste sig hastig, skjøv sig frem mellem Bordet og Sofaen, greb ved Ovnens et Vedstykke, og gik ud paa Gangen og banked i Gulvet.

«Jo, Du er meg en dejlig Tøs,» hun kom baglængs ind igjen i Stuen, snakkende ud gjennem den aabne Dør – «gaar din Vej med Mandfolkene dine, og later Barne' være alene med Lys og Varme og alting.»

«Hys, hys Madam, ikkje saa høgt! De var istand te høre det nere paa Krambuen» – en liden fyldig Tjenestepige mellem de 20 og 30, med Opstoppnæse og lystige Øjne var kommen ind og havde lukket Døren efter sig.

«Ja, hør nu paa hinner!» Tanten talte fort og sint. «Du ska' væk! Om eg saa ska' betale deg Halvtaarsløn, ska' Du væk!»

«Gør'kje det, Madam,» Pigen blinked polidsk. «Kem sku' saa være jeres høgre Haand?»

«Aa, rejs paa Væggen,» sa Tante Ravn, men Stemmen var mildere. «Har Du nu faat Mandfolke' dit paa Dør?»

«Det var for møkkje forlangt, sa Kjua-Halvoren, daa de spurgte om han hadde Pas. Vi er alle Mennesker, Madam.»

Tante Ravn brast i Latter og saa hen paa Severin, der ligeledes lo. «Ja den Meisteren, den Meisteren! Der er 'kje nokke Udkomme med hinner. Gaa nu og ta Fredrik med Dig,» hun pegte paa den blasse mørkhaarede Gut, der stod og spiste Strøsukker med Fingrene ved det uafdækkede Middagsbord.

«Ja kom faldera, ska' vi danse faldera,» Meisteren greb Fredrik i Armen, og hopped ud af Stuen med ham.

«Er'kje han udmærket,» sa Tante Ravn til Severin, og lo atter. «Kaa har eg nu

gjort af Lommedugen min igjen!» hun søgte rundt omkring, rakte sig sluttelig over Severin for at naa et lidet Bord, der stod bag ham, og fandt paa det Lommetørklædet.

«Nej, men Gu' bevare meg vel, ka er dette for nokke?» hun strøg nedover Kjoleskjørtet, der var bleven vaadt af Berøringen med Severins Bukse.

«Eg har fulle i Sjøen,» sa Severin med en lydelig Gryssen.

«Nej, men stakkes Gut! Og det sitter Du me? Koffor gik Du ikkje hem og byttet?»

«Eg var saa bange for Mor.»

«Ja Stakker. Eg ser, kaa hon behandler meg, saa ikkje trænger te hinner, kaalissen ska' hon saa være med Dokker. Kom op me' meg. Du kan sitte i Ravn sine Klær, mens vi tørker dine nere i Kjøkkenet.»

Severin fulgte hende, og en Stund efter kom de tilbage, Severin i tørre Strømper og broderte Morgensko, iført Ravns Fløjelsjakke og Bukse, der hang i Poser allevegne, og var højt brættet op ved Anklerne.

Tante Ravn gjorde ryddeligt det ene Bordhjørne, og satte tilrette: «Se her, Far, Du kan spise paa min Tallerk. Her er et Støkke Karbonade, men det er kaldt. Du ska faa Deg et Glas Hæggebærlikør.»

Saa satte hun sig paa Huk foran Ovn og tændte Spritapparatet. «Se saa, der har vi det Hit,» udbrød hun fortrædelig. Severin hørte Mandsskridt ude paa Gangen; han vidste, at Onkel Ravn af Tanten og Meisteren blev kaldt «Det Hit».

«Eg vil gjømme mig Tante,» sa Severin og dukked sig ned under Bordet. «Eg er jo i Onkel Ravn sine Klær.»

«Vil Du ble sittenes Gut,» skjændte Tanten. «Ka skiller det han, ka Klær Du har?»

Døren gik op, og Ravn traadte ind. Han havde Mave og var stærkt skaldet i Tindingerne, men det lyse, barberte Ansigt med den fine Moustache og de smale Øjne saa endnu ungdommeligt ud. Han kasted et Blik omkring sig og udstødte med Tungen en misfornøiet Lyd. Da han fik Øje paa Severin, der krøb sammen paa Stolen, og dukked sig over sin Tallerken, hilste han trist Goddag. Idetsamme retted Tanten sig op, og idet hun spytted paa Lommetørklædet, og gned de af

Spritapparatet sodede Fingre, sa hun med et stikkende Blik: «Ka er det, Far?»

Ravn saa paa sit Uhr. «Klokken er 7, og endnu,» hans Blik gled hen over det uafdækkede Bord.

«Ka skiller det Deg, Far? Du ska' vel paa Logen, saa Du plejer. Gaa bare med Deg.»

Ravn stod et Øjeblik og saa frem for sig. Saa vendte han sig og gik hurtig ind i Bagværelset, hvor Tanten og Severin hørte Fredrik springe glad imod ham.

Straks efter kom Meisteren fra Bagværelset. «Ak kaa galen, «Det Hit» var,» hvisked hun leende og hytted med Haanden. «Han sa, eg sku' ta af Bor'e.»

«Ka svarte Du?» spurgte Tanten og lo ligeledes.

«Eg spurte, om han hadde bedt Madammen om Lov.»

«Ja Du Meister, Du Meister,» Tante Ravn seg næsten i Knæ under sin Latter. «Men gaa nu ner i Kjøkkenet med Deg. Eg banker etter Deg, naar «Det Hit» er gaat.»

«Se her, Severin, Du skal faa mække mer te spise,» Tante Ravn havde fra Hjørneskabet tat frem Pølse, Ost og Smør. «Eg vet kaa lite Mat, Du faar heme.»

««Det Hit» er saa rasende paa Meisteren,» vedblev Tante Ravn, mens hun paa et lidet Bord ved Ovnens skyllend og tørred nogle fine Porcelainskopper. «Hun er nu ossaa saa udmærket te tærge 'an. Hun reint maalbinder an. Saa nu koger Tevan'ne'.»

«Engang fandt hun paa te sitte en lakebrændt Spikkesild paa Golve foran Sengen hans kvereneste Morning i 14 Dager. Han havde vært gal, fordi han ikkje fik Sild tekvælds,» Tanten skjænked Te og lo, mens hun gjorde det, saa hun spilte paa Underkroppen. «Daa fik han nok af Silden. Han brækket sig tilsidst af Stanken.»

«For en dejlig Te,» udbrød Severin, da han havde drukket en Slurk.

«Ja Far. Det er nokke an't end det Suttele', din Mor trakterer med. Ok ja, det var sandt, eg lovte Deg en Ting, men se her har Du en Ort, saa kan Du kjøpe Deg nokke.»

Nu kom Ravn tilbage, pudset og færdig til at gaa ud. «Skal Fredrik ikke i Seng?» spurgte han.

«Nej daa,» lo Tanten. «Han skal gaa oppe i hele Natten! Kaa snar Du har vorre.»

«Ja, jeg har skyndt mig. Jeg fik Bud fra Grøn, at han vilde komme op og tale med mig. Men slig som her ser ud – Saa maa jeg gaa til ham.»

«Grøn, det Asene! ka er det nu han vil Deg?» Tante Ravns Ansigt formørkedes, og Stemmen lød skarp og fortørnet.

«Ja ja, Godaften da,» Ravn nikked til Severin, og gik.

«Nej saa Grøn nu igjen,» sa Tanten grundende.

«Hvem er Grøn?» spurgte Severin.

«Aa det er denne Svinepolitifuldmægtigen, saa Carl gaar og betrur sig te. Han vil ha os skildt.»

«Skildt?» Severin spille Øjnene op.

«Gud trøste Deg, hvis Du seier det te nokken! Di ska' faa danse med mig, før det sker. Men lat os nu ikkje tænke paa det mere. Er Du færdig, saa hjælp mig te ta a' Bor'e. Vi sitter det her paa Golve'.»

Saa kom Fredrik og sa, han var sulten. Tanten smurte ham i Hast nogle Stykker Smørrebrød og banked efter Meisteren, der fik Ordre til at bringe Fredrik i Seng.

Lidt efter sad Tante Ravn i Sofaen med et Spil Kort bredt ud paa Bordet og la Kabale. Nej, den vilde ikke gaa op ikvæld. Hun tænkte det nok. Naar Carl fik det travelt med Grøn, saa vidste hun, det var noget ondt.»

«Kom her, ska' eg lære Deg te ligge Kabale, Severin.»

De holdt paa med dette, til Meisteren kom og meldte, at Fredrik var i Seng. Om hun saa maatte faa Lov at gaa ud lidt.

Tante Ravn blev sint og skjældte Meisteren Huden fuld. Hun var doven og uduelig og griset, og hun, Tanten fik Fortræder af Ravn for hendes Skyld. Meisteren mente, det kunde gaa op i op, for hun havde ogsaa altid Fortræder, fordi hun gik efter Madammens Ordre og ikke efter Ravns.

«Jaja, hold nu bare Kjæften din te,» sa tilsidst Tante Ravn, og slog om i en anden Tone. «Eg sku ha Løst te gaa paa Komers ikvæld.»

«Ok ja, lat os!» Meisteren løfted det ene Knæ, og klasked Haanden mod det.

«Eg springer ner te Kjæresten min, og seier, han kan gaa. Jysses ka Leven vi ska' ha!»

«Vi klær os ut saa Mandfolk,» sa Tanten leende, da Meisteren var ude af Døren. «Saa gaar vi ner paa Gaten og tar fat paa Tøsene. Men Gud hjælpe Deg, Severin, hvis Du fortæller det te nokken. Kom saa, lat os skynde os!»

Ude paa Gangen gik de en Trappe op og kom ind paa Ravns og Tantens Soveværelse, en rummelig Kvist, med Vinduer til Strandgaden.

Straks efter var Meisteren der. I en Fart fandt hun frem fra de tilstødende Skraakamre to Sæt Herreklæder med tilhørende Linned, Slips og Manschetter. Uden at genere sig for Severin, klædte de sig hastig om under Latter og megen Kommers. Bukserne var for lange, og maatte brættes op paa Indersiden og stikkes fast med Naale. Haaret snurred de fast i en Top oppe paa Issen, og satte Hattene dybt ned paa Hoderne. Da de var færdig og foran Spejlet mønstred sig, var de svært tilfredse med Resultatet. Ogsaa Severin fik en Hat og Frakke af Ravns, for at gjøres ukjendelig. Tanten snurred ham rundt og lo overstadig af de lange Ærmer, der hang ham ud over Hænderne, og af den brede Pukkel, som den altfor store Frakke danned paa hans Ryg.

«Nej, se paa Meisteren!» raabte Tanten tilsidst. «En kunde dræpe seg af Latter. Knapenaaler! Du har vel Knapenaaler te stikke Tøsene sammen med, naar de gaar to og to! Og Spaserestokker! Spaserestokker maa vi ikkje glemme!»

XVI

«Der er hun!» Severin kom fra Skole og saa foran sig i Strandgaden Lina med Veninderne.

Han fulgte efter i Frastand med bankende Hjærte og tunge Ben.

Udenfor Konsul Smiths Hus stansed Klyngen, sa Farvel til Lina, og kom tilbage.

«En Ungersvend sidder paa Sorgens Ø,» nynnede en af dem, idet de gik forbi Severin.

Han følte, at han blegtede, og han knyttede Hænderne i forbitret Smerte. Han vilde løbe, men kunde i Øjeblikket ikke flytte Benene. Lidt efter tog han sig sammen med et Ryk og skyndte sig videre.

Da han var ganske nær Konsul Smiths Hus, saa han, at Lina stod paa Trappen med den ene Haand om Dørgrebet, mens hun i den anden lod Skoleposen svinge.

Han stansede foran Trappen og saa med store, vidaabne Øjne paa hende. Det varte lidt.

«Hvad er det, Du følger efter mig for?» kom det saa surmulende fra Lina.

Severin saa fremdeles paa hende.

«Jeg følger ikke efter Dig,» sa han. «Men siden Du staar der, vil jeg sige Dig, at Du er en Skurk.»

Lina maabede.

«Jeg skal klage Dig for Mor!» raabte hun truende. «Fordi om jeg gjorde det dengangen! Har jeg ikke Lov til at kysse en Gut saavel som Smaapike?»

«Jo da. Vær bare en Flane saameget Du vil. Men Du har vist mine Vers til dine Skoleveninder, og det er *det*, som er skurkagtigt.»

«De fandt dem i min Skolepose,» Lina talte lavt med nedslagne Øjne og førte Spidsen af sin højre Sko frem og tilbage paa Stentrappetrinet.

«Lad mig faa dem tilbage!» Severins Øjne gnistrede. «Jeg kaster ikke Perler for Svin.»

«Aa, hvor Du lyver paa mig!»

«Kom med Versene!» Severin stamped med Foden.

«Ja – ja, Gut!» Lina saa ulykkelig og forfjamsket ud, mens hun roded om i Skoleposen.

«Der har Du dem.»

Severin snapped hastig Konvolutten fra hende.

«Du er rige Konsul Smiths vakre Datter,» sa han dirrende af Sindsbevægelse,

«og jeg er bare Severin Myre. Men jeg vil alligevel ikke bytte. For Du har ikke noget Hjærte, men det har jeg.» Han stak Konvolutten i Lommen og gik.

Lina blev staaende og saa efter ham. Det bølged i hendes Indre. Pludselig sprang hun ned af Trappen, skyndte sig efter Severin, og da hun var paa Siden af ham, sa hun bønlig: «Ikke vær sint paa mig, Severin!»

Rødmen steg op i Severins blege Ansigt. Han forsøgte at tale, men Graaden gjorde det umuligt. Endelig brød han frem: «Nej, men Du véd ikke, hvad Du har gjort.»

Saa gik Lina tilbage, og Severin vandred videre, forpint og fortvilet. Som den Dag i Vedboden ønskede han sig Døden som eneste Udvej og Frelse.

Pludselig kom han i Tanker om Kjøkkenkniven, som han havde stukket til sig, og i disse Dage havt med sig til og fra Skolen for med den at dræbe sig, hvis Lina svigtede ham.

Nu var den borte.

Han søgte forgjæves mellem sine Bøger i Remmen og i sine Lommer. Ingensteds at finde. Jaja, der gaves vel andre Maader at ta Livet af sig paa. Bare de nu ikke hjemme havde savnet Kniven og der blev Spetakler om den.

Men det var netop, hvad der blev. Straks han kom ind i Fremstuen, hvor Thrine satte Maden paa Bordet, hørte han Moren skjælde og smelde og truende forlange, at Thrine værsgod skulde købe en ny Kniv. Thrine brugte Mund og mente, at Madammen selv havde forlagt den liksom forleden med Suppeøsen.

Severin følte sig saa brødebetyngt, at han knapt kunde spise. Sorgen over Lina var som blæst bort, og han grubled uafsladelig paa, hvad han skulde gjøre.

«Tak for Maden!» sa Severin og hans Søskende, da de efter endt Maaltid rejste sig fra Bordet. Moren gjeped, gik ind i Sengkammeret, og la sig.

«Hvor dette er skrækkeligt med Far,» Fie, som havde tat af Bordet, kom ind i Bagstuen, hvor Severin sad. «Nu er det 6 Dager siden.»

Severin vred sig paa Stolen og svarte ikke.

«Men det *er* nu sandt, at han var her forleden,» hviskede saa Fie. «I Mørkningen.»

«Fie!» raabte saa Moren fra Fremstuen. «Kom ind og stel med Barne'.»

Severin tog sig sammen, læste sine Lektier og skyndte sig saa ud for at søge efter Kniven. Thrine maatte ikke faa Skylden for den. Han gik den samme Vej, han var kommen fra Skolen idag, med langsomme Skridt og ludende Hode, stirred og stirred i Smuget langs med Rendestenen, og i Strandgaden, helt indover Byen, lige til Skoleporten. Allevegne saa og søgte han men uden Resultat.

Modløs og opgivet blev han tilsidst paa Tilbagevejen staaende i Strandgaden i Nærheden af Konsul Smiths Hus. Han læned sig op mod en fremspringende Hustrappe med Hænderne i sine Bukselommer.

Bare han havde havt nogle Skillinger til at købe en ny Kniv for. Men Skillinger havde han ikke. Ikke en Halvskilling engang.

Om han forsøgte at faa en Kniv paa Kredit og saa spare sammen, til han fik betalt den?

Ja, det vilde han.

Hurtig skraaede han over Gaden og gik ind i en Isenkramforretning, hvor han efter nogen Søgen fandt en Kniv, der ligned den anden. Men da Krambodsvenden havde pakket den ind, og Severin sa, den skulde skrives, fik han høre, at Myre i Muregaarden ikke havde Kredit der.

Det blev sagt kort af en Mand, der fra Baggrunden af Kramboden var traadt hen til Disken. Han havde Briller og graa udstaaende Haardusker i Tindingerne.

Severin vidste ikke, hvordan han var kommen udenfor, mærked bare, at han atter seg afsted med ludende Hode og søgende Øjne.

«Er det Dig, Severin, har Du mistet noget?» Severin fo'r sammen, og saa op. Foran ham stod Henrik Smith.

«Ja, jeg gaar og søger efter et Ortestykke,»ⁿ¹⁵ svarte Severin i munter og fortrolig Tone. «Jeg skulde ha købt noget, men Ortestykket er som sunket i Jorden.»

Henrik gik ved Siden af ham og hjalp ham med at søge.

«Nej hør Severin, dette blir for kjedeligt! Her har Du en Ort tillaans. Det haster ikke med Tilbagebetalingen.»

Severin drejede Ortestykket mellem Fingrene, da Henrik havde sagt Farvel, og kunde ikke begribe, hvorfor han netop havde sagt en Ort. Han var bleven ganske forundret, da han hørte det Ordet. Men det fik være det samme; nu kunde han jo købe Kniven.

Et Kvarterstid senere traadte han ind i Køkkenet hjemme. Borte ved Gruen stod Thrine og stamped Kvældsgrøden. «Se her Thrine,» hviskede Severin og gik tæt hen til hende. «Den har jeg købt istedetfor. Det er jo mig, som har slængt Kniven væk. Sig saa bare, den er kommen frem igjen,» han rullede varsomt Papiret af.

«Nej, men det er jo sandt. Mor vil jo straks se, at det er en ny Kniv. Du maa sige, det er Dig, som har købt den, Thrine.»

Thrine stirrede i nogle Sekunder med aabne Mund paa det blanke Knivsblad og det rødbrune flade Skaft. Saa slap hun Tvaren, satte Dørslaget med Melet ned i Gruen, greb Kniven, og løb ind i Stuen.

Severin var fulgt efter hende og blev staaende i Bagstuen, hvor han hørte Thrine hæsblesende og triumferende fortælle det hele. Derpaa Moren vrede kommandere Thrine til at skikke Gutten ind.

Saaen var altsaa Menneskene. For at spare Thrine havde han selv angit sig for hende. Han kunde jo ladte som ingenting.

Stille sneg han sig ud af Stuen og løb op paa Loftet, hvor han krøb sammen paa en Kiste helt inde under Skraataget.

Her sank han hen i en træet Sørgmodighed.

Det var ikke netop dette med Kniven. Hans Forestillinger flød liksom udover. Alt var tungt og mørkt og ondt.

Han sad i en Døs.

Efterhaanden blev han mere vaagen.

Han, som havde bildt sig ind, at Lina var glad i ham. Han – Severin, Søn af Myre, – han, som gik her og klemtes og pintes i denne Elendigheden, – han, som ikke havde ordentlige Klær, men saa ud som en Fattiggut ved Siden af Henrik, han, med Forældre og Slægtninge, som han aldrig kunde vise frem for en som Lina. Aa for en Tosk han havde vært!

Og sligt et Udskud han selv var. Han, som løj og stjal og bedrog og syndede. Disse værste, hemmelige Synder, som Rektoren havde talt om paa Skolen. Aa Gud, aa Gud, hvor forfærdelig han var.

Skidden og tilsølet. Ikke en ren Plet paa hans Sjæl.

Og saa tit som han havde tigget Gud om Kraft og Naade til at bli et nyt Menneske. Ingen Bønner hjalp. Forkastet fra Guds Ansigt. Forkastet og fordømt til Ulykke i Tiden og Pinsel i Evigheden.

Der faldt en Angst over ham, Angst for Livet og for Døden, og et dæmpet Klageraab brød ud af ham: «Hjælp mig, hjælp mig, Herre Gud Fader i Himlen! O hvorfor har Du forladt mig? – –

«Min Gud, min Gud, hvi haver Du forladt mig?» – Det var jo netop de Ord, den døende Jesus Christus havde sagt paa Korset. Kanske skulde alle Mennesker, der alvorligt søgte Herren, gennemgaa denne Forasmædelse, dette: at føle sig forladt af Gud.

Han gled ned paa Knæ, la sit Ansigt paa Kistelaaget, og mens han hulkede uden Lyd, bad han som saa ofte før om Frelse fra alt ondt, fra sin Sjælenød, fra den forfærdelige Angst, og fremfor alt om Syndernes Forladelse. Om Renhed, og om Vilje og Kraft til ikke at synde mere.

Omsider listede han ned fra Loftet og ind i Bagværelset, hvor han i Mørket satte sig ved det utildækkede Vindu og stirrede ud paa Gaardspladsen, som fik et svagt Lysskjær fra det oplyste Kjøkkenvindu. Mathæa og Broren sov i sine Senge.

Pludselig saa han nogen komme ud fra Vedboden og bli staaende midt i Lysstriben fra Kjøkkenvinduet, Severin rakte Ansigtet tæt hen til Ruden og gjenkjendte sin Far.

Saa *var* det altsaa ham, han havde set i Vedboddøren, da han før kom hjem med Kjøkkenkniven. Der havde staaet som en sort Skygge, men han havde ikke tænkt noget videre over det.

En underlig Følelse af Medlidenhed og Flouhed paa Farens Vegne faldt over ham.

Saa havde kanske Fie alligevel Ret, naar hun paastod at ha set Faren forleden komme ud fra Fremsalen i Mørkningen. Stakkels Faren, som gjemte sig for

Moren. Han graad over det, saa det knaged i hans tynde Krop.

Faren stod lidt derude i Lysstriben, liksom ubeslutsom og raadvild. Saa tog han nogle langsomme Skridt mod Kjøkkendøren, vendte sig saa brat og forsvandt ved Hjørnet af det smale Smit, som førte ud til Gadesmuget.

Severin knuged Hænderne sammen. For en Tilstand – for et Liv!

Fra Fremstuen hørte han Moren skjænde paa Fie. Han listed hen til Døren med Glasruderne og keg ind.

Fie sad paa Kanten af Sofabænken med Albuerne paa Bordet, hvor Grødlevningerne efter Aftensmaaltidet stod, bøjet over sine Lektiebøger. Ligeoverfor hende Moren, ifærd med at fortære sin Aftnsmad. Hun rørte aldrig Grøden, som de andre maatte nøjes med, men drak altid Te med lækre Smørrebrød. Det havde vært Vaskedag, og hun var i en gammel, slaabroklignende Kjole, og Hodet var ombundet af et sort Tørklæde, som altid paa Vaskedage, da hun ikke gav sig Tid til at sætte sit Haar.

«Er Du ikkje snart færdig nu,» fortsatte Moren sit Skjænderi, mens hun slubred Teen i sig. «Koffor svarer Du ikkje?»

«Jeg har jo ikke faat Tid til at læse før nu,» knurrede Fie, og i sit Hjærte tænkte hun: «Aa hvor Mor er fæl og ondskabsfuld. Hun véd, hvorledes jeg har stræbt idag, stellet med Barnet, gaat Ærinder, gjort alting i Huset – og alligevel –»

«Istede'for Du skulde hjælpe din Mor, saa sliter og slæper baade Nat og Dag. Ser Du her ka eg ska' ha stoppet og lappet ikvæld, før eg kan ligge meg?» hun pegte paa en Bunke Uldtrøjer og Strømper foran sig. «Og eg, me' mine hudesløse Hænder efter Vasken. Men nu faar Du værsgo' ta af Bor'e.»

Fie rejste sig og adlød. Hun var saa sulten efter Grøden. Hvor gjerne vilde hun ikke ha spist et Stykke Smørrebrød ude i Kjøkkenet, men hun turde ikke.

Da hun var færdig og kom tilbage, vilde hun atter ta fat paa sine Lektier, men saa begyndte Moren:

«Dokker trur vist ikkje, at eg er et Menneske,» hun var begyndt at stoppe paa en lang, graa Uldstrømpe.

Fie svarte ikke, bare læste.

«Du har tat Deg til me' te flyge saa mykkje paa Gaten. Ka er det, Du renner

efter?»

«Tat mig til,» svarte Fie haanligt. «Det har Du jo altid beskyldt mig for!»

Men forresten var det sandt – tænkte hun. Nu havde hun 3 Ganger vært oppe hos Løjtnant Riber. Aa Gud, aa Gud, Moren skulde vide det! Og han havde kysset hende og git hende Vin, og faat hende til at lægge sig paa Sofaen med udslaat Haar. Ja, Riber var hun forelsket i. Den Maade, hvorpaa han tog hende om Nakken. Saa bløde og varmtørre hans Fingre var. Og naar han kyssed hende. Hun blev rent borte.

«Men vent nu bare, te eg ligger me' Næsen i Vere', fo'r Petra fort. «Det er de indvendige Deler, saa har tokke Skade, og saa'nt nokke gaar hastigt.»

«Du ser slet ikke syg ud,» bemærked Fie.

«Nej naturligvis» – Petra vilde le, men det blev bare til en Grimace, der bragte Vandet til at sive ned over de to store Hugtænder og sejgt falde paa Uldstrømpen.

«At eg har fejlet nokke, vil Dokker først forstaa, naar eg bler borren ut med Føtterne foran.»

«Føtterne foran – hvad er det for noget?»

«Det er den Maaten, vi alle kommer afste' paa, naar vi bler ført ut til vores sidste Kvilested.»

Fie blev bleg, og det trak i hendes Mundviger.

«Den, saa bare var naadd saalangt,» vedblev Petra med skjælvende Stemme, idet hun retted Nakken og pusted dybt. «Det er det eneste eg længes og stunder efter.»

«Aa nej da, Mor!» Fie klasked Ansigtet ned i sine Hænder paa Bordet. «Du *maa* ikke dø. Du *maa* ikke,» hun hulked, saa Nakken og Skuldrene løftedes op og ned.

«Hys Baren, ikkje ta saalissen paa Veje.»

«Nu skal jeg hjælpe Dig, Mor.» Fie la Bøgerne bort. «Jeg kan læse Lektierne imorgentidlig, bare Du vækker mig tidsnok.» Hun tørred sine Øjne og satte sig til at stoppe paa en Uldtrøje.

«Den Severin ossaa,» prusted Petra efter en Pause. «Kaa kan han være

henne –»

Fie stopped og stopped.

Det gjorde Petra ogsaa, og mens hun sad bøjet over Arbejdet, træt og elendig efter Dagens Slid og Slæb, tænkte hun med Harme paa sin Mand.

Han lod alting skure, som det bedst kunde. Han, som skræpped af, at der ikke fandtes det Fruentimmerarbeide eller Mandsværk, som han ikke kunde gjøre bedre end nogen anden.

Og det var sandt. Han *kunde*, naar han vilde. Men hvorledes gik det altid! Dengang han fandt paa, at de ingen Pige skulde ha, fordi det vilde være ham saa smal en Sag at udrette Pigens Arbejde. Hn skulde staa op Kl. 4 og kløve Ved og pudse Skotøjet og lægge i Ovnene og lave alting istand, før han gik paa Boden – han, som havde faret tilsjøs, kunde jo alt sligt. Han skulde kjøbe ind i stort, saa der altid var noget til Middagsmad, og saa skulde han svippe hjemom midt paa Formiddagen og gi en Haandsrækning. Og Opvasken skulde staa, til han kom om Kvælden, og saa skulde han ogsaa vaske Gulvene og skure Trapper og sope Pladsen og alting. – – Men hvorlænge havde det varet? Akkurat i 5 Dager. Saa var han bleven lej af det og havde ladet alt Arbejdet ligge til hende. Og da hun, som rimeligt var, havde paatalt det, var han naturligvis blet grov. – – Og bagefter, for at gjøre det godt igjen, havde han uden hendes Vidende fæstet 2 Piger istedetfor en. To aldeles ubrugelige Striletøser, som hun bare maatte se til at faa paa Dør igjen saa fort som muligt.

Saaledes var han. Altid fra den ene Yderlighed til den anden.

Dengang var det ogsaa, han var kommen hjem med det vinrøde Kjøletøj, der var overbroderet med Silkeblomster, et Kjøletøj, som Berendsen paa Strandgaden bare havde turdet føre hjem et eneste af, fordi det var saa kostbart, et Kjøletøj, som hun ikke kunde være bekjendt af at gaa med, og derfor havde ladet det ligge. Og hvis det endda havde vært betalt. Men over Halvdelen stod endnu tilbage.

Ja, han var et frygteligt Menneske, denne Myre.

Petra fik Taarer i Øjnene af Ærgrelse og Vrede, mens hun stopped og syed ved Siden af Fie, der rapt brugte sine smaa, magre Hænder.

– Som hun havde tigget og bedt ham om at ikke reparere paa Huset. Andre Folk, velhavende Folk havde boet i det, som det var. Men hvad havde det nyttet. Nu gik Haandværkerne der, og trakket Dørene ned med Regninger, og hun maatte høre paa Grovhederne deres.

«Ja, ja, saa faar vi holde op og gaa i Seng,» sa Petra langt om længe og la Arbejdet sammen. «Eg orker ikkje mere. Han, saa Mand og Far ska' værre, kommer ikkje i Kvæld heller. Og Severin har vel alt længe ligget og snorket.» –

XVII

«Go' Aften Frøken Myre» – det var Løjtnant Riber, som standsed op foran Fie i Strandgaden, da hun skulde hjem efter sin Eftermiddagstime paa Skolen.

Fie saa paa hans Uniform med de blanke Knapper; en varm Glæde fo'r igjennem hende.

«Go' Aften,» mumled hun.

«Følg med ind til Konditoren igjen, og spis Kager.»

«Tak.» –

Inde hos Konditoren sad de ved et smalt, aflangt Bord, Riber med Sablen sprigende ud fra sit Ben.

De andre aflange Borde i Konditorbutikken var ubesatte, undtagen ét borte i Hjørnet, hvor fire udenlandske Musikantere, med Messinginstrumenterne støttet op mod Væggen, havde tat Plads. Der var vaade Klatter paa Gulvet, og paa Disken stod der mellem Kageopsatserne tømte Melkeglas, og brugte Asietter. Fra Taget hang to Bliklamper ned.

Det er vanskeligt at konversere slig en Smaajente, tænkte Riber, mens han drejed Spidsen af sin Moustache. Bedst naar jeg har hende hjemme hos mig paa Sofaen. Da behøver jeg ikke at sige stort.

«Er det morsomt at gaa paa Skole?»

«Ja.»

«Lærer Dere noget, da?»

«Ja.»

«Men saa spis da. Spis op altsammen,» Riber pegte paa Kagefadet mellem dem. «Det var jo rent en Skam, hvis De ikke spiste op, ikke sandt?»

Fie spiste.

«Her er forresten væmmeligt,» sa Løjtnanten og rejste sig for at betale.

«Hvad bestiller De paa hjemme om Dagene?» spurgte Riber, da de var kommen ud fra Butikken, og ved hinandens Side gik hen ad Gaden.

«Læser Lektier og hjælper Mor.»

«Ikke andet?»

«Nej.»

«Har De ingen Morskabsbøger?»

«Jo. Vi har et Bibliothek paa Skolen, som jeg laaner af hveranden Lørdag.»

«Jeg har en Del Bøger liggende. Følg med op, saa kan De faa laane nogle. For det morer Dem at læse, ikke sandt?»

«Jo Tak. Det er det bedste, jeg véd.»

De var kommet ud paa Torvet med de tændte Gaslygter, og drejed om til Markevejen, hvor Riber boede paa Hjørnet i et toetages Hus.

«Her er mørkt,» sa Riber inde i Gangen. «Men nu skal jeg tænde en Fyrstikke.»

Fie fulgte i Hælene paa Riber op ad den pene, brede Trappe. Fyrstikken holdt han lysende i Vejret.

Lidt efter var de inde i et rummeligt, trefags Værelse. Paa et Bord foran en stor, gammeldags Sofa var tændt en Lampe under en mørknende Skjærm. En blaalig Røg hang lavt og tæt over Møblerne.

«Er her nogen?» spurgte Riber. «Hvad Fanden, er det Dig, Fætter Grøn!» Han gik hen og trak Rullegardinerne ned.

Fie var blet staaende tæt indenfor Døren. Borte i Sofahjørnet skimted hun en Mand med fremstaaende Øjne, en svær Næse, og ved Siderne af Hodet strittende

Haar. Han røg paa en lang Pibe.

«Hvem er det, Du har med Dig?» spurgte Manden i Sofahjørnet, og plirte ud i Stuen.

«En Smaapige, som jeg kjender. Sofie Myre heder hun, og hun skal laane nogle Bøger hos mig. Han der, er altsaa min Fætter, Politifuldmægtig, Jakob Grøn.» Riber tog Fie ved Haanden og trak hende frem i Stuen.

«Sæt Dig ned, Piken min,» sa Grøn venligt og pegte paa en Stol. «Ta' Hatten og Kaaben af; her er jo saa varmt.» Han slog ud med Haanden henimod den store Ovn, hvor det sputted og knaged.

«Tak, jeg skal straks gaa igjen,» svarte Fie.

«Nej, hvorfor det» – Riber hjalp hende Tøjet af. «Her er noget at gnaske,» han hentede frem fra et Skab en Porcelainsskaal med Æbler og Nødder. Saa stopped han sig en Pibe og satte sig dybt tilbage i en stor, blød Lænestol.»

«Spis nu, Piken min,» sa Grøn.

«Tak, men jeg er mæt.»

«Saa maa Du fylde Dine Lommer. Skal jeg hjælpe Dig?» Grøn rejste sig, la Piben fra sig, og kom hen til Fie.

«Men jeg har bare én Lomme, og den er saa liden.»

«Saa laver vi et Kræmmerhus.» Grøn fandt paa Skrivebordet et Ark hvidt Papir.

«Men Du gode Gud!» udbrød han, da han havde stoppet Kræmmerhuset fuldt og lagt det i Fies Fang. «Er det muligt, at ét, siger og skriver ét Menneskebarn kan ha saa meget Haar paa sit Hode,» han havde grebet om Fies Fletninger, og stod og vejede dem op og ned i Haanden.

«Og her skal jeg gaa med en skaldet Isse, skjønt jeg kun er 43 Aar,» han slap Fletningerne og klaskede sig paa Hodet. «Er der Mening i sligt?»

«Du siger Du til hende,» bemærkede Riber med Piben mellem Tænderne. «Det tør jeg ikke.»

«Jo!» raabte Fie, og saa op paa Grøn med et frejdigt, næsten kjærligt Blik. «Netop derfor kan jeg saa godt like ham.»

«Ja hør nu, Piken min,» Grøn trak en Stol tæt hen ved Siden af Fie og satte

sig. «Lad mig nu faa Lov til en Ting. Jeg vilde gjerne løse op Haaret dit, og se det omkring Dig. Jeg skal nok flette det sammen igjen.»

«Ja,» sa Fie, og rev rask Flettebaandene af.

Et Øjeblik efter var Fies Hode, Skuldre og Ryg, helt ned til Sædet ombruset af en lysblond, glinsende Haarfylde.

«Det er vakkert!» raabte Grøn og la sig tilbage paa Stolen. «Har Du i dit Liv set noget skjønnere?» han skotted hen til Riber.

«Men hvordan skal Du nu faa det i Orden igjen?» spurgte Riber dvask.

«Det skal jeg nok selv,» svarte Fie. Tænk, at der virkelig var noget saa vakkert ved hende. Hun var overlykkelig.

«Lad *mig* faa Lov, Piken min,» Grøn bøjed sig over mod hende, tog med et samlende Grev om Fies vældige Haar, og begyndte langsomt og varsomt at flette det.

«Jeg har saa tidt tænkt paa saa mange Ting,» snakked Grøn, mens han stiltfærdigt og kjærtegnende sysled med Fies Haar. – Han syntes at falde i Tanker. – «Tror Du kanske ikke, der passerer Menneskene underlige Ting? Gud ved, om Ravns Kone – dette frygtelige Fruentimmer – ikke kanske netop har havt saa 'nt et Haar, ja, for der er da Gud hjælpe mig nu ikke noget synligt vakkert ved hende.»

«Vinhandlerens Kone?» spurgte Riber, der fremdeles sad tilbagelænet i Stolen.

«Ja, nu skal jeg med Guds Hjælp faa dem skildt,» nikked Grøn, mens han fletted Fies Haar. «Jeg har kjendt Ravn fra han som ungt Menneske kom her til Byen. Aldrig har saa god en Mand faat saa slet en Kone.»

«Man faar den Kone, man fortjener, siger et gammelt Ord.»

«Men det er Løgn, som saa mange gamle Ord,» svarte Grøn med Vægt. «Saa, Piken min, giv mig nu Flettebaandene. Har jeg ikke gjort det godt?»

«Jo Tak,» sa Fie, og forsøgte at smile. Det, Grøn havde sagt om Tante Ravn, sad som en Klemsel om hendes Bryst.

Hun skyndte sig at faa Hatten og Kaaben paa og tog sin Skolepose.

«Farvel og Tak,» hun rakte Grøn Haanden, og nejed.

«Farvel, Piken min. Og selv Tak.»

Riber havde rejst sig. «Se her,» sa han og kom med Kræmmerhuset. Han fulgte hende til Døren, og der, idet han lukked op for hende, greb han rask om hendes Hofte; Fie sprat forskrækket tilbage.

«Hør Du,» sa Grøn, da Riber havde lukket Døren efter Fie. «Hende maa Du ikke gjøre noget ondt. Der er da nok af andre.»

«Hun blev saa underlig med et; ikke sandt?»

«Det la jeg ikke Mærke til.»

«Jo,» vedblev Riber eftertænksom. «Det var, da Du talte om Ravns Kone. Aha! nu har jeg det. Gud ved, om ikke denne Madam Ravn er i Familie med Sofie, Søster til hendes Mor eller sligt noget.»

«Jeg har aldrig hørt Ravn nævne, at han havde nogen Svoger her i Byen. – –»

Fie havde Øjnene fulde af Taarer, da hun gik nedover Trapperne. Hvorfor havde Riber dog tat saadan paa hende? Før, naar han havde kysset og klappet hende, havde han vært saa blød og varsom. Men det fik ikke hjælpe. Hun elsked ham alligevel. Ja, hun elsked ham. – Men Bøgerne, han havde lovet hende. Dem havde han glemt.

XVIII

Nej det var ikke til at holde ud hjemme, Severin sad og hang i Bagstuen. Moren havde pryglet ham for Kjøkkenkniven. Nu havde han læst sine Lektier. Hans Søkende sloges om nogle Stene, de havde fundet i en Fjære, og Fie var ude.

Lina havde han ikke set siden den Dag, han havde kaldt hende en Skurk. Tænkte heller ikke synderlig mere paa hende. – –

– – Hvis Du nu aldrig var blet født – sa han med ét til sig selv, og sank hen i Grublen. –

Hvorfor var han egentlig blet født – han og hans Søkende. –Vilde de ikke alle

ha vært bedre tjent med at ha vært ufødte?

Kom det af, at han havde saa ond en Mor? Der stod jo saa meget i Bøgerne om Moderkjærlighed, og Moderømhed. Og hun, hans Mor, hun prated jo ogsaa undertiden, naar hun var i det Hjørne, om, at en Mors Kjærlighed kunde gjøre Underværker.

Men hans Mor var et frygteligt Menneske. Det kunde ikke nytte at nægte det. Haard og kold og hævnjerrig og grusom.

Og dertil saa raa og uvidende.

Slig som hun behandlede Faren! Og sine Børn lod hun sulte, ligefrem sulte. Naar havde han og hans Søskende nogensinde vært rigtig mætte? Og hvis hun saa ogsaa selv sulted – men det var netop det, hun ikke gjorde. Hun havde altid noget ekstra og lækkert til sig selv.

Ifjor Vinter, da han havde havt Høkerens tussede Gut dernede i Smuget at læse Lektier med, og havde fortjent 8 Skilling Dagen, havde hun flaat Skillingerne fra ham, ligefrem tat dem med Magt. Til Gjengjæld havde han saa faat et paasmurt Løsebrød til Mellemmad 2 Ganger om Ugen.

Hvis det ikke var Synd at hade sine Forældre, saa *vilde* og *maatte* han hade sin Mor. Men nu *var* det Synd. En af de største og værste, og derfor maatte han af al Magt kæmpe imod det.

Han sad med Albuerne støttet mod Bordkanten og holdt Hænderne om Tindingerne med Fingrene dybt inde i det tætte, krusede Haar. Langsomme Taarer rulled ned over hans blege Kinder.

End om han gik ind til Tante Ravn. Hun var da et Menneske, og hun gav ham ialtfald Mad. Og nu var jo Onklen gaat paa Logen. Naturligvis fik han Juling for det bagefter, men Juling fik han jo altid.

Han lusked ud og strøg afsted.

Da han kom ind i Tantens Fremsal, var den saa fuld af Tobaksrøg, at han med det samme ikke kunde skjælné, hvem det var, som sad om Divanbordet med dampende Toddyglas. Ved hans Indtrædelse vendtes nogle Hoder om imod ham, og Værelset med alle de opstablede Sager saa om muligt endda mere pulterkammeragtig ud end sædvanlig. Straks efter gjenkjendte han Tanten, som

sad i Sofaen; hun skygged med Haanden for Øjnene og plirte misfornøjet mod ham. Midt imod hende, paa den anden Side Bordet, sad Onkel Marius, ved den tredie Side «Meisteren», og ligeoverfor hende en Mand, som Severin ikke kjendte.

«Er det Deg, Severin?» udbrød Onkel Marius og drejed Hodet tilbage mod Bordet. «Værsgo', Ruder er Trumf. Trumf for Marriasen!»

«Kom hen og spel med!» raabte Tanten, og nikked fornøjet, idet hun la et Kort paa Bordet. «Saa blev vi kvit Meisteren.»

«Ikkje paa nokken mulig Maate! Ka sku' de' ble' te uten hinner,» Onkel Marius kildred «Meisteren» under Hagen, saa hun skreg og hopped paa Stolen.

«Nej, Meisteren vi'kje vi undvære,» sa han, som Severin ikke kjendte. «Skaal Meister».

«Ingen Dikkedarier med Meisteren,» sa Tanten skarpt. «Saa mykkje I vet det, Reiersen, Far. Det er ikkje paa *den* Maaten. Du ger, Marius.»

«Om Forladelse, Madam. Skaal!» Reiersen stødte sit Glas mod Tante Ravns, og saa drak de begge to.

«Lag Deg et Glas Grog, Severin, og se saa og find Deg et Sted te sitte paa. Kaa lever di heme? Er din Mor like gal om Dagene? Ikkje damp saa, Reiersen. Puh!»

«Du sku' ryke me' sjøl, Andrea,» foreslog Marius. «Saa gik Du ikkje saa mykkje te de'.»

«Ja ta meg en Cigar, Severin. Der staar en Kasse borte paa Chatolle'.»

«Nej men nu saa Skaal igjen!» udbrød Marius, da Tante Ravn havde tændt Cigaren. «Du damper jo saa en Matros. Du er Pinedø' den kjækkeste Fyr af en Kjærring, eg har kjendt. Til *sine* Tider, daa.»

«Ja er'kje de' de', eg altid har sagt?» raabte Reiersen. «Kan I huske før i Tiden, Madam? Ok kaa mangen Komers I og eg og jeres Bror Peder har hat isamens!»

«Ja Peder, Stakkar. – – Det er Kjærringen hannes sin Skyld. Kem speller ut?»

«Peder har eg ikkje nokken Go'hed for,» bemærked Reiersen dybsindig. «Det var hannes Skyld, at de' ble' forbi mellem os, Madam.»

«Ka er det, han vaser om,» udbrød Tante Ravn bisk. «Er I alt fuld Far?»

«Herregud,» mægled Marius. «At et Menneske har vorre forlovet me' et Menneske – de' er der vel ikkje nokke ondt i?»

«Madamen gjor'e de' saa mykkje be're hun,» fniste Meisteren. «Kom ikkje der!»

«Vil Dokker holle Kjæft,» Tante Ravn saa opbragt fra den ene til den anden. «Eller ossaa kan Du ta Reiersen me' Deg og gaa din Vej, Marius.»

«Ja, ka Fan'en er dette for nokke?» Marius saa sig ligeledes rundt. «Kan'kje vi snakke om nokke an't? Kras ut Snadden min, Severin!»

«Det er Skam dette her, at eg ska' sitte saa tørt, naar alle de andre ryker,» sa nu Meisteren.

«Hjærter er Trumf. Trumf for Marriasen,» hun smed to Kort paa Bordet.

«Vil Du ha Deg en Piperøjk, Meister?» Marius var igjen borte med sin Haand under hendes Hage.

«Ja, Meisteren ska' ha Pipe!» raabte Tante Ravn og slog sin Haand i Bordet. «Det bler saa udmærket te se paa. Stop 'an te hinner, Severin!»

Da Meisteren havde tændt Piben, og udstødte store Røgskyer, la de sig alle tilbage paa Stolene og lo.

«Ja er hun ikkje udmærket!» næsten skreg Tante Ravn og tørred Lattertaarerne bort. «Se nu paa hinner. Ta Deg en Cigar, Du ossaa Severin.»

De spillede videre, mens de drak og røg og snakked og lo. Severin sad ved Siden af Tanten i Sofaen. Han skulde lære at spille. Og hans Øjne blev blanke og store, mens han drak og røg og hørte.

«Gjort de' saa mykkje be're, sejer Meisteren,» Reiersen retted sig pludselig paa Stolen. Han vendte det benede Ansigt med det tynde duskede Skjæg op mod Taget, og de dybtliggende Øjne fo'r urolig omkring. «Eg er daa bleven te Mand, eg ossaa.»

«Ja Far. Høker i Knøsesmuget me' en kryleteⁿ¹⁶ Kjærring og Masser af skidne Unger,» det var Tante Ravn, som sa det, og hun lo, saa hun rysted.

«Ja, ja, Drea, eg sejer nu Drea allikevel. For de' var Deg, eg skulde hat. Men eg har klaret meg bra i Verden, og ingen ska' sjikkanere Konen min,» han saa ud i Luften og syntes at ha glemte, hvad han videre vilde sige. «Nej, for de' taaler eg

ikkje,» kom det saa med stærk Stemme. «Konen min er go' for seg!»

«Jysses ja! Og for Jer me',» lo Tante Ravn.

«Men de' vil eg seje,» Reiersen rejste sig pludselig og lod sin Haand falde tungt paa Bordet. Stod saa lidt usikkert vaggende, og fortsatte: «Eg burde ikkje komme her, Du Marius.»

«Lag 'an et Glas Grog,» sa Tante Ravn, og blinked til Marius.

«Han har faat nok, synes eg.»

«Nej. For han er saa fornøjetelig, naar han er fuld. Stærkt Marius.»

«Kem er de', saa ger,» spurgte Meisteren, som fremdeles damped paa sin Pibe.

«Hvo som giver, ham skal mere gives, nej, fratages,» Reiersen holdt sit nu fyldte Glas i Haanden, og drak en Slurk. «Eg sejer aldrig nej te nokken fattig,» han nikked – «Om Forladelse, Drea.»

Nu blev der banket paa Døren, og Fie traadte ind.

«Kommer her flere af Familjen,» sa Onkel Marius. «Go' Kvæld Fie. Kom her, ska' Du faa sitte paa Fange' mit.»

«Er Du her?» sa Fie, da hun fik Øje paa Severin. Hun blev uvis staaende et Stykke borte.

«Kom nu Fiemor,» lokked Onkel Marius.

«Jeg var et Ærende for Mor,» sa Fie, «og saa vilde jeg op efter den Kjolen, Du lovte mig, Tante.»

«Ok ja Kjolen – den ligger færdig te Deg. Men sit Deg nu ner lidt.»

«Jeg har ikke Tid,» svarte Fie.

«Ja ja, saa gaa ind og hent 'an daa, Meister.»

Meisteren gik, og kom straks tilbage med en sammenrullet Pakke. Marius greb den, rev en Luge i Papiret, og raabte: «Ja var de'kje de', eg vidste! Du tar ikkje imot 'an Fie,» han kyled Pakken bortover Gulvet. «Du er daa den laakeste Fant,» han saa paa Andrea.

«Er Du gaat av me' Forstan 'en?» Tante Ravn rejste sig med et Sæt, og kasted Kortene fra sig.

«Eg har godt kjendt din Mor,» sa nu Reiersen til Fie. Han havde staat hensunken i Tanker, grønbleg i Ansigtet. «Hinner har eg tit vorre paa Dansebal me'.»

«Den, saa bare var paa Dansebal!» Meisteren var pludselig ude paa Gulvet med Hænderne i Siden, og gjorde Polkatrin.

«Ja, kom ska' vi ha os en Svingom!» udbrød Marius, og tog Meisteren om Livet. «Søng Drea.»

Tante Ravn gav sig til at synge, men saa kom Reiersen og trak hende med, og saa dansed begge Parrene Rejlænder, mens de allesammen sang Takten til.

Idetsamme gik Døren op, og Ravn stod i Stuen.

«Ok end Det Hit!» udbrød Meisteren, og sled sig løs fra Marius. «Er de' nu en Ti' te komme hem paa?» hun fo'r ud af Stuen.

«Ja om Forladelse Ravn,» sa Marius og søgte efter sin Hat. «Vi kom op te min Søster saa snarest.»

«Naaja, gener Dem ikke,» Ravn blev staaende midt paa Gulvet med Hatten paa. «Hvem er den anden, som har gjort mit Hus den Ære?» han saa bort paa Reiersen, som med begge Hænder havde grebet om en Stoleryg.

«De' er bare én, vi kjender,» svarte Marius, som med Hatten i Haanden baglænds og bukkende trak sig henimod Døren.

«Vi?» spurgte Ravn.

«Skap Deg bare ikkje te, Far,» bemærked nu Tante Ravn, som med et underligt Smil, rød og forpustet havde staat og set til. «Du gaar ut og fornøjer Deg me' dine kver Kvæld. Eg tænker, der va' mykkje te fortælle om Deg og dit Stel, den, saa bare vidste det.»

«Ta nu din Mund ivare, Drea,» kom det fra Marius. «Du sku' skjemmest, saa'n en Mand, Du har.» Han gik bort fra Døren, fandt Rejersens Hat, satte den paa ham og trak ham med sig, idet han sa: «Ja undskyld, Hr. Ravn. Di maa 'kje ta det fortryteligt op.»

Reiersen begyndte at stamme og jamse for at sige noget, men Marius aabned Døren og skubbed ham ud foran sig.

«Lad os gaa, vi ogsaa,» hvisked Fie til Severin, og uden at sige Farvel, lusked

de stille ud.

XIX

Da Ravn og Andrea var blet alene, gik han hen og trak et Rullegardin op, flvtted Sagerne, som laa ophobet i Vindusposten, hen paa Stole og Borde, og aabned 2 Vinduer.

«Ka ska' dette bety?» spurgte Andrea haanlig.

Uden at svare gav Ravn sig til at sætte sammen paa en Bakke Flasker og Glas. Bakken bar han bort paa Forhøjningen ved Vinduet under Andreas Sybord. Saa samled han sammen Kortene, stak dem ned i en Spillebordsskuffe, fandt frem en Støveklud, og gned Divanbordet af. Han skjøv med Foden lempelig Spritapparatet, den messing Te- og Kaffekande og den opstablede Vedbunke tættere ind til Ovnens, tog en Del Linned, nogle Damekjoler og Hatter, der var spredt omkring paa Stole og Borde, og la det altsammen bort i en Krog paa Gulvet. Saa saa han sig mønstrende om.

«Venter Du Selskap ikvæld, Far!» sa knisende Andrea, der siddende i Sofaen med korslagte Arme havde iagttaget hans Færd.

Ravn gik ind paa Bagsalen. Der laa Fredrik i sin Barneseng, som var stillet ved Siden af en større Seng, hvor Meisteren havde sit Natteleje. Et Talglys brændte i en Blikblakkert borte paa Komoden ved Siden af en Kam, omviklet med lange Fruentimmerhaar. Fredriks Tøj laa i en Bunke paa Gulvet, Meisterens Klær hang over Stoleryggene, en forreven Tøffel stod ved Siden af Sengen, Vandfadet var fuldt af tykt skiddent Vand, og der lugted indeklemmt og ondt.

Ravn slog op et Vindu, saa tog han Lyset, gik hen til Barnesengen og bøjed sig over den sovende Gut.

Herregud, dette blasse Ansigt, disse udsprængte Øjne og denne kummerfulde Mine, som Gutten altid havde, især naar han sov.

Uvasket og ukjæmmet laa han der med flænget, knappeløs Skjorte. Den ene

Haands smaa sorte Fingre grov og skrabed i Haarbunden.

Ravn blev ved at stirre paa Barnet, og Taarer trængte sig frem i hans Øjne. Han tog hans Haand bort fra Haaret, og la den varsomt paa Teppet.

Gutten rørte sig lidt og sukked i Søvne, og Øjeblikket efter førte han atter Haanden til Hodet, og bored Fingrene gnidende ned i det mørke, ubørstede Haar.

Han skulde da vel aldrig – – – Ravn luded sig tæt ned til Barnet, holdt Lyset over dets Hode, strøg Haaret bort fra Panden, og opdaged – –

Han fo'r tilbage, satte Lyset paa en Stol, og blev staaende stiv.

– – Aa, hvad Under – saa vanrøgtet og vanstelt som han var. Aa, men hvor det var fælt. Saa fælt, saa fælt. Der gik en Frysning igjennem ham. Saa tog han op fra Gulvet Barnets Tøj og undersøgte det, men det varte ikke længe, før han slang det fra sig, og gav sig til at trave op og ned paa Gulvet.

Og *dette* var hans Barn. Hans stakkels, stakkels elendige Barn – han vred sine Hænder i Pine.

Hvorfor havde han dog sat ham ind i Verden? Slig et Kræ, denne Gutten var i alle Henseender. Styg og svagelig og dvask med daarlige Instinkter. De eneste Stunder, hvori han syntes at leve lidt op, var, naar han kjæklod og omtrent sloges med sin Mor.

Og nu var han ovenikjøpet fuld af Utøj. Stakkels Barn, som havde en saa samvittighedsløs Mor. Moren ja – deri laa Ulykken.

Han kaldte hende samvittighedsløs, men hvor samvittighedsløst havde han selv ikke handlet ved at gi sit Barn en saadan Kvinde til Mor. –

Og sig selv en saadan Hustru! Hvad havde – havde han dog ikke gjennemgaat! han blev ved at vride sine Hænder.

Han, som havde elsket dette Menneske, som havde git eller forsøgt at gi hende sig selv, at faa opdraget, smeltet, rensed hende.

Bare et Par Uger efter Brylluppet havde han forstaaet, hvorledes han havde tat fejl. Da hun følte sig i sikker Besiddelse af sin Stilling, viste hun sig uden Blussel som den, hun var. Han var blet forfærdet, forbitret, fortvilet, men han havde dukket sit Hode, og sagt sig selv, at nu maatte han ikke svigte. Nu havde

han faat sin Opgave, den, han frivillig, i tankeløs Letsindighed havde paatat sig, og som, hvis han kun holdt ud, *maatte* ende med at bringe om ikke Lykke saa dog Fred og en god Samvittighed.

Men værre og værre var det blet, alt som Aarene led. Hvor grænseløst havde han ikke lidt. I Aarevis havde han med Vold og Magt holdt fast paa den Forestilling, at det *skulde* bli godt – var godt. Hvorledes havde han ikke altid talt om Andrea, formelig pralet af hende, netop fordi hun var den, hun var, Andrea Frimann, det fordrukne Stævnevidnes Datter, for at ingen skulde tro, han følte sig brøsthølden, mens *hun* samtidig i disse Aar ikke havde gjort andet end at sige Vittigheder om ham, udlevere ham og deres Forhold til hvemsomhelst, hun talte med, slaa sig sammen med Tjenestepigerne om at ærte ham. Dengang dette var blevet ham fuldt klart, havde han følt sig som tilintetgjort og opgit alt Haab. Men da saa Andrea efter over 4 Aars Ægteskab skulde ha et Barn, fik han atter Mod og Fortrøstning, skjønt hun under Svangerskabet bar sig ad som et Menneske, der var forrykt af Ondskab og Hidsighed.

Men Barnet havde ingen Forbedring hidført. Tværtom. Andrea var efter som Gutten vokste til, blet sikrere, frækkere, grovere end før – skjønt *det* skulde der meget til. Hvor tit havde hun ikke skjældt ham ud, fordi Barnet ikke var mere vellykket, havde paastaaet, at det naturligvis *maatte* være hans ryggesløse Ungdomsliv, der var Skyld i, at han ikke havde faat «likere» Afkom.

I Raseri havde han nogle Ganger pryglet hende, og da var hun blet som forvandlet, havde kastet sig ydmyg ned foran ham, havde grædt og tigget om Tilgivelse, lovt Bod og Bedring, erkjendt, at alt det onde kom fra hende. Saa var han altid blet blød, havde følt et Pust af sin fordums nedtrampede og mishandlede Kjærlighed, og havde – mere og mere haabløs for hver Gang – paany løftet hende op til sig. – Dette Menneske, som skulde prygles for at gaa i sig selv, og som Dagen derpaa var den gamle.

Hun var jo som en vild, der burde vært stængt i Bur og holdt i Ave ved Piskeslag.

Herregud, hvad han dog var for en Usling, som havde fundet sig i dette, som blev værende i et saadant Ægteskab. Han, der var stillet slig, at han intet Samkvem kunde ha med glade Mennesker, ja ikke engang med nogenlunde

ordentlige, for hvorledes var hans Hjem! Aldrig kunde han se et Menneske op til sig, aldrig være sammen med andre end dem, han traf paa Logen.

Men nu skulde det være Slut. Endelig en Gang. Grøn havde sagt, at hvis han blot ganske rolig vilde overlade Sagen til ham, saa skulde han aldeles sikkert faa aftvunget Andrea Samtykke til Skilsmisse. Denne Grøn, som havde set hans Jammer, og som var den eneste, til hvem han nogensinde havde betroet sig.

Iaften kom han – Ravn, der var bleven ved med at vandre op og ned paa Gulvet, stod stille, og trak frem sit Uhr. Om et Kvarter kan han være her, mumled han, og lukked Vinduet. Med et forgræmmed Blik til Guttens Seng gik han ind i Fremsalen.

Andrea sad i Sofaen som før med korslagte Arme og saa trodsig smilende ret frem for sig. Vinduerne var lukket, og Rullegardinet trukket ned, og paa Divanbordet – han blev staaende med opspilte Øjne. –

Paa Divanbordet stod Flaskerne og de halvtømte Glas med Spillekort og Cigaraske strøet indimellem. Linnedet og Klærene, som han havde baaret hen i Krogen, var atter spredt ud over Stole og Borde, Vedbunken, som han med sin Fod havde ført tæt hen til Ovnens, var kommen langt frem paa Gulvet, hele Værelset var i nøjagtig samme Tilstand, som før han havde ryddet op – nej værre endda.

«Ja, Du glaner, Far,» sa Andrea, da Ravn blev staaende stum. Hun begyndte at knise. «Saalissen liker nu eg te ha det.»

Ravn stod fremdeles stum. Vær rolig, sa han til sig selv. Lignende har hun jo gjort før; men hans Ansigt hvidned, og de dirrende Hænder knytted og aabned sig.

Der gik nogle Øjeblikke.

«Ska' eg banke etter Meisteren, og be hinner komme op og hjælpe Deg te rødde igjen, Far,» lo Andrea, men holdt pludselig inde. Hendes Blik havde strejft Ravns Ansigt, og hun blev med ét urolig.

I næste Nu var Ravn over hende med udstrakte, knyttede Hænder.

Lynsnart havde Andrea rejst sig, var flygtet om paa den anden Side Bordet, og kasted sig næsegrus foran Ravn.

«Slaa meg ikkje, Karl, slaa meg ikkje! Husk, eg er din Kone, og Mor te dit eneste Baren. Drep meg heller, drep meg me' de' sam'e. Eg er et Utyske, som ikkje fortjener te leve. Trur Du ikkje eg vet de'? Aa Karl, Karl, Du er som en Lysets Engel ve' Siden af meg, men hvis Du sjøl engang venter Barmhjærtighed paa din Dødsensdag, saa vær nu barmhjærtig mod meg!» Hun vred sit Legeme, der hun laa paa Gulvet med Hænderne om Hodet, og hun hulked, som hun skulde brydes istykker.

Ravn havde gjenvundet Ligevægten. Han stod og saa ned paa hende, og han følte Lyst til at sparke hende væk med Spidsen af sin Fod, som var hun et giftigt Kryb.

«Rejs Dig op, Menneske,» sa han omsider. «Lig ikke der, og skab Dig til.»

«Eg skaper meg ikkje te, Karl, nej eg gjør ikkje. Du maa tru meg! Aa Karl, Karl, forskyt meg ikkje. Uten Deg gaar eg tegrundes,» hun blev ved med at hulke.

Ja hvad Skade vilde der vel være i, at en slig som hun, gik tilgrunde, tænkte Ravn, mens han med lange forsigtige Skridt, som var han bange for at komme til at røre ved hende med sin Skosaale, gik bort og satte sig i den anden Ende af Værelset.

Med bitter Sorg over sit forspildte Liv, mindedes han den første Gang han her i denne selvsamme Stue havde slaaet hende, den Nat, han havde hentet hende hjem fra Danseballet i Sandvigen, og han tænkte med en Følelse af uudholdelig Smærte paa, hvor skjæbnsvangre disse Slag var blevet for ham.

Andrea holdt paa med at hulke og trygle, højrøstet skrigende. Ravn følte mere og mere Væmmelse.

Bare Grøn dog vilde komme, han, som havde lovet at hjælpe ham, og forstod, hvorledes Sagen skulde gribes an.

— — — Men hvis Grøn nu kom. Hvad kunde der stilles op i dette Øjeblik? Hvem kunde ha Kræfter til at gaa iveau mod denne sønderbrudte og elendige Misdæder af en Kvinde. Han tog sig knugende med Hænderne om Panden, mens han lukked Øjnene for det afskyelige Syn af dette Fruentimmer i Silkeskjørt og Morgentrøje, med opsat Haar og Perlekam, og for Uordenens Uhumskhed i Værelset, og for Tanken paa Barnet derinde i Sengen.

Saa hørte han det gaa i Trappen. Hurtig rejste han sig og skyndte sig ud.

«Nej, ikke i Aften,» sa han med kvalt Stemme til Grøn, der stod paa det øverste Trappetrin, med en af Regn gjennemblødt Waterproof, og med Haanden paa Kanten af det lille Traleværk. «Hun er ikke i den Tilstand, at det nytter at snakke nu.»

«Saa—aah,» svarte Grøn, mens han i Lyset fra den lille Oljelampe, som stod paa et af Trappetrinene op til Kvisten, spørgende og misfornøjet betragtede Ravn.

«Det faar være til en anden Gang. Hun er syg. Ellers Tak. Jeg véd, Du er min Ven,» Ravn rakte Haanden til Grøn, der kløde sig paa Panden med Paraplyens Haandtag og mumled: «Denne Gang trode jeg dog, det skulde blet til Alvor.» Saa nikkede han stille, vendte sig og gik ned over Trappen med en svabbende Lyd i de vaade Galoscher.

«Du er Livsslave. Livsslave er Du!» sa det inde i Ravn, da han atter stod i Værelset, hvor Andrea fremdeles laa paa Gulvet.

Tøflerne var gleden af hendes lyse, smudsige Strømpefødder, der havde Huller paa Hælene. Hun syntes at være falden isøvn.

XX

Imidlertid var Severin og Fie gaat udover Strandgaden. Det øsregnede som sædvanlig paa denne Aarstid, og som forresten paa alle Aarstider, og de krøb sammen under en gammel Bomuldsparaply. Gadens Vand, der flød i Strømme, skvættede hvert Øjeblik op omkring deres Ankler, og i Lyset fra de sure Gaslygter saa de, at alle Hustrapperne var belagt med Grønske efter den Maaneders lange Silregn, og at alle Mennesker, der kom og gik, dryppede af Væde.

«Det er da forfærdeligt med dette Regnvejr,» sa Fie. «Det holder aldrig op; den eneste Forskjel er, at det undertiden bare ruskeregner.»

«Ja,» svarte Severin. «Men det er aligevel ikke et usundt Klima.»

Efter en Pause sa Fie: «Hvad tror Du, Onkel Ravn siger?»

«Aa–aah! – Han er vist glad i hende ogsaa. Ialtfald siger Tante det.»

Om hun havde sagt det til Severin, vilde Fie vide.

Jada. Tanten havde fortalt Ting, som han syntes var ækle.

Fie spurgte og spurgte, men Severin vilde intet fortælle.

Fie blev ærgerlig: Pyt, hun vidste det alligevel godt! Han behøved ikke at gjøre sig saa vigtig. Men nu skulde hun heller ikke fortælle, hvad hun havde hørt nede hos Onkel Marius, da hun havde vært der med noget Barnetøj fra Moren.

«Gir Mor Barnetøj bort?»

«Ja, ved Du ikke det? Det er hendes Stolthed at gi til andre.»

«Hun skulde da først og fremst gi sine egne Børn Mad nok.»

De gik et Minut eller saa i Taushed. Saa sa Fie: «Tænk, om det var sandt, hvad de fortalte dernede om Tante Ravns. – Hvorfor spør Du ikke?»

«Du vilde jo ikke sige det,» svarte Severin kort. «Og desuden har jeg hørt det. Det var vel dette om før de blev gift?»

«Men tror Du det?» udbrød Fie, og stansed.

Der var vist meget saa'nt i Verden, mente Severin. Hun skulde høre, hvad de fortalte paa Skolen – ja, til og med om Lærerne.

«Jeg vilde ønske, jeg var Gut,» kom det fra Fie energisk. «Saa fik jeg vide meget mere.»

«Aa–aah,» sukked Severin. «Der er saamæn ikke noget ved at være Gut heller. Ja, det skulde da være en Gut som Henrik.»

Løjtnant Riber kom imod dem med en Kappe, der drivvaad dasked om de lange, tynde militærstribede Bukseben. Han maatte stanse op tæt foran dem paa Grund af nogle Kjøretøjer, som skulde passere. Saa gjorde han Front, førte Fingrene til Huen og hilste.

«Hvorfor vendte Du Dig bort, Severin?» spurgte Fie, rød i Ansigtet. «Du kjender jo da ogsaa Løjtnant Riber fra Ballet hos Smiths sine.»

«Det var jo ikke mig, han hilste paa.»

«Naar Du gaar med en Dame, som en Herre hilser paa –»

«Dame! Nej, ved Du hvad. Ha, ha, ha!»

«Det siger vi altid, naar vi leger Danseskole,» undskyldte Fie sig.

«Du maa ikke la det Menneske faa fat paa Dig, Fie,» Severin sa det indtrængende alvorligt. Idetsamme traadte han i en Vandpyt; det sprøjted op omkring dem, og Fie fo'r tilside, væk fra Paraplyen, hvorfra Vandet siled og drev mere og mere.

Aa, hvor Severin tog Fejl, tænkte Fie. Naar hun havde git Riber sit Hjærte, hvorfor skulde han saa ikke ogsaa ha git *sit* til hende? Severin skulde bare vide, hvordan han var. – – Ja, der var dengangen i Døren, sidst hun var deroppe – – men – –, ja, det var hun vis paa – Riber ventede bare paa, at hun skulde bli voksen. Om trekvart Aar var hun 16. Da kunde han frie.

«La os gaa ned til Boden og se, om der er stængt,» sa Fie, da de var ved Muregaarden. «Det er dog forfærdeligt dette med Far.»

«Uf,» sa Severin. «I sligt et Vejr. Jeg har desuden faat Stygge til Far.

«Synes Du da bedre om Mor?»

«Nej.»

«Kom nu bare.»

De gik nedover den trange, svarte Muregaard i det plaskende Regnvejr, fandt Boden stængt, men saa, at der var Lys indenfor.

«Løft mig op lidt,» sa Fie, «saa jeg kan kike ind Vinduet.»

Severin slog Paraplyen sammen og stilled den op mod Bodvæggen, og mens Regnen drev i Strømme nedover dem, greb han Fie om Benene, og løftede hende op.

Severin tog fat i Vindushængslerne og trykkede Ansigtet mod den grønne, uklare Rude.

Først saa hun bare Disken og nogle Smørambere i en mørkgullig Taage, men straks efter fik hun Øje paa Faren. Han laa udstrakt paa Gulvet tæt op ad Væggen, med noget mørkt, sammenrullet under Hodet, og Hænderne foldet over et graat, hullet Dække, som han havde bredt over sig, og som kun naade til Knæerne. Paa en Kasse ved Siden af ham, hvor der brændte en liden sodet Parafinlampe, laa hans Kridtsnadde og nogle Rester af Røgesild og Smørrebrød.

Hans Øjne stirred vidaabne mod Loftet.

«Slip mig ned igjen,» hvisked Fie.

«Var han der?» spurgte Severin, da Fie stod ved Siden af ham i det drivende Regnvejr.

«Ja, paa Gulvet» – Fie trykked med Møje Ordene ud af sig. «Han havde lagt sig til for Natten,» hun trak sit Lommetørklæde frem og gav sig til at hulke. «Aa, Du skulde set ham – – jeg kan ikke forklare det. Men det stak mig – stak mig lige ind i Hjærtet.»

«Fortæl da, fortæl. Hvorfor stak det Dig?»

Fie blev ved med at hulke, mens de som før, sammenkrøbne under Bomuldsparaplyen, gik hjemover.

«Gud véd, om han ikke laa og bad,» sa Fie med taarevaad Stemme, da de var ved deres Hjem i Kippersmuget.

«Laa og bad,» gjentog Severin. «Men hvorfor stak det Dig i Hjærtet?»

«Jeg kan ikke forklare det.»

XXI

Smith og Lydia kom om Aftenen kjørende hjem fra Møllenpris efter Gamlefruens Begravelse. De sad tause, tilbagelænet i Vognen.

«Hvad tænker Du paa, Herman?» spurgte omsider Lydia.

«Aa, jeg véd ikke. End Du?»

«Jeg ved heller ikke rigtig. Man er jo altid lidt underlig paa en saadan Dag. – Jo, jeg tænkte forresten paa Madam Lind. Hvad skal der nu bli af hende?»

Smith svarte ikke, men det slog ham, at han ogsaa havde tænkt paa Madam Lind, tænkt med Glæde paa, at han nu endelig engang skulde bli befriet for at se paa dette Menneske, hun, som havde vært ham til slig en uendelig Lejelse og Plage, hun, som minded ham om de mange, mange triste Aar, da hans stakkels

Lina laa tilsengs, og da han havde havt sin Oplevelse med Petra.

Stakkels Petra. Hun havde ikke faat det godt i Verden. Men deri havde han ingen Skyld.

Aa jo. Paa en Maade havde han jo fremtvunget Ægteskabet mellem hende og Myre. Men hvem skulde hun vel kunne vente at faa til Mand uden netop slig en som Myre.

Bare han kunde bli kvit disse Mennesker. Faa dem til Amerika, eller anbringe dem et eller andet afsides Sted. – –

Ja, nu fik han se, hvordan det gik paa Terminsdagen.

«Ja, Madam Lind,» sa Smith lidt efter. «Hun er jo saa gammel nu. Engang maa vel ogsaa hun faa Ende. Desuden *har* hun jo til at leve af.»

«H—ja, det har hun jo.»

Uf, denne Petra – Smith sank atter hen i Tanker. Han burde ha fortalt Lydia, hvad der var foregaaet imellem dem. Lydia gik der saa umistænksom, tog imod Petra, naar hun kom for at klage eller takke. Altid var det ham en Pine, naar Lydia nævnte Petras Navn. Hvis han nu havde betroet sig til hende, saa vilde denne Byrde vært tat fra ham, og saa vilde han kanske netop derved knyttet Lydia endnu fastere til sig.

Skulde han sige det nu iaften? Nu iaften paa sin Mors Begravelsesdag. Aa men hvorfor? Hvorfor sige det om Petra, naar der var saa meget andet og lignende i hans Liv, som Lydia ikke vidste?

Jo. Fordi Lydia gik der, og af og til traf Petra.

«Skal nu alt efter Bedstemor Smith sælges?» kom det saa fra Lydia. «Denne Kariolen her skulde vi kjøbe, Herman.»

«Synes Du? Sligt et gammeldags Skrog af et Kjøretøj, med Hestedrengen løbende ved Siden af?»

«Det er netop det, som er det morsomme,» sa Lydia.

«Jaja. Som Du vil.»

Efter en Pause sa Lydia: «Jeg tænker paa Betten. Hun har ikke vært sig selv lig de to sidste Dage. Har Du ikke mærket det, Herman?»

«Jo. Hun har vært lidt puslet, synes jeg.»

«Hun, som altid plejer at være saa straalende glad og saa henrykt ved at lege med sine Dukker og alt det andet, hun har siddet saa stille i sin Stol, og hver Gang jeg er kommen ind i Barneværelset, har hun krøbet op paa mit Fang og har lagt sig ind til mig, og naar jeg har spurgt, om hun havde ondt nogen Steder, har hun altid svart: «Nej Mamma min, men jeg er saa træt.»

«Aa ja, Lydia. Børn er liksom voksne. De er ikke altid lige oplagt.»

«Jeg har forsømt søde lille Betten i disse Dage paa Grund af Bedstemor Smiths Død og Begravelse. Aa Herman, jeg er i Grunden bange for hende.»

«Se nu ikke Spøgelse ved højlys Dag, Lydia.»

«Nej Herman. Jeg véd jo godt, at det bare er en dum Ængstelse.»

De var ved Huset. Aa, hvor Smith mindedes den Aften, han for mange Aar siden var kommen fra Begravelsesselskab hos Moren paa Møllenpris, dengang arme Lina var blet jordet, og han havde havt Petra liggende syg dernede indenfor Skabværelset.

Han hjalp Lydia ud af Vognen og gav Jørgen Hestedreng en Drikkeskilling. Idet de traadte ind i Gangen, hvor den blanke Glaslygte hang ned fra Taget, kom Serrine løbende og sa: «Betten er blet syk.»

«Er der gaat Bud efter Doktoren?»

«Ja, nu fornylig. Vi turte ikke vente længer.»

Lydia kasted Kaaben og Hatten fra sig og sprang opover Trapperne, gjennem Stuerne, ind i Barnekammeret, hvor lille Betten laa i sin blaa Seng.

«Ja, hun er svært laak, Frue,» sa den brede, tykmavede Barnepige, som rejste sig, idet Lydia kom ind.

Lydia knæled ned ved Siden af Sengen, tog Barnets Haand, der var brændende hed, og saa paa det røde, forandrede Ansigt. Øjnene under de halvaabne Laag stirred dødt frem for sig.

Saa var Smith paa den anden Side Sengen og bøjede sig over Betten.

«Bare dog Doktoren kom,» hviskede Lydia, idet hun greb og knugede sin Mands Haand tværs over den Lilles Seng.

«Du maa ikke være bange, Lydia. Du véd, at Børn saa let faar Feber.»

«Ja men Gud, Gud, hvad er det dog – hvad er det?» – Lydia knugede

fremdeles sin Mands Haand.

«Mamma skal tomme,» lød det saa mat og besværligt fra Betten.

«Men her er jeg jo, min dejlige,» Lydia la sit Ansigt tæt ned til Bettens.

Barnet løfted sin højre Arm, og tog om Morens Hals, og mens hun pusted med en grødet Snøften, mumled hun: «Mamma min, Mamma min, nu stal Betten rejse.»

Smith udspurgte hviskende Barnepigen, om hvordan det var kommet.

Ja, det kunde hun ikke sige. Ret som hun sad og klædte hende af, var Betten liksom knækket sammen. Hun var blet hvid over hele Kroppen og iskold, og derefter brændende varm. Saa havde hun ogsaa kastet op flere Ganger og var blet saa aldeles døsigt.

Saa var Doktoren der.

Lydia rejste sig. Hun stod ved Siden af ham, mens han undersøgte Barnet, og da han var færdig, læste hun i hans Øjne, hvad han tænkte.

Nej, men det kunde ikke være muligt, at Betten skulde dø. Saa haardhjærtet kunde Gud ikke være. Hun gik hen til sin Mand, greb ham krampagtig om Halsen og trykked sin Kind mod hans Skjæg.

«Hvad er det, som fejler hende?» spurgte Lydia, da Doktoren havde skrevet Recept og git Barnepigen Instrukser for Natten.

«Ja, jeg tør ikke sige det endnu. Det – ja det ser ud, som det muligens kunde være Hjernebetændelse.»

«Er det farligt?»

«Farligt – ja, farligt – alle Sygdommer er jo farlige for saa vidt. Jeg kommer straks imorgentidlig. Pas nu godt paa!» – han vendte sig til Barnepigen.

«Aa Doktor, nej, nej! De maa redde hende,» Lydia bed i sit Lommetørklæde for at stagge Graaden, der voldsomt brød i hendes Bryst. Hun var fulgt efter Doktoren ind i det tilstødende Værelse og søgte angstfuldt at fange hans Blik.

«Kjære Frue,» sa Doktoren og tog Lydias Hænder. «Jeg skal gjøre, hvad der staar i min Magt.»

Der gik nogle Dager. Lydia var ved Bettens Seng ustanselig, Nat og Dag.

Smith sad ogsaa derinde Time efter Time, især om Natten, for om Dagen maatte han saa nogenlunde passe sine Forretninger.

«Aa Herman, aa Herman,» hvisked Lydia op igjen, og op igjen – «hvorfors vil Gud straffe os saa haardt. Vi er da ikke værre end andre.»

Smith tog Lydia i sine Arme og kjærtegned hende. Deres Taarer blandedes. Men han fólte, at ligeoverfor dette var der i hans Ómhed ingen Tróst for Lydia.

Tværtom.

Et Par Gange havde Lydia vredet sig fra ham og knyttet sine Hænder i Fortvilelse. Hun fólte Trang til at slaa. Til at skringe højt. Til at anklage. Og altid kom det igjen, dette Spørgsmaal: Hvorfor skal Betten dø? Er vi da værre end alle de andre, som faar beholde sine Børn?»

Smith tænkte mange Tanker i disse kvalfulde Dage. – Om han var værre end andre? Nej. Men rent og uplettet havde hans Liv ikke vært.

«Hvadsomhelst I ville at Menneskene skulde gjøre mod Eder, det gjører I og mod dem.»

Han mindedes, hvor glad han havde vært dengang det Barn, han skulde ha med Petra, var dødt ufødt, og han mindedes mere, og andre Ting.

Var dette nu Gjengjældelsen, som kom? Skulde den dejlige lille Betten nu dø som et Sonoffer for hans Synder?

Men Gud var jo fremfor alt Kjærlighed. Hvorledes rime det sammen? Hvorledes kunde Gud, som var saa stor og ophøjet og idel Kjærlighed, føle Trang til at hævne de usle smaa Synder, som en Orm af et stakkels Menneske begik?

Lydia tænkte lignende Tanker. Hendes Synd fra dengang hun endnu ikke var voksen – det med Sivert Myre i hendes Forældres Have – det var det, som nu skulde betales. Hendes Indre fóltes som et stort aabent og sviefuldt Saar. Dette, at hun ikke havde fortalt sin Mand det – det var det, som nu blev straffet. – –

Smith sad i en Lænestol, stille, sammensunken, et Stykke borte fra Bettens Seng. Lydia tæt ved Sengen, hvid og forgræmmed, med sit angstfulde, smerteflydte Blik paa Barnet. Paa Chaiselongen laa Barnepigen og døsed. Det var fjerde Døgnet efter Sygdommens Udbrud, henad Kl. 3 om Morgenens. Doktoren havde vært der Kl. 12 og havde havt en Kollega med sig. Han havde skrevet op et

Pulver og var gaat uden at sige noget.

«Gaa og læg Dig, Herman,» hvisked Lydia. «Du ser saa træt ud.»

Smith nikked aandsfraværende.

«Nu synes jeg, Betten sover saa naturligt. Og nu er hun heller ikke saa feberrød. Kom og se, Herman.

Smith rejste sig og kom hen til Barnesengen. Med et Blik, der liksom var overfyldt af Smerte, betragted han det lille indsinkne Barneansigt, hvorpaa Døden havde sat sit Mærke.

Pludselig gik der under det blaa Tæppe en Trækning gjennem Bettens Legeme, der syntes at være blevet længere end før. Hun aabned Øjnene helt og saa med et ubeskriveligt Blik paa sin Mor, et Blik, hvori der laa en voksen Menneskesjæls Æmhed, Tak og Raab om Hjælp. Lydia holdt med Magt tilbage det Skrig, som vilde trænge ud af hende, og kyssed varsomt Bettens kolde Hænder. Saa flytted Betten langsomt og liksom med Besvær sit Blik over paa Faren; hun smilte svagt og liksom kjæmpet for at sige noget.

Smith la sig ned paa Knæ, bøjede sit taarevaade Ansigt over Barnet, og sa højtideligt: «Tak Du lille elskede Elisabeth for al den Fryd, Du har været for din Mamma og din Pappa.»

Barnet syntes at forstaa hans Ord. Hendes Blik blev liksom mere bevidst. Men kun for et Øjeblik. Saa flakked Øjnene urolig omkring. Hun pusted et Par Gange tungt og dybt, og saa var det forbi.

Lydia rakte Armene op over sit Hode, slog Hænderne lydløst sammen og stirred paa Betten. Hendes Ansigt var som forvildet af Smærte.

«Nej, nej, Herman,» mumled hun. «Det er umuligt. Hun er ikke død. Umuligt.»

Smith rejste sig fra sin knælende Stilling, tog Lydia ved Armen og sa stille: «Nu skal Du i Seng, Vennen min.»

«Nej, jeg vil sidde her. Hun vaagner nok op igjen, hun vaagner nok op igjen. Men hun er saa kold, saa kold.» – Lydia havde bøjet sig over Betten og kyssed hendes Pande. «Vi maa dække hende til. Kom med Tæpper, mange Tæpper.»

Atter forsøgte Smith at faa Lydia bort, men forgjæves. Saa blev de begge

siddende hos deres døde Barn.

Ret som det var pusled Lydia om Betten. Hun rørte ved hendes Hænder, la Lagenet tilrette, strøg hendes gule Lokker. Og hvert Øjeblik ventede hun, at Betten skulde slaa Øjnene op, smile, og sige: Mamma min.

Men Betten laa stiv og stille. De bløde Barnetræk i hendes lille Ansigt var blet saa skarpe. Hendes Hode laa lidt paa skjæve, og en liden Lok faldt ned over Panden.

Saasnart Lydia vendte Ansigtet bort, saa hun Betten lyslevende for sig. Hun hørte hendes søde Pludren, naar hun legte med sine Dukker, hendes frydefulde: Hep, Tprouen! naar hun red paa Bedstefars Nakke, og hun huskede hendes jublende Glæde, naar Lydia uformodet var kommen ind i Barneværelset, og Betten var fløjet hende om Halsen med dette elskede: Mamma min!

Engang Lydia havde været bortrejst en Ugestid og hun en Formiddag pludselig stod i Stuen ved Siden af Barneværelset, hvis Dør var aaben, og havde sagt et Par Ord til Serrine, havde det hastig lydt fra Betten, der ikke kunde se hende, spærret inde som hun sad i sin høje Barnestol: Mamma, Mamma min! Hun var dengang knapt to Aar gammel, og dog havde hun øjeblikkelig gjenkjendt sin Mors Stemme.

Aa Betten, Betten, er det virkelig sandt – er Du død? Skal jeg aldrig mere høre Dig sige: Mamma? – Død. Hvad var det at være død? Bare hun kunde græde. Det vilde vist ha lindret. Men ingen Taarer kom. –

Klokken 7 om Morgenen var Doktoren der. Med myndige Ord beordret han Lydia i Seng. Han gav hende et Sovemiddel og blev siddende hos hende, indtil hun omsider faldt til Ro.

XXII

Klokken var henvend 7 om Eftermiddagen, da Petra, iført Kyse og en gammel luvslidt Vinterkaabe, som hun kun brugte, naar det var Uvejr og mørkt, forlod

Huset, og i det stilt silende Regn gik nedover Smuget til Strandgaden. Hun vilde se til sin Mand i Muregaarden og spørge ham om, hvad han tænkte paa.

Nu var hele Ugen gaat siden Husallarmen sidste Søndagsnat, og Myre havde ikke vist sig.

Med Taarer i Øjnene havde Fie fortalt, hvad hun havde set gjennem Bodvinduet Aftenen i Forvejen, og Petra havde hørt paa det med en vis Tilfredsstillelse, og havde spurgt op og op igjen om, *hvorledes* han laa, og om, *hvor* lej han havde set ud.

Ja, skulde nogen være lej, saa maatte det vel være ham, slig som han fo'r afsted. Naar hun tænkte paa det, isned det gjennem hende. Og saa syg som hun havde være bagefter. Endnu var hun saa mat og ussel, at hun knapt kunde holde Regnhatten, og Knæerne skjælv under hende.

Men hvad brød *han* sig om det.

Tre Ganger havde Mathæa vært nede hos ham og bedt om Penger, og da havde han git hende en Ort eller saa. Det skulde hun komme langt med!

Havde hun ikke havt disse hemmelige Spareskillinger i Banken, saa vilde hun ikke ha vidst sin arme Raad. Nu havde hun maattet ta af dem igjen, og det skar hende i Hjærtet. Men hun fik se til at skaffe dem tilbage. Hun plejed altid, naar Myre gav hende Penger, at lægge lidt tilside, og saa tog hun saa meget som muligt af Myres Pengepung, som hun listed op af hans Bukselomme, naar han om Aftenen var gaat tilsengs. I den sidste Tid var han vist forresten begyndt at fatte Mistanke, for han havde, inden han klædte af sig, skjult Pungen paa de mærkeligste Steder, inde mellem Vedstykkerne under Ovnene, bag Sengebenet i Alkoven, under Komoden, bag en Blomsterpote i Vinduet, men overalt havde hun fundet den, fordi hendes lurende Øjne havde fulgt hans Bevægelser og set, hvad han foretog sig, mens hun lod, som hun var optat af sit Haandarbejde.

Aa ja. De kom vel med, disse Spareskillinger, slig en Mand, som hun havde. –

Engang da Myre var bleven stævnet af en Kreditor, som beskyldte ham for Bedrageri, var hun kommen frem med Bankbogen, og havde ladet ham ta ud altsammen, 59 Specidaler og 60 Skilling. Da havde han vært myg og taknemmelig, havde grædt af Glæde, kyssed hendes Hænder og velsignet hende som sin reddende Engel. Men hvorlænge husked han sligt?

Jaja, Petra sukked dybt, mens hun med Møje baned sig Vej i den, særligt paa en Lørdagsaften, færdselsfyldte Strandgade. Hun lod Paraplyen hvile paa sin Skulder, og Væden drypped fra den, saa hun kjendte Fugtigheden i Ryggen.

Uf sligt et Fantehul som denne Muregaarden. Lugt og Skidt og fuld af Pak og Striler.

Døren til Boden var aaben, og Petra trykked sig op mod Væggen, og keg ind. Et tykt Fruentimmer i Hat og lang Regnkaabe handled med Myre. Hun stod foroverbøjet med de korslagte Arme hvilende paa Disken og saa mysende paa Myre, der pakked ind et Stykke Gammelost.

«Kor mange Baren er det nu, I har?» spurgte Myre i munter Tone.

«Seks, Far.»

«Kaslag – ikkje flere? Ja, saa regner I ikkje me' de utenoms 3, saa i hadde før. Men di er vel voksne nu, forstaar seg. Men I var jo ellers paa Vej me' det an'et, daa I giftet jer.»

«Ja, ellers hadde eg nok ikkje tokke det gamle Kjone'! Men Baren kan di faa, kaa laake di saa er.»

Petra derude grunded over denne Stemme, som hun syntes, hun skulde kjende.

«Ja, er I nu vis paa, at det er Man'en jeres, saa er Faren?» Myre lo og saa skjælmsk ud. «I, saa alle Dager har vorre saa forførenes. Kan I huske, daa I va' flotte Jomfru Madsen i Schrøders Enkes Vinhandel!»

Ja naturligvis – hende var det, tænkte Petra. At hun ikke straks havde gjenkjendt denne sjofle Stemme.

«Ja, det var nu i di Dager,» sukked Fruentimmeret. «Men ka ska' en kunne vente seg, naar en gifter seg me' en Bønnemand. Sligt være Bønnemand!» – tilføjed hun derpaa haanlig. «Han hadde ikkje vorre Enkemand mer end saa to Vikker, før han begyndte med Dikkedarier.»

«Husvarmen, ser I» – Myre strøg hende fra Skuldrene ned over Armene og greb hende fast om Albuerne. «Koffor tok I Plassen hos 'an, daa Konen dødde?» han rysted Hodet og nærmed sit Ansigt til hendes, og uden at slippe hendes Albuer saa han hende smilende ind i Øjnene.

«Slep meg Myre. I puster paa meg, saa de' kjitler meg.»

«Han gjør'e jo offentlig Afbigt for de Hellige, daa han hadde faat de' første Barne' me' Jer. Va'kje de' saa?»

«Jo, eg sku' tru' de'! Han slo' seg for Brøste' i Opbyggelsen og snakke saa stygt om Kjødets Lyst, saa det lyste om Øgene paa os. Kan I ikkje se 'an for jer, me' det tynde, vandklistrete Haare ', og de vrængte, gudelige Øgene?» Hun rev sig løs fra Myres Tag om hendes Albuer, foldet Hænderne og holdt dem op foran Ansigtet, og saa ramsed hun under Suk og Støn og i tudende Tone noget op, som Petra ikke kunde høre.

Myre lo højt, og slog overgivent ud med Hænderne.

«Men nu faar eg gaa,» sa hun, da de havde let sig færdig, og hun havde betalt. «Kaa lever Konen jeres?»

«Aa jo.»

«Hun har jo hat 11 Baren, har eg hørt.»

«Ja, ka Raa' er der me' de'? En har jo en Kone for te holle seg te hinner. De 5 har Vorherre tokke te seg igjen.»

«Eg har aldrig kunnet fordrage hinner,» vedblev forhenværende Jomfru Madsen. «Hun har vorre saa stursk og høgnæset og aldrig villet læst kjenne en an'en en.»

«Ja vi har jo alle vores Fejler,» nikked Myre. –

Petra sneg sig hurtig opover Muregaarden, da hun saa dem trykke hinandens Hænder til Afsked. Hun begav sig hjemover.

Harmen kogte i hende. Hun, som havde tænkt, at han var sønderknust, at det var Ruelse og Skamfuldhed, som havde holdt ham hjemmefra. Og der stod han saa kaad og glad og fræk som nogensinde, med Komers og uanstændige Fagter til dette berygtede Kvindfolk, denne gamle Hurpehejen, som han altid havde sagt de værste Ting om. –

Hvor hun kjendte ham igjen fra dengang, han var Krambodsvend hos Kjøbmand Virs sine. Akkurat saaledes havde han baaret sig imod hende, naar hun en sjælden Gang havde vært inde for at kjøbe noget, knebet og tat i hende, og lét og skøjet.

Som hun havde syntes, han var raa og simpel og ækkel paa alle Maader. Og dog var hun blet gift med ham. –

Det maatte være en Straf fra Vorherre. Hun, som havde gjort sig Tanker om en Mand, som Konsul Smith, og saa faa en som Sivert Myre!

Herregud, hvordan det dog gik en i Verden. Taarerne trængte sig op i hendes Øjne og flød langsomt over Kinderne sammen med Regnvæden, der sived ind under Paraplyen.

– – – Forresten – igrunden burde hun vist gribe i sin egen Barm og huske paa, at det egentlig var hende, som til syvende og sidst havde trængt sig ind paa ham. Da han havde villet hæve Forlovelsen, havde hun holdt fast med begge Hænder

Og god havde hun i deres Ægteskab ikke vært imod ham. Nej, det maatte hun bekjende for Guds Ansigt. Bare dette, at hun saa tidt havde ønsket ham død. Det var jo det samme som at ha Mord paa Samvittigheden. Ja, hvad hun led og gennemgik, det var, naar alt kom til alt, kun Løn som forskyldt. Syndens Sold var Døden.

Men detⁿ¹⁷ fik nu være. Der var vel en Bestemmelse i alting.

Saa vendtes hendes Tanker atter anklagende mod Manden. Naar han bare havde skikket sig ordentlig.

Hvad kunde der ikke blet ud af hende med en anden Mand. Hun, som altid havde havt denne Trang til at leve et ganske andet Slags Liv. Som bestandig havde gaat med Længsel efter det, som var fint og dannet. Lige fra dengang hun som nykonfirmeret kom i Huset hos Sorenskriverens i Nordfjord, havde hun aldrig kunnet fordrage simple Folk, og hun var altid kommen bedst ud af det med de fine.

«Go 'aften Madam Myre,» sa en venlig, lidt læspende Stemme, og en Mand i graa Klær med graasprængte Bakkenbarter og en blød graa Filthat stansed foran hende, lige under en Gaslygte.

Petra kvap til. «Ok er de' Dem, Tonning? Eg saa Dem ikkje. Naar en gaar saa i sine egne Tanker –»

Tonning spurgte efter Helbreden, og fik Svar. Saa efter Humøret.

Aa jo. Det var det ogsaa smaat med.

«Jeg faar snart komme op en Eftermiddag og drikke en Kop af Deres gode Kaffe,» Tonning nikkede og smilte med sin lidt skjæve Mund, der var fuld af usædvanlig lange Tænder. «Jeg plejer at faa Brædtet, De sidder paa, til at vippe lidt op til den mere lyse Side. Hva' Madam Myre?»

«Ja, Tak ska De ha,» sa Petra inderlig. «Hvis De bare vil. De er den eneste eg har te snakke me'. Saalissen daa,» tilføjede hun undskyldende.

Om hun havde læst i den Bogen, han havde laant hende?

Ja lidt. Hun havde havt det saa travelt. Men nu var det jo Søndag imorgen. Og saa maatte han ikke glemme den anden, han havde lovt hende.

Breve fra Helvede? Nej da. Men med den havde han nærmest tænkt paa hendes Mand. Han var bange, den skulde være altfor streng for hende. Kvinder var jo sarte. Myre var derimod en stærk Natur. Nej, Petra skulde bare læse Grundtvig og faa et gladere Syn. Hun var saa vel oplært i Kristendommens mørke Sider. Hun trængte blot at tilegne sig Glæden i den. Tonning talte saa aabent med sin bløde, læspende Stemme, og med smaa Latterudbrud, der liksom korreksed hans Snak og udtrykte en uendelig Velvilje. De smale graa Øjne under stærkt buskede Bryn lyste blidt bag Brillerne.

De var under Samtalen begyndt at gaa. Regnen siled fremdeles ned, og deres Paraplyer haged sig nu fast i hinanden.

Grundtvigianer, nej det fik han hende aldrig til – Petra smilte næsten skjælmsk. Men derfor kunde de jo svært godt snakke om saa 'nt noget.

Tonning forsvarte Grundtvig. Saa spurgte han om, hvordan Myre havde det.

«Som han plejer,» Petras Mine blev med ét mørk og bitter.

«Han har meget at staa i, Deres Mand. Usædvanlig meget. Og han er flink og raadsnar. Ualmindelig raadsnar. Ja, De véd, jeg beundrer ham i visse Retninger.»

«Ja, De er nu saa 'nt et godt Menneske,» svarte Petra, mens hendes Tænder klapred af Vædens Raakulde. «Men det kom an paa –» hun holdt inde.

«Nu er De jo ved Smuget Deres» – Tonning rakte hende Haanden. «Farvel Madam Myre. Saa kommer jeg snart.»

Om hun endda havde havt Tønning til Mand, tænkte Petra, mens hun drog sig opover det stejle Smuget. Straks hun bare saa ham, kom der noget blidere op i hende. Han havde vært saa pen og høflig mod hende, da hun var Husjomfru hos Konsul Smiths, hvor han havde vært Kontorist, og han havde altid rost hende for Maden, og især for Kaffen, som han paastod, ingen kunde lave saa god som hun. Og den dejlige Tale, han havde holdt for hende paa hendes Bryllupsdag. Hun, som i en hel Uge havde studeret paa, om det gik an at invitere ham! Og siden, da de bad ham staa Fadder til Fie, saa villigt og snilt han havde svaret og git en nydelig Faddergave. Men det forstod sig – han som Ungkarl havde jo Raad til det. Han kom vel aldrig til at gifte sig, for nu var han jo over 50 Aar, og nu havde han git sig til med Læsning og sligt.

Han var doven, sa Myre. Men naar han nu havde arvet saapas, at han kunde leve sorgløst, hvorfor skulde han saa sidde og slide paa et Sted, hvor han aldrig kom videre. For Smiths Kontor var ikke saadan, at en blev forfremmet.

XXIII

Da Petra kom hjem, var der meget at vareta. Efterat ha byttet sit vaade Tøj og staaende ved Kjøkkenbordet drukket en Kop Te, stelte hun Spædbarnet. Saa skulde Jens og Mathæa og Anton inde i Bagstuen sæbevaskes i en Balje varmt Vand, som Severin og Fie bagefter skulde bruge til Fødderne. Det var jo Lørdagskvæld.

Da hun var færdig med alt, og Børnene var gaat til Ro, satte hun sig til at lappe i Fremstuen. Taarerne drypped paa Arbejdet fra hendes brede, stejle Næse, og paa Bordet havde hun liggende en Klud, hvormed hun stundimellem tørte sine Øjne. Hvergang hun hørte Skridt i Smuget, lod hun Hænderne synke, vendte Ansigtet mod Vinduerne og lytted. Men alle gik forbi.

Vilde han da ikke komme hjem ikvæld paa Lørdagsaftenen heller?

Slaguret paa Væggen med Blylodderne slog 11. Nu havde han vel lagt sig

tilrette nede i Boden igjen med alt sit Skidt fra hele Ugen.

Aa ja Stakker, han var vel ikke saa glad han heller, om han ogsaa kunde staa og skøje med hende, Jomfru Madsen, som hun hed i gamle Dager. Taarerne drypped oftere og oftere.

– Saa gik det med Gadedøren. Nogen hang noget fra sig derude i Gangen. Det var ham.

Som en Bølge, der skyller ud fra Fjæren, og slaar tilbage, svandt hendes taarebløde Stemning, og hendes Sind fyldtes med Bitterhed og Galde.

Døren blev sagte aabnet, og Myre kom ind. Han trak Støvlerne af og tog Tøfler paa, blev saa staaende lidt, og gik derpaa stille og forsigtig, som var han bange for at vække nogen, ind i Bagværelset til Børnene, hvor han begyndte at bakse med noget.

Hvad var det nu, han tog sig til? Vandbaljen efter Barnene, han bar ud? –

Aa, hvor det var ligt ham. Nu skulde han smigre sig ind og gjøre sig lækker. Uf ja, han var lige fæl, hvadenten han var saa'n, eller saa'n. Men nu vidste hun da, hvor hun havde ham.

Ja, der tørked han op paa Gulvet. Sligt unyttigt, som Thrine kunde ha gjort imorgentidlig.

«Er der ikkje nokke, Du vil ha udrettet, Mor?» Myre var kommen ind igjen. Han stod et Stykke borte fra Petra, paa hvem han saa med et sky og frittende Blik.

Hun svarte ikke, og han satte sig paa en Stol, foroverbøjet, med Hodet mellem Hænderne.

Hvad skulde han gjøre for at faa hende god igjen? Falde paa Knæ, og be hende spytte paa sig? Aa ja, det blev det samme, hvad han saa gjorde. Han fik, hvad han skulde ha, alligevel.

Med ét mærked han, at han holdt paa at sovne der han sad, træt og forvaaget som han var, og han tog sig forskrækket sammen.

«Aa ja ja, Mor,» sa han og sukked. «Det er ingen Sag for Dig. Den, som har gjort Uret er tusen Ganger værre faren, end den, som har lidt Uretten.»

Hun svarte fremdeles intet, og han begyndte at anklage sig selv i de stærkeste

Udtryk. Han var et sørgeligt Menneske, der lod Satan faa Magt med sig. Ja, for Satan var det, som havde gjort Allarm forgangen Søndag Nat, slet ikke ham. Han vilde heller gaa hen og skjære Hænderne af sig, end være saa 'n. Han var ikke værd den vakre, stræbsomme Konen, han havde. Det var det, som gjorde ham dobbelt rasende, naar Satan fo'r i ham, at han vidste, hun var saa meget bedre, stod saa højt over ham. Han var i det hele tat ikke værd at være til. Men hvor skulde han hen, naar han nu engang var sat ind i Verden. – – Han holdt længe paa. Indimellem gjorde han et lidet Ophold, og tog saa fat igjen.

Petra syed og lapped med en urokkelig Mine.

– Men hun skulde vide, hvorledes han havde havt det i denne Ugen. Hun skulde ha set ind i hans Hjærte og rigtig forstaat, hvad han havde lidt, saa vilde hun ikke være sint længer, men heller synes Synd i ham.

Nu lo Petra.

Det virked paa Myre som et iskoldt Vandskvæt. Han sank sammen paa Stolen, og skjulte atter Ansigtet i Hænderne.

«Hvad skal jeg arme Menneske gjøre,» begyndte han saa efter en Stunds Forløb. «Gud skal vide, der findes ikke den Ting, jeg ikke vilde ta paa mig for at udsone min Synd imod Dig, Petra.» Han retted sig op og sendte hende et bedende Blik. «Naar eg sitter her, og ser paa de smaa flittige Hænderne dine, er det, saa eg kunde græde Blod over altsam 'en.»

Atter lo Petra, men Myres vante Øre opfanged som en mildere Klang i Latteren.

«Ok ja de Hænderne,» fortsatte Myre. «Alt det, de har slidt og arbej'et – like fine og bløte er de. En Prinsesse kunde ønske seg Maken.»

«Men saa forførenes og flotte, som Jomfru Madsen sine, er de daa vel ikkje,» sa nu Petra og saa hen paa ham med et stikkende Blik. Og saa fik han vide, hvad hun mente om hans Anger og Ruelse. Tilsidst spurgte hun ham, om han likte svært godt at handle med forhenværende Jomfru Madsen.

Myre sad som lynslagen. Petra maatte altsaa ha vært nede ved Boden og staat paa Lur der, eller ha faat en anden til at gjøre det. Det skulde han bare vidst, saa vilde han ha tat Sagen anderledes.

«Ja nu sitter Du der og maaper, og kan ikkje i Farten lyge nokke sammen,» vedblev Petra, og de onde skjændende Ord flød fra hendes tykke Mund saa fort, at hun af og til fik dem forkjert i Halsen; Vandet sived fra Hugtænderne ud over hendes grætnede Mundviger. Endelig syntes hun at være færdig. Hun greb Kluden paa Bordet, tørred sig om Munden, og gav sig atter til at lappe med en forhærdet Mine.

«Ja, det er sandt, Petra,» sa Myre efter en lang Taushed. «Saa'nt et Menneske er eg,» – han liksom gryssed af Afsky for sig selv. «Slig kan eg staa og skape meg te og gjøre meg kvik og munter, mens eg indvendig er færdig te briste istøkker af Sorg og Lejelse. Jo mere betyngtet eg er, jo rappere og kaatere i Munden. Eg undres ikkje paa, at Du synes, det er rart.»

«Rart? Hm!»

«Ja, ka Du nu vil kalde det. Det ved Du liksaagodt saa eg, at før eg vilde slaa an med den utidige Kjærringen –. Eg vilde ikkje knipe i hinner med en Ildtang engang.»

«Nej, men staa og klappe og kitle hinner paa Albuerne – *det* vilde Du.»

«Ja, hun ska' jo ha det paa den Maaten,» snakked Myre, og sukked igjen. «Ellers kom hun ikkje og handlet. Bagerfolk er jo go'e Kunder. Undertiden kjøper de Smør i Vaagevis.»

Petra kremted og slog haanlig med Nakken.

«La' nu Naade gaa for Ret, Petra,» bad saa Myre efter en Stund i Taushed at ha studeret hendes Ansigt. Han rejste sig og gik hen til hende. «Vær nu ikkje længer sint for dette paa Søndag. Eg lover og forsikrer, at eg ska' ta meg ivare en anden Gang.»

Det havde han sagt saa tit.

Ja, men engang maatte det vel bli til Alvor med *ham* ogsaa. Han havde bedt Gud om Forladelse, og Gud havde bønhørt og tilgit ham. Nu maatte hun ikke være haardere end selve Gud.

«Eg vil naa nødig gaa ner igjen paa Buen,» vedblev han, da Petra sad stum og afvisende, bøjet over Sytøjet. «Eg har frosset saa om Nætterne, og der er saa'en liten Ro te faa for Mysserne. Det er liksom te være Arrestant – ligge der og

slænge paa bare Golve'. Ok kaa eg har længtes etter Deg og Sengevarmen.

Herregud Petra, ge meg nu Han'en din.»

«Aa ja, det kan eg gjerne,» sa hun trevent, uden dog at gjøre det. «Eg sku' jo snart være tilvant med det. Men *Barnene* – det er mykkje værre for Barnene.»

«Ja Petra. Eg ska' be di om Forladelse hvis Du vil; gjerne bekjende min Synd for di.»

«Ka sku' det være godt for?»

«Jesus vasked Disciplenes Fødder,» svarte Myre. «Skulde saa ikkje eg kunne ydmyge meg for Barnene? Men lig nu Arbej'e fra Deg,» han tog læmpeligt Sytøjet ud af hendes Hænder, greb hende om Livet, trak hende op fra Stolen, og kysset hende.

«Pyh!» hun vendte Hodet bort med en Grimase.

«Ja,» sa Myre. «Det er Bulukten, saa hænger seg fast i Klærene.»

XXIV

Næste Morgen bragte Myre sin Kone Kaffe paa Sengen. Thrine skulde ha fri fra om Formiddagen, og Myre var staat tidlig op for at Hjælpe til i Huset, saa de kunde komme tidsnok i Kirke. Han maded den lille med Kavringgrød, og fik den, til Petras Forbauselse, bysset i Søvn igjen. Han skar og smurte Smørrebrødene med Gammelost og Brimost til Bedstefar og alle Børnene, og stilled Kaffekjedlen paa Ovn, for at den skulde holdes varm. Han bar af Bordet, børsted Klær og Skotøj, og hjalp Mathæa og Anton med Paaklædningen, og hvergang Petra borte i Sengekammeret gjorde Mine til at ville staa op, trued han til hende, og sa, at han ikke vilde vide af noget Tøv. Hun skulde værs'go hvile sig.

«Det er da bra, han er kommen hjem igjen,» sa Severin til Fie, mens de i Bagstuen spiste Frokosten.

«Ja, nu er de Venner igjen, saa længe det varer. Jeg tænker, han har maattet tigge pent.»

«Ka vigtig han er,» hvisked Severin, og saa efter Faren, som gik gjennem Bagstuen med sit Barbervand. «Han formelig gaar og derter sig.» – – –

«Du faar ble heme og passe Barne',» sa Petra til Fie, da hun og Myre stod med Tøjet paa, færdig til at gaa i Kirke.

Ja, det vilde Fie gjerne. Hun lofte ogsaa at se til Maden, som Thrine skulde sætte over, før hun gik. Og Bedstefaren maatte hun heller ikke glemme. Nu havde han ligget nedfor igjen hele Ugen.

«Kom saa, Severin. Husk nu Salmeboken.»

Fie keg gjennem Vinduet efter Forældrene. De gik Arm i Arm nedover Smuget, og saa saa pene og velhavende ud. Nej, hvor det klædte Faren at være barberet og gaa med Snip og Overfrakke og Silkehat. Han saa næsten ud som en fin Mand.

– – Da de var kommen hjem fra Kirke, og havde spist til Middag, bar Fie og Faren af Bordet.

«Nej sit nu Du, Mor, eg ska' vaske op,» sa Myre, og afførte sig sine Manchetter og sin sorte Frakke. Lidt efter bragte Fie Kaffebrættet. –

«Kom ind!»

Døren gik op, og Tonning traadte indenfor. Han svang sin bløde graa Filthat, som hilste han til en Folkeforsamling, og sa med sit tænderfyldte, godslige Smil: «Ja Goddag Madam Myre. Her har De mig.»

«Ok kaa det var hyggeligt,» Petra gav ham Haanden. «Sit Dem her i Sofaen,» hun trak Bordet med Kaffebrættet lidt fra. «Kom med Pipen og Tobakken, Severin.»

Men Fie var hurtigere. «Værsgo',» sa hun smilende. «Her er ogsaa Fyrstikker.»

«Tak, Vennen min,» Tonning lod hende lægge Sagerne paa Bordet, og greb om hende med Hænderne foldet bag paa hendes Ryg. «Du blir snart saa stor og voksen nu, at det ikke gaar an at kysse Dig mere. Hva' Fie?» Han lo med sin sagte knirkende Latter, og satte hende paa sit Skjød.

Fie var rød, og saa forlegen ud. Hun stritted lidt imod, men gled dog ind til hans Bryst, og lod sig kysse.

«Du bér mig vel i dit Bryllup, Fie,» snakked Tonning, mens han vugged hende paa sit Knæ, og kjælent strøg sin Kind op ad hendes, der blev kildret af hans bløde Skjæg. «Jeg er jo som en gammel Onkel, hva' Fie?»

«Værs'go, nu maa De drikke, mens 'an er varm,» Petra satte en Kop Kaffe hen til Tonning, som slap Fie, laved Kaffen til og stopte Piben. Saa satte han sig mageligt tilrette med Albuen støttet til Sofaarmen, og Kinden i Haanden, mens han paa sin hjærtelige Maade, og med sit gode, brede Smil spurgte Severin og Fie om, hvordan det gik paa Skolen, og om hvad de havde for Tiden i Religion og Historie.

— — — «Her Madam Myre,» Tonning pegte ved sin Side i Sofaen, og Petra satte sig med sin Kaffekop mellem Hænderne.

«Myre sover til Middag?» Tonning bevæged Hodet i Retning af Sengkammerdøren, men Petra sa, at han kom straks.

«Ja saa, Madam Myre,» Tonning la sin Arm om hendes Liv, og læned sig lidt paa skraa hen imod hende. «Saa hun vil ikke bli Grundtvigianer» – han lo, saa den blege brede Tunge vistes mellem Tænderne. «Fik jeg Dem bare under Behandling, saa – Ja, nej ikke egentlig Grundtvigianer, men lidt hen derimod,» han trykked klappende om hendes Liv, mens han talte, og fik hende tæt hen til sig.

Petra smilte, og hendes Mine udtrykte Velbehag.

«Jo Glæde skal der til, og Munterhed,» vedblev Tonning – «baade for store og smaa, ellers blir det for trist. Apropos, Børn, var Dere ikke paa Bal hos Konsul Smiths forrige Søndag?»

«Nej,» svarte Fie. «Vi kan jo desuden ikke danse.»

«Var der Bal?» spurgte Petra.

«Storartet! med lejet Musik og Champagne til Aftensmaden. Jeg har det fra Violinisten, som spille der. De kunde rigtignok gjerne ha bedt Børnene her.»

«Vi var ogsaa buden,» sa Severin.

«Kaslag!» Petra satte Kaffekoppen fra sig, vendte Hodet, og saa med biske Øjne paa Severin og Fie. «Det vet eg ikkje om.»

«Nej, for hvad kunde det nytte,» udbrød Fie i fortrædelig Tone. «Vi havde jo

ikke faat Lov.»

«Nej, men en sku' daa vite om det, for te kunne takke for det.»

«Lad mig nu faa Lov til at forære Børnene et Kursus paa Danseskolen, som vi før har snakket om, Madam Myre,» Tønning slap sit Tag om hendes Liv, for at stoppe sig en ny Pibe. «De vil ha godt af det. Det hjælper paa deres Holdning og Manerer – ikkje sandt, Fie?»

«Ka vilde Far seje, tror Dokker?» Petra rejste sig og skjænked mere Kaffe til Tønning.

«Aa Pyt, hvis Du sa ja, saa –»

«Ja der kommer 'an. Nu kan Dokker jo spørre 'an.»

Myre, som i Kjøkkenet havde vasket op, hilste Goddag til Tønning, og spurgte venlig om der ogsaa vanked en Kop Kaffe for ham. Han havde i Bagstuen tat sin sorte Frakke paa, men han var uden Manchetter om de blaarøde, knoklede Haanded.

Tønning fortalte, hvad de havde snakket om. Myre hørte paa med et halvt overbærende, halvt vrantent Smil.

«Dans og slikt er syndigt,» sa han.

Tønning anførte kristelige Autoriteters Udsagn til Gunst for Dans og Sang og Musik. Blandt andre Grundtvig og Luther.

«Hverken var Luther eller er Grundtvig fuldkommen. Enkver faar handle ut etter sin Overbevisning og Samvittighed.»

«Jesus selv var med til Bryllup,» indvendte Tønning, og det var en Kjendsgjerning, at der altid blev danset ved jødiske Brylluper. Hvor kunde Jesus gaa med til noget, som i og for sig var syndigt?

«Nej, det er jo soleklart,» sa Petra.

Jesus kom der for te gjøre Miraklet, paastod Myre. Syndig og fordømmelig var de alle, baade Brudgomsfolket og Gjæsterne. De vidste jo ikke engang, hvem det var, som stod iblandt dem. Altsaa var de udenfor Naaden. Hvad kunde det gjøre Jesus til eller fra, om de føjed den Dans til den øvrige Synd?»

«At høre Deg snakke slik,» udbrød Petra. «Ingen har vorre værre etter Dans og alslags Forlystelser end saa Du var i din Ungdom.»

«Netop derfor vet eg, kaa fordærveligt det er.»

Der blev en lang Diskussion om dette. Severin og Fie hørte beundrende paa Tonning. At Moren tog hans Parti mod Faren gik dem liksom forbi. Saadan var hun jo altid. Men imorgen naar Tonning ikke var der, vilde hun sikkert gi dem Lusinger, hvis de bad om at faa gaa paa Danseskole.

«Og nu de døde da,» sa Tonning, mens han tygged paa Spidsen af sin lange Bakkenbart. «Hvad skal man tænke sig deres Salighed bestaa i, uden i Dans og Sang? Synge og danse for Lammets Trone, staar der jo.»

«Ja da, ja!» Hvor kunde nogen ville ligne den jordiske Tilstand med den himmelske, og Myre snakked fort om Satans Magt og om hans store Listighed, og endte med at paastaa, at Grundtvig var en af Djævelens allerypperste Redskaber.

«Har De læst Grundtvig da, Myre?» spurgte Tonning med sit gode Smil.

Nej Vorherre bevares! Han holdt sig til den rene, uforfalskede Skrift. Den var bedre end saa tusende Grundtvigere.

«Jaja Myre,» lo Tonning. «Det er Troen, det kommer an paa. Enhver blir salig i *sin* Tro.»

Da Tonning var færdig med sin tredie Kop Kaffe, og Fie havde tat af Bordet, foreslog Myre at de, som de ofte plejed om Søndagen, skulde ha en liden Andagtsstund. «Idag har eg til og me' saa særdeles møkke te takke Gud for,» tilføjed han med et Blik hen paa Petra.

Jens, Mathæa og Anton, som havde vært ude, kom nu ind, og spurgte efter sin Mellemmad.

«Det er bedst, di sitter seg ner, og hører paa,» – Myre saa spørgende paa Petra.

«Nej, det er bedre, di passer Barne', saa vi faar Ro te læse. Fløt Vuggen ind i Bagstuen, saa kan Dokker faa Mellemmaten der. Bare stikke Flasken te hinner, hvis hun vaakner.»

Myre tog Vuggen, og gik med. Da han lidt efter kom tilbage med Bibelen under Armen, satte han sig ved Bordet og bladed i den slidte, tykke Bog, som han havde arvet efter sine Forældre, og som gamle Lægprædikant Tofte saa ofte havde brugt, naar han holdt Opbyggelser derude hos dem i Dræggen.

«Kom her hen, Severin. Idag ska' *Du* læse op for os.»

«Skal jeg?»

«Eg har tænkt meg te,» vedblev Myre og skjøv den opslaaete Bibel fra sig, «at det kunde være godt for Deg te faa lidt Øvelse i de Ting. Det er jo Meningen, hvis Herren hjælper te, at vi ska' faa Deg frem te Præst engang. Saa kan Du ikkje begynde at opøve Deg i Kaldet dit tidsnok.»

Petra saa paa Tonning, og det syntes, som hun vilde læse i hans Ansigt. Men han sad tilbagelænet i Sofaen med Haanden skyggende for Øjnene.

«Naar Du nu har læst op dette Kapitle',» sa Myre til Severin og pegte i Bibelen, «saa skal Du udlægge det for os. Skriften kan jo fortolkes paa mange Maater.»

Severin stod ved Bordet uvis og nølende. Han følte sig meget undselig, men samtidig var det liksom han vokste i Betydning ved den Anmodning, Faren havde stillet til ham.

«Han er jo bare et Baren enddaa,» bemærked Petra tvilraadig.

«Jesus lærte i Templet, daa han var 12 Aar gammel.»

«Jesus ja!»

«Gjør nu som din Far siger,» bad Tonning. «Det skal intresere mig at høre, hvorvidt Du er kommen i selvstændig Opfatning af Religionens Sandheder. Af de umyndige og enfoldige skal der beredes mig Lov, siger Herren.»

Severin satte sig, trak Bibelen hen til sig, og begyndte at læse. Fie sad ved Siden af ham og pilled paa sine Flettebaand. Hun syntes, det var saa flout.

«Nu,» sa Faren, da Kapitlet var tilende. «Forklar nu Teksten.»

Severin flytted sig lidt paa Stolen, og holdt Øjnene fæstet paa Bogen.

«Ja,» begyndte han, «dette, at uden I blive som Børn, kommer I ingenlunde ind i Himmeriges Rige, viser, at Jesus vilde revse de voksnes Hoffærdighed, som vil, at Børn ikke skal ha nogen Mening om nogen Ting. Jesus har godt vidst, at Børn tænker alvorligt og forstaar meget og mangt, som de voksne tror, de ikke forstaar. Jøderne i den Tiden var akkurat som de kristne nu tildags. De behandled Børnene som umælende, og kanske de fik likesaameget Prygl, som vi faar.»

«Prat,» sa Myre, og flytted sig hastig i Sædet.

«Jo!» udbrød Fie. «Vores Religionslærer siger, at Børn ikke skal tænke, bare tro, hvad de voksne siger.»

«Naturligvis. Ka sku' de ellers tro?» sa Myre barsk.

«Jammen det *kan* vi Børn ikke.»

«Det kommer nu vel an paa kaslags voksne, det er,» mente Petra med et hovmodigt Smil.

«Og hvis nu Jesus f. Eks. bare havde troet, hvad de voksne sa, hvad skulde der saa blet af!» raabte Fie, og saa uforfærdet paa Faren.

«Hi, hi, hi,» knirklo Tonning borte i Sofahjørnet, idet han strøg sig over Ansigtet.

«Hold Mund,» sa Faren med et truende Blik paa Fie. «Der er en Frækhed i den Tøseungen, som er aldeles ubegripelig.»

Fie blev blodrød af Skamfuldhed over denne Tilrettevisning i Tonnings Nærværelse. Hun keg stjaalent hen til ham, og da hun mærked at han stadig sad og lo, blev hun lettere om Hjærtet.

«At la Barnene faa Lærdom og Undervisning er baade ondt og godt,» sa Myre og rysted grundende Hodet.

«Eg synes ikkje, der kommer nokke godt ud af, at ingenting ha lært heller,» bemærked Petra knibsk.

«Gaa nu videre, Severin,» Tonning tog Haanden bort fra Ansigtet, og satte sig atter i Tilhørerstilling.

Severins Kinder blussed ved Følelsen af den Rolle, han helt og holdent var gaat ind i.

«Lader de smaa Børn komme til mig,» læste han.

«Ja, det maa'kje være saa 'nne Unger, saa vi har nutedags,» afbrød Faren.

«Jesu Ord maa ta'es absolut, ellers faar de ingen Gyldighed,» sa Severin. «Og hvo som forarger en af disse mine smaa,» fortsatte han, «ham var det bedre, at der var hængt en Møllesten om hans Hals, og han var nedsænket paa Havets Dyb.»

«Det er Alvorsord,» sa Myre.

«Ja. Og derved har Jesus villet sige til Forældre og til alle dem, der er sat til at styre og raade over Børnene, at de skal vogte sig for at gi dem et daarligt Eksempel. De Forældre, som gir et daarligt Eksempel, er mere skyldig og fordømmelig, end Børnene, som tar efter.»

«Nu kan det være nok,» sa Faren, og tog Bibelen, som han slog sammen. «Eg vi'kje seje, det var nokke videre opbyggeligt, just. Præker Du ikkje be 're, naar Du bler Præst, saa trur eg ikkje, Du faar nokken videre Tilhørere.»

«Naa hvorfor ikke,» sa Tonning, og retted sig op. «Du har gjort dine Sager godt – ja, det synes ialtfald jeg. Hva' siger De, Madam Myre?»

«Ka ska' en kunne vente af et Baren,» Petra gjeped og rysted Hodet.

«Læs nu Fadervor, Severin,» befaled Myre, og folded Hænderne foran sig paa Bordkanten. De andre gjorde ligesaa.

Severin læste Fadervor, hvorefter han rejste sig og, fulgt af Fie, gik ind i Bagværelset.

«Egentlig er det nu et Spørgsmaal, om det er rigtigt at sætte en Gut i hans Alder til at udlægge Skrifen,» sa Tonning, og stopte sig en ny Pibe.

Petra rysted samtykkende Hodet, og Myre raabte: «Koffor ikkje det!»

«Der skal aandelig Modenhed og Myndighed til,» smilte Tonning. «Nej Myre, jeg tror ikke, De skal gjøre det mere.»

«Nej, det er sikkert og vist!» udbrød Petra. «Men han –»

«Du kunde jo sagt, at Du ikkje vilde det, Petra – bare et lite Tegn med Øgene. – Ja for Konen min har en mærkværdig Tæft af ka saa passer seg.»

«Det har De Ret i,» samtykked Tonning. «Havde De ikke tat hende, vilde jeg selv forsøgt min Lykke der,» – han gav sig helt hen til sin godslige, knirkende Latter.

Petra rødmed af Velbehag. Hun vidste godt, at det var bare Spøg, men alligevel.

De sad og smaasnakked en Stund, saa tog Tonning op sit Ur, og sa, at han maatte gaa.

Om han da ikke vilde bli der tilaftens, i al Tarvelighed naturligvis.

Nej Tak, det kunde han ikke. Han skulde hen i et Vennemøde, hvor de skulde diskutere Grundtvigs Afvigelser fra den Augsburgske Konfession. – –

«For en hyggelig Dag, vi har ha't idag,» sa Myre, da Tønning var gaat. Han tog Petra om Halsen og kyssed hende.

«Saa kunde det være kver Dag, hvis Du ikkje var saa 'nt et Umenneske.»

Hendes Ord og Tone stak ham i Hjærtet. Var det da *bare* hans Skyld? Men han tvang Tankerne tilbage, løj og sa: «Ok ja Petra, eg vet det saa vel. Men nu ska' Du bare se, kaa snil eg ska' være.»

«Saa længe det varer,» muled Petra.

Myre satte sig hen ved Vinduet, støtted Hodet i Haanden, og saa ud i Smuget med et trist og træt Blik.

«Bare eg ikkje hadde saa mange Udenomsbekymringer,» sa han om en Stund til Petra, der havde sat sig ved det andet Vindu.

«Ja kaa gaar det nu til Terminen?» Petra saa skarpt paa ham.

«Aa ja, der er jo endnu fire Dager til. Kommer Tid, kommer Raad.»

XXV

Myre havde med de Penger, han fik ved at pantsætte Sølvtøjet, som han havde listet ud af Huset, klaret fra sig den værste Klatgjæld. Men nu kom Terminsdagen.

Ingen Udvej. Ingen Redning.

De hemmelige Skibsparter, han havde, gav intet Udbytte, og denne Sildefiskejægt, han havde faat Petras Bror, Bønnemanden, til at sætte Penger i, gik først afsted til Sommeren.

– Hvordan skulde han klare sig – – Skrive en Veksel paa Konsul Smiths Navn? Efter tre Maaneders Forløb vilde han kanske kunne indfri den, og ingen faa vide noget.

Ja, for en Lettelse det vilde være. Han kunde ikke nu igjen staa der som en Usling og Bedrager ligeoverfor Konsulen. – –

Det var tidlig Mandag Morgen ude i Vedboden, hjemme i Kippersmuget, at Myre anstilled disse Betragtninger.

Han var gaat derud for at kløve Ved til Køkkenet. Petra var ogsaa oppe og pudsede Skotøjet, for Thrine var kommen syg hjem igaar, da hun havde fri, og hun var saa daarlig idag, at Petra tænkte, det var bedst at sende Bud efter Doktoren.

Men hvor blev dog Myre af? – – Han havde jo lovt at hjælpe hende med alting, og saa blev han værende derude i Vedboden. Hun aabned Køkkendøren, og gik ud for at se efter ham.

Midt paa den lille Gaardsplads blev hun staaende, uhyggelig fængslet af en underlig Lyd. Luften hang sid og skoddet atter idag igjen, og det dryppede saa smaat med Regn.

Det var en vaandefuld Lyd, hun hørte, en Lyd, som af og til lignede Skrig. Efterhaanden blev hun klar over, at det, hun hørte, kom fra Vedboden, som var stængt, og saa gik hun hen til det lille Vindu, og kigte ind.

Der saa hun sin Mand ligge paa Knæ foran Huggeblokken med oprakte, foldede Hænder. Hans Ansigt var opadvendt, og Skjorten aaben foran. I hans Øjne var der en brændende Glans.

«Herre i Himlen,» hørte Petra, «hjælp mig, Du, som kan gjøre Mirakler. Vel er jeg den største af alle Syndere, men husk Røveren paa Korset. Fri mig fra Synden, fri mig fra Afgrunden. Lad mig slippe for at begaa dette Vekselfalskneri. Engang før har Du reddet mig o Gud paa underfuld Vis, dengang jeg ombord i «To Venner» i Stormen og Undergangen bad for mit Liv. Men nu er det ikke for mit eget Liv, eg be'r. Det er for min uskyldige Kone og for mine arme Børn. Hjælp mig, frels mig, skaf mig de Penger, eg tiltrænger, og eg vil lovprise og højære Dig i al Evighed. O Herre, Herre, se til min Nød.» Sveden var sprunget frem paa hans Pande og siled over Kinderne. Saa fo'r han sig med Hænderne over Ansigtet, rejste sig, og begyndte at kløve Ved.

Petra var rystet. Stakkels arme Mand. – – – Var der da ingen Udvej? hun stod paa samme Sted, og saa grublende hen for sig. I hendes Bankbog var der

ikke meget tilbage. – – – Pludselig husked hun paa Sølvtøjet – det var mange Penger værdt. Han kunde jo faa det og pantsætte det. Sælge det maatte han ikke, for det var hende et saa kjært Klenodie. Ja, ja, i Guds Navn. Hun maatte bringe dette Offer. Saa vilde han da idetmindste kunne betale *noget* paa Terminsdagen.

Hurtig og varsomt gik hun over Gaardspladsen, gennem Kjøkkenet og op ad Trappen. Stolt tænkte hun paa, hvor glad Myre vilde bli, paa, hvorledes han vilde takke og velsigne hende, naar hun gav ham alt Sølvtøjet. Nu skulde han paa nyt igjen se, at *hun* var den, som frelste ham.

Oppe paa Fremsalen drog hun sit Nøgleknippe frem, fandt Nøglen til Krogskaabet, hvor Sølvtøjet var forvaret, og stak den ind i Laasen. Men Nøglen vilde ikke gjøre sin Pligt. Den gik bare rundt og rundt. Hvad var dog dette? Hun stræved og stræved, og opdaget saa, at Skabsdøren var aaben. Derefter at alt Sølvtøjet var borte.

Tyve. Indbrudstyre fo'r det gennem hendes Hjerne, mens hun slog Hænderne sammen, saa Nøgleknippet faldt paa Gulvet. Hun blev staaende lidt og stirred forfærdet ind i det tomme Skab. Efterhaanden forvandlede hendes Mine; den gik fra Forfærdelse over til forstenet Bitterhed, og sluttelig til glødende Forbitrelse.

Myre var det. Ingen anden. Han maatte en af de Dage, hun laa syg, og han holdt til paa Boden, ha sneget sig hjem, brudt Skabdøren op, og ha stjaalet alt. Alt dette dejlige, kostbare, saa møjsommeligt erhvervede Sølvtøj, som hun altid havde tænkt skulde være som et yderste Nødanker.

Hun følte i dette Øjeblik et saa kraftigt Had til sin Mand, at det liksom gjorde hende større og stærkere. Aa, hvis hun havde ham foran sig her, liggende paa Gulvet, magtesløs, bagbunden – – for en Fryd skulde det ikke være at med sine Støvlehæle trampe hans Pandeskal sønder og sammen.

Hun slog Skabdøren til, saa det drøned, og gik nedenunder, ind i Fremstuen. Der stod Myre ved Bordet og slubred en Skaal glohed Kaffe i sig. Hans Haand dirred, saa Kaffen spildtes, for han havde hørt Petra oppe paa Fremsalen. Paa hans Kinder sad smaa røde Pletter, og han turde ikke rette den dukkede Nakke eller løfte de bange Øjne.

Petra gik om paa den anden Side af Bordet. Hendes Arme hang slapt ned, og

Fingrene var udspildte. Den side, kjødfulde Underlæbe skjalv, og da hun vilde tale, hindredes hun af de klaprende Hugtænder.

Myre pusted paa Kaffen, og drak den i store Slurk. Der var Il og Hast over ham.

«Ja Mor,» sa han, «eg skvætter Kaffi paa Bor'e', men eg har det saa travelt.»

«Kaa mykkje har Du faat –» Petra kunde ikke fortsætte. Myre saa et Øjeblik hen paa hende, og blegned. Der havde vært som en Gnist af Haab i hans Hjærte om, at hun ikke skulde ha opdaget noget.

«Kaa mykkje har Du tjent paa dit sidste Kjueri?» fik Petra med Møje frem.

«Kjueri» – Myre satte Kaffekoppen fra sig.

«Sølvtoj,» sa Petra. «Brækket op Døren, tat alt, kver Smittel og Smul –»

Myre drejed sig til Siden, og saa famlende frem for sig.

«Ja Petra,» sa han, «det var galt, men det var for en Snarevendings Skyld. Det ska' ikkje vare mange Dage, før eg ska' løse det ind igjen, for sælt det, har eg ikkje.»

«Gud forbarme sig, ka Du daa er for et Menneske,» brast det ud af Petra. «Hvis Du ikkje staar og lyger, hvis det er sandt, at Du kan skaffe det tebakes, koffor kunde Du saa ikkje ha gjort det i Samraad med meg? Istedetfor te fare a'sted saa en Røver. Vet Du, at eg gik op for te ta det, og ge Deg det, saa Du kunde ble reddet fra det værste?»

Myre hørte ikke hvad hun sa. Mens hun talte, havde han hastig iført sig sit Overtøj. Nu var der ingen anden Raad end at gaa bort og ta Livet af sig. Sølvtoj kunde han jo ikke skaffe tilbage. Ialtfald ikke paa længe. Og Terminsdagen. – Skulde han hænge sig oppe paa Loftet under Spærrerne, eller nede paa Boden? Nej, det var bedst nede paa Boden; saa fik ikke Børnene se ham.

«Jaja, Farvel Petra. Vær nu ikkje altfor sint paa meg,» han skyndte sig afsted.

Da han var ude af Døren, sank Petra ned paa en Stol og graad bitterligt. Al hendes Forbitrelse var i dette Øjeblik borte. Hun havde jo hørt ham i Vedboden nu imorges, hørt, hvorledes han tigged Gud om Redning fra at skrive falsk, om Hjælp til at skaffe de nødvendige Penger.

Aa Gud, aa Gud, hvad skulde der bli af dem allesammen. Gud var en

vredagtig og nidkjær Gud, som straffed Fædrenes Ondskab paa Børnene i tredje og fjerde Led. –

Spædbarnet i Sengkammeret begyndte at skringe. Og samtidig hørte hun i Bagværelset de andre Børn gjøre sig færdig til at gaa i Skole.

XXVI

Imidlertid gik Myre ned og lukked Boden op. Der var som en Andagt i hans Sind, for nu var han beredt til at vandre herfra. Gud, som saa alt, vidste, at det var den saareste Nød, som drev ham i Døden. Hvis Gud saa havde Hjærte til at støde ham ned i det evige Helvede, fik det saa være. Værre Helvede, end han nu sad i –

Han var begyndt at flytte paa Sildetønderne og Smøramberne for at feje og gjøre lidt rent efter sig, inden han forlod Verden, og pludselig saa han en struttende tyk Lommebog, der, da han tog et Tag i en Flæsketønde, liksom kom hoppende mod ham.

Med skjælvende Hænder tog han Lommebogen og aabned den. Den var pakkende fuld af Pengesedler.

Det svimled for Myre. Han stod lidt; saa stak han Lommebogen ind paa sit Bryst og gik hen og stængte Døren.

Derefter knælte han ned foran den Kasse, hvorpaa han i saa mange Trængselstimer havde siddet og grædt, og forgjæves anraabt Gud.

Nu la han sit Ansigt plat ned paa Kassen, og den Lovsangstak til Vorherre, der bæved i hans Hjærte, blev kvalt i hans Glædesgraad.

Saa *var* det altsaa her, Hestehandleren i forrige Uge havde mistet sin Lommebog med de mange Penger. Hestehandleren havde været inde for at kjøbe noget Flæsk, men det var ikke blet til noget, fordi han var saa fuld. Han havde skrydt af den herlige Handel, han havde gjort, og havt Lommebogen oppe. Saa havde han spurgt, om Myre ikke kunde skaffe ham en Dram og et Glas Bajerskøl.

Myre var gaat over paa den anden side Muregaarden for at kjøbe det forlangte, og da Hestehandleren havde drukket, havde han famlet i Vestelommen og betalt med nogle Kobberskillinger. Der havde i Adresseavisen i Forgaars staat Efterlysning om en Lommebog, som inneholdt 500 Specidaler og nogle Papirer, som viste Ejerens Navn. Myre havde læst det, og ikke tænkt noget videre over det.

En Politibetjent havde han ogsaa havt Besøg af. Hestehandleren havde sagt, at han kanske ogsaa havde vært inde i Myres Bod, skjønt sikker var han ikke.

Men Myre kunde med Sandhed sige, at hos ham havde han ikke efterladt nogen Lommebog.

Og nu fandt han den. Fem hundrede Specidaler! Mere end nok til at klare sig fra alt det, som laa over ham. Sølvtoj kunde han indløse, Terminen kunde han betale, og Madam Berthelsen kunde faa sit. Foruden de mindre Gjældsposter.

Han laa fremdeles paa Knæ foran Kassen. Saa retted han Nakken, strøg sig over Ansigtet, folded Hænderne fast og sa:

«Jeg takker Dig Du naadige, Du altforstaaende, Du retfærdige Gud. Ofte har jeg tigget og tryglet om din Barmhjertighed, men Du har ikke svaret mig. Nu, da det var paa den yderste Grænse, da Du saa, jeg var villig til at gi mit Liv som et Sonoffer, liksom Du selv, o Jesus paa Korset, nu kommer Du med din rige Hjælp. Hele min Sjæl er som opløst i Tak til Dig, Du Himlens og Jordens elskelige Herre. Jeg vil takke og lovprise Dig i al Evighed. Amen, Amen, Amen.»

XXVII

Lydia havde skrantet siden Bettens Død. Det var, som hun ikke kunde gjenvinde sin Helbred. Hun sorged og savned. Savned det dejlige, dejlige Barn, som havde sagt før hun døde: «Mamma min, Mamma min, nu stal Betten rejse.»

«Ligger Du nu der igjen, Lydia min» – Smith kom ind i Soveværelset, hvor Lydia paaklædt havde kastet sig paa Sengen.

«Ja Herman. Jeg er saa træt.»

Smith knæled ned paa det tykke, bløde Tæppe, stak varsomt sin Arm under Lydias Nakke, og kyssed hendes Pande.

«Tag Dig dog sammen, Lydia. Tænk paa, at Betten kanske ikke vilde faat det saa godt i Verden. Hvem kan vide? Nu er hun sparet for alle Sorger.»

«Aa Herman, Herman,» Lydia la sit Ansigt tæt ind til sin Mands Hals.

«Min kjære smaa Lydia, min egen lille Ven,» snakked Smith, mens han klapped og kyssed hendes lyse, brusende Haar. «Saadan er Livet, Vennen min. Men Du har jo dog mig, Lydia, mig, hvis eneste Skat Du er. Og husk Lina og Henrik.»

«Ja Herman.»

«Nu skal Du sove lidt. Saa kommer Du pent og sidder ved Middagsbordet. – Se her, hvad jeg har til Dig,» han tog op af Vestelommen en liden Æske, som han aabned. Det var en Medaljon i en Ramme af Guld og ægte Perler, og lille Bettens lyste, straalende Billede indeni.

Lydia reiste sig paa Knæ i Sengen, og vilde falde sin Mand om Halsen. Men Kræfterne svigted hende; hun svingled som i Sjøgang, og faldt tungt tilbage paa Pudren.

«Men Lydia da!»

«Ja, Du ved ikke, hvor underlig det er i Benene mine. Det sa jeg jo ogsaa til Dig i Sommer paa Landstedet, men det var liksom Du ikke vilde høre det. Naar jeg gaar paa Gulvet om Dagene, tænker jeg altid: bare Du nu ikke falder overende.»

Smith var bleven meget bleg. Billedet af hans første Hustru, Lina, steg som et Glimt op for ham. Hun, som havde ligget der med lamme Ben i alle de Aar, og sluttelig var død af det.

«Vi maa ha nogle Læger,» sa han stille.

«Nogle?» Lydia smilte. «Det er da mer end nok med en.»

«Ja, jeg maa paa Børsen. Farvel saalænge, Lydia min,» han kysed hendes Mund og Øjne.

Lydia holdt Medaljonen med Bettens Billede op for sig, da Smith var gaat.

Taarerne randt over hendes Ansigt, men hun ænsed det ej. Bare saa, og saa paa søde, lille Betten. Alle de Minder, der vrimled ind over hende. Fra den første Stund, da Betten var født, og Lydia havde ligget besvimet efter Smerten, og Doktoren kom, og fik hende tillive ved at lægge i hendes Arm det lille Nor, som dufted af fin Sæbe og rent Lintøj.

Hun havde set ind i to vandklare, aabne Øjne, og i dem spejlet sit eget, endnu efter Smerterne fortrukne Ansigt. Slig som hun havde grædt; grædt af Glæde, og af noget, som hun ikke vidste, hvad var. Det lille nyfødte Væsen havde kuret sig til hende, var krøben tættere og tættere ind i hendes Arm.

– Og nu var hun død. Lille Betten død og borte.

«Jeg vil altid være hos Dig, Mamma,» havde Betten saa tit sagt. Aa Gud, nu var hun død uden at ha sin Mor med sig.

Hvis hun kunde være gaat i Døden i Bettens Sted? Ikke et Sekund vilde hun ha tøvet. Nej, med Fryd vilde hun ha gjort det.

Hvad hjalp alle Livets Goder og Herligheder, hendes fine Silkeklær, hendes snille Mand, som hun elsked over alt paa Jorden? – Lydia lod Medaljonen synke, og hendes Blik blev stirrende, spørgende – –

Elsked hun ham virkelig saa højt? Hun havde elsket ham højt, men nu – efter Bettens Død, dette, som han tog saa selvfølgeligt og roligt – – Hun havde følt sig saa irritert af ham i den sidste Tid. – –

Men det var stygt af hende. Herman var jo saa meget ældre end hun, og havde prøvet saa meget mere af Livets Sorger.

Jo, ham maatte hun bli ved med at elske. Ellers var det, som om hun rent maatte mælde sig ud af Livet.

Men dette, som nu var kommet over hende: Bettens Død, det var Straffen. Straffen fordi hun havde denne Hemmelighed for Herman. Men det var jo mest af Frygt for at bedrøve ham, at hun havde tiet. Kunde da Gud ha imod det?

Aa ja, men det var jo lige godt at sige det. Saa fik hun denne Byrde fra sig. Hvad der saa skete – tog han end sin Kjærlighed helt og holdent fra hende, det vilde dog gi hende Fred i Sjælen.

Der blev banket paa Døren, og Serrine spurgte, om Fruen vilde ta imod unge

Fru Munthe.

«Ja,» sa Lydia. «Bed hende komme ind.»

Hendes Svigerinde, Fru Milla, var straks efter hos hende.

«Hvordan har du det? Aa kjære Lydia, Du maa jo dog engang holde op med at sørge over det Barn. Nu er det jo snart et Aar siden hun døde.»

«Ja,» sa Lydia, som havde reist sig fra Sengen, og foran Spejlet retted paa sit Haar. «Det er heller ikke saa meget over Betten, jeg sorger nu. Det er mere over mig selv.»

«Det forstaar jeg ikke.»

«Nej Milla. Det forstaar ingen.»

«Du gaar saa underligt,» sa Milla, og saa paa Lydia, der havde forladt Spejlet, og borte ved Langvæggen trak en Komodeskuffe ud.

«Ja, Du ved jo, at jeg har saa ondt i Benene. Det husker Du da vel fra i Sommer.»

«Det kommer af al den Stillesidden. Du maa ikke gi Dig saaledes over, Lydia. Husk dog paa din Mand og dine to friske, dejlige Børn, som Vorherre har ladet Dig beholde.»

«Henrik er ikke videre frisk, synes jeg.»

«Fy Lydia. Du maa ikke være utaknemmelig. Husk, at han nu er i Overgangsalderen. Henrik er en prægtig Gut.»

«Ja,» sa Lydia og stak en Brosche fast oppe ved Halslinningen. Der var noget saa underlig aandsfraværende over hende, syntes Milla.

«Kom, skal vi ind, og faa os en Kop te,» foreslog Lydia. «Eller kanske Du heller vil ha Chokolade.»

– «Stakkels Dig, Milla,» sa Lydia, da de i Dagligstuen sad og drak Te. «Nu skal Du til igjen.»

«Ja,» svarte Milla og la sig tilbage i Lænestolen. Hendes fine, lille Ansigt var gulblegt med sorte Ringer om Øjnene, og hun var i en mørkegraa Vaardragt, der, uagtet den var løstsiddende, dog ikke skjulte hendes Tilstand.

«Nej, forresten.» Milla retted sig op. «Jeg er slet ikke lej for det. Jeg føler som et Slags Ærefrygt, naar jeg skal ha en Liden. Dette at føde et levende

Menneskebarn til Verden, det er dog stort.»

«Ja Milla, det har Du Ret i. Men Du har dog 3 smaa iforvejen, saa ung, Du er.»

«Ja hvad gjør det? Hellere 16 Børn end ingen, har jeg altid sagt.»

«Jeg har bare havt 3,» sa Lydia tankefuld.

«Men ved Du, hvad jeg synes er underligt,» vedblev Milla, og stak sine Hænder ind under Nakken, idet hun saa op mod Taget, «det er, at vi Kvinder ingen Glæde skal ha af det.»

«Ingen Glæde? Jeg forstaar ikke, hvad Du mener.»

«Af dette, som – ja, som altsaa maa gaa forud, for at man kan faa et Barn,» svarte Milla utaalmodigt. «Du vil da vel ikke bilde mig ind, at det er anderledes for Dig end for mig og de gifte Veninder, jeg har.»

«Jo Milla,» sa Lydia, og Rødmen liksom skylled hen over hendes Ansigt. «Det, Du siger, er ganske unaturligt.»

«Jaja. Saa snakker vi ikke mere om den Ting. Det er godt for Dig, Lydia, at Du altsaa er anderledes.»

Lydia skjænkede mere Te, og Milla drak.

«Naar det forholder sig saaledes,» sa Lydia efter en Pause, «saa fatter jeg ikke, at Du overhodet vil ha Børn.»

«Man er jo gift.» Milla trak paa Skuldrene. «Saa skulde man enten skilles, eller la sin Mand gaa til andre.»

«Fy for en styg Tanke!» udbrød Lydia.

«Aldeles ikke,» svarte Milla. «Der er jo noget, som heder ægteskabelige Pligter, og de maa overholdes, eller ogsaa –»

Lydia saa paa Milla, der trods sin Tilstand var saa barneung. Dette erfarne Raisonnement klædte hende sa pudsigt, at Lydia maatte le.

«Hvorfor ler Du?»

Lydia rejste sig, gik hen og omfavned og kyssed Milla og sa: «Du er saa sød, saa sød, Du lille Millen min.»

«Forresten dør jeg dennegang,» sa Milla, da Lydia havde sat sig tilbage paa

sin Plads.

«Pyt! Det tror vi jo altid, hvergang vi skal faa et Barn.»

«Nej, det har jeg aldrig gjort før. Se paa mig, Lydia, se hvor gustent mit Ansigt er. Og se paa mine Haanded.»

«Dine Haanded?»

«Ja, mine Haanded. Kan Du ikke se, at Døden sidder i dem? Men det gjør ingenting. Naar jeg dør, har jeg født 4 Børn til Verden. Saa har jeg gjort min Borgerpligt!» Milla smilte sygt.

«Nej Milla, Du maa ikke snakke slig. Hvad skulde der bli af dine smaa, hvis Du døde fra dem.»

«Ja, det er ogsaa det eneste, som volder mig Smerte.» Milla fik Øjnene fulde af Taarer. «Men se Dig om i Verden, se hvor mange Børn der vokser op uden Mor, og dog faar det godt, og blir til brave Mennesker, mens mange, som har sin Mor ilive, ikke har Spor af Glæde af hende. Min Stuepige siger, at hendes Mor er det frygteligste Kvindemenneske, hun har set i Verden, og hun paastaar, at saadan er det med saa mange, hun har kjendt.»

Lydia tænkte paa sin egen Mor, og hun maatte indrømme, at hun ikke holdt saa overvættes meget af hende. Og nu Bedstemor Smith, hvad havde *hun* vel vært for sine Børn?

«Forresten kan det jo hænde, at Gud sparer mig,» fortsatte Milla. «Men jeg tror det ikke.»

«Men *din* Mor da, Milla?» spurgte Lydia.

«*Min* Mor staar for mig som det dejligste, mest lysende kjærlige. Jeg husker hende godt, skjønt jeg kun var 8 Aar gammel, da hun døde. Aldrig har hun sagt et ondt Ord til mig, og altid var hun om mig – jeg var jo eneste Barn, og hun vilde ikke gaa ud om Aftenen med Far, fordi hun skulde synge mig i Søvn.»

«Var Du ikke forvilet, da hun døde?»

«Aa,» – Milla bøjede sig forover, og slog ud med Hænderne. «Man siger jo, at Tiden læger alle Saar, men det er ikke sandt. Jeg har aldrig forvundet Sorgen over min Mor. Endnu den Dag idag, naar jeg ser en af de Ting, som jeg arved efter hende, stikker det mig i Hjærtet, og jeg maa græde.»

«Den Dag hun blev begravet, de tomme, tomme Stuer – nej jeg kan ikke tale om det,» Milla hulked.

Ogsaa Lydia graad. «Det er den samme Sorg, jeg føler over Betten,» sa hun. «Gud i Naade spare Dig for at miste et af dine Børn, Milla.»

«Det gjør han nok.»

«Men Julius da – tænker Du ikke paa, hvad han vilde miste, hvis Du døde?»

«Julius,» Milla tørred sine Øjne, og vred Lommetørklædet til en Klump mellem sine Hænder. «Julius vil ikke komme til at savne mig noget videre.»

«Du mener da ikke at sige, at Julius ikke er glad i Dig!»

«Nej Lydia. Men vi er saa uendelig forskellige. Hvis Julius døde, vilde jeg ikke sørge. Hvordan skulde jeg da kunne vente, at *han* vilde sørge over mig?»

«Vilde Du ikke sørge?»

«Nej Lydia.»

Lydia reiste sig atter, trak Milla op fra Stolen, og tog hende ind i sine Arme. «Du er en underlig en,» sa hun. «En liden, trodsig, ærlig Sjæl. Hvis Herman døde fra mig, vilde jeg ikke kunne leve – tror jeg da,» tilføied hun. Det var faret gjennem hendes Hjerne, at hun kanske kunde leve alligevel, hvis hun blot havde havt Betten.

«Det er jo dejlig for Dig,» sa Milla, og trykked Lydias Hænder. «Jeg holder ogsaa forfærdelig meget af Julius, men paa den Maade? – Nej!»

Saa tog Fru Milla Afsked og gik hjem til sit.

Dagen efter havde to Læger undersøgt Lydia. De beordred hende til et udenlandsk Badested.

XXVIII

Henrik Smith sad paa sit Værelse, tilbagelænet i Sofahjørnet med Christian Winthers Digte i Haanden. Paa Bordet foran ham mellem Lektiebøger og

Skrivegrejer, stod en Bakke, hvorpaa der var tyndskaarne Smørrebrød og en Glasmugge, fyldt med Mælk.

Han læste ikke i Bogen som laa opslaat paa hans Knæ. Hans Øjne saa triste og tankefulde ret frem for sig.

«Hun døde af Sorg,» var der blet sagt deroppe paa Landstedet i Sommer om en ung Pige, hvis Kjæreste var druknet paa en Sejltur.

Dengang havde han smilt forundret og vantro. Tante Milla havde vært der, og hun havde voldt, at han syntes alting var Skjønt, og at det var meningsløst at dø af Sorg.

Dette, at søde, lille Betten var død, at hans Mor var syg og daarlig – det blev altsammen til intet ved Siden af det, at Tante Milla var der.

Men nu forstod han, at man kunde dø af Sorg over Tabet af sin Elskede. Ja, det var jo til syvende og sidst den mest ophøjede Lod.

Hvor var det dog mærkeligt med den Kjærligheden. Først at den kunde opstaa, uden at man selv vidste eller vilde det. Og saa den Blindhed og Sorgløshed, som fulgte med. Ikke et Sekund havde han tænkt paa, at det var komisk og dumt at være forelsket i Tante Milla, som havde tre Børn og sin Mand ilive.

Tre Børn! Hvor var det muligt, at en Kvinde med tre Børn kunde være saa jomfruelig ren, som Milla var?

Aa denne Sommer, denne Sommer!

Han havde vært fyldt af en jublende Glæde, og ikke bekymret sig om hverken Fortid eller Fremtid, eller om det, at han kun var en Skolegut, og at Milla naturligvis saa paa ham som en saadan.

Det var først da Ugerne var gaat, den ene efter den anden, og hun, som med sine Børn havde vært paa Besøg hos dem, begyndte at vente sin Mand hjem fra Udlandet – det var først da, at han var vaagnet op af sin dejlige drømmende Tilstand.

Hans Mor og Milla havde siddet paa Verandaen en Eftermiddag, da han var i Havestuen indenfor.

«Nu kommer Julius,» havde Milla sagt. «I Overmorgen maa vi rejse.»

«Ja, det maa Dere vel. Men jeg véd ikke, hvordan jeg skal kunne undvære Dig» – det var Moren.

«Du kjære, søde Lydia.»ⁿ¹⁸

«Ja, Du aner naturligvis ikke, hvad Du er for en Velsignelse for alle dem, Du kommer i Berøring med,» havde saa Moren fortsat, «Véd Du Milla, jeg tror, du har denne Magt og Trolddom, fordi dit Sind er saa rent. Bare at se dit Ansigt er som en Lægedom. En *kan* ikke tænke ondt eller sørgeligt, naar en er sammen med Dig.»

Henrik havde keget gennem Glasdøren, og havde set Tante Milla rejse sig, og lægge sig paa Knæ foran hans Mor med Ansigtet i hendes Fang.

«Søde smaa Millen min,» hans Mor bøjede sig ned over hende, og kyssede hendes Haar: «Ikke lig slig. Husk paa din Tilstand.»

Din Tilstand – din Tilstand – der var faret som et Stød gennem Henrik. Ja naturligvis. Det var derfor hun gik med disse løse Kjoler! Aa Gud, aa Gud!

«Ved Du,» havde saa Moren sagt, da Milla atter sad paa Verandabænken. «Naar vi tar ind fra Landstedet, lægger jeg mig tilsengs.»

«Men Lydia da!»

«Jo, for jeg orker ikke mere. Jeg er saa træt i Benene. Lægerne siger, at det er Musklerne, og at jeg bare skal stride imod. Men jeg *kan* ikke. Og Lægerne véd ingen Ting. Saa vil jeg ha Madam Lind til at passe mig.»

«Nej Lydia! Det maa Du ikke. Husk dog paa for en Afsky Herman har for Madam Lind.»

«Ja. – Men saa blir det liksom i gamle Dager, da hans første Kone laa tilsengs i alle de Aarene. Det er godt at ligge tilsengs.»

«Du er altfor sund og frisk og stærk til at lægge Dig nedfor, Lydia. Vi Mennesker har dog alle et Ansvar.»

Idetsamme var Faren kommen fra Byen. Han steg op ad Verandatrappen, og Samtalen stansede. Men straks efter sa Milla: «Jeg foreholder Lydia, at hun skal ud og rejse. Rejse til et godt udenlandsk Badested. Ikke sandt, Herman?»

«Jo Milla. Det er jo det, jeg saa tit har sagt,» han tog Moren i sine Arme, og kyssede hende ømt. «Vil Du ikke, Lydia?»

«Jo, hvis Milla kunde bli med mig.»

«Jeg!» raabte Milla. «Hejsasa, havde jeg nær sagt.»

«Men din Mor kunde følge Dig, Lydia,» Faren havde tat Plads ved siden af Milla. «Saa skulde jeg komme og hente Dere.»

«Jaja; kanske Herman.»

Saa var Henrik listet bort. Han løb op i Furuskogen bag ved Villaen, la sig paa Ryg mellem Træerne, og graad.

– – Graad over dette, at Milla skulde ha en Liden. Over at hun udvortes altsaa ikke var saa ren og fri som indvortes. Over, at hun ikke var en ung Pige paa hans egen Alder, en til hvem han kunde bejle, og hvis Kjærlighed han kunde vinde. Han graad over alle Ting, over sin Far, som gik og sørged, fordi Moren ikke var frisk, over sin Søster, den skjøonne, dejlige Lina, som var forelsket i Løjtnant Riber, der ikke var hende værd, over alt, alt!

Saa havde han hørt Skridt, og en Damekjoles Raslen. Hurtig havde han tørret sit Ansigt, og havde rejst sig op.

«Er Du her, Henrik?» det var Tante Milla. «Du ser saa bedrøvet ud. Hvad fejler Dig, Gutten min?»

Milla havde tat ham om Panden og klappet hans Haar, og saa var de Arm i Arm gaat gjennem den dejlige duftende Skog, og havde snakket om alt og ingenting, indtil Klokken blev saa mange, at de havde maattet skynde sig hjem til Aftensbordet.

«Jeg skal aldrig glemme, hvor sød og snil Du har vært mod mig denne Sommer,» havde Tante Milla sagt, da de nærmed sig Huset. «Aldrig. Jeg har kunnet snakke med Dig, som var Du min bedste Ven.» – –

– – –

«Hver Glædesstund, Du fik paa Jord,
Betales maa med Sorg.
Om flere følger paa, saa husk,
Du fik dem kun paa Borg.»

nynned Henrik, der han sad i Sofahjørnet, og havde gennemlevet Sommerens Minder. Der randt Taarer over hans Kinder.

Ja, hvor det var sandt, at man dyrt maatte betale hver eneste Glædesstund. Nu, da hun var borte fra hans daglige Liv, og han ikke mere saa hendes Øjne, der lyste over ham, og hendes Smil, der varmed hans Hjærte – da var det blet øde og koldt og mørkt omkring ham. Og denne fortærende Længsel efter at høre hendes smaa Skridt paa Grusgangene i Haven, og hendes Kjoles lette Raslen, naar hun gik i den lille Birkelund dernede, og han hemmelig fulgte efter, og saa paa hendes hvide bøjede Nakke med det fine Brus af Haar, der fik en brungylde Glans i Solskinnet.

Længes – længes. – Dette Ord, der var saa kort, og saa ofte blev tankeløst sagt – det rummed en Verden af Kval og Smerte.

Hvor havde Moren, inden hun rejste til det tyske Badested med Bedstemor Munthe, ikke foreholdt ham, at han skulde ud i Luften, ikke læse formeget. Det gjorde ikke noget, om han fik Artium et Aar før eller senere.

Hun skulde vide!

Han la Christian Winthers Digte fra sig, rejste sig, og gik hen til Spejlet.

Ja. Han saa daarlig ud. Sort omkring Øjnene, og graa i Ansigtet, og saadan en spids og mager Hage.

Hans Haar var saa vakkert, sa Tante Milla, og hans Pande ligned Byrons. Men Byron havdeⁿ¹⁹ jo vært mørk, mens han var blond som et nyført Lam. Men alligevel – han var en pen Gut, høj og stor, og bare 6 Aar yngre end Tante Milla, saa for den Sags Skyld. –

Men selv om Onkel Julius var død paa den Rejsen, hvad han saa ihærdigt havde ønsket, især da Milla begyndte at vente ham hjem – hvad kunde det saa nytte? Han blev jo ikke færdig med sine Studier før aller tidligst i sit 24de Aar. Og selv om han opgav at gaa Studérvejen, og kom paa Kontoret hos Faren, som denne tidligere havde ønsket, og Milla var blet Enke. – – Havde nogen nogensinde hørt om en Brudgom paa 24 og en Brud paa 30?

Nej umuligt. Umuligt.

Og nu skulde hun ha en Liden igjen. Igrunden var det væmmeligt, for Milla elsked ikke sin Mand. Det var han vis paa. Milla var altfor ren og fin til det, og af en ganske anden Art end Onkel Julius. Bare han havde vært i Onkel Julius' Sted!

Som han vilde ha elsket Milla fra Minut til Minut, hvert Sekund paa Dagen og Natten, lagt alt sit aandelige Eje, hele sig selv med Sjæl og Legeme ned for hendes Fødder.

Onkel Julius tog det saa selvfølgeligt, at Milla, denne Skat, var hans. Han var vel nok glad i hende paa en Vis, men – – Henrik gik tilbage fra Spejlet, og satte sig atter i Sofahjørnet.

Saa blev der banket paa Døren.

«Hvem er det?» raabte Henrik.

«Bare mig, Severin!»

Henrik rejste sig og laased op.

«Lukker Du Dig inde?»

«Ja. Undertiden. Det er saa kjedeligt at bli forstyrret af Stuepigen eller Lina f. Eks. Sæt Dig ned, Severin.»

«Der er en Sætning i «Tacitus», som jeg ikke kan greje,» Severin aabned en Bog, som han havde i Haanden, og læste op noget Latin.

«Jeg har ikke læst paa det,» sa Henrik, som atter havde tat Plads i Sofahjørnet. «Jeg er træt af den evige Pugingen.»

«Jamen, naar vi skal ha Eksamen» – Severin læste atter Sætningen igjennem.

«Aa det grejer sig vel. Vil du ikke ha et Stykke Mad? Henrik pegte paa Bakken med Smørrebrødet og Melken.

«Jo Tak.»

«Mor tror, jeg er syg,» snakked Henrik, mens han strøg sig med Haanden gjennem sit blonde, bløde Haar. «Nu, da hun er rejst til dette Badested, har hun sat Far til at passe paa mig. Spis op altsammen, Severin, er Du snil. Saa tror Stuepigen, at det er mig, som har spist det, og saa siger hun det til Far, der skriver det til Mor.»

Hvor anderledes her, end hjemme hos ham, tænkte Severin. De, som aldrig fik spise sig mæt.

«Du snakker om Eksamen,» sa Henrik. «Hvorfor skal vi anstrenge os? Alting i Verden gaar jo, som det kan og maa, hvad enten vi gjør saa eller saa. Den Feltherre, som har vundet et Slag, er Sejrherre. Men han var jo ogsaa Sejrherre

før Slaget.»

«Ja. Forsaavidt som Mulighederne for Sejren var tilstede i Forvejen.»

«Sig heller Nødvendigheder!» udbrød Henrik. «Han *maatte* vindeⁿ²⁰ Slaget, *kunde* ikke andet.»

«Men han vinder det jo dog, fordi han slaas. Gaar vi op til Eksamen uden at kunne noget, saa dumper vi.»

«Da er vi ogsaa dumpet, *før* vi gaar op til Eksamen. Selve den Akt at vi dumper er jo uvæsentlig. Det væsentlige er, at vi *maatte* dumpe.»

«Jeg forstaar ikke, hvor Du vil hen,» sa Severin og tog et nyt Stykke Smørrebrød

«Det behøves heller ikke,» svarte Henrik, og rysted Hodet med en grundende Mine. «Jeg kan forresten ikke begribe, at Du vil studere til Præst, Severin. Det er jo at fordømme Dig selv til at sidde fast i den obskureste Ensidighed. Sandheden er jo dog saa mangesidig. I alle de filosofiske Systemer, som Menneskeaaanden har udgransket og opstillet, er der en Straale af Sandheden.»

«Men alle disse Straaler flyder sammen i Kristendommen,» sa Severin, «og gjør den til Menneskehedens evige Lys. Hvor *falder* ikke alle Doktriner og Systemer for Læren om, at det er Kjærligheden, som redder og forløser Verden.»

«Kristendommens Verdensanskuelse er saa ufilosofisk og barnagtig,» svarte Henrik. «Jeg begriber ikke, at den kunde faa Magt med Menneskene efter de store græske Filosofers Tid.»

«Et af Beviserne for dens Evighed og Sandhed,» mente Severin, og gav sig til at forklare, at alt, hvad der var blevet tænkt og lært, kun havde vært famlende og ufrugtbare Forsøg paa at finde Sandheden, og kun var bestemt til at berede Vejen for Kristendommen. Henrik hørte til uden Interesse. Han tænkte paa Milla.

Der blev en Pause. Henrik sad som før tilbagelænet i Sofahjørnet, og Severin var færdig med at spise.

«Nej Du,» sa saa Henrik og sukked dybt. «Alt hvad der sker, fremgaar som nødvendigt Resultat af de Individet eller Tingen iboende Kræfter og Betingelser. Hvorledes opstaar f. Eks. en Forelskelse? Simpelthen fordi man er saadan og saadan beskaffen, og fordi den, man blir forelsket i, er saadan og saadan og ikke

anderledes, og endelig fordi man træffer den, man blir forelsket i, paa et aldeles nøjagtig bestemt Tidspunkt i sit Liv. Havde man truffet hende før eller senere end netop paa det bestemt givne Tidspunkt, var man ikke blet forelsket.»

«Jeg begriber ikke, hvad dette har at gjøre med det, vi talte om,» sa Severin.

«Jo. For dette, at en Tidsperiode eller et enkelt Individ lar sig basætte af f. Eks. Kristendommen, er et Udslag af den samme indre Nødvendighed. Det fremgaar af en Dekadencetilstand.»

«Nu har jeg aldrig hørt Mage til sludder!» raabte Severin. «Er det ogsaa en Dekadencetilstand at være forelsket?»

«Ja. Et Menneskes Sjæl skal være stolt og ren og fri. Den som er forelsket, er en Slave. Og i det hele tat – dette som man kalder Kjærlighed mellem Kjønnene er hæsligt og uskjønt.»

«Siger Du *nu* det? Kan Du huske, dengang Du i «Hugin» forfægted, at Kjærligheden mellem Mand og Kvinde var den ideale Fuldbyrkelse af Menneskelivet?»

«Ja,» sa Henrik, og blev rød. «Man læser jo saa meget om Kjærlighed og sligt. Forresten er det ingen Skam at skifte Mening. Det røber netop Udvikling.»

Mennesker med Karakter skifted ikke Mening, mente Severin. Præster og Skolelærere f. Eks.

Ja, de var naturligvis Hyklere, paastod Henrik. De kunde ikke udsætte sig for at bli afsat. Det havde de fleste ikke Raad til.

Henrik bød en Cigar, som Severin tændte.

«Den som er forelsket forresten,» sa Severin, og pusted Røgen fra sig, «gaar vel ikke og reflekterer over Kjærligheden,ⁿ²¹ og finder ud, at den er hæslig, for saa kan han ikke være forelsket.»

«Har Du nogensinde vært det?» spurgte Henrik og retted sig pludselig op.

«Jeg! Ha, ha, ha!» lo Severin, men da han saa Henriks underlige, liksom skuffede Mine, tog han sig i det og tilføjed: «Det var ikke saa vel, havde jeg nær sagt.»

Henrik saa paa ham uvis og undersøgende. «Saa vel,» gjentog han. «Hvorfor det?»

«Jo, for ellers er man ikke noget rigtigt Menneske. Forresten har jeg haft en Barneforelskelse. Men det er Gudskelov gaat over.»

«Var det Lina?»

Severin blev blussende rød; han blinkede med Øjenlaagene, og sa: «Hvorfor tror Du det?»

«Det vilde da ikke være underligt; saa vakker og kvik, som Lina er.»

Severin kunde ha kastet sig ned for Henrik og ha kysset hans Hænder, saa rørt og taknemmelig var han. At Henrik sad her og snakkede om dette, som om han og Lina var ligestillet.

«Hvad kunde det ha nyttet,» sa han, og saa paa Henrik med et Blik, som gik denne til Hjærtet. «For mig –» tilføjede han.

«Det skal Du ikke sige, Severin. En ved aldrig» – –

«Det er forresten frygtelig ondt at være forelsket,» Henrik tog sig med begge Hænder om Hodet, og saa fortalte han om sine Kvaler og sin Kjærlighed uden at nævne Millas navn. Han skildrede hendes Dejlighed og rene jomfruelige Ynde i de mest glødende Udtryk. Severin hørte paa det med begjærlig Forundring. Aa, hvor han holdt af Henrik! Henrik betroede sig saa ofte til ham. Sa alt muligt. F. Eks. hvergang han var misfornøjet med Faren eller Moren, mens Severin aldrig kunde faa et fortroligt Ord over sine Læber. Men det var jo ogsaa rimeligt. Slig en Mor, og sligt et Hjem, som han havde!

«Tænk, at Du er saa fortvilet, Henrik,» sa Severin.

«Fortvilet? Aldeles ikke. Hun er jo frugtsommelig, Gut!»

«Hende, Du har snakket om! Men det er jo umuligt! Er hun da gift?»

«Ja, din Tosk», Henrik stamped med Foden. Saa rejste han sig og drev op og ned paa Gulvet. «Det er dette, som gjør Livet saa ækkelt,» sa han heftigt. «Hvem borger mig for, at min Mor ikke ogsaa gaar hen og blir frugtsommelig?»

«Nej,» sa Severin stille.

«Er det ikke væmmeligt!»

«Man skal jo formere sig. Husk paa Patriarkerne. Vorherre nødte dem jo formelig til at faa Masser af Børn, og det med forskellige Hustruer.»

«Hustruer,» vrængede Henrik. «Kalde sligt Hustruer!»

«Derfor er Verden ogsaa blet som den er,» vedblev Henrik vedt. «Fordi denne østerlandske Uterlighed er kanoniseret og lavet til Religion. Værer frugtbare og formerer jer» – han sa dette sidste i brægende Præstetone – «Fy for Pokker!»

«Og saa fordømmer de os stakkels unge Fyre,» fo'r Henrik ophidset fort, «og skjælder og smelder og truer, mens de selv hver Kvæld gaar tilsengs med sine digre Madammer.»

«Mener Du *det*, som Rektoren snakked om ifjor?»

«Jagu mener jeg *det*, ja?» Henrik stansed pludselig foran Severin, og saa ham lige i Øjnene og sa: «Kan Du ikke se det paa mig? Sig det bare.»

«Nej, Henrik.»

«End Du da? Hvordan er det med Dig?»

«Ikke nu mere,» Severin rysted Hodet. «Aldrig nu mere.»

«Det er godt for dig,» sa Henrik haardt, idet han gik tilbage til Sofaen, og satte sig tungt i Hjørnet.

«Jeg kan ikke glemme, at hun er gift,» begyndte saa Severin. «Saa kan Du jo aldrig faa hende.»

«Hvorfor ikke det? Jeg kan jo gaa hen og myrde hendes Mand!»

«Ja, det kan Du jo,» svarte Severin med en liden Latter.

«Vil Du høre nogle Vers, jeg har skrevet?» Henrik tog et Papir ud af Mappen paa Bordet.

Jorden er øde, og Mørket saa tæt,
Solen og Maanen gik under,
Sjælen blev gammel, og Sindet saa træt,
Graaden Dig tar, mens Du blunder.
Thi intet er bittert som Sorgen.

Dagene komme, og Dagene gaa,
Du ønsker, dit Liv var udrundet.
Det, som Du drømte, Du aldrig kan naa,
Ungdom og Haab er forsvundet.
Thi intet er langsomt som Sorgen.

Syge og saare og kvalfulde Hjærte,
Kunde Du bare briste engang
Kunde Du midt i din Nød og din Smerte

Synge din sidste fortvilede Sang!
Thi intet er evigt som Sorgen.»

«Det er dejligt,» sa Severin betaget. «Du sender det vel til «Hugin»?»

Der blev banket paa Døren. Henrik raabte: «Kom ind» og gjemte hurtig Papiret.

Det var Mikkel Mejer. Hans svære, fyldige Skikkelse struttet i Klærene, og der var spirende Skjægvækst paa hans Kinder. Han havde nylig fyldt 16 Aar, men saa meget ældre ud.

«Noget at drikke og ryge,» sa han, idet han kasted sin Hue paa Bordet og nikked til Severin, som han nu behandlede med nedladende Venlighed.

Henrik ringte paa Serrine, som han bad bringe Øl, og hentede i Skabet en Cigarkasse.

«Nej Tobak,» sa Mikkel, og trak en Snadde op af Lommen. «Jeg liker ikke Cigarerne dine.» Han gik hen til Vindusbordet, fandt Tobak i et Skrin, og stopte Snadden.

«Dere er vist fæl til at sidde inde, Dere to,» sa han, da han havde tændt Snadden, og drukket et Glas af Øllet, som Serrine havde bragt. Han havde lagt sig til en hæsblæsende Maade at tale paa, slugte ligesom Halvdelen af Ordene, og man skulde være vant til ham, for at forstaa, hvad han sa.

«Hvad Fanden er det, Dere mudrer om?» han saa fra Severin til Henrik og tilbage igjen.

«Vi snakker sammen,» sa Henrik.

«Istedetfor at gaa ud og røre paa sig,» Mikkel dampede paa Snadden. «Jeg gaar til «Punktum» hver Eftermiddag, og gjør Kur til Smaapikerne.»

«Saa'ne Barn er vi Gudskelov ikke,» svarte Henrik overlegen.

«Har mit Parti Billard hver eneste Dag,» fortsatte Mikkel. «Og fægter. Nu skal jeg ogsaa begynde at ride. Vil Du være med, Henrik?»

«Nej, jeg gider ikke,» sa Henrik trevent.

«Sandelig trænge det saa tynd og blejkt, Du er blet!» vedblev Mikkel paa sin hæsblæsende Maade. «Ser Gud hjælpe mig ud, som Du havde Blekfeber, he, he, he! Kommer til at ligne hinanden Dere to af formegen Omgang, he, he, he! I

Mage Slags Klær vilde Folk tro, Dere var Brødre.»

«Jeg forstaar ikke, Du faar Tid til alt det,» sa Severin, og keg stjaalent ned ad sine Bukser, der altid var for korte. «For Du forsømmer da ikke Lektierne heller.»

«Nej, slig en Pugehest,» lo Henrik med Foragt.

«Naturligvis,» pusted Mikkell. «Ærgjerrig, Far, Vil gjøre mig bemærket saa tidlig som muligt. Faa en anset Stilling – Diplomat f. Eks.»

«Saa skulde Du helst ikke være saa fed,» sa Henrik.

«Derfor er det jo ogsaa at jeg fægter og rider. Jeg skal nok faa en passelig Tykkelse. Der er forresten mange Maader at bli af med sin Overflødighed paa.» Mikkell lo skraldende, og blinkede hen til Henrik.

«Du er akkurat passelig tynd til en Faarehyrde,» vedblev Mikkell Mejer. «Studer til Præst Du ogsaa, liksom Severin Myre. Det er dog bedre end at bli Læge og gaa og rode med og lugte paa skidne Lig.»

«Fin Stilling at være Præst!» lo Mikkell videre. «I din Kreds anses for at være det fineste næst efter Kejseren af Polen, ikke sandt, Severin?»

«Liksaa fint det som at være Volontør paa et Konsulatkontor,» sa Henrik. «For det faar Du nøje Dig med i mange Aar, Far.»

Denne Mikkell Mejer, som altid havde vært saa onskabsfuld, tænkte Severin. Hvorfor mon han dog bestandig forfulgte ham?

«Du maa ikke tro, jeg bryr mig Spor om din Spot,» sa Severin. «Jeg tænker, at Navne som Vekselsen og Landstad, for ikke at tale om Morten Luther og Grundtvig kan staa sig for Skolegutten, Mikkell Mejers Kritik.»

«Vel talt, Severin Myre,» nikkede Mikkell. «Du blir en storartet Præst. Men hvorfor blinker Du altid slig med Øjnene? Jeg faar Gud hjælpe mig Sct. Veitsdans af at se paa det.»

«Er det sendt noget Nyt ind til «Hugin»,» spurgte saa Severin.

«Jeg gaar her med et Bidrag,» svarte Mikkell, og trak et Papir op af Lommen. «Vil Dere høre?»

«Modsætningen mellem Stoikernes og Epikuræernes Lære,» begyndte han, og saa læste han op en hel Afhandling.

«Det kunde være skrevet af en Hedning,» sa Severin, da Læsningen var tilende.

«Ja, Gudskelov,» lo Mikkel.

«Du er altsaa Epikuræer?» spurgte Henrik.

«Ja! Saasart jeg faar dannet mit Haveselskab, skal Dere faa Aktier. Men hvad synes Du ellers om Bidraget?»

«Jo. Det er vist godt. Slig Filosofi skal jo være saa snørklet.»

«Vi har et Bidrag til,» sa Severin, og saa uvis hen paa Henrik.

«Hvem er det fra?»

«Ja, jeg ved ikke, jeg. Læs det Henrik. Jeg synes, det er udmærket.»

Henrik tog efter nogen Nølen sit Digt frem, og læste det op.

«Skidtprat,» sa Mikkel, da Henrik var færdig med Oplæsningen. «Ja, det kan jeg tænke, falder i din Smag, Severin. Saa'nne Vers har man hørt Hundrede af.»

Henrik gjemte Papiret og sa ingenting. Men Severin paastod, at Digtet var godt, fordi det gav Udtryk for en almen, menneskelig Stemning.

«Og slige Versefødder!» haante Mikkel. «La' den, der har begaaet det, gaa hjem og lægge sig snarest mulig. Det er naturligvis Dig, Severin, Far.»

Severin fo'r op af Stolen, og sa, at det ikke var ham.

«Ja, ja. I Bladet bør det ikke komme. Vi er da ikke nogen Barneunger heller. Men nu vil jeg gaa,» Mikkel tømte sit Glas, og stak Snadden i Lommen.

«Skal Du ned *der*?» spurgte Henrik.

«Ja, Gut. Om Aftenen dyrker jeg Fru Venus, he, he, he! Jeg glemmer ikke min illiadiske Barnelærdom. Dere være med? Jeg skal føre an blandt Præstinderne» – han tog sin Hue, og gik nikkende til dem begge uden at vente paa Svar.

«Slig en Bror liderlig,» sa Severin, da Mikkel var ude af Døren.

«Aa, ja – Gud véd, hvad der er værst,» svarte Henrik trevent. «Jeg kan bare ikke forstaa, at han har Mod til det. De er saa fæle, de Fruentimmerne. Nu er det 2 Aar siden han begyndte.»

«Saa 'n en Kyniker! Hvad Skulde *han* ikke ha Mod til?»

«Men han er alligevel paa en Maade den kjækkeste Gut i hele Klassen,» sa Henrik. «Det synes ikke som det skader ham. Tværtom.»

Døren gik op, og Lina stak sit mørkkrøllede Hode ind.

«Ja, var det ikke det, jeg tænkte!» raabte hun. «Her sidder Du, Henrik, og Mamma har bedt mig passe paa, at Du gik ud.»

«Kom ind, Lina, og sid ned, og vær hyggelig.»

«Nej, jeg kan ikke. Der er nogle Veninder inde hos mig,» Lina forsvandt.

«Hun er vakker, min Søster,» sa Henrik.

«Vakker» – Severin liksom tygged paa Ordet. «Vakker – Nej, hun er som en Aabenbaring fra en anden Verden.»

«Jeg har tit tænkt, at kanske Du og hun kunde faat hinanden,» sa Henrik.

«Ja, for jeg liker Dig, Severin, og saa har jeg saa 'n en Lyst til, at Du skulde faa det godt i Verden.»

Atter følte Severin denne Trang til at kaste sig ned foran Henrik og kysse hans Hænder.

«Aa nej, Henrik. Lina er ikke for mig.»

Lidt efter tog Severin Afsked, og saa kom igjen Lina, og sa, at Henrik skulde ud.

«Jeg er saa glad i Dig, Henrik,» udbrød Lina pludselig og kasted sig om Brorens Hals. «Tænk, Du maa vide, jeg holder mere af Dig end af baade Mamma og Pappa.»

«Tak, Lina,» sa Henrik, mens Søsteren endnu havde Armene om hans Hals.

«Jeg er ogsaa saa glad i Dig. Men jeg tror ikke paa Dig.»

«Tror Du ikke paa mig? Fy, Henrik!» Lina gik et Skridt tilbage, og saa forundret paa Henrik.

«Nej. For alt hos Dig er bare Øjeblikkets Stemninger. Hvorfor vendte Du Dig bort, og lod være at hilse paa Fie Myre forleden, da vi mødte hende i Strandgaden?»

«Gjorde jeg?» Lina blev rød.

«Og for et Aarstid siden var Du saa venlig imod hende, og bad hende tit hjem

til Dig. Tror Du ikke sligt noget maa gjøre en Pige som Fie ondt?»

«Ja, jeg véd ikke, hvad det er,» sa Lina eftertænksom. Hun kramsed sit tætte, krøllede Haar med de lange, hvide Fingre.

Henrik saa paa hendes slanke Skikkelse; den mørkerøde, finuldne Kjole sad glat og stramt omkring hende, og Brystet var begyndt at rundes. Atter igjen slog det ham, hvor mærkværdig vakker Lina var.

«Men jeg liker hende ikke mere,» fortsatte Lina.

«Og Severin,» vedblev Henrik. «Ham vil Du heller ikke kjendes ved mere. Der er én Ting, jeg aldrig tilgir Dig, Lina. Du viste de Vers, han havde skrevet til Dig, til dine tøsete Klasseveninder.»

«Hvor kan *Du* vide det?» spurgte Lina, og det skjalv om hendes Mund.

«Tror ⁿ²² Du kanske ikke, de har fortalt det?»

«Aa ja, Henrik,» Lina brast i Graad. «Jeg er ogsaa saa bedrøvet, hvergang jeg tænker paa det.»

«Og til syvende og sidst gaar Du kanske hen og gifter Dig med Løjtnant Riber.»

Lina tog Lommetørklædet bort, og saa gjennem Taarer paa Broren.

«Ja, hvad saa?» sa hun om en Stund. «Du er det Menneske, jeg holder mest af i Verden, det véd Du godt, Henrik. Men *Dig* kan jeg jo ikke gifte mig med.» – –

Ja, han holdt ogsaa forfærdelig meget af Lina, tænkte Henrik, da hun var gaat. Egentlig havde han gjort det bestandig, men det var først if jor, da han laa syg i 3 Uger, at det rigtig var gaat op for ham. Som Lina da havde vært imod ham. Stellet om ham, læst højt for ham, og tigget om Lov til at vaage hos ham om Nætterne.

Men Lina var saa underlig flygtig, eller hvad han skulde kalde det. Varmhjærtet, begejstret, kjærlig, og dog saadan, at alt dette gode pludselig liksom blev borte.

Noget almindeligt Menneske var hun ikke.

XXIX

«Ja, syntes jeg ikke, det var din Stemme,» sa Milla til Henrik, og lod Hodet, som hun havde løftet, falde tilbage paa den lille Ørepude af mørkerødt Silketøj. Hun laa paa Chaiselongen i Kabinettet, hvor den tilslørte Lampe lyste med et dæmpet, blegrødt Skjær. Gjennem den aabne Dør til Spisestuen havde hun hørt Pigen tale med nogen.

«Mamma har skrevet til mig, og bedt mig gaa ind og spørge, hvordan Du har det,» sa Henrik, mens han kramsed paa sin Hue.

«Sæt Dig ned, Henrik,» Milla vendte sig paa Chaiselongen med Besvær om imod ham.

«Jeg skal straks gaa igjen,» mumled Henrik, og tog Plads paa en Stol ved Døren.

«Nej, ikke der! Her hen i Lyset, hvor jeg kan se Dig. Det er saa længe siden. Du skal bli her og drikke Te med mig. Børnene er i Seng, og jeg er saa alene.»

Om Onkel Julius da ikke var hjemme?

Nej, nu var han jo paa Jagt igjen, og hun vidste ikke, naar han kom tilbage. Han havde altid saa meget for, den Julius, og nu, da hun var saa daarlig. – Om Aftenerne, nar Børnene var gaat tilsengs, blev det altid saa smaat med Humøret. «Se nu bare – jeg kan ikke hjælpe for det,» – Millas bløde, lille Stemme blev borte i Graad – hun trykked Lommetørklædet mod Øjnene og fortsatte:

«Det var snilt af Dig, at Du kom ind til mig, Henrik. Men hvorfor har Du ikke gjort det før? Du lovte jo i Sommer, at Du tit vilde besøge mig.»

«Jeg vidste ikke, om Du egentlig brød Dig om det,» trykked Henrik ud af sig. Han sad og piller ved en Bog paa Bordet, og saa ikke op.

De, som havde vært saa meget sammen paa Landet i Sommer! Hvorfor havde han forandret sig slig?

Nej. Han havde slet ikke forandret sig.

Ja, det havde Tante Milla heller ikke. Saa skulde de værsagod bli ved med at være Venner.

Nu saa Henrik hurtig hen paa hende, men tog straks, liksom befippet, Øjnene til sig igjen. Milla mærked det, og uvilkaarlig gled hendes Blik ned over hendes Figur. Hun blev rød, og straks efter bleg.

«Du er jo saa stor og voksen, Henrik,» sa Milla lidt efter, «og det er jo den naturligste Ting af Verden, at jeg skal ha en Liden. Saa, nu er det sagt det Ord, som var flout, og nu skal Du ikke sidde der og dukke Hodet længer.»

«Flout – nej ved Du hvad, Tante Milla, saa idiotisk er jeg ikke!» han kjæmped med sig selv, og saa' saa han paa hende med et Smil, der forskjønnet hans Ansigt. Nu var han bleven forløst fra den trykkende Forlegenhed, og den dumme Uvilje, han havde følt mod Millas Tilstand. Hvor var Milla dejlig just som hun nu saa ud, og hvor var hun en ren og sand Kvinde. Hvor gjerne han vilde ha takket hende, fordi hun havde git ham Ro og Ligevægt tilbage. Han elsked hende, men ikke med Begjær, som før. Nu var det kun Venskab og Tilbedelse han følte.

«Nej, det troede jeg heller ikke. Du véd jo saa inderlig godt at det ikke er Storken. – Bare det var,» tilføjed hun lidt efter med et dybt Suk. «Du kan tro, det er ikke Spøg, Far.»

«Jeg kan bare ikke skjønne, at Dere staar det ud,» sa Henrik.

«Nej, det kan jeg heller ikke. Det er det forfærdeligste, som er til i Verden.»

«Kommer det snart?» spurgte Henrik.

«Om 6–7 Uger eller saa. Men lad os ikke snakke om det. Jeg blir saa angst.»

Straks efter snakked imidlertid Milla igjen om, hvor forfærdeligt det var, og hvor ubegribeligt, at en Kvinde kunde faa sig selv til at gennemgaa den Rædsel mere end den ene og første Gang, da hun ikke vidste, hvad hun gik til.

Henrik var enig.

«Jeg synes, Vorherre kunde ha fundet paa en anden Maade,» vedblev Tante Milla. «Det maatte jo vært en let Sag for ham, som er almægtig. Saa var ogsaa Ægteskabet blet noget meget, meget pænere, end det er.»

«Synes Du ogsaa det?» sa Henrik med Liv.

«Ja,» sa Milla, og hendes Kind hvilte paa de sammenlagte Hænder, mens Øjnene med de optrukne Bryn saa langt forbi Henrik. «Forresten havde jeg tænkt mig Ægteskabet ganske anderledes.»

«Jeg tror, jeg forstaar Dig,» udbrød Henrik varmt.

«Ægtefolk gaar der ved Siden af hinanden, og har aldrig noget at snakke om,» vedblev Milla. «Ja, ialtfald alle de, jeg kjender. Ikke noget som der er Udvikling eller Løftelse i. Saa skal Konerne altid ha en Liden, og saa skal Mændene skaane dem, det vil sige, la dem skjøtte sig selv, og svare ha og ja til alting, for ikke at irritere dem. Forresten, dette at føde et Menneske til Verden er noget stort. Du maa ikke tro, jeg mener andet, Henrik. Men er det nu ikke underligt, at jeg aldrig kan snakke med Julius, som jeg gjør med en Gut som Du f. Eks.?»

«Du gjør mig saa glad, Tante. Jeg kan forresten saa godt tænke mig det med Onkel Julius.»

«Hvorfor det?» Milla flyttede Øjnene hen paa Henrik.

«Ja, det kan jeg ikke saa godt forklare, men han er liksom for tyk.»

Nu lo Tante Milla. En lys, kvidrende Fuglelatter. «Skulde det kunne gjøre noget?»

«Ja, eller saa jordisk. Han er saa fornøjet, og har vist ikke Trang til at tænke over noget. Bare det, at han, hver Gang han har vært i Udlandet, kommer hjem og siger, at her i Bergen er alting baade bedre og mere fremskredent end alle andre Steder. – Sligt kan der ikke være Mening i.»

«Nej,» Milla rysted Hodet.

«Ofte synes jeg saa Synd i Dig, Tante. Du er meget for god til Onkel Julius.»

«Aa, nej Henrik! Saa'nt maa Du ikke sige,» der kom som en Klang af Skræmthed i Millas Stemme. «Det er slet ikke paa den Maade, jeg mener det. Du maa ikke misforstaa mig. Tror Du, jeg vil beklage mig over Julius?»

Henrik saa betuttet paa hende.

«Du maa ikke være sint, Tante Milla,» bad han. «Jeg misforstaar Dig ikke. Jeg ved godt, at Du ikke synes, Du er for god til Onkel Julius. Men derfor kan jo en anden ha Lov til at tænke, hvad han vil.»

«Det er bare min Skyld,» sa Milla og begyndte at græde. «Saa snil og prægtig som Julius er. Det er fordi jeg ikke forstaar ham. Havde han faat en anden Kone, som havde kunnet vække hans Interesser, eller vært slig, at han havde faat Lyst til at inklade sig med hende» – Hun la atter de smaa spinkle Hænder sammen

under Kinden og fortsatte: «Jeg kjeder ham, skal jeg sige Dig. De Ting, jeg gjerne vil snakke om, er ham saa ligegyldige. Der er jo saa mange Slags aandelige Interesser, og han kan nok ha sine. Men det, som ligger mig paa Hjertet: Tilstanden efter Døden og Tilstanden før Fødselen – ja for vi maa jo ha vært til, før vi blev født. – Tror Du ikke ogsaa det, Henrik?»

«Vært til, før vi blev født?»

«Ja, et eller andet Sted,» Milla nikked ivrig. «Sjælen, det, som gjør, at man blir et levende Væsen – det Barn, jeg nu skal faa – hvor kommer Livet fra?»

«Der er jo mange Maader at forklare det paa,» sa Henrik. «Kristendommen har en, og de filosofiske Systemer hver sin. Saa er der jo ogsaa Læren om Sjælevandringen.»

«Ja, den tror jeg paa!» Milla nikked atter med lysende Øjne. «Jeg er aldeles vis paa, at vi to f. Eks. har vært til før, og at vi har truffet hinanden og kanske vært Søkende eller Ægtefolk, og at det er derfor, vi forstaar hinanden saa godt.»

Henrik saa paa hende og sa: «Gud gi, det var sandt.»

«Eller ogsaa er vi bestemt til at mødes igjen i den anden Verden,» vedblev Milla, «og der faa med hinanden at gjøre. Ja, der *maa* være noget i det, for hvorfor skulde jeg ellers tro det saa sikkert?»

«Hvis *jeg* var ligesaa sikker paa det som Du, saa vilde jeg ønske, at vi begge to døde meget snart,» svarte Henrik.

«Jeg er heller ikke det mindste bange for at dø, Henrik. Jeg mangen Gang brænder af Nysgjærrighed efter at faa vide det altsammen. Jeg er forresten vis paa, jeg faar det bare godt og prægtigt,» hendes Ansigt skinned.

«Jeg er bange for Døden,» sa Henrik.

Nej. Tante Milla var meget mere bange for Livet. For at hun ikke skulde kunne bevare sig selv god og ren og ufordærvet.

Henrik spurgte, om hun ikke troede paa Kristendommen?

Om *han* da troede?

Nej; men det var anderledes med Kvinder. De troede jo altid.

Jo. Tante Milla troede paa det af Kristendommen, som hun kunde forstaa og bruge. Dengang hun troede paa alt i den, havde hun syntes, at baade Livet og

Døden hang som en Mare over Menneskene. Nu havde hun lavet sig sin egen Religion, og i den fandt hun Fred. Det var bare at leve efter dette Ord: Hvadsomhelst I ville, at Menneskene skulle gjøre mod eder, det gjører I og imod dem. «Tænk, hvor Livet paa Jorden blev skjønt, hvis alle gjorde det. Lov mig at huske paa det, altid, altid, Henrik,» hun rakte sin lille, hvide Haand ud imod ham. Henrik rejste sig, trykked hendes Haand og nikked bevæget.

«Jegⁿ²³ vil. Du skal være ren og pen og god hele dit Liv igjennem» – hun gjengjældte hans Haandtryk.

«Aa Tante Milla, Tante Milla,» Henrik kasted sig i stærk Graad ned paa Knæ foran Chaiselongen, hvor Milla laa.

«Græd ikke, Henrik. Hvad græder Du dog for? Holder Du Dig god og ren, saa naar Du, hvad der staar skrevet: Lykkelig i Tiden, og salig i Evigheden, og saa blir vi saa glade, saa glade, naar vi mødes igjen i det andet Liv.»

Henrik rejste sig og tørred sine Øjne. Det brændte ham paa Tungen at sige til Milla, hvor uren og syndig han var, men han kunde ikke. Det vilde gjøre hende saa altfor ondt. Og saa vilde hun heller ikke kunne forstaa det. I sit Hjærte lovte han sig i denne Stund, at han herefter vilde bli en anden.

«Tænk, hvor morsomt det blir at mødes igjen efter Døden,» vedblev Milla. «Saa skal vi minde hinanden om det og det, og spørge hinanden om vi husker, hvad vi sa og tænkte dengang og dengang.»

Stuepigen kom og sa, at Aftensbordet var færdigt. Milla rejste sig med Besvær og gik ind i Spisestuen. Henrik fulgte efter. Han saa med en Slags Rørelse paa hendes vanskabte Skikkelse, der dog for ham havde en betagende Ynde. Hun gik langsomt og vaggende, og den tynde Ryg saa unaturlig anstrengt ud.

«La' mig,» sa Henrik, da Tanten vilde lave Te. «Du ved, jeg kan,» han tog Kanden fra hende, og lod Vandet fra den kogende Maskine løbe ned i den, og mens de sad der og spiste, og Milla blev ved at smaasnakke med sin bløde, blide Stemme, og smilte til ham med sin fint buede Mund, der havde lidt for store Tænder, og om hvilken der laa et Drag af Træthed og Vemod, følte han sig greben af en sælsom Lykke. Der kom over ham en Forestilling om, at de to var alene i Verden, at ingen kunde komme og forstyrre dem, at Tiden skulde glide hen liksaa

blid og stille som Milla var, og at de to ved hinandens Hjælp skulde bli bedre og lykkeligere end andre.

«Tænk, om vi var i et fortrollet Slot, og det aldrig fik Ende,» sa pludselig Milla.

Der gik en Gysen gennem Henrik. Han lod Gaffelen synke, og saa paa hende.

«Netop, nøjagtig det samme sad jeg og tænkte paa, Tante Milla. Det er næsten fælent.»

«Ja, saadan var det ogsaa i Sommer,» svarte Milla. «Du sa tit Ting, som jeg just vilde til at sige. Denne hemmelige Sympati mellem Menneskesjæle.»

«Det er dejligt,» sa Henrik med et drømmende Smil. «Jeg elsker Dig, Tante Milla» – han var saa fortryllet af Stemningen, at han uden videre udtalte dette Ord: elske, som han under andre Omstændigheder ikke vilde ha kunnet faa over sine Læber. «Du behøver ikke at se streng ud,» vedblev han. «Det er ingen syndig Kjærlighed. Jeg elsker Dig, som man elsker et Væsen af højere Art.»

«Som Du snakker, Henrik,» sa Milla træt.

«Jeg kommer aldrig til at synes om andre Kvinder. Nu véd jeg, at der er én, som Du. Og der er ingen anden som Du.»

«Hvis Du vilde være forfærdelig snil, saa læste Du lidt højt for mig, Henrik – der er –»

«Der var det igjen!» afbrød Henrik. «Nu skulde jeg netop til at spørge, om Du vilde, jeg skulde læse noget for Dig.»

De rejste sig fra Bordet og gik tilbage til Kabinettet, hvor Milla indtog sin forrige Plads paa Chaiselongen.

«Det er forresten Slutningen af en Fortælling, jeg vil ha Dig til at læse for mig, Henrik. Og det er jo ikke saa morsomt for Dig.»

«Joda! Joda! Det er akkurat det samme, Tante Milla, bare jeg kan gjøre, hvad Du vil.»

«Det er «Ægteskabslykke», af en russisk Forfatter. Jeg har aldrig før læst noget af ham, eller hørt hans Navn. Men det maa være en *udmærket* Forfatter. Nu skal Du høre – jeg skal fortælle Dig dertil, hvor jeg er kommen. Det er altsaa en Adelsmand paa 46 Aar, som besøger nogle Søstre, der bor paa et Gods, og saa

forelsker han sig i den yngste, der netop er blet voksen. Han kan næsten ikke tro det, og han finder det stridende mod Fornuften, fordi han er saa meget ældre, skjønner Du. Men Læseren ser godt, at han blir forelsket i hende, fordi hun først er blet det i ham. Det er saa yndig beskrevet. Sjælen smelter hen i Vemod, mens man læser det. Saa blir de da forlovet. Søstrene vil det gjerne. Det er nemlig en udmærket Mand; rig naturligvis og alting, og den smaa vil absolut ha ham. Ja, det er ogsaa storartet godt, da de kjører til Kirken for at vies. Da faar hun Kulde og Tvil i sit Hjærte. Hun er liksom i Vold af noget, som hun aldrig før har kjendt eller følt eller vidst, fandtes i hende. Hun pønser paa – Ja Gud, saadan var det ogsaa med mig paa min Bryllupsdag, derfor véd jeg ogsaa, hvor udmærket sandt og rigtigt det er, for mere forelsket end jeg var i Julius! Og alligevel. Hun sidder der og fryser ved Siden af ham og tænker paa at kaste sig ud af Vognvinduet – akkurat som jeg – Det er en storartet Forfatter, Henrik! Du maa læse det, for det er umuligt at beskrive det.»

«Jeg kan høre, hvor godt det maa være,» sa Henrik. «Dette her, at man i et Øjeblik kan bli forvandlet, kan fra Glæde og Tilfredshed stupe ned i Livslede uden Spor af Aarsag. Kjender Du ikke det? Jeg blir altid saa angst, naar det hænder mig. Gjør Du ikke det?»

«Jo,» sa Milla. «Det viser, at der er noget indeni os, som vi ikke forstaar og ikke kan udgranske. Det er liksom at se et Spøgelse. Og endda kan nogen tvile om, at vi har en udødelig Sjæl. Du maa aldrig bli Fritænker i den Forstand, Henrik.»

«Faar jeg omgaas Dig, saa blir jeg det ikke.»

«Nej, men det var Fortællingen,» sa Milla. «Saa kommer altsaa Beskrivelsen af deres Lykke i Ægteskabet, for det, hun har følt i Vognen, gaar over af sig selv. – Ja, nej slig som de elsker hinanden og morer sig sammen! Som to ellevilde Unger, endda han da maa være i sit 47de Aar. De løber med hinanden i Haanden rundt om Spisebordet og finder paa allehaande lystige Ting. – Saadan var ikke Julius. Han har altid tat det saa roligt.»

«Ja, Onkel Julius,» sa Henrik.

«Saa faar de Børn, og saa rejser hun til Udlandet, og der blir hun indtat i en ung Mand, en Greve, eller saa'nt noget. Hun blir sin Mand ikke egentlig utro,

forstaar Du, men fuldstændig indtat er hun dog.»

«Og hvordan gaar det saa? Det er svært spændende.»

«Ja, længer er jeg ikke kommen. Læs nu Du Resten. Nu er Du jo lidt inde i det.»

Og Henrik læste om Ægteskabslykken, der visner, og om Kjærligheden, der dør, og om, at den fælles Æmhed for Børnene er det eneste, der blir tilbage.

«Hvor det er smerteligt,» sa Milla, og fo'r sig med Lommetørklædet over Øjnene.

«Han stiller det op som en Naturlov, at Kjærligheden mellem Ægtefolk skal dø» – sa Henrik, idet han rejste sig og gik lidt paa Gulvet. «Det er noget saa isnende trøstesløst i det. Og jeg kan heller ikke hverken tro eller forstaa det.»

«Det er Sanseligheden, han mener,» svarte Milla. «Den sanselige Kjærlighed. Hvis Sanseligheden ikke var, saa vilde Kjærlighed mellem to Mennesker ha et evigt Liv.»

«Ja, men paa den anden Side – uden Sanselighed –» Henrik holdt inde, og satte sig igjen ved det lille Bord foran Millas Chaiselong.

«Hvad gjorde det, om Menneskene holdt op at formere sig?» spurgte Milla. «Jeg synes, der har levet mange nok. Og saa – naar Jorden havde hvilet i 1000 Aar, vilde der kanske opstaa en bedre og fuldkomnere Slægt.»

Henrik saa overrasket paa Milla. Saa langt havde han ikke tænkt.

«Jeg véd nok, hvad Du vil sige,» nikked Milla: «Menneskene vil aldrig høre op med at formere sig. De er Slaver af sine Lyster. Hvad kan det hjælpe, at to mellem Tusinder er anderledes?» Hun sukked, og foldede de smaa tynde Hænder over Brystet.

«Der kommer nogen,» sa pludselig Henrik.

«Det maa være Julius,» udbrød Tante Milla og løfted Hodet fra Silkepudden for at lytte. «Ja, saa min sandten!»

I det samme gik Døren op, og Onkel Julius kom ind. Han var i graa Jagtklær med høje Skaftestøvler uden paa Bukserne, Stor og fyldig, med lys, hængende Moustache, og skaldet i Tindingerne.

«Godaften,» sa han venlig, og myste med de smaa, glinsende Øjne, som for

bedre at kunne se. «Aa, er det Dig, Henrik. Saa har Du jo havt Selskab, Missen min,» han bøjede sig over Milla, og kyssede hende.

«Ja. Henrik har læst højt for mig. Jeg ventede Dig ikke saa snart, Julius.»

«Skal det bety, at jeg kommer til Ulejlighed,» han kneb Milla i Kinden og lo med en Latter, der var liksaa fed som hans Stemme og hans Person, syntes Henrik, og uden at vente paa Svar, satte han sig i en Lænestol ligeoverfor Henrik, med de korslagte Ben strakt ud ifra sig.

«Har Dere skudt noget?» spurgte Milla.

«Nej,» Onkel Julius gispede. «Saa var vi blet længere borte. Og Du, hvordan er det med Dig?» Onkel Julius gispede atter. «Ingen Forandring, ser jeg.»

Henrik betragtede ham med Uvilje. I samme Nu han var kommen ind i Stuen, var Stemningen blæst bort. Stakkels Tante Milla! Være lænket til slig en Kjødklump.

«Hvordan staar det til hjemme?»

Henrik vilde svare, men i det samme rejste Onkel Julius sig, og gik ind i Spisestuen.

«Hør Henrik,» sa Milla sagte. «Du maa aldrig fortælle til nogen, at vi to snakker om sligt noget som i Aften. Det vilde misforstaas.»

«Nej, Du kan være sikker. Saapas forstaar jeg da. Jeg er saa stolt og glad, og det er mig altfor helligt,» mere fik han ikke sagt.

Onkel Julius kom tilbage med en Portvinskaraffel og et Par Glas i Haanden. Han skjænkede sig et Glas og drak.

«Vil Du ha, Henrik? Gudbevares, hvor der er vakkert deroppe i Nordfjord. Sligt et Land som Norge, ja, det vil sige Bergens Stift da, findes ikke paa Kloden. Og dejlig Mad! I Udlandet spiser jeg næsten ingenting.»

Milla saa paa Henrik, og smilte.

«Slike Ryper, som vi fik i Gloppen,» fortsatte Onkel Julius, «dejlig spækket» – han smaskede med Tungen. «Smeltede i Munden bogstavelig. Ja, i Norge kan de lave Mad! Og saa 'n en Vin som de har. Ja, en skulde ikke tro det – meget bedre end i Udlandet.»

Henrik rejste sig og sa Godnat. Tante Milla bad ham snart komme igjen.

«Jeg skulde kanske lyst Dig ud,» sa Onkel Julius, som siddende tilbagelænet i Stolen rakte ham sin bløde, røde Haand. «Men Du er jo saa godt kjendt. Hils hjem, Du.»

«Saa han har læst højt for Dig?» sa Julius, da Henrik var ude af Stuen. «Saa har Du vel havt det som Blommen i et Æg?»

«Ja, det er en dejlig Bog.»

«Er det denne her?» Julius tog Bogen, og aabned den. «Jeg kan jo ta den ind med, og kike lidt i den paa Sengen. «Nej, sagde Greven, aldrig glemmer jeg Dem,» Onkel Julius lo. «Sligt staar der jo i alle saa'nne Bøger. Jeg kan Lektien.»

«Du skal ikke kike i den paa Sengen,» svarte Milla. «Det er den Bog altfor alvorlig til. Gjør mig den Tjeneste at læse den opmærksomt igjennem, og saa bagefter sig mig, hvilke Tanker den har vakt i Dig.»

«Tak,» sa Julius, og la Bogen fra sig. «Jeg har Gudskelov tat den Eksamen, jeg behøver her i Verden,» han lo velbehagelig. «Du har vel snakket med Henrik om den, «dyft» og aandeligt – hva? Han er likesaa sværmerisk anlagt som Du. Forresten en snil og bra Gut,» Julius drak endnu et Glas Portvin.

«Men være Kammerat med ham eller saa'n, liksom Du – – jeg véd aldrig, hvad Fanden jeg skal finde paa at sige til ham. Men Du er nu saa rar Du, Milla. Du liker Dig bedst med halvvoxne, enten det nu er Gutter eller Piker. Liksom dengang Du paa Barneballet hos Henrik og Lina sad og spilled Domino med denne Severin Myre. Jeg maatte le, da jeg saa det, for det var saa likt Dig.»

«Det er forresten en indbildsk Tosk, den Sivert Jensen sin Søn,» vedblev Julius. «Ja, Du véd vel, at Faren var Dreng hos mine Forældre, og da hed han Sivert Jensen. Lydia fortalte mig for en Tid siden, at hun havde sagt til Severin: Tænk om De kunde bli Præst derude i Hellemyren, hvor Deres Far er fra. Da havde Gutten sat op en vigtig Mine og havde svart: Det er nu et Spørgsmaal, om det vilde være det rigtigste. Har Du hørt paa Magen!»

«Aa,» sa Milla. «Hvorfor skulde han ikke kunne sige det?»

«Han, som vi alle skal hjælpe frem til Studeringerne? Véd Du hvad, Milla –»

«Men Lina, som altid er saa kjap til at svare, raabte til ham: Hvorfor skulde Du ogsaa tænke, at Du skulde faa det heldigste?»

«Hans Søster ser forresten storartet ud. Nu, hun er blet voksen. Hun gaar og spaserer med Løjtnant Riber om Kvældene.»

«Spaserer hun med Løjtnant Riber? Det var Synd for hende.»

«Aaa, hvorfor det? Saa har hun da den Fornøjelse,» Julius vendte sig i Stolen og mødte Millas Blik.

«Ja Herregud Milla, la' os nu være Mennesker.»

«Han vil ikke gifte sig med hende.»

«Nej, men det vilde da heller ikke være noget Parti for en Mand som Løjtnant Riber. Det maa Du da indrømme, Millen min.»

«Saa skulde han la hende være i Fred.»

«Kanske det er hende, som ikke la'r ham i Fred. Du véd ikke, hvor gæle Smaapikerne kan være.»

Milla svarte ikke.

«Jeg er saa træt, som jeg var mørbanket i hvert et Lem og Ledemod. Vil Du ikke til Sengs Millen?» Julius rejste sig og greb Millas Hænder for at hjælpe hende op, men slap dem straks, og bøjede sit Ansigt ned til hendes.

«Ligger hun der og græder, den søde smaa Millen min? Hvad er det nu, jeg har sagt af galt igjen?»

Milla smilte mod ham gennem sine taarevaade Øjne.

«Du er sød, Skatten min,» Julius kyssede hende henrykt. «Bryd Dig ikke om, at jeg ikke er paa en Prik slig, som Du bilder Dig ind, at Du ønsker det. Du kan tro, Du vilde bli ked af *det* ogsaa: hvis jeg bare var som et Ekko af Dig. Jeg véd nok, at Du er højere anlagt, og saa'n noget, og jeg ser ogsaa op til Dig, Millen min. Du staar altid i mine Tanker som et Væsen af en bedre Sort. Men saa véd jeg ogsaa, at Du er min egen søde, dejlige Kone, som ingen i Verden kan ta fra mig.»

Milla slog Armene om hans Hals, og trykkede sin vaade Kind tæt op til hans. «Jeg er saa glad i Dig, Julius,» hviskede hun. «Søde, snille Julius. Men vi forstaar ikke hinanden.»

«Nej, jeg véd det nok min Perlehøne. Men hvad gjør det? Forresten er det jo saa naturligt, at Du nu om Dagene er lidt febrilsk, eller hvad det nu er for et nyt Ord, de har fundet paa» – han trak i sin lange Moustache – «nervøs, tror jeg.»

«Men kom nu, saa skal jeg bære Dig op,» han stak sin ene Arm under hendes Nakke, og den anden under Knæerne: «Op saa'n! La saa nogen sige, jeg er en tyk og maklig Fyr,» han løfted hende op og bar hende, med tilbagebøjet Ryg, gjennem Stuerne, forsigtig opover Trapperne til Soveværelset. –

XXX

Smith havde hentet Lydia og Svigermoren hjem fra det tyske Badested. Lydia var ikke stort bedre, end da hun rejste. Hun vilde helst sidde stille. Det gjorde saa ondt at gaa, sa hun. Hun var bleven fed og havde faat en gulhvid Ansigtifarve, og den store «Faarenæse» var større end før. Men hendes Øjne var saa milde og vakre, og Udtrykket om hendes Mund saa vidunderlig rørende. Hendes lyse, brusende Haar var det samme som før, og hendes Mand elsked hende mere end nogensinde.

Men han savned noget hos hende. Hun gad ikke mere skaffe sig nye og moderne Dragter. Naar han tænkte paa den straalende Glæde, hvormed hun i gamle Dage havde vist sig for ham i nyt Tøj, og sagt: Se Herman, er jeg ikke pen? saa formelig sorged han.

Lægerne havde sagt, at hun til næste Aar maatte gjenopta Kuren ved det samme Badested. Saa skulde han bare se, og Lydia havde svaret: Ja, hvis Du vil være med mig, Herman.

Hun havde længtes saa forfærdelig efter sin Mand denne Sommer. Aldrig mere vilde hun være saa længe borte fra ham. «Selv om vi ikke snakker om Betten, Herman, saa véd jeg dog, at Du er en Del af hende.»

Smith havde lovet at følge hende. Han, som gik her med denne altid nagende Tanke, at Lydia ikke var frisk, kunde kanske ogsaa ha godt af et Badeophold. Og paa Lydia vilde Kuren ganske sikkert virke bedre, naar han var med.

Hver Dag, naar Vejret blot var nogenlunde, kjørte han og Lydia ud paa lange Ture, for at hun skulde faa Luft. Men hvor det skar ham i Hjærtet at se den

Maade, hvorpaa hun stolpred sig ned over Trapperne.

«Kunde jeg bare faa et Barn igjen istedetfor Betten,» sa Lydia tit. «Jeg vilde tro, det var Bettens Sjæl, som gik igjen i den nye. Jeg er da ikke mere end 36 Aar. Hvorfor kan jeg ikke faa et Barn Herman?» – –

En Ugestid efter at Smiths var vendt hjem, fik de Bud om, at Milla var nedkommen med et dødfødt Barn.

Lydia kjørte straks ind til hende.

Da Lydia, hjulpet af Stuepigen, var kommen ovenpaa i det toetages Hus paa Torvet, hvor Julius og Milla boede alene, maatte hun sætte sig i Spisestuen for at puste ud.

«Jeg hører ikke Børnene,» sa hun.

«Nej, Frue, for de er flyttet nedenunder. Alting er blet omkalfatret, som Fruen nok kan se. Doktoren likte ikke Fruens Tilstand, og saa –»

Lydia tænkte paa Millas Ord om Døden, som sad i hendes Haanded, og det var som Hjærtet flytted sig inde i hende. Skulde hun nu ogsaa miste Milla? Milla, som hun havde haft denne aldeles ubeskrivelige Glæde og Hygge af at omgaaes.

«Gaa ind og spørg Fruen, om hun vil tage mod mig.»

«Ja, men det nytter vist ikke. Der er en Kone derinde, som passer Fruen, og hun raa'r for alt.»

Lydia rejste sig, gik langsomt hen, og aabned stille Døren til Sygeværelset.

I den hvide Himmelseng, der stod ret frem fra Væggen, hen over Gulvet, laa Milla, febrerrød i Ansigtet, og med de smaa hvide Hænder udstrakt paa det lyserøde Silketæppe. Hendes Bryst bevægedes, som havde hun vanskeligt for at drage Aande. Et Stykke borte i en højrygget Stol, sad en pen sortklædt Kone med stort hvidt Forklæde og hvid Strimlekappe. Hun rejste sig, da Døren gik op.

«Doktoren har forbudt,» sa hun beskedent.

Milla løfted Haanden, og vinked.

«Kom hen til mig, Lydia.»

Konen med Strimlekappen trak sig tilbage, og Lydia gik hen og satte sig paa Stolen ved Siden af Millas Seng.

«Hvordan er det med Dig, Millen min?» – Lydia tog Millas Haand, og førte den til sine Læber.

«Godt,» svarte Milla. «Jeg vidste jo, at jeg skulde dø. Men Du, Lydia?»

Lydia kunde ikke svare. Der laa denne Englesjæl og bekymred sig om andres Vel og Ve.

«Du maa ikke græde, Lydia. Det gjør mig saa ondt.»

«Nej, Milla, men jeg *kan* ikke la være.»

«Vi sees igjen paa Glædens Dag, Søster min,» sa Milla, og forsøgte at vende sig paa Pudnen om mod Lydia. Men det stak hende saa ondt i Siden ved Bevægelsen, saa hun opgav det. «Husker Du ikke de Ordene?»

«Jo,» graad Lydia. «Men hvorfor skulde Du dø, Milla? Du har jo ikke Barsel-feber.»

«Nej. Men man kan da dø af andet end af Barsel-feber, véd jeg» – der var i Tonen en Klang af denne stille Munterhed, som altid havde præget Millas Væsen og Maade.

Lydia graad mere og mere.

«Du skulde vide, hvor det farer rundt i Kroppen paa mig, og i Benene har jeg hvert Øjeblik Stivkrampe. Saa stikker det mig i Siden, saa ondt, saa ondt, lige op i Lungen eller Hjærtet. Forresten har jeg Feber ogsaa. Jeg tror f. Eks. ofte, at Du er min Mor.»

«De maa vist gaa, Frue,» sa den hvidstrimlede Kappekone, som nærmed sig Sengen. «Fruen taaler det ikke.»

«Ja, nu gaar jeg. Lille elskede Millen min,» Lydia bøjede sig over Milla og kyssede varsomt hendes Pande. «Jeg kommer snart igjen og ser til Dig.»

«Tag saa min Mor med Dig,» sa Milla med høj, klar Røst, og aabned helt sine Øjne, der straks igjen faldt til.

«Der kan Fruen se,» udbrød Konen hviskende. «Hun taaler det ikke.»

Da Lydia kom hjem, var hun saa angrebet, at hun maatte gaa tilsengs.

Næste Dag sa Lydia ved Middagsbordet: «Kunde ikke Du, Henrik, naar Du kommer fra Skolen i Eftermiddag, gaa ind og spørge til Tante Milla? Jeg har havt Bud i Formiddag, men jeg er saa bange for hende.»

«Jo,» Henrik dukked sig over sin Tallerken. «Det vil jeg gjerne,» han fik med Møje Ordene frem.

«Er Du bange for hende, Mamma?» spurgte Lina. «Hvorfor?»

«Jo, for Pappa talte med Doktoren i Gaar. Ikke sandt, Herman?»

«Jo,» sa Smith. «Han var ikke fornøjet med hende.»

«Skal dette bety, at Dere tror, Tante Milla dør! Den søde, søde Tante Milla,» Lina brød ud i en saa voldsom Hulken, at hun maatte gaa fra Bordet.

Henrik sa til sig selv: Idag viser Du en voksen Mands Kraft, siden Du kan sidde her rolig, og ikke fare op og skringe højt din Jammer ud.

«Aa nej, vist døde hun ikke,» tænkte Henrik, da han efter Middagen laved sig i Stand til at gaa paa Skolen. Tante Milla, hun, som var saa sød og ung og sund.

Tante Milla dø? Bli til intet, forsvinde som en Skygge, i Mørket – glide ind i et endnu dybere Mørke, og bli borte for bestandig.

Nej, umuligt. Umuligt.

Liksaa umuligt, som at han selv skulde dø. Sige til sig selv: Imorgen er Du ikke mere. Hvad var det, at ikke være mere? Han forsøgte at tænke Tanken igjennem, men maatte opgi det.

Han saa paa sit Ur. Jo, nu maatte han afsted. – – –

Det var mørkt og piskende Regnvejr, da Henrik efter endt Skoletid med Bogremmen i den ene Haand og Paraplyen i den anden, stred sig indover mod Torvet. Regnen klasked med slig Kraft mod Gadestenene, at Vandet sprat op omkring hans Fødder og sived fra Buksekanterne ned i hans Ankelsko. Fra Paraplyen, som han holdt foran sig som et Skjold mod Vinden, og som hvert Øjeblik trued med at krænges, randt Væden i Strømme ned paa hans Skuldre og drev ham om Hals og Øren. De sparsomme Gaslygter skinned gule og døsig i den af Fugtighed mættede Luft, og der var ikke mange Mennesker paa Gaden. Da han naaed Torvet, maatte han slaa Paraplyen ned. Her blæste Vind og Vand i Hvirvler omkring ham, og det var ham ikke længer muligt at styre den. Han stak Bogremmen ind under Trøjeskjødet, og satte saa i Løb, foroverbøjet, tværs over Torvet, hen til Onkel Julius' Hus.

Da han kom ind i Gangen, blev en Dør aabnet, og et hvidt Lys strømmed ud.

Paa Tærskelen stod et Fruentimmer i Syndfjordskout og stort hvidt Forklæde med et Barn paa Armen. Bag hende hørte han Smaapludren af andre Børn.

«Ok, eg trude, det var Munthe, saa kom med Doktoren,» sa hun. «Ja sa 'n faleman, ja sa'n faleman,» hun gynged Barnet ustandselig op og ned paa Armen.

«Hvordan staa det til med Fruen?»

«Ja, Gud vet. Munthe han løp nu etter Doktoren, han. Ja sa'n faleman, ja sa'n faleman.»

«Er hun værre i Eftermiddag?»

«Ja, Gud vet. Hun ligger nu der og sejer ikkje nokke. Men Munthe, han løp nu etter Doktoren, han. Ja, sa'n faleman, ja sa'n faleman.»

Henrik satte Paraplyen fra sig, og la Bogremmen paa Stolen. Saa slog han Væden af sin Hue og af sine Klær, og steg op over Trappen. Forsigtig aabned han Døren til det lille Forværelse, hvor der hang Overtøj langs Væggene. Borte i Hjørnet stod en nedslaat Paraply, hvorfra Vandet i en bred Stribe havde silet lige hen til Døren. Paa en Stol en Bakke med en tømt Tekop og et halvspist Stykke Smørrebrød. Han aabned Døren til en stor Stue, listed derfra ind i Spisestuen, hvor et enligt Lys i en Sølvstage brændte paa Buffeten. Skulde han vove sig hen til Døren ligeoverfor og lytte? Han vidste, at derinde, bag denne Dør laa Tante Milla. Idetsamme gik Døren fra Sygeværelset op, og Bedstemor Munthe i Overtøj, fulgt af en Kone med Strimlekappe, kom stille ud. Henrik trykked sig hastig op mod Væggen ved Siden af det store Egetræs Skab. De to gik forbi uden at se ham og talte hviskende med triste Stemmer. Konen med Strimlekappen fulgte Bedstemor Munthe gennem Værelserne, og lod Dørene staa aabne paa Klem bag sig.

En ubetvingelig Lyst efter at faa se om end aldrig saa lidet et Glimt af Tante Milla kom over ham. Pilsnart, i Angst for at miste Øjeblikket, listed han over Gulvet, stødte forsigtig Døren op og gik ind.

– – Først kunde han bare se Omridsene af Himmelsengen. Der var halvmørkt i Stuen. Den lille Lampe derborte i Hjørnet gav ikke meget Lys. Saa opdaged han noget brunt paa Hodepuden, og straks efter nedenfor det brune et gulhvidt Menneskeansigt. Der gik en Frysning gennem hans Legeme. Var dette

bitte smaa sammeskrumpne Ansigt virkelig Tante Millas? Og uden at han selv vidste det, laa han paa Knæ foran Sengen, og stirred bævende paa det gulhvide Ansigts lukkede Øjne, som langsomt aabnedes, og saa sig om med et søgende Blik.

«Tante Milla,» brast det dæmpet gennem sammenbidte Tender ud af ham.

«Er det Dig, Henrik,» Millas Øjne gled til Siden, og mødte et Sekund Henriks Blik. «Jeg syntes nok, der kom nogen ind,» hun rakte imod ham sin Haand, som Henrik greb med begge sine og kyssed.

«Du er vaad,» sa hun. Hendes Fingre havde strejft hans Skulder.

«Ja, Tante Milla,» han blev ved at holde hendes Haand mod sin Mund, og hans Taarer strømmed ned over den.

«Jeg ligger her og lytter efter Vejret, Henrik,» hendes Stemme var saa lav og utydelig, at han havde ondt for at opfatte, hvad hun sa. «Hør, hvor det tuder,» – saa kom noget, han ikke forstod, og saa fortsatte hun: «Gud gi, det vilde bli godt igjen, for naar jeg nu dør, og Sjælen skal flyve ud, saa blir den vaad og forpjusket.»

«Aa nej, Tante Milla, aa nej, aa nej,» Henrik vred sig under Anstrengelsen for ikke at græde for højt.

«Jo, Henrik, tænk, nu skal jeg dø. Jeg har vidst det længe, men jeg vilde ikke sige det til Dig for ikke at bedrøve Dig. De andre tror det ikke, fordi jeg er ved min fulde Bevidsthed. Aa, men jeg er træt, kan Du tro.»

Nu kom Konen med Strimlekappen tilbage, og saa maalløs af Forbavselse paa den knælende Henrik.

«Kem er I?» sa hun omsider, «og kaalissen er I kommen her?»

Milla vilde sige noget, men fik det ikke til. Henrik rørte sig ikke.

«Her maa I ikkje være. I trøtter Fruen ut.»

«Nej, Madam Flint,» fik nu Milla sagt, hun pegte med Øjnene paa Døren.

Madam Flint satte sig paa en Stol ved den anden Side Sengen.

«Nej, Madam Flint,» fik Milla atter med Møje sagt. «Gaa ud lidt.»

Saa gik Madam Flint.

Milla laa lidt med lukkede Øjne og pusted som for at samle Kræfter; saa sa

hun, og hendes fine Fingre trykked svagt Henriks Haand. «Det var godt, at Du kom, der var noget, jeg vilde sige Dig, men nu kan jeg ikke huske det.» Atter lukked hun Øjnene, og pusted besværligt.

«Jeg er saa bedrøvet, fordi Barnet var dødfødt,» kom det saa anstrengt. «Det er det eneste, jeg sorger over.»

«Du *maa* ikke dø, Tante Milla. Jeg kan ikke holde det ud» – aa hvor han graad, hele hans Legeme var i krampagtig Bevægelse.

«Vi sees igjen, Henrik,» hvisked Milla.

Han kyssed og kyssed hendes Haand, sagte og forsigtig, og hvert Øjeblik tørred han sine Taarer bort fra den med sit Lommetørklæde.

«Nu har jeg bare 3 Børn at vente paa deroppe,» hvisked Milla. «Det skulde jo vært 4.»

«Du *maa* ogsaa vente paa mig, Tante Milla» – hvilken Anstrengelse det var for Henrik at faa sagt det saadan, at Milla kunde høre det.

«Ja, Henrik. Og Tak for alt, alt.»

«Aa, Tante Milla, Tante Milla. Ikke tak mig. Det er mig, som takker. Hele min Sjæl er bare Tak til Dig. Aldrig, aldrig skal jeg glemme Dig, og jeg skal være tro mod dit Minde, og altid tænke paa, hvad *Du* vilde ha villet, jeg skulde gjøre.»

«Kan Du huske det Verset i «Haavamaal», som vi snakked om i Sommer? Sig det for mig, Henrik.»

«Ja, Tante Milla. Jeg skal prøve,» og mens Graaden brød i ham, fik han nogenlunde hørligt fremsagt:

«Verden min Broder for ingen Mand
End haver havt Bestand.
Fængsle derfor dit Hjærte Du,
Helst til din Skabermannd.
Læne og støtte Dig aldrig til
En jordisk Kongestav.
Jorden har avlet mange som Du
Og har aabnet dem atter en Grav.
Ak, naar Sjælen er ren og fri,
Og længes at fare herfra,
Dør Du paa Tronen eller i Støv,
Hvad Forskjel er der da.»

«Tak.» Millas Blik mødte Henriks. Saa gik der pludselig en Rykning gjennem hende. «Au,» sa hun og pusted med Besvær et Par Ganger.

Saa var Onkel Julius og Doktoren der. Henrik rejste sig fra den knælende Stilling foran Sengen, og trak sig tilbage. Onkel Julius syntes ikke at se ham.

Doktoren bøjede sig over Milla, og følte paa hende. Saa retted han sig op, og rystede stille Hodet.

«Er det galt?» spurgte Onkel Julius, mens hans Ansigtsmuskel skjælvede i Angst.

«Ja, Munthe. Hun er død.»

«Død!» skreg Onkel Julius og slog fra sig med Armene som et Menneske, der var fra Forstanden.

Henrik, der stod et Stykke borte, følte Trang til at tisse paa ham, og bed ham være stille for Millas Skyld, men sa intet.

«Hvad er hun da død af?» hulkede Onkel Julius.

«Sandsynligvis en Blodprop,» svarede Lægen stille. «De véd jo, at jeg hele Tiden har været bange for hende.»

I det samme traadte Lydia ind.

«Jeg havde ikke Ro paa mig,» mere fik hun ikke frem.

«Aa, Mamma, Mamma!» raabte Henrik og sprang hen til hende. Han kastede sig om hendes Hals, og knugede sig saa vaad, han var, ind til hende.

Lydia tog kjærligt om ham og graad sammen med ham. Saa gik hun hen og saa paa Milla.

«Noget skønnere har jeg aldrig set,» sa hun hviskende til Onkel Julius, der fremdeles bar sig som et galt Menneske.

«Det var et trist Dødsfald,» bemærkede Lægen, han tog sin Hat, hilste, og gik.

Da Henrik sammen med Moren forlod Sygeværelset med Millas hvide Seng, laa Onkel Julius næsegrus paa Chaiselongen i Spisestuen og gav sin Smerte Luft i skrigende Hulken.

Henrik følte en heftig Uvilje mod Onkel Julius. Hvorfor skulde denne Mand bære sig slig – han, som ikke kjendte Tante Milla, og aldrig havde forstaaet hende? Nej, den eneste, der kunde sørge saadan som Tante Milla *skulde* sørge

over – det var ham.

Lydia gik hen og strøg Onkel Julius over Haaret.

«Vær rolig, Vennen min,» sa hun blidt. «Du kan tro, jeg føler med Dig. Milla var jo saa meget for os alle.» Lydia kunde ikke fortsætte.

XXXI

«Gaar *Du* ogsaa ensomme Ture?» Det var Henrik, som efter at ha vandret rundt Lungegaardsvandet, mødte Severin ved Møllendal. Der inde i den store Have var der nylig blet lavet et Slags Tivoli af en fremmed Entreprenør, og de hørte jodlende Musik og megen Halloj.

«Aa ja. Af og til,» svarte Severin, og vendte om for at slaa Følge med Henrik.

«Er der nogensinde for Dig død nogen, som Du var svært glad i, eller som Du kjendte svært godt?» spurgte Henrik.

«Nej. Hvad da?»

«Ja, Du véd jo, jeg var borte fra Skolen idag, fordi Tante Milla skulde begraves. Du har jo kjendt hende.»

«Ja. Hun ver et dejligt Menneske.»

«Du kan ikke tro, hvor underligt det er,» fortsatte Henrik. «Nu var jeg inde paa Kirkegaarden, for at se ned til hende endnu engang. Men saa var Graven tilkastet. Hun var saa sød og god imod mig, Tante Milla – ja, Du synes vel, det er latterligt, at jeg græder.»

«Nej, Henrik. Hvor kan Du tro?»

«Og nu ikvæld, da jeg stod derinde ved hendes tilkastede Grav, følte jeg det livagtigt, som om noget af mig selv laa begravet dernede.»

«Jeg kan saa godt forstaa det,» sa Severin.

Henrik tørred sine Øjne, og fortsatte: «Jeg blev rent fælen for mig selv, mens jeg stod der. Følte mig som et Spøgelse eller en Dobbeltgjænger. Jeg har snakket

saa meget med Tante Milla, ser Du, og hun kjendte mig bedst af alle, og alt det, jeg har sagt til hende, det ligger altsaa dernede i Graven hos hende. Ja, Du kan naturligvis ikke forstaa det.»

«Si nu ikke det, Henrik. Jeg forstaaer alt, hvad Du siger, og jeg forstaaer det saadan, som Du vil ha det forstaaet.»

«Jeg blir kristen paa dette,» udbrød Henrik efter en Pause. «Jeg kan ikke udholde den Tanke, at jeg ikke skulde faa træffe hende igjen. Gud véd, om ikke Livet hernede kun er en Stump af det Hele?»

«Det har jo jeg bestandig troet,» svarte Severin. «Men netop i disse Dage er jeg begyndt at tvile om alting. Jeg synes mere og mere, at der ikke *kan* være nogen Gud som tar sig af os. Hvor var det saa muligt, at de fleste Mennesker uforskyldt kunde ha det saa ondt?»

«Jeg tænker bestandig paa dette,» vedblev Henrik, som ikke havde fæstet sig ved Severins Ord, «at om Tante Milla pludselig kom gaaende mod mig paa Gaden, eller jeg fik se hende i et Glimt en Nat, naar jeg laa vaagen, saa vilde jeg bli saa lykkelig. Jeg vilde slet ikke sørge over hende mere.»

«Du blev ræd, blev Du,» sa Severin.

«Nej. For jeg vilde i Øjeblikket slet ikke huske, at hun var død. Jeg vilde bare fryde mig ved Visheden om, at hun var til, og saa vilde jeg glæde mig ved Tanken om, at jeg selv engang skal dø.»

«Nej,» sa Severin. «Jeg kan forstaa, at man i Fortvilelse overvinder Frygten for Døden og gaar hen og dræber sig f. Eks. Men glæde sig til, at Døden skal komme saa'n af sig selv, og naar man kanske mindst ønsker det – nej!»

«Jeg føler mig forresten saa træt og syg om Dagene,» sa Henrik stille. «Jeg tror sikkert, at jeg dør ung.»

De var naaet op over Kalfarbakken; og der kom Kristian Aall imod dem. Han hilste Godaften, vendte om, og gik med dem.

Kristian Aall var blet lang og tynd med et drømmende Blik i de lyseblaa Øjne. Der var over ham et Præg af inderlig Hjærtensgodhed, og saa var han saa klog, syntes Severin. Havde tænkt alt, hvad han sa, saa grundig igjennem.

«Jeg gaar og grubler over, at det igrunden er noget Sludder, dette om den

klassiske Dannelse,» sa han. «Kan Mennesker ikke være lige saa gode og dannede, fordi om de ikke har puget Græsk og Latin, for ikke at snakke om Hebraisk og alt andet Djævelskab?»

Henrik tænkte paa Milla, som aldrig havde lært hverken Græsk eller Latin, og han var saa inderlig enig. Gad bare ikke sige det.

Men Severin tog ivrig til Gjenmæle. Den klassiske Dannelse satte Menneskene paa et højere Stade. Skabte Aandsaristokrater ud af dem, løftet dem op over Livets Smuds og Jammer.

Overtro, paastod Kristian. Skulde der være Tale om Aandsaristokrati, saa maate det vel findes hos dem, der var gode og offervillige. Brugte sit Liv og sine Kræfter til at gjøre Gavn og godt for andre. «Eller hvad mener Du om Jesus, var han ikke Aandsaristokrat?»

Det kunde man vel neppe kalle ham, mente Severin.

«Der kan Du se, hvor det bærer rent bort i Natten, dette Snak om den klassiske Dannelse. Sig til «Lucifer», at Jesus var en Plebejer!» Kristian lo, og Severin maatte le med.

«Men man kan dok ikke undvære Kunst og Videnskab,» sa nu Henrik i et Tonefald, der røbed, at Samtalen var ham ligegyldig.

«Jeg forstaar ikke, at fornuftig tænkende Mennesker kan være uenig med mig,» fortsatte Kristian. «Se nu min Mor f. Eks. Aldrig har jeg det bedre, end naar jeg sidder og smaasnakker med hende i Mørkningen. Og naar jeg har vært bedrøvet, rigtig sønderknust, angret et eller andet, saa har jeg grædt ud i hendes Fang. Hvad *skal* man saa med den klassiske Dannelse?»

«Saadan har jeg det ikke med *min* Mor,» sa Henrik.

«Da er det din egen Skyld, Far. Hvis jeg var din Mors Søn, vilde jeg elske hende op over begge Ørene.»

Aa hvor Severin ønsked, at de skulde snakke om noget andet. Tanken paa hans egen Mor sved ham i Hjærtet. Men han kunde ikke finde paa noget at sige.

«Og nu Lina da,» sa Kristian, og stod stille midt i Gaden, «har *hun* klassisk Dannelse? Uf, jeg faar snart Kvalme af de Ordene. Og hvor dejlig er hun ikke at være sammen med! Og din Søster Sofie, Severin!»

«Jeg trode ikke, Du kjendte hende videre,» sa Severin forlegen.

«Joda Gut! Jeg har jo truffet hende hos Smiths flere Ganger, og naar jeg møder hende paa Gaden, blir jeg altid varm om Hjærtet. Den Maade, hun hilser paa: Og slig en stor og velvoksen Jente. Ja Severin, hende kunde jeg bli forelsket i.»

«Mere i hende end i Lina?» spurte Henrik.

«*Lina*,» Kristian stod atter stille. «Gud fri og bevare mig. Sligt et Mod har jeg ikke.»

Henrik og Severin lo.

Saa var de ved Smiths Hus i Strandgaten. Henrik sa Farvel.

«Hils din Søster, og sig, at hun er Verdens vakreste Jente, men at jeg aldri vil fri til hende!» raabte Kristian efter ham; derpaa vendte han sig til Severin og sa: «Nu kan Du likegodt gaa hjem med mig og spise tilaftens. Mor blir altid saa glad, naar jeg har en Kammerat med mig.»

XXXII

– – Fie og Severin var bleven konfirmeret samtidig med Henrik og Lina, men i forskjellige Kirker.

Naar Fie gik paa Gaden i sine lange, voksne Klær, følte hun sig vel tilmode ved Tanken om, hvor høj og velvoksen hun var.

Ogsaa Severin var skudt i Vejret, skjønt han fremdeles holdt sig tynd og spinkel. Til Sommeren skulde han demitteres fra Latinskolen og rejse til Kristiania.

«Min Bror Studenten. Min Bror i Kristiania.» – Fie blev liksom finere ved det. Og hendes Tur kom vel nok ogsaa engang – kanske.

Fie gik paa Markevejen. I Haanden holdt hun en liden Pakke, som hun skulde aflevere paa «Industrien». Hun havde strævet svært og maattet ta Natten til

Hjælp for at faa det færdigt i rette Tid; nu fik hun Pengene med det samme. Saa vilde hun kjøbe sig en Lærredskrave og et Par Mansjetter. Naturligvis vilde Moren bli rasende sint og slaa hende, men det fik være det samme. Løjnant Riber var kommen tilbage fra Østlandet, hvor han det sidste Aar havde ligget i Garnison. Hun havde set et Glimt af ham forleden Aften. Hvis hun nu atter traf ham en vakker Dag, og han bad hende komme op til sig, saa *vilde* hun være pen.

Det havde hun slet ikke vært i gamle Dage, naar hun som Skolepige havde besøgt ham. Engang havde han stukket Fingrene ind i et Hul ved Albuen paa hendes sorte, hækledede Underærme. Det var Vinterdag og koldt, og Pufærmene i hendes blaarudede Stoffeskjole var saa korte. Saa havde Moren git hende disse gamle, slidte Underærmer, for at hun kunde skjule sine blaaafrosne Arme. Ofte om Nætterne havde Fie i Bagstuen siddet og stoppet disse lasede Ærmer med Garn, som hun havde maattet stjæle fra Moren. Men der kom altid nye Huller. Da saa dette med Riber var hændt, havde hun om Aftenen i Smuget, inden hun gik ind, revet dem af sig og kastet dem bort. Aa, som Skamrødmen ved Erindringer om, at Riber havde set Hullet, endnu den Dag i Dag kunde gjøre hendes Ansigt hedt! Næste Morgen havde hun, før Moren var oppe, listet sig til at aabne Komodeskuffen, og derfra ta et Par andre uldne Underærmer, hæklet i smaa bitte Ruder af sort og hvidt Kassimirgarn. Det var Morens, og Fie vidste, hvad hun udsatte sig for ved at ta dem, men hellere end at komme med de hullede Ærmer paa Skolen, hvor Lærerne og Lærerinderne og alle Smaapigerne var saa sirlige og pene, vilde hun døje, hvad det skulde være. Hun var da ogsaa blet slaaet halvt fordærvet af Moren, da denne opdagede, at hendes fine Underærmer var borte.

Ja, Moren var mærkelig. Selv naar hun var snil paa sin Vis og gjorde hende noget godt, skjældte og smældte hun altid. Da hun til Konfirmationen havde git hende pent, godt Tøj – dette lange, dejlige Wienerschals, hun gik med – havde hun skjændt og truet for hvert eneste Stykke, og atter og atter spurgt, om Fie bildte sig ind, at hun var værd et eneste Gran af, hvad hun fik. Nej, det var for sin egen Værdigheds Skyld, at hun havde sat sig i disse Omkostninger. Og Fie kunde bare vove at ikke pase godt paa de nye Klær, eller at gaa med dem uden Lov.

Nu var det ogsaa gaat op for Moren, at Fie var for stor til at dele Værelse med

Severin. Saa var Fremsalen deroppe bleven indrettet til hende. Der var saa pent og hyggeligt med hvide, klare Gardiner og Blomsterpotter i Vinduerne. Midt paa den ene Væg stod Fies Seng, og saa var der Bord mellem Vinduerne og Krogskab og Kurvestole. Paa Komoden med det hvide Hækleteppe stod der Smaating, og i Krogen en liden Vaskeservant.

Fie havde vært saa henrykt, at hun havde følt en pludselig Trang til at falde sin Mor om Halsen og takke. Men kun et Sekund. Morens grætnede Mine og vrede Ord havde hurtigt tat Modet fra hende, og hun havde Ingenting sagt.

Moren undte hende intet. Det gode, hun liksom saa sig nødsaget til at gjøre hende, skete med Ondskab og Vrangvilje. Hvorfor kunde f. Eks. Moren ikke sagt ja, da en af Lærerinderne tilbød at ville spille gratis Klaver med hende? Nej, tusen Tak. Sligt var ikke for Fie.

Nej, fik Fie Børn, saa skulde det bli anderledes. Hendes Mor skulde være hende et afskrækkende Eksempel.

Men Gud maatte vide, om hun nogensinde blev gift. Den eneste hun brød sig om i Verden paa *den* Maade var Løjtnant Riber. Men han var naturligvis altfor fin for ⁿ²⁴ hende.

Skjønt hun jo var pen med sit vældige blonde Haar og sine blaablanke Øjne. Man havde hørt saa galt før. Det var jo altid Askepot, som fik Prinsen.

«Goddag, Fie,» Tonning kom hilsende imod hende.

Fie rakte smilende Haanden ud, og Tonning vendte om og gik med hende.

«Ja, nu er Du altsaa en voksen Dame. Skal jeg faa Lov til at sige Du fremdeles?»

«Ja, Tonning, ja!»

«Jeg har en liden Ting som jeg vil forære Dig, Fie,» sa saa Tonning. «Det er en Brosche efter min Oldemor. I Midten er der en stor blaa Sten og Smaragder rundtomkring.»

«Tusen Tak!» udbrød Fie henrykt. «Hvor snildt af Dem at ville gi mig den.»

«Ja, ser Du, Fie – –» Tonning famled og stammed. «Jeg havde tænkt mig, at kanske – – Ja, ser Du, Fie, – kan Du like mig?»

«Udmærket!» sa Fie livfuldt.

«Jeg er jo ikke saa svært gammel – – aa, jo forresten – over de 50. Men kunde Du, kunde Du alligevel holde af mig?»

«Ja, det gjør jeg, Tonning. Jeg holder netop saa forfærdelig meget af Dem, og hvis De vil snakke med mig og fortælle mig, tror jeg, De kunde lære mig saa meget.»

«Ja, det er just det!» raabte Tonning straalende. «Tænk, for en Opgave for mig at gi, og for Dig at ta imod. Jeg har læst saa meget skjønt og herligt, Fie.»

«Ja, ja! Hvor gode Venner vi vist kunde bli.»

Tonning svarte ikke straks. Han saa ned i Gaden, og der var noget usikkert, næsten slingrende ved hans Gang.

«Fie,» sa han pludselig, og hans muntre, tilfredse Stemme var forvandlet, likesom sammensnøret og lav. «Kunde Du – ja, rent ud sagt – kunde Du tænke Dig Muligheden af at gifte Dig med mig?»

Fie blev saa forskrækket, at hun følte det som om Vejret gik fra hende. Hun sa ingenting.

«Serⁿ²⁵ Du, smaa Fie,» fortsatte Tonning med den samme fremmede, frygtsomme Stemme. «Jeg har altid holdt saa meget af din Mor.»

«Har De virkelig?» spurte Fie forbauset.

«Og nu er det liksom gaat over paa Dig, Fie. Jeg kunde gi Dig et hyggeligt lidet Hjem, o jeg lover Dig for, at jeg skulde bære Dig paa Hænderne.»

Fie gik som i en Døs. Gifte sig med Tonning – – gifte sig med Tonning. Ja, saa vilde hun da slippe bort fra sit onde Hjem. Men Tonning? Tonning, der var liksaa gammel som hendes Far. Men han var jo en god og dannet Mand. Og hans Skjæg var saa blødt. Og naar han havde trukket hende ned paa sit Knæ og kysset hende, havde hun altid følt et varmt og kildrende Velbehag.

«Du svarer ikke, Fie. Vil Du kanske tænke over det? Ser Du, Fie – naturligvis vilde jeg dø, medens Du endnu var en ung Kone, og saa Fie – saa Fie – ja, saa kanske Du traf en anden.»

«Nej,» sa Fie. «Gifted jeg mig med Dem, saa vilde – ja saa vilde jeg aldrig træffe nogen anden.»

«Gud velsigne Dig – Gud velsigne Dig,» Tonning var saa bevæget, at der stod

Taarer i hans Øjne, og hans Stemme blev snøvlende. Fie tænkte, at det ikke klædte ham.

«Vil Du følge op med, og faa Brosehen?» De var kommen ind i Graamursgaden, og stod nu stille udenfor Huset, hvor Tonning boede. «Jeg har ogsaa en liden Ring til Dig, Fie.»

Fie fulgte ham fortumlet, usikker, tøvende. Skulde dette bety, at hun var forlovet med Tonning? Nej da! Det gik vel ikke *saa* let at bli forlovet – – Men Riber kunde hun dog vist aldrig faa – – og hjemme var det *saa* fælt.

De traadte ind i et halvmørkt Værelse, hvor der lugted indeklemmt af Piberøg og gammelt Skotøj. En del Bøger var spredt paa Borde og Stole. Henne ved Sofaen stod et Par nedtraadte, kanvasbroderte Tøfler. Nogle lange Piber laa her og der, og en Slaabrok hang over en Stoleryg. For Vinduerne var der mørke Gardiner.

Fie havde af og til vært deroppe før i Ærinder fra Moren, men ikke tænkt over, hvor snusket og uryddeligt der var. Det havde staaet for hende som gamle Tonnings hyggelige Ungkarleværelse. Nu saa hun Stuen i et andet Lys.

Tonning gned sig i Hænderne. Han stod glædestraalende foran hende; de lange Tænder i den bredt smilende Mund lyste imod hende. Hun blev forlegen under hans Blik og vendte Hodet til Siden, mens hun knugede Pakken til sig.

Pludselig bredte Tonning Armene ud og greb Fie om Livet. Han løftede hende fra Gulvet, trykkede hendes slanke Legeme til sin fyldige Mave, og kyssede sugende hendes Mund.

Fie skreg. Med Rædsel kjæmpede hun for at rive sig løs, kom omsider fri, og fo'r ud af Døren, som hun lod staa aaben efter sig.

Hun skyndte sig som en forfulgt, og hun maatte vandre Gade op og Gade ned, før hun kunde gaa ind paa «Industrien» med sin Pakke. Graaden brød i hende, men hun tvang den tilbage. Omsider fik hun sin Ro igjen.

Det var godt, tænkte hun paa Hjemvejen, at Tonning gjorde dette. For nu vidste hun, at hun heller vilde dø end gifte sig med ham.

Hun følte en usigelig Lettelse. Tænk, om hun nu virkelig havde gaat hen og forlovet sig med ham, og ikke før det var for sent havde vidst, hvor galt hun havde

handlet.

For en Del af de Penger, hun havde faat for sit Arbejde, købte hun undervejs Lærredskraven og Mansjetterne, og skyndte sig saa hjem.

XXXIII

Hun vilde liste op paa sit Værelse med den hemmelige Pakke. Men Moren rev Døren fra Fremstuen op og beordred hende til værsgod *straks* at komme ind.

Fie adlød. «Jeg vilde op og lægge Tøjet af mig,» sa hun.

Petra havde sat sig tilbage ved det lille Bord foran Vinduet, hvor hendes Sytøj laa. Spædbarnet, den lille Lovise, der nu var saa stor, at hun løb omkring paa Gulvet, hang sig fast i Fies Wienerschäl og strøg paa det med de smaa buttede Fingre, idet hun sa: «Saa nydeli' pent, saa nydeli' pent.»

Fie rev Schalet saa heftig til sig, at den Lille tumled bagover, og vilde være falden, hvis hun ikke var blet stoppet af en Stol. Fie havde set, at lille Lovises Fingre var sorte.

«Fy, stamme Dig, Fie,» sa lille Lovise, truende og grædefærdig.

Fie klapped Lovise paa Haaret, og saa blidt paa hende.

«Sint paa Fie,» sa Lovise og stamped med Foden. Saa gik hun hen i Krogen og satte sig til at surmule paa en Træskammel.

«Nu, kaa er Pengene, Du fik paa Industrien?» spurgte Petra, og lod Sytøjet hvile. «Det var vel di, Du skulde op og stikke tilside.»

Fie saa paa Petra. Hendes Ansigt fik et underligt Udtryk. At Moren kunde sige sligt. Fie, som altid lod sig plyndre for hver eneste en af de fattige Skillinger, hun fortjente.

Hun la paa Bordet foran Moren en liden hæklet Silkepung, som Lina Smith havde foræret hende til Konfirmationen.

Petra greb den rask, aabned og tømte den.

«Det er Løgn!» raabte hun. «Du har faat møkke mere. K'e', Du har der bak i Haan'en din?» hun rejste sig, greb i Fies Arm, og fik fat paa Pakken.

«Ja, saa! Du gaar og kjøper Deg Kraver og Mansjetter i Smug! Synes Du ikkje, Du fik nok til Konfirmationen?»

«Jo, men jeg trængte til en Krave,» –stammed Fie ulykkelig.

«Saa, det gjorde Du! Men eg ska' lære Deg,» Fie fik en Lusing. «Kraven og Mansjetterne beholder eg. Eg trønger ossaa til saa'nt nokke.»

Fie dukked sig under Slaget. En forbitret Graad brød ud af hende. Var der andre Morer, som ligned hendes?

Døren gik op, og Faren kom ind.

«Ka e' de' nu igjen?» spurgte han fortrædelig.

Petra brugte en syndig Mund over Fies Løgn og Bedragerier og Ulikenskap. «Kan ikkje Du ta Deg for aa prygle hinner,» endte hun. «Ka eg gjør, biter ikkje paa hinner.»

«Din Tøseunge,» sa Myre ophidset. «Koffer kan Du ikkje være skikkelig mot din Mor!» han løfted Haanden for at overfalde hende.

Fie saa paa ham med et stort og advarende Blik.

«Gjør ikke det, Far,» sa hun. «Husk, jeg er voksen nu.»

Idetsamme var lille Lovise ved hans Bukseben: «Itte slaa Fie, Pappa!»

Myre vendte sig bort fra Fie og gik hjælpeløs frem og tilbage paa Gulvet.

«Jo, Du er meg en dejlig en,» haante Petra.

«Her kommer en Mand ikvæld, Petra,» sa Myre om lidt. «Det e' en fra Kristiansand, saa eg har gjort en god Skindhandel med, og komme te aa gjøre flere. Han hadde ingen Steder aa være, og saa ba' eg 'an hem her.»

«Ja Du er Storkar, Du.»

«Han var saa glad,» fortsatte Myre. «Og saa spurgte han, om han ikkje kunde bo her et Par Nætter, for te sleppe for at gaa paa Logihus. Han betaler godt. Og det blev naturligvis dit.»

«Kaa sku' 'an ligge,» sa Petra, mildere i Stemmen. Penger trængte hun jo altid.

«Ja, eg tænkte meg te, at han kunde ligge paa Fremsalen deroppe, og Fie sove paa Sofaen her de Par Nætterne,» han saa hen paa Fie.

«Ja,» sa Fie, «det kan jeg jo godt.»

«Skynd Deg saa og lag istand te Kvæls, Fie. Eg har Spekepølse og Æg me' meg. Og Ost er her jo i Huse'. Nu gaar eg ut og ber Maren hænge Tekjedlen over.»

«Maren er naturligvis løpt paa Døren igjen. Hun flyger jo altid med Mandfolkene sine,» sa Petra.

Maren var den tredie Pige efter at Thrine var tat fra dem, og hun var den værste af dem alle, paastod Petra. Men nu skulde hun væk til Vandremandag. Nu, da Fie var bleven voksen, behøvede de ikke at holde Pige mere.

«Saa gjør eg det sjøl,» svarte Myre i godt Humør. «La' meg se, Du kommer og hjælper meg, Fie.»

Fie gik ovenpaa og gjemte sit Ovetøj i Klædeskammeret. Saa samled hun sammen sine Smaating for Natten, rulled det til en Bylt, og bar det ned i Bagstuen, hvor Severin sad og læste med en forgræmmed Mine.

«Aldrig er her da andet end Spektakler,» sa han mørk. «Hvor skal det være muligt at huske, hvad en læser?»

«Tror Du, det er min Skyld, Severin?» Fie saa paa Severin og hendes Øjne blev vaade.

«Nej, nej, nej, nej,» sa Severin, og begraved Hodet i sine Hænder.

«Det er ingen sag for Dig, Severin. Du, som faar rejse til Kristiania, naar Du er færdig paa Skolen.»

«Hvis det blir til noget,» sukked Severin.

«Det véd Du jo godt. Konsul Smith og Munthes har jo lovet at hjælpe Dig.»

Fie gik ind i Fremstuen til Moren efter rene Lagen, som hun la paa Sengen deroppe til den fremmede Mand. Skyndte sig saa ned i Kjøkkenet, og havde efter en halv Times Forløb Aftensbordet dækket. Lille Lovise havde Petra klædt af. Hun laa nu i den lille Seng ved Siden af Forældrenes inde i Sengkammeret, og Jens og Mathæa, der kom ind fra Gaden, fik sin Aftensmad i Bagværelset. Lampen var tændt, og alting saa saa pent og ryddeligt ud. Petra sad i Sofahjørnet

bag det dækkede Bord og strikked, og Myre paa en Stol ved Vinduet.

Rappe sig kan den Fie, tænkte Petra. En er ikke vanhjulpen med hende.

Saa gik det med Gadedøren. Der blev banket paa, og en middelhøj, meget tynd Mand kom ind. Han var iført en sid, lys plettet Vaarfrakke, og en gammel, stiv Filthat.

«Godkvæld i Huset,» sa han, og saa sig om i Stuen. «Jeg hadde nær ikke fundet, hvor De boede, Myre.»

Myre, som havde rejst sig, bød ham Haanden til Velkomst, og hjalp ham af med Vaarfrakken og Hatten.

«Ja, her har vi ham,» sa derpaa Myre, og slog ud med Haanden. «Det er Elias Nilsen fra Kristiansand.»

«Det er vel Deres Kone og Datter» – Nilsen gik hen og gav sin koldsvedte Haand til Petra og Fie.

«Ja, saa spiser vi tekvælds med det sam'e,» Myre trak en Stol tilrette for Nilsen.

De satte sig ved Bordet. Fie saa paa Nilsen. Han havde hjemmestrikkede Pulsvanter om Haandleddene, og istedetfor Snip et rudet Bomuldstørklæde, der var lagt 2 Ganger sammen om Halsen og foran bundet i en Knude. Vesten var knappet helt op, og hans sorte Pjekkert var ligesaa plettet, som den lyse Vaarfrakke. Hans blonde Haar strittet uklippet og stivt paa Hodet, og hans Skjæg var tyndt og stubbet. Øjnene var farveløse, og lidt udsprængte, og hans Næse smal og meget lang. Der hang en stram Lugt af Skind ved ham.

Severin var kommet ind og havde hilst paa Nilsen. Fie skjænket Te og bød om, og Myre havde trukket op et Par Øflasker.

Nilsen spiste og drak. Han syntes at være svært sulten. Meget talte han ikke, og det var godt, tænkte Fie, for hans Stemme var jo saa styg. Den lød, som naar man slaar paa en sprukken Jerngryde. Det allerværste ved ham var dog hans Hænder. De var store og knoklede, tæt fregnede, og med sorte, afstumpede Negle.

Petra var venlig og forekommende som altid mot Fremmede. Hun bød ham af Maden hvert Øjeblik. Men Fie kunde alligevel se, at hun ikke likte ham. Det var

jo en simpel Mand.

Da de var færdig med at spise, og rejste sig fra Bordet, tog Nilsen dem alle i Haanden, og sa Tak for Maden.

Fie bar af Bordet, og Severin fortrak til Bagværelset.

«At Far dog kan drage sligt til Huset,» sa han til Fie.

«Han har handlet med ham, og tjener Penger paa ham,» svarte Fie. «Det er vel derfor.»

Da Fie, efter at ha stillet alting tilrette i Køkkenet, kom ind igjen, sad Faren og Nilsen og dampet paa hver sin lange Pibe. Paa Bordet var stillet en optrukken Vinflaske og nogle Glas. Petra, sad som før Maaltidet, i Sofahjørnet og strikked. Foran sig havde hun et fyldt Vinglas, hvoraf hun netop nipped.

«Du skal faa Deg et Glas, Du ossaa, Fie,» sa Faren, og rejste sig. «Flinkere Jente, naar hun vil, finds ikke.»

«Nej, naar hun *vil*,» mumled Petra.

Fie satte sig, tog sit Hækletøj, og drak af Vinen. Nilsen var en græsselig Fyr; – men alligevel – hvor hyggeligt, at han var her. Naar de sad alene, vanked altid Skjænd og ondt.

«Hvor gammel er Deres Datter?» Nilsen havde længe stirret paa Fie.

«Ja, Du fylder jo snart 17, Fie!»

«Hun er stor, svært stor for sin Alder,» sa Nilsen og betragted Fie med en eftertænksom Mine. «Men saadanne var det ogsaa med mig. Da jeg var 17 Aar, trode Folk, at jeg var 30, hi, hi, hi,» han lo rustent, suged paa Piben og drak Glasset ud.

Myre skjænked op paany. Krassed ud Nilsens Pibe og stopte den igjen.

«Tredive,» sa Fie og saa hen paa ham. «Hvor gammel er De da nu?»

«Nu *er* jeg tredive.»

«Hvem skulde tænkt det.»

«Hvad mener De, Jomfru Myre? Ser jeg ældre ud?»

«Nej, slet ikke. De kunde være baade tyve og forti.»

«Nu har jeg aldrig hørt saa galt!» Nilsen saa fortabt ud.

«Jeg mener ikke noget ondt med det,» ivred Fie. «Tværtom. Det er jo netop morsomt for et Menneske, at ingen kan se Alderen.»

«Sligt Sludder,» sa Petra og nipped atter til sit Vinglas.

«Ja, ikke sandt, Madam!» Nilsen vendte sig mod Petra. «Jeg har en Søster, som styrer Huset for mig. Hun er ældgammel, men ingen kan se det paa hende.»

Hvad har det med dette at gjøre? – tænkte Fie.

«Hendes Alderdom smitter over paa mig,» fortsatte Nilsen, mens han røg paa den lange Pibe. «Hun er altid saa vranten og grættent, og saa har hun det med at ligge paa Æg.»

«Ligge paa Æg?» sa alle paa en Gang.

«Ja. Hun bilder sig ind, at hun skal kunne ruge Kyllinger ud, og saa har hun dem under sig i Sengen. Og naar de saa gaar i Stykker, og der ingen Kyllinger blir, er hun aldeles rabelsk.»

«Rabelsk?» de lo.

«Ja. Eller tungsindig.» Nilsen sukked dybt og harked for at klare sin rustne Stemme. «Nu har vi det saa godt, hvad Udkommet angaar. Jeg har arbejdet mig op. Min Handel flourer. Men hvad kan det nytte?»

«De skulde gifte Dem, Nilsen,» sa Myre og skænkede atter i hans Glas.

«Ja, ja. Det kan De tro, jeg ofte har tænkt paa. Men det er jo ikke sagt, man kunde faa den, man vilde ha,» han stirrede atter paa Fie.

«Forresten gaar det ikke godt da heller,» vedblev Nilsen. «Mine Forældre var svært elskenes, da de giftede sig. Efter deres Død har jeg læst alle Brevene, som stod i en liden Kasse paa Loftet. «Min Engel, min søde Engel,» begyndte de alle med. Men aldrig har jeg set noget Menneske skælde og smælde og prygle, som min Mor gjorde.»

«Prygle sine Børn,» sa Petra. «Det har man jo Lov til, og det trænges ossaa.»

«Nej, men det var mest min Far, hun pryglede. Vi Børn blev kræset for – Ja, vi fik jo nogle Lusinger af og til – men min Far – Ja, baade min Søster og jeg tror, at han døde af al den Julingen.»

«Var han da ikke snil, Deres Far?» Fie saa raskt op fra sit Haandarbejde.

«Jo. Altfor snil. Overmenneskelig snil. Men min Mor var et Rovdyr.»

Petra tænkte, det var ikke godt for Fie at høre en Mor omtalt paa den Maade. Hun løfted Hodet fra Strikketøjet og sa: «Spørg Severin, om han ikke vil ha et Glas Vin.»

Fie kom tilbage og sa, at Severin ikke vilde ha Vin. Han sad og læste derinde. «Skaal,» Nilsen stødte sit Glas mod Myres. «Saa haaber vi paa et godt Udbytte.»

«Ja!» raabte Myre. «Jeg kan jo kjøpe op Skind møkke billigere her, end de dernede i Kristiansand.»

«Ja. Og sende mig dem. Til Høsten kommer jeg her igen.»

«Vel mødt,» sa Myre og klinked atter med Nilsen.

«Hvor længe blir De her nu?» spurgte Petra.

«Til iovermorgen.»

«Vi har laget et Værelse i Stand til Dem. Myre sa, at De gjerne vilde logere her.»

«Tak for det! Bare jeg ikke havde saa ondt i Halsen.»

«Har De ondt i Halsen? – Saa skal De bruge Deres venstre Uldstrømpe,» Fie talte livlig og ivrig. «Strømpefoden tæt ind til Struben. Lov nu, at De vil gjøre det. Men det maa være den *venstre*.»

Nilsen glemte at svare. Han saa bare paa Fie, og der gik som en Lysning over hans blege Ansigt, der blev rødt.

«Tak, Jomfru Myre.» Hans stygge Stemme lød saa bevæget. «Det er saa rart med det. Naar en aldrig er vant til, at nogen har Omsorg for en,» han holdt inde og strøg sig langsomt med Haanden over Panden.

Lidt efter brød de op. Fie tændte et Lys og fulgte Nilsen ovenpaa. Der rakte hun Haanden og sa Godnat.

«Godnat,» Nilsen var liksom ikke god for at faa Stemmen op. «Tak – Tak skal De ha.»

Da Fie kom ned for at lægge sig paa den haarde Sofa, holdt Petra paa at klæ sig af.

«Det er en godslig Fyr, denne Nilsen,» sa Fie, og knapped op sit Kjoleliv.

«Men hvor han er styg og ser simpel ud.»

«Ja, Stakker,» svarte Petra.

Der var ikvæld en saa mild Klang i Morens Stemme, at Fie studsed. Hun følte en pludselig Trang til at komme hende nær. Hvor vilde det ikke være dejligt, om Forholdet mellem dem blev godt.

«Mor», sa hun. «Jeg vil fortælle Dig noget, Tonning har friet til mig.»

«Har Tonning!» Petras Ansigt gustned, og hendes Mine blev uhyggelig bister.
«Hvad svarte Du?»

«Nei, tror jeg.»

«Tror Du? – Naa, saa Tonning. Ja, der har altid vært nokke liderligt over 'an.»

«Aa nej, Mor. Det maa Du ikke sige om Tonning.»

«Du forresten,» vedblev Petra og vendte sit gule Ansigt om mod Fie, mens hun afførte sig sit Underskjørt. – «Du! Slik en Travetøs, Du skulde bare være glatte, at han vilde ha Deg. Du kommer nok te spise op igjen den Kaalen, Du har spøttet i.»

Fie lo haansk.

«Saa bringer Du Kaffi og Smørrebrød op te Nilsen imorgentidlig,» raabte Petra, da hun var gaat iseng derinde i Kammeret, hvor Myre allerede laa og sov.

«Ja,» sa Fie, og saa la hun sig paa Sofaen.

XXXIV

Det var Søndag Eftermiddag. Severin var oppe paa Loftet og søgte efter nogle Spigre, med hvilke han skulde gjøre sin Rejsekiste i Stand. Hans Eksamen var endt om 14 Dage, og der var ingen Tvivl om, at han vilde bli demitteret fra Latinskolen med bedste Karakter.

Med Spigrene i Haanden blev han staaende og saa tankefuld frem for sig. Her

havde han siddet mangen en tung Time. Men nu var han glad. Nu skulde han til Kristiania. Konsul Smith og Munthes og gamle Frøken Stockflet havde sikret ham 12 Specidaler om Maaneden i et helt Aar.

Og Lærerne paa Skolen, hvor havde de ikke været gode mod ham. «Lucifer» ligefrem elsked han. Saa vel han altid havde troet ham. Sat ham til at passe paa og finde ud, hvem det var, som stjal Gutternes Skolemad dengang for et Aars Tid siden. «Lucifer» skulde vidst, at det var ham, Severin, som var Tyven! Han var jo altid saa sulten. For at afværge al Mistanke havde han selv meldt sig som bestjaalen. Ja, noget saa frækt! At han var sluppen fra det! Sligt et Staahej der havde vært, da disse Tyverier tog Overhaand. Forhør og Tale af Rektoren!

Og hans «fejlfrie» latinske Stil, som Gutterne dengang mishandlede ham for!

Jo, hvor han var sjofel og skidden. – – Men i Kristiania skulde han bli et andet Menneske. Det lovte han sig selv dyrt og helligt.

Døren fra Skraakammeret gik op, og der faldt en svag Lysstribe henover Gulvet paa det halvmørke Loft. Straks efter viste sig i Lysstriben Bedstefars graa Uldstrømpfødder. Severin trykkede sig op mod Væggen.

Bedstefaren gik hen til Trappen, hvor han raabte ned efter Aftensmaden. Men hans Stemme var saa svag og vissen, at den umulig kunde høres.

Der kom en tudende Lyd som fra et Barn. Det var Bedstefaren som graad, mens han strøg sig over Ansigtet med sit Trøjeærme. Saa raabte han endnu en Gang og stavred saa grædende ind paa sit Skraakammer.

Severin blev grebet af Medlidenhed. Stakkels gamle Kræ, hvor ondt han ogsaa havde det. Han gik bort og aabnet til Bedstefaren, og sa med et venligt Nik: «Nu skal I faa Aftensmaden op, Bedstefar.»

Da Severin kom ned, traf han i Kjøkkenet Fie med en Flaske i Haanden. De holdt ingen Tjenestepige nu. Jens var kommen i Snedkerlære, men sov hjemme, og Mathæa, der til næste Aar skulde gaa til Præsten, havde faat Løfte om en Plads i en Garnhandel, hvor hun skulde begynde med en yderst ringe Løn. Anton var gaat tilsøs som Kahytsgut paa et stort Skib.

«Du ser saa forgrædt ud, Fie.»

«Gjør jeg det?»

«Sig, hvad som fejler Dig.»

«Ingenting. Her er noget fransk Brændevin. Det vil jeg drikke for at prøve, hvordan det er at være fuld.»

«Del med mig,» raabte Severin. «Men først maa Du gi Bedstefar Aftensmad.»

«Det er bedst, vi holder til heroppe paa Loftet,» sa Severin, da Fie havde sat Aftensmaden ind til Bedstefaren. ««Farderen» og «Morderen» kommer vel snart hjem igjen. I Dag har de jo vært til Alters, og Du ved nok, at da er de altid endda mere rasende og kjæklevorren end ellers.»

«Ja,» nikked Fie. Hun kunde ikke huske en eneste af Forældrenes Alterdage, som ikke var endt med det styggeste Skænderi. Men det var vel fordi de da begge tog sig fri og ikke havde andet at bestille.

De krøb sammen paa den store Kiste under Skraataget. Fie havde et Tinbæger, hvori hun skjænket op, og saa drak de begge hver sin Gang.

«Skaal Fie,» Severin nikked.

«Au, hvo det brænder,» sa Fie, da hun havde drukket.

«Hvad vil Du sige, naar «Morderen» spør efter Brændevinet?»

«At Katten har drukket det,» Fie sad foroverbøjet med Hænderne knyttet under Hagen. Det saa ud, som om de vældige, opsatte Haarfletninger tynged paa hendes Hode.

«Jeg skal skrive til Dig fra Kristiania.»

Fie svarte ikke. Hun følte sig fortabt for Tid og Evighed. Aa Gud, at det dog var hændt, dette med Riber. Hvordan det egentlig var gaaet til, forstod hun ikke. Hun havde ligget paa hans Sofa, hvor Riber saa ofte før havde moret sig med at løse hendes Haar. De tætte Gardiner var trukket sammen for Vinduerne, saa der trods Sommeraftenslyset var mere end halvmørkt i Stuen. Hun havde haft Øjnene halvt lukket og pludselig følt, at Riber smøg sig fast ind til hende. Hun vilde slaa fra sig, rejse sig, raabe, men havde vært som lam, og saa var hun Øjeblikket efter liksom blet borte i sanseløs Fryd. Tænk, om nogen fik at vide det! Hun var bogstavelig talt ikke værdig at sidde her paa Kisten ved Siden af sin Bror. Og hvis nu – –

Og Tonning – – Aah, hvor det stak Fie i Hjærtet ved Tanken om ham. Han, som trode hende saa vel, som satte hende saa højt, som et Par Dage efter at dette oppe hos ham var passeret, havde passet hende op ved Hjørnet af Smuget og havde talt saa bange til hende, bedt hende saa inderlig om Forladelse, lovt, at han aldrig i Livet skulde foreslaa hende sligt mere, og ydmygt tigget om, at hun alligevel skulde ta imod hans Oldemors Broche. Og saa maatte de bli ved med at være Venner. Endelig! *Hun* Ven for en hæderlig Mand! –

«Hvad er det, Du græder for, Fie! Kan Du ikke sige mig det da?»

«Jeg véd ikke selv,» svarte Fie og saa graad hun endda mere. Idag havde hun paa Gaden mødt Løjtnant Riber, som spasered med Lina Smith. Men Herregud – de var jo saa godt kjendt, fra Lina var lidet Barn, og det behøved jo ikke at være saadan, at de bare havde *ladt*, som de ikke saa hende.

«Jeg faar ondt af detteherre Brændevin,» sa Severin og tog sig til Hodet.

«Ja, jeg ogsaa. Men hvad gjør det?»

«Tænk, at det aldrig kom op, at vi var paa Ballet hos Smiths, Du.»

«For mig maatte det gjerne komme op. Lidt mere eller mindre, hvad gjør det? Det surrer rundt i Hode mit. – Gud ved, om jeg kan gaa uden at slage,» Fie rejste sig, men tumled og satte sig atter paa Kisten. «Prøv, om Du kan, Severin.»

Jo. Severin kunde. Han gik strunk og stiv hen til Trappen, men der raved han og maatte gribe fat i Rækværket.

«Hvad var det for en Lyd?»

«Det er jo mig, som hikker.»

«Hysj nej, Fie. Ikke den Lyden mente jeg. Hys, hør – det kommer inde fra Bedstefar.»

«Han snorker vel bare.»

«Ja Gud véd – hør! Det er bedst, vi ser ind til ham,» Severin gik hen og aabned Døren til det lille Kvistværelse hvor Bedstefarens Seng stod inde under Skraavæggen. Der var skummert og lugted af muggen Fugtighed og andet fælt. Paa det ufejede Gulv laa der henne ved Sengen nogle Klædningsstykker.

Under en anden Skraavæg stod Broren Jens's Seng med en umalet Træstol foran Hodegjærdet. Nogle skidne blaatøjs Arbejdsklær var kastet over en Knage

og et Par Træske slængt foran Ovn. De stibede Halvgardiner var trukket sammen foran det smale, smaa Vindu, og paa Bordet stod Bakken med de urørte Smørrebrød, og en Levning stive gule Ærter paa en Tallerken.

«Han snorker ikke,» hvisked Severin; de var blet staaende paa Tærskelen og de keg med fremrakte Hoder hen paa Bedstefaren. «Uf nej, men se nu for Grimaser han gjør,» der gik en Gysen gennem Severin. Bedstefaren laa og vrænget Øjnene, saa Hviderne lyste i Halvmørket, og saa kramsed han saa underlig med Fingrene paa Dynen.

De hørte det gaa mod Gadedøren, og Fie sprang nedover Trappen.

Straks efter var Faren og Moren deroppe.

«Nej, men Far daa – kaa er det med Jer, Far,» Petra tog om Frimans blaakolde Fingre. «Ok Herregud. Han dør!»

«Ja, dette er Dø'en,» sa Myre i en underlig geskjæftig, næsten fornøjet Tone. «Spring etter Doktoren, Severin.»

«Det kan vist være det samme med Doktoren,» mente Petra. «Vil I ha drikke, Far?» hun la sit Øre ned til den døendes Mund.

«Ok Herregud – uten hverken Præst eller Sakramenter – det er daa græsselig!»

Friman pusted svagt med længere og længere Melletrum.

«Han er iskal' te Hofte'ne,» sa Myre, som havde stukket sin Haand ind under Dynen.

«Der er ingen Velsignelse med nokken Ting for os,» hulked pludselig Petra.

«Eg ska' be for 'an!» udbrød Myre. «Saalænge der er Liv, er der en Mulighed for, at Naaden kan trænge ind te 'an.» Han la sig paa Knæ og bad indtrængende og med høj Røst, men førend han var færdig, havde Friman udaandet.

«Han er salig hensoven,» sa Petra. «Se, kaa Freden og Glæden lyser utaf hans Ansigt. – – Daa Du var oppe med Kvældsmaten te 'an, Fie, mærked Du daa ikkje nokke?»

«Nej. Det saa ud, som han laa og sov. Det har han jo gjort saa tit i det sidste. Da jeg spurgte, om han ikke vilde spise, gjorde han bare et lidet Tegn med Øjnene.»

«Det er bedst te slaa op Vindøgene,» sa Myre. «Saa gaar eg sjøl etter Doktoren. For vi maa jo ha Liksyn.»

«Ja saa lite vet vi Mennesker om os,» sukked Petra. «Kem sku' tænkt, at vi idag skulde ha et Lik i Huse?» – –

– Senere paa Aftenen, da Lægen havde vært der og udstedt Dødsattesten, der lød paa Alderdomssvaghed, og gamle Friman laa vasket deroppe paa Kvisten i hvid Skjorte – det var første Gang i mange Aar, han havde vært nogenlunde ren – sad Myre og Petra i Fremstuen.

«Ka sa saa Drea?» spurgte Petra. «Det undrer meg, at hon ikkje er kommen størtenes.»

«Hverken Drea eller Ravn var heme.»

«Men saa la Du vel Beske'?»

«Nej. Da eg saag dette «Horse'», denne Meisteren, saa Dokker kaller hinner, vilde eg ikkje seje nokke. Hon sat i Kjøkkene' paa Kjæresten sit Fang, med opreven Trøje; de skøjet og flirte, og der sto' dette Guttebarne', denne Fredrik og hang over di og gotted sig. Uf kaa blas og styg 'an er, den Gutten. Og saa vokser han ikkje.»

«Nej Stakker. Ka ska det kunne ble te me' en slig Mor?» –

Inde i Bagstuen sad Severin og Fie. Der var saa stille i Huset. Mathæa og lille Lovise var gaat tilsengs. Forældrene talte sagte i Fremstuen, og naar de rørte sig, skete det med Varsomhed.

«Uf ja, dt er fælt at ha en Død i Huset,» sa Fie og sukked beklemt, da hun saa Severin tørre sine Øjne.

«Dette, at vi aldrig har sagt et venligt Ord til denne stakkels arme Bedstefar,» Severin tvang Graaden tilbage. «Han har altid gaat her som et Skumpelskud.»

«Men han lugted jo,» svarte Fie. «Og saa gik han jo i Barndom. Nu har han det vel saa meget bedre.»

«Ja Gud véd,» sukked Severin.

Fie sad og stirret frem for sig med Kinderne i Hænderne og Albuerne paa Bordet. Brynene var optrukne, og det trak i hendes Mundviger. «At dø er ingenting,» sa hun. Lidt efter tilføjed hun: «Jeg vil be' for Bedstefar.»

«Det nytter jo ikke noget *efter* Døden,» svarte Severin mørk. «Havde vi bare gjort det, mens han leved.»

«Ja, jeg bér alligevel,» nikked Fie.

«Be' heller for Dig selv og for mig,» sa Severin. «Hvis vi to døde i Kvæld, kom vi sikkert til den Onde.»

Det fo'r gennem Fie. Vidste han noget? Hun saa skræmt paa ham.

«Ja ialtfald jeg,» tilføjed Severin.

«Ja jeg vel ogsaa,» sa Fie beroliget og lidt efter: «Jeg tør ikke gaa op paa Fremsalen ikvæld. Tænk, om Bedstefar gik og spøjte deroppe. Jeg vil sidde her og sove paa en Stol, for paa Sofaen i Fremstuen skal jo Jens ligge. Far har baaret ned Sengklærene hans.»

XXXV

Saasnart Tante Ravn havde faat Meddelelsen om Farens Død, var hun ilet ud i Kippersmuget og havde forlangt at se Liget. Petra var fulgt med hende op og havde slaat Lagenet fra den dødes Ansigt, hvis hvide, forstenede Ro havde gjort et stærkt Indtryk paa Andrea.

«Ok kaa pen han er» – Taarerne trilled over hendes Kinder. «Bare Dokker ikkje har forgit 'an,» sa hun saa, men stansed pludselig ved at se Petas Blik. «Eg mener det ikkje saalissen,» tilføjed hun.

«Han var fyldt 90,» sa Petra. «Hos os har han vorre i 11 Aar.»

De kom nedenunder, og der sa Petra, at hun maatte ud i Kjøkkenet og lave Middagsmad.

«Ja, nu gaar eg straks,» svarte Andrea. «Bare knyte Hatteban'nene mine.»

Andrea betragted i Spejlet sit røde, forgrædte Ansigt, da Petra var gaat. Saa satte hun sig ved Vinduet og sukked dybt, mens hun rysted paa Hodet frem og tilbage.

Det var ikke paa Faren, hun nu tænkte. At han døde, var jo saa rimeligt. Men det, som forestod, denne Skilsmisse, som Ravn, hjulpet af Grøn, nu vilde sætte igjennem.

Hun mindedes den Dagen i forrige Uge, da Grøn kom og snakke om, at nu maatte det være slut. Hun var begyndt med at bruge Mund, og rasende vise ham Døren. Men Grøn var ikke gaat. Tværtom havde han tat Plads i Sofahjørnet, havde sat Brillerne paa Næsen og var begyndt at læse i nogle Papirer, som han havde trukket op af sin Frakkelomme, mens han lod, som han ikke hørte Andreas sinte Ord.

Hvorfor han ikke gik sin Vej? havde Andrea tilsidst spurgt.

«For Deres Skyld, Frue,» havde Grøn høflig svaret. «Her» – han knipste med Fingrene paa Papiret – «staar opskrevet alle Anklagepunkterne mod Dem. For siden De ikke vil skilles, saa skal De naturligvis for Retten, og saa blir der Proces om det.»

Andrea havde følt, at hun blegned, men hun holdt sig stram og tapper, blæste haanlig og svarte: «Sligt kan De bilde Baren ind.»

Grøn havde tat Brillerne bort, og havde set alvorlig paa hende. «Hør nu, Frue. Vil De tillade mig at tale i et Par Minutter, uden at De afbryder mig? Det er ikke for min Skyld, men for Deres.»

Andrea havde staat med korslagte Arme og med Ryggen halvt vendt mod Grøn.

«Prat bare,» havde hun svaret.

Saa havde Grøn kort og fyndigt udviklet for hende, at det var Ravns urokkelige Vilje at faa Skilsmisse. Hvis hun ikke godvillig gav sit Samtykke, vilde ⁿ²⁶ Ravn gaa Rettens Vej. Og ikke alene han, Grøner, men flere andre, der havde Magt og Indflydelse, vilde hjælpe og støtte Ravn. Der var ingen Tvil om, at Ravn vandt sin Sag. Anklagepunkterne mod hende var mange og svære. Hvis Skilsmissen blev fuldbyrdet ad Rettens Vej, vilde Ravn bli dømt til at betale hende en meget ringe Sum om Aaret, hvorimod han i sin Nobelhed ganske sikkert vilde gaa ind paa at gi hende meget mere, hvis Sagen blev ordnet i Mindelighed uden Øvrighedens Mellekomst. Men naturligvis – det maatte hun

vide, at Barnet fik hun ikke.

Andrea havde lyttet til hans Ord og ikke rørt sig. Lig en Stenstøtte stod hun der, midt i det, med Laser og Byldter og Klædningsstykker overfyldte Rum. Som sædvanlig var hun i Silkeskjørt og Nattrøje, med opsat, perlekamprødet Haar. Paa Fødderne havde hun et Par store grove Filtsko.

Grøn betragtede hende i Taushed. Hvor styg hun var. Hendes Ryg var rund og hendes Baghode havde en trekantet Form.

«Naa, hvad siger De saa, Frue?» havde han omsider spurgt.

Uden at mæle et Ord havde Andrea vendt sig og var gaaet hastig ind i Bagsalen, hvor Fredrik raabte: «Du, din Dovenmær! Koffor har Du'kje syd Buksen min istand?» Han knyttede sine smudsige, kortfingrede Hænder, og vilde fare løs paa hende, men hun stødte ham bort og gik ilsomt nedover Bagtrappen ind i Kontoret, der laa bagved Butikken, og hvor Ravn stod foran Vinduet med Hænderne i Bukselommerne og stirrede ud paa den mørke, vaade Gaardsplads.

Da Andrea kom ind, vendte han sig og veg tilbage, forskrækket over hendes fortvilede Ansigt.

«Grøn er deroppe,» havde Andrea faat fremstammet. «Han har sagt meg, ka Du vil.»

«Ja, jeg véd det,» havde Ravn svaret.

«Aa Karl, Karl,» hun havde rakt Armene op og vilde ha faldt næsegrus foran ham, som saa ofte før, naar hun vidste, at Afgjørelsens Svøbe hang over hende, men Ravn havde hastig grebet hende om Haandleddene, havde faat sparket Døren op med sin Fod og havde stødt hende ud.

«Nu er det forbi – endelig engang –» havde han sagt med sammenbidte Tænder. «Værre og værre er Du bleven. Aldrig har Du og din Haandtlangerske behandlet mig raaere og frækkere end siden i Høst, da Du sidste Gang lovte Bod og Bedring. Og Gutten – hvad tror Du, der blir af ham under din Opsigt?» Han laaste Døren, og Andrea, som lyttede og keged gennem Nøglehullet, havde forstaaet, at han havde stillet sig op foran Vinduet som før.

– Stille havde hun sneget sig ovenpaa igjen, og ind paa Fremsalen. Grøn var borte. Saa fik hun ikke sagt ham, at naar det skulde saa være, vilde hun hellere

gaa godvillig.

Aa, hvor hun haded denne Grøn. Sorgens og Forbitrelsens Taarer randt ustanselig over hendes Ansigt, mens hun sad der, hensunken i disse Betragtninger, som pinte og naged hendes Sjæl. Aldrig havde Karl, han, som var saa ejegod, af sig selv fundet paa dette. – Skilles, kastes væk og ikke engang faa beholde Barnet. Aa for en Skam, for en Skam, hun skjulte Ansigtet i sit vaade Lommetørklæde og hulkede.

Men naturligvis var det hendes egen Skyld. Hun havde al Uretten. Paa Karl var der intet at sige undtagen dette, at han gik fra hende hver Kvæld og lod hende sidde alene.

Men han gik, fordi der ikke var værenes hjemme. Tit i gamle Dage havde han snakt til hende om, hvor dejligt det vilde være at sidde hos hende og Gutten. Men saa maatte der være Hygge og Orden.

Ja, det var netop det. Orden og Hygge havde hun aldrig kunnet præstere. Fra først af havde hun havt en Forestilling om, at Karl skulde synes, det var kjækt dette her – dette rodede Ungkarleliv. Og han havde ogsaa vært saa langmodig. Det havde hun ikke dengang tat for Langmodighed, men for et Bevis paa, hvor forelsket han var i hende. Da han saa omsider begyndte at vise sin Misfornøjelse, var hun bleven trodsig og fæl, og ikke vidst – nej, bogstavelig talt, ikke vidst det onde og forargelige, hun ikke vilde gjøre ham. Andrea graad stedse mere og mere. Det gik igjennem hende, at Øjnene vilde ha Skade af al den Graad.

Nu skulde hun altsaa kastes ud af Huset. Karl havde git hende Henstand til Farens Begravelse var overstaaet. Men da skulde det ske.

Hun skulde aldrig vært gift med Karl. Hun husked den underlige Forskrækkelse, der var faret igjennem hende den Kvæld for mange Aar siden, da Ravn pludselig havde sagt, at han vilde gjøre hende til sin Kone. Nej. Hun skulde vært gift med netop en, som Rejersen. Han vilde ikke ha følt sig saa elendig tilbagestødt ved hende, og deres Samliv vilde blet bedre.

Like Børn leker bedst. – Skjønt – se nu paa Petra og Myre – de havde ikke kunnet enes, de heller. – Andrea tørred hvert Øjeblik Taarerne bort med sit dyvaade Lommetørklæde.

Og Guttn, stakker – – Ja, der var jo ikke noget videre ved ham. Nu vilde de

ikke engang ha ham længere i Skolen, fordi han var saa onskabsfuld, og ikke kunde følge med. Men hun var alligevel glad i ham paa en Vis. Hun kunde ha Komers og Moro med ham. Og naar hun nu blev skilt, fik hun vel ikke Raad til at beholde Meisteren, som desuden snart skulde giftes.

Skulde hun sige til Karl, at Fredrik ikke var hans Barn? At hun efter over de 5 Aars golde Ægteskab, i hvilken Tid Karl undertiden – vist i Spøg forresten – havde ladet sig forlyde med, at det var hendes Skyld, de ingen Børn fik, havde prøvet en anden, den første Kontorist dernede i Vinhandelen, som senere var rejst til Amerika?

Gjennem Meisteren havde hun sendt Bud, om han vilde komme op, naar Butikken var lukket, og drikke et Glas Grog og spille Kort med Madammen, som sad der saa alene om Kvældene.

Og han var kommen.

Hun havde haft en brændende Trang til at faa vide, om det virkelig var hendes Skyld, at de ingen Børn fik. Se nu paa Petra og hendes Brødre! De havde Børn i Overflod.

Det var gaat, som hun vilde. Allerede anden Gang, Kontoristen var deroppe, havde Andrea, da han havde drukket og røget tilstrækkeligt, sat sig paa hans Fang. Saa var Kontoristen stille gaat hen og havde laaset Dørene.

Den Karl! den Karl! Ikke være i Stand til at faa et Barn engang.

Skulde hun nu, da Skilsmissen var uafvendelig, sige Sandheden for at faa beholde Barnet? Hun stirred ud for sig, Øjnene løb fremdeles over af Taarer, og de tykke, endnu saa friske og røde Læber stod aabne.

Aa nej. Kanske vilde Karl ikke tro hende engang. Han, som havde vært saa stolt og glad, da Barnet kom. Gutten havde ogsaa set saa dejlig ud, da han var liden. Hun husked saa godt en Gang i Strandgaden, da hun og Karl sammen med Barnepigen, som kjørte den lille Voge, havde mødt Grøn. Begeistret havde han udtalt sig om, hvor sødt og friske Barnet saa ud. Da havde Karl svaret: Ja, det er jo heller ikke noget Hastværksarbejde.

Hvis hun nu sa Sandheden?

Nej. Hellere la Karl beholde ham. Hende vilde han skaffe meget Bryderi. Og

fik Karl ogsaa dette at sige paa hende, at hun havde vært ham utro – nej, nej.

Karl vilde naturligvis bare juble ved Tanken om, at denne Fredrik, dette halvtussede Barn ikke var hans. Nej, Karl vilde da faa det saa altfor godt.

Det gik med Gadedøren, og Andrea rejste sig hurtig, og slog Sløret over sit forgrædte Ansigt. Severin kom ind. Han hilste venlig Goddag.

«Det var godt, jeg fik se Dig,» sa Tante Ravn. «Nu skal Du jo snart afsted.»

«Aa, nej, det varer endnu en Tid. Bedstefar skal jo ogsaa begraves først.»

«Ork ja,» Tante Ravn begyndte atter at græde og la sine Hænder paa Severins Skuldre.

«Farvel Severin. Nu gaar eg hem. Gu' gi, di ikkje vil være altfor haa're mot meg.»

«Aa, Tante Ravn, kunde jeg engang hjælpe Dig med noget.»

«Tak, Severin,» – Tanten kunde næsten ikke tale for Graad. «Naar Du er blet færdig med dine Eksamener – Tak Severin.»

Tante Ravn gik, og Severin saa efter hende gennem Vinduet.

XXXVI

Samtidig med at Andrea i Kippersmuget sad og græd de bedske Taarer, var Myre hos Ravn, som forbavset havde set ham træde ind i Butikken. Der stod Kunder foran Disken. Myre havde tat af Hatten, som han havde stukket ind under Armen; saa var han gaat helt ned i Baggrunden af Butikken, og ved sit Blik faat Ravn til at følge efter.

«Eg vilde gerne snakke lidt med Dem,» havde saa Myre sagt.

«Værsgod, kom ind her.» Ravn gik iforvejen, og straks efter stod de inde i Kontoret.

«Ja, nu er jo Bedstefar dø',» begyndte Myre. Han havde tat frem Hatten, som han holdt mellem Hænderne, og kramsede paa. «En anstændig Begravelse –»

«Naturligvis,» afbrød Ravn og rev fort sin Lommebog frem. «Her,» han rakte Myre nogle Sedler. «Det er jo rimeligt, at jeg bidrager mit.»

Myre takked og stak Sedlerne til sig. Saa blev han staaende og kramsed fremdeles paa Hatten med nedslagne Øjne.

«Var det mere, De vilde?» spurgte efter en Stunds Forløb Ravn, som langsomt drev op og ned paa Gulvet.

«Ja, der var mere, Hr. Ravn,» Myre sukkede dybt.

Ravn standsed og saa paa ham. Ubehageligt Indtryk gjorde denne Bondefyr ikke; det maatte han medgi.

«De véd, Hr. Ravn, at eg aldrig har forvoldt Dem Ulejlighed, aldrig har besøgt Dem og aldrig har gjort gjældendes, at vi var liksom Svogre. Er det ikkje sandt?» Myre saa bort paa Ravn med et frygtsomt spørgende Blik.

«Jo. De har vært meget diskret i saa Henseende. Men hvad er der nu?»

«Eg sitter saa forfærdelig slet i det for Tiden, og –»

«Det forstaar jeg ikke,» faldt Ravn ind. «De har jo en flink og økonomisk Kone.»

Myre følte sig stolt over den Ros, Petra fik. «Ja, det er rigtig nok,» sa han.

«Hvorfor kan De saa ikke klare Dem i den beskedne Stilling, De indtar i Samfundet?»

Myre sad paa en Træstol, som Ravn netop havde trukket frem til ham.

«Ingenting vil løkkes for meg,» sukked Myre.

«– Ja, Andrea og jeg, vi skal skilles nu vi,» sa Ravn heftig.

«Aa, nej, gjør ikkje det, Hr. Ravn. Det strider imod Guds Forordning.»

«Bliv mig fra Livet med sligt Prat,» Ravn stod stille et Øjeblik og slog ud med Haanden henimod Myre. «I den Slags Sager bør ingen, som ikke ved Besked, blande sig ind.»

«Aa nej. Det kan være sandt nok.»

Ravn drev igjen op og ned paa Gulvet i det smale, mørke Rum. Myre sad taus og saa ned i Gulvet.

«Jeg har liden Tid,» sa saa Ravn.

«Ja, Hr. Ravn. Eg skal straks gaa,» Myre rejste sig. «Men hvisom De kunde – Nokken Skibsparter eg har, er det galt med, og Sildejægten, som eg og min Svoger Peter Bønnemand var sammen om, er forlist. Vi hadde ikkje assurert. Kunde – ja kunde De hjælpe lidt paa mig – De er jo rig Mand.»

Ravn havde standset sin March. Lænet op mod den brede Bogreol paa Langvæggen betragtet han Myre, mens denne talte, og fik et endda mere sympatisk Indtryk af ham end før.

«Ja, Myre,» sa han. «Jeg vil gjerne hjælpe Dem, men jeg er ikke nogen rig Mand, som De tror. Næppe nok kan jeg kaldes velhavende. Hos mig gaar der meget til, skjønt jeg altsaa kun har det ene Barn.»

«Ok Herregud, ka ska' saa vi andre seje,» kom det stille fra Myre.

«Jeg trode forresten, De havde Konsul Smith i Ryggen,» vedblev Ravn. «Hvorfor gaar De ikke til ham?»

«Han er bortrejst for Tiden. Hvis han hadde vært i Byen, var eg heller ikkje gaat te Dem.»

«Jeg syntes dog, jeg saa ham forleden paa Børsen,» sa Ravn.

«Nej, han er bortrejst,» gjentog Myre.

«Hvor meget behøver De?» spurgte Ravn.

Myre tygged paa det. Skulde han være vovelig og forlange en stor Sum?

«Naar Konsul Smith kommer hem, kan eg straks betale det tebakes,» løj han.

«Hvormeget?» gjentog Ravn utaalmodigt.

«Firehundrede Specidaler.»

«Saa meget kan jeg ikke laane Dem,» sa Ravn kort, idet han gik hen og aabned sin Skrivepult. «Her har De 100 Specidaler. Dem faar De klare Dem med, til Konsul Smith kommer.»

«Eg sejer Tak, Hr. Ravn. Mange Tusen Tak,» Myre saa paa Ravn med et næsten tilbedende Blik.

«Sæt saa Deres Navn under dette Papir,» sa Ravn, som havde skrevet noget ved Pulten.

Myre gjorde, hvad Ravn forlangte, idet han atter og atter forsikred, at naar

bare Konsulen kom, skulde han straks betale tilbage.

Saa tog han Afsked med mange Taksigelser og rakte frem sin store, grove Næve, som Ravn trykkede hjertelig med sine fine, hvide Fingre. Ravn var rørt over Myres Taknemmelighed, og hvad enten han vilde eller ikke, *maatte* han like ham.

I Strandgaden, et Stykke borte fra Ravns Hus, saa Myre Andrea komme. Han stilled sig op foran et Butiksvindu og slap saaledes at hilse paa hende.

XXXVII

Da Andrea kom hjem, lukked hun paa Døren til Butikken og spurgte efter Ravn. Nej. Han var gaat fornylig, og havde sagt, at han ikke mere kom der den Dag.

Hun studsed over dette. Klokken var jo ikke mere end halv et, og han plejed altid at gaa ned igjen i Forretningen efterat de havde spist til Middag.

Oppe paa Fremsalen la hun Tøjet af sig, og hørte Fredrik rumstere i Bagsalen. Hun gik derind for at se, hvad han tog sig for.

«Bøh,» raabte Fredrik, og kom farende imod hende med opløftede Hænder, der drypped af Blæk.

«Eg er Neger!» han klasked sine Hænder mod Andreas fine uldne, sort- og hvidstribede Kjole. Forbitret gav hun ham en Lusing, og fik sin Haand tilblækket. Saa opdaged hun, at Fredrik havde sølet sig over med Blæk fra øverst til nederst.

«K' er, Du slaar for, din Troldkjærring!» skreg Fredrik, og hugged sig fast i hende. Han bored sit blækkede Ansigt ind i hendes Kjolefang og bed Huller i det med sine sorte, spidse Tænder.

Saa kom Ravn i Overtøj med en skindforet Pels over Armen. Han greb fat i Fredrik og spurgte, hvad det var.

«Du ser sjøl,» Andrea viste sit blækbesmurte, sønderbidte Kjolefang og pegte

paa Vandfadet, der var fyldt med Blæk.

Ravn saa paa sin Søn. Med det blækbesmurte Ansigt og den aabne, grinende Mund saa han hæsligere ud end nogensinde.

«Hvor har Du faat alt det Blæk fra?» spurgte han.

«Kjøbt det,» et fjottet Smil bredte sig over Fredriks Ansigt.

«Havde Du Penger da?»

«Paa Kredit,» Fredrik smilte mere og mere.

Skulde det være muligt at faa ham opdraget til et nogenlunde skikkeligt Menneske, tænkte Ravn, mens han blev staaende og stirred paa Gutten. Ja, naar han fik Andrea fra sig. Sende ham til Udlandet, eller paa en eller anden Anstalt – han forlod Værelset.

Andrea fulgte efter ham. «Kaa ska' Du hen?» spurgte hun.

«Paa en Kjøretur med nogle Venner. Jeg kommer først hjem sent i Aften,» han hastede mod Døren med dukket Nakke, som var han bange for Slag.

«Vent lidt, Karl!» raabte Andrea. «D'er nokke, eg vil seje Deg. Du behøver ikkje te være bange.»

Ravn, der havde Haanden om Dørgrebet, vendte sig halvt mod hende.

«Eg er villig te aa skilles,» sa hun, og Graaden kom. «Du faar i Guds Navn gjøre med meg, ka Du vil. Rettens Vej behøver Du altsaa ikkje te gaa,» hun hulkede og holdt Hænderne for Ansigtet.

En underlig Rørelse gik gennem Ravn. Han blev blød om Hjærtet. Var det Glæden over, at han nu skulde bli fri uden Rettergang og Anstalter? Eller var det et Pust af hans fordums Kjærligheds Medlidenhed med denne brutale og ondskabsfulde Kvinde, der var, som hun var, fordi hun ikke *kunde* være anderledes.

Han slap Dørgrebet, gik hen til Andrea, la Haanden paa hendes Skulder og sa blidt: «Jeg takker Dig, Andrea.»

For Andrea var denne Tak som et Knivstik gennem Hjærtet. Hun svarte intet. Blev bare ved med at hulke.

Saa gik Ravn.

Gjennem Vinduet saa Andrea ham kjøre bort i en stor Kaleshevogn,

forspændt med to Hester. Der var foruden ham 3 Herrer i Vognen. Den ene var Grøn. De andre to, som sad paa Forsædet, kunde hun med sine af Graad halvblinde Øjne ikke kjende.

Gud gi, der tilstødte dem en Ulykke, sukked Petra og vred sine Hænder. At de alle kom tilbage som Lig. Saa slap hun for dette forfærdelige, denne Skilsmisse.

Hun sank ned paa en Stol. Der sad hun længe og graad og graad.

Omsider rejste hun sig og gik ind til Fredrik. «Ska' eg læse Eventyr for Deg?» spurgte hun.

Fredrik var forundret over, at Moren var saa mild og blid.

«Nej, d'er saa kjedeligt,» svarte han. «Eg vil ner til Meisteren og faa meg nokken Skiver med Gammelost paa.»

«Om en Ugestid eller saa, ska' eg rejse herifra, og kommer aldrig mer tebakes,» sa Andrea.

«Ja, eg er likegla',» sa Gutten. «Saa slepper eg daa for Lusingerne dine. Pappa slaar aldrig, han.»

Aa Gud, tænkte Andrea. Ikke engang dit eget Barn bryr sig om Dig.

Fredrik løb ud af Stuen.

Hvad var det, der stod skrevet om dette med at saa og høste?

Slig som han spiste, den Gutten! Nej, han spiste ikke, han aad.

Der hørtes en underlig Rummel ude i Trappen. Andrea lytted, og kunde ikke begribe, hvad det var. Liksom mange Fødder stolpred op med noget tungt.

Hvorfor gik hun ikke ud paa Gangen og saa efter, hvad det var? Nej. Hvad kom det hende ved. Karl havde jo sagt, at han først vilde være hjemme sent i Aften.

De stolprende Skridt kom nærmere. Døren fra Gangen gik op, og Andrea rejste sig.

Grøn og to andre kom ind, bærende noget langt imellem sig. Straks efter saa Andrea, at det lange, de bar, var Karl. Hans Ansigt var kalkhvidt, og han syntes at sove. Grøn holdt varsomt hans ene Ben mellem sine Hænder.

Lynsnart fo'r det gennem Andreas Hjerne, at nu slap hun for Skilsmissen.

«Er han død?» spurgte hun.

«Nej. Vi vælted med Vognen, og kun han kom tilskade. Hans Laarben er brækket, saa vidt jeg kan skjønne. Flyt Bordet, saa vi kan lægge ham paa Sofaen.

Straks efter var der to Læger. De skar Bukserne af ham og forbandt det brækkede Ben. Under dette kom Ravn til sin Bevidsthed, og skreg gjentagne Gange af Smerte.

«Vi maa faa flyttet Sengen hans ned her,» sa Grøn til Andrea. «Han kan ikke transporteres ovenpaa. Jeg skal hjælpe til.»

Kort efter havde Grøn og Meisteren baaret Ravns Seng ned i Fremsalen og stillet den midt paa Gulvet. Med Varsomhed løfted Grøn og Lægerne Ravn over i Sengen. Ravn gav sig ynkeligt.

Andrea gik hen til Sengen, tog Ravns Haand, som hun kyssed og sa: «Kjender Du meg, Karl?»

Ravn aabned sine halvlukte Øjne og svarte: «Det er jo Dem, som plejer at sidde oppe paa Kvisten og spise en Skjæppe Ærter sammen med Peder Bønnemand.

Andrea slap hans Haand og storhulked.

«Er det Byttingen, som tuder?» spurgte Ravn. «Han er min Søn, det véd jeg nok, men en Bytting alligevel.»

«De maa gaa Deres Vej,» sa Grøn. Han tog myndigt Andrea ved Armen. «Jeg vaager her i Nat sammen med en af Lægerne.»

«Aa nej, aa nej,» bad Andrea og saa fortvivlet bedende paa Grøn. «Lat meg faa Lov te sitte her, om det saa ska' være i den borterste Kroken af Værelse'. Eg ska' være saa stille saa en Mus.»

Grøn slap hende med et Skuldertræk, og Andrea satte sig paa en lav Skammel henne i Vinduskrogen. Hun støtted Albuerne paa Knæerne og skjulte Ansigtet i Hænderne.

«Han maa ha faat en Hjærnerystelse,» hørte hun den ene af Lægerne sige til den anden. «Bliv Du her saalænge, saa gaar jeg paa Apotheket og henter det fornødne.»

XXXVIII

Gamle Friman var blet pent begravet. Andrea havde vært tilstede i dyb Sorg og havde havt Fredrik med. Fredrik havde staat lidt tilbage, mens Jordpaakastelsen foregik, og havde ustanselig kastet smaa Papirkugler ind mellem det lille Ligfølge for at ramme Bedstefarens Kiste. Tilsidst havde Overgraveren tat ham ved Armen og havde ført ham udenfor Kirkegaarden.

Der fandt Andrea ham, efter at det var forbi. Hun tog ham ved Haanden, og vilde ha ham hjem med, men Fredrik rev sig løs og sa, at han nok skulde finde Vej alene. Saa gav han sig til at slaa Kolbøtter et Stykke foran hende, mens han hujed i vilden Sky.

Petra og Myre, der kom bagefter, indhented Andrea.

«Kaa er det med Ravn?» spurgte Petra.

«Svært laakt,» svarte Andrea. Hun likte ikke at vise sig paa Gaden sammen med disse simple Myre sine, men havde dog samtidig Trang til at meddele sig.

«Nu har disse Dokterne to Ganger lagt om Forbindingen paa det brækkede Ben. Men det hjælper ikkje nokke. Der staar smaa Knuter ut, og han anker sig svært. Yr er han ossaa. Han snakker over seg og vil op, og ner i Forretningen, naar han ikkje ligger i Dvale.»

«Stakkes Ravn. Saa'n en pen, fin Mand,» sa Petra.

«Og en udmærket Mand i alle Retninger,» tilføjede Myre.

«Ka vet I om det?» Andrea saa hvast paa Myre, «Eg hørte inat Doktoren seje te denne Svinepolitifuldmægtigen, denne Grøn, at Ravn sit Blo' maatte være af en slet Beskaffenhed. Ungdomssynder naturligvis.»

«Lat ikkje det ene Menneske gaa irecte med det an'et,» svarte Myre. «Men I sku' sende Bud etter Skutevikskonen, saa skulde I bare faa se.»

«Ja, eg har saamæn tænkt paa det. Men kaa ska' eg hen? Eg har jo denne Grøn og disse Dokterne over meg. Hvis eg nævnte Skutevikskonen, vilde di

spærre meg inde.»

«Jaja, Madam Ravn. Hvis Herren vil, at Jeres Mand ska' faa sin Førlighed tebakes, saa sker det nok.»

«Ok ja, Drea. Nu idag etter vores gamle Fars Begravelse vil eg tru, at Du er mildt stemt. Gaa bare te Herren med altsam'ens.»

Andrea nikked uden at svare. Taarerne randt stille under det sorte Slør. Det var jo netop dette, at hun ikke vidste, hvad hun helst vilde. Kom Karl til Kræfter igjen, saa skulde nok Grøn vide at holde ham til Ilden og faa Skilsmissen istand.

De var ved Ravns Hus. Andrea sa Farvel og steg op ad den korte Stentrappe.

Idet hun aabned Gadedøren, hørte hun et Hyl bag sig. Det var Fredrik, som fra øverst til nederst var tilstænket af Vand og Smuds fra Gaden. Han var barhodet og Ansigtet dryppet af sort Sved.

«Kaa har Du gjort af den nye Sorgehuen din?»

«Møst 'an,» flirte Fredrik.

Andrea dirred af Forbitrelse. Hun tog et Tag i Fredriks Skulder og puffed ham ind gennem den halvaabne Dør. Fredrik hylte, saa det maatte klinge gennem Huset. Andrea tænkte paa Grøn og Lægen, som var deroppe, og som vilde bli rasende over denne Allarm.

«Ti nu stille! husk paa din Far.»

«Ka skiller det meg? Det Hit, Rakkerknarken?» Fredrik tog atter paa at hyle.

Andreas Forbitrelse vokste. Hun rev Overtøjet af og kasted det fra sig.

«Kom her ut,» sa hun og gjorde med en Kraftanstrængelse sin Stemme blid.

«Eg ska vise Deg nokke ute paa Pladsen, nokke kjækt, som Du ska' faa.»

Fredrik saa maabende paa Moren og fulgte efter hende gjennom Kjøkkenet, hvor Meisteren stegte Karbonade, ud paa Gaardspladsen.

Andrea gik hen til den store Regnvandstønde, foran hvilken der stod en umalet Trætrappe med 3 Trin. Hun steg op paa Trappen og gjorde Plads for Fredrik ved Siden af sig.

«Kom her, ska' Du bare se,» sa hun venlig.

Fredrik var straks ved Siden af hende.

I samme Øjeblik tog Andrea ham om Halsen med den ene Haand og greb med den anden kraftig fat i hans skidne Buksebag. Hun løfted ham op saa let, som vejed han Ingenting, og styrted ham paa Hodet i Regnvandstønden.

Der kom ingen Lyd fra Fredrik. Han kaved og kaved, og stod tilsidst oprejst i Tønden og fnøs og spytted. Vandet naade ham til Hagen.

«Ta meg op igjen,» sa han med en Stemme saa myg og bønlig, som Moren aldrig før havde hørt hos ham.

«Nej,» hun dunked ham i Hodet og fik ham under igjen, men Fredrik kaved sig atter op og greb med begge Hænder om Vandtøndens Kant for at hejse sig op. Men han var saa tung, og hans Arme saa kraftløse.

«Lat meg daa komme op, Mor; eg fryser saa svært. Og nu kan vi jo ikkje bruke Regnvandet te koke Ærter i.»

«Er det Mening din, at Du vil dræpe meg?» spurgte tilsidst Fredrik.

«Vil Du love, te være skikkelig heretterdags, saa ska' eg hjelpe Deg op.»

Fredrik lovte det. Men straks han var kommen op af Tønden og stod paa Gaardspladsen, fo'r han løs paa Moren og slog og sparked hende som en rasende.

«Du ska' ner i Vandtønden liksom eg!» skreg Fredrik. «Hode' først!»

Andrea kunde ikke væрге sig ligeoverfor dette ubændige Raseri. Hun skreg om Hjælp.

Saa kom Meisteren og fik Fredrik revet løs fra Moren.

«Det var kjua godt fundet paa, det Du gjorde,» sa Fredrik beundrende, idet han sprang op over Bagtrappen. «Eg ska' huske det. For dette ska' Du ha betalt!»

— — —

Imidlertid vandred Petra og Myre udover Strandgaden. De var forholdsvis venlig stemt mod hinanden idag.

Han var en mærkelig Fyr, denne Myre, tænkte Petra. Altid naar Nøden var størst, grejed han alt sammen. Nu havde han git hende Penger til at klare Klatgjælden med, og endda foræret hende 5 Specidaler, som hun kunde bruge til, hvad hun vilde.

«Severin gaar og tigger om at faa Lov til at ha et Par Kammerater hos seg, før 'an rejser, Henrik Smith og Kristian Aall, sejer han.»

«Ja, la' han det, Mor.»

«Di er daa altfor fine te aa komme hem te os.»

«Ja naturligvis. Men naar han er Venner og Kammerater med di –»

«Han betaler sjøl, ka det koster,» vedblev Petra. «Han fortjener jo nokken Skillinger ved at læse Lektier med disse to Gutungerne. – Nu har vi jo Fremsalen staaen'es paa Stas igjen, siden Bedstefar døde. Se, kaa alting lager seg. D'er bedst, di holler til deroppe.»

«Ja, det trur eg ossaa,» svarte Myre. «Di liker det vel bedst at ha det for seg sjøl.»

«Nokke Rø'vinsgrog opspædt med et Par Glas Banco har han bedt om. Kortenspel skulde Henrik Smith ha me'.»

Arm i Arm nærmed de sig Kippersmuget. Saa sa Myre: «Denne Elias Nilsen fra Kristianssand, han kommer igjen i Slutten af August. Og han har skrevet og bedt om at faa bu hos os igjen. De' er vel ikkje nokke te Hinder?»

«Det er en underlig Fyr,» fortsatte Myre. «Eg er forresten kommen i Gjæld te 'an. – Vi tjente ikkje Penger paa den Skindhandelen –»

Det lød, som om han vilde sige noget mere, men betænkte sig.

Han er og blir en Bedrager, tænkte Petra, mens hun gik ind i Huset. Nu har han naturligvis snydt Nilsen for det, han skulde ha.

XXXIX

Severin gik op til Henrik Smith for at be ham komme til sig næste Aften. Han følte sig skjælvende stolt af Glæde, og dog frygtsom og forlegen. Dette, at han kunde indbyde Henrik. Aa, for en Lykke! Kristian Aall, som han havde mødt paa Gaden og inviteret, havde svart: «Ja med Glæde, Severin.»

Oppe paa Gangen hos Konsul Smiths havde han stødt paa Serinne, som lukked op Døren og viste ham ind. Hun skulde varsko Mossjø Henrik. For ude var

han ikke. Det kunde hun se af, at Tøjet hans hang der paa Knagerne.

Severin kom ind i det saakaldte Syværelse. Døren stod aaben til Dagligstuen og han hørte en ung og frisk Stemme synge.

Prinsessen sad højt i sit Jomfrubur,
Smaagutten gik nede, og blæste paa Lur.
Hvi blaaser Du altid, ti stille Du smaa,
Det hæfter min Tanke, som vide vil gaa,
nu naar Sol gaar ned.

Severin listed stille ind i den forreste Dagligstue. Derfra saa han gjennem den aabentstaaende Dør Lina sidde ved Pianoet i den inderste Dagligstue. Hendes sorte, krøllede Haar, der før havde hængt brusende om hendes Kinder og Skuldre, var nu sat op i en Knude, og hendes hvidgule Nakke var bøjet forover mod Pianoet. Hun kræmte for at klare Stemmen og sang saa videre:

Prinsessen sad højt i sit Jomfrubur,
Smaagutten lod være at blæse paa Lur.
Hvi tier Du stille, blaas mere, Du smaa,
det løfter min Tanke, som vide vil gaa,
nu naar Sol gaar ned.

Severin fik Taarer i Øjnene.

Atter kræmte Lina og kastede sit sorte Hode lidt bagover. Saa begyndte hun igjen:

Prinsessen sad højt i sit Jomfrubur,
Smaagutten tog atter og blæste paa Lur.
Da græd hun i Aften, og sukkede ud:
O sig mig, hvad er det, mig fejler, min Gud!
Nu gik Solen ned!

Severin var betat baade af Sangen og af Linas Maade at synge den paa. Lina maatte være fyldt af en Sjæl, som bæved i Glæde og Smerte. Derom var ingen Tvil. O lykkelig den «Smaagutten», hun havde sunget saadan til.

Lina blev siddende ved Pianoet og nynnede sagte op igjen den dejlige Melodi. Severin kunde ikke røre sig.

Pludselig skjød Lina Pianostolen bagud og rejste sig.

Severin smøg stille og umærket af Lina tilbage til Syværelset, hvorfra han kunde se hende. Hun gik frem og tilbage over Gulvet med Hænderne fast knyttet

sammen foran sig, og hun blev ved med at nynne. Hun havde en brandgul og hvidstribet Kjole paa med et i Halsen udskaaet og over Brystet tæt rynket Liv. Paa Fødderne smaa Broncesko med Staalspænder.

At et Menneskebarn kunde være saa dejligt, tænkte Severin, mens han, skjult bag den aabne Dør, keg paa hende. Denne svaje Ryg, disse slanke, fint buede Hofter, og dette Ungpigebryst. Og den straalende Glans fra hendes brunsorte Øjne, og den matgule Rødme paa hendes smale og dog fyldige Kinder.

Men det var ikke alt dette, som gjorde hende saa skøn, tænkte Severin, mens han betragtede hendes Skikkelse, og saa paa de smaa, højvristede Fødder. Nej. Det var det mærkværdige Præg, som var over hende. Den sorgmodige Maade, hvorpaa hun bar sit Hode, og den tankefulde Vemod, der laa over hendes Ansigt.

Hvor var hun forskjellig nu fra dengang paa Børneballet, da hun havde kysset ham bag Trappen dernede, dette Kys, som han havde lidt saa mange Kvaler for. Da havde hun vært kaad og overgiven. Men nu – han tænkte paa Jomfru Maria og paa Bibelens hellige Kvinder, men han fandt ingen Lignelse, der dued.

Severin hosted. Længe havde han stridt imod, men tilsidst kunde han ikke mere.

Lina kom farende ind.

«Er Du her, Severin?» sa hun forbauset.

«Ja. Serinne viste mig ind, og sa, hun vilde varsko Henrik. Men hun maa vist ha glemmt det.»

«Har Du staat her længe?»

«Aa nej. Ikke saa længe; men jeg hørte din Sang.»

«Var det pent? Sig mig oprigtig, Severin, sang jeg pent?»

«Dejligt!» udbrød Severin og hans Ansigt skinned.

Lina saa paa ham. Der var en saa højtidsfuld Tilbedelse i hans Blik og Mine, og Lina blev rørt.

«Kom ind her,» sa hun og tog ham ved Haanden.

De satte sig i den forreste Dagligstuen borte i den lille Hjørnesofa. Severin havde Møje for at bekvæmpe sin Bevægelse.

Lina saa flygtig paa hans daarlige Klær og hans slet strøgne Snip og

Brystkrave. Stakkels fattige Gut. Men hans Ansigt var vakkert og hans Øjne blanke og intelligente.

«Jeg holder af Dig, Severin,» sa Lina energisk. «Jeg *kan* aldrig andet» – hun stansed og saa tankefuld frem for sig. Det gik igjennem hendes Sind, at hvis hun nu sa til Severin, at hun vilde vente paa ham, til han blev færdig, og saa gifte sig med ham, saa gjorde hun noget godt, ikke alene mod ham, men ogsaa mod sig selv. En bedre Mand kunde hun vist ikke faa. – Riber, ja, Gud maatte vide. – Modig var han – det Barn, han dengang med Fare for sit eget Liv havde reddet fra at drukne, mens alle de andre bare stod og maabte.

Men Severin var jo af saa simpel Ekstraktion, og saa daarlig klædt. Hendes Forældre vilde ha imod det – Moren ialtfald. Men Henrik vilde staa paa hendes Side. Og Henrik var jo den, hun elsked højest i Verden.

Severin havde intet svaret. Han sad og saa ret frem for sig med denne Blinken af Øjenlaagene, der altid hos ham var et Udtryk for Sindsbevægelse.

«Men jeg véd jo nok, at Du hader og foragter mig,» sa saa Lina.

«Hader og foragter –» Severin saa skrækslagen ud.

«Ja, fra dengang dette hændte med de Versene.»

«Aa nej, Lina! Hvor kan Du tænke sligt? Det var jo mig, som var fjottet.»

«Mente Du da ikke med, hvad der stod i dem?»

«Jo, naturligvis. Men fjottet var det alligevel at gi Dig dem.»

«Henrik har skjændt paa mig for det,» fortsatte Lina bedrøvet, «og naar *han* skjænder, har han altid Ret.»

«Aa, hvor er dog Henrik et dejligt Menneske! Kan Du tænke Dig, at Du nogensinde faar træffe hans Mage? Saa ædel og ren, saa rolig og mild. Men *mig* synes han ikke om,» Lina kjæmped mod Graaden.

«Hvor kan Du nu tro det, Lina?»

«Jeg *véd* det. Jo, han holder nok af mig, men han sætter mig ikke højt. Ser ikke paa mig, som jeg ser paa ham. Og det fortjener jeg heller ikke.»

«Ofte grubler jeg over, om det er fordi jeg ærted ham som Barn,» fo'r Lina fort. «Men det vilde ikke ligne ham. Og han ærted jo ogsaa mig dengang. Men fra vi blev større, og han begyndte at snakke lidt med mig, og jeg fik Forstand paa,

hvad han var for et Menneske, har jeg aldrig ærtet ham. Vi spiller og synger sammen hos den samme Lærer, og han har læst Goethes «Faust» med mig, og forklaret mig hele Indholdet. Dengang tror jeg, at han var *næsten* lige glad i mig, som jeg i ham, men nu i det sidste Aar er han blet aldeles borte for mig. Han gaar i sine egne Tanker, og han har vel sagtens fundet ud, at der ikke er noget ved mig.»

Severin sad i en Henrykkelse. Han tænkte paa, hvor aabne disse Søkende var. Sa Ting, som *han* aldrig vilde ha kunnet faa over sine Læber. Men saadan var vist fine Folks Børn. De generte sig ikke for noget, og havde intet at skjule om Far og Mor og om Tilstanden i Hjemmet.

«Men hvad det var, jeg vilde sagt,» sa Lina efter nogen Taushed – «Jo, Severin – jeg skammer mig over min Opførsel dengang med Versene, og jeg bér Dig om Tilgivelse.»

«Nej, nej, Lina. Det er mig, som skal skamme mig.

«Sig mig, hvad Du mener med det, Severin,» bad Lina inderligt.

«Forstaar Du det ikke af Dig selv?

«Nej.»

Severin knuged Hænderne fast i hinanden og kjæmped for at kunne tale.

«Dengang var jeg jo et Barn med et Barns Fantasier. Jeg tænkte mig Muligheden af, – ja, nu maa Du ikke le, Lina. Jeg tænkte, at naar jeg var blet voksen, og havde faat en Stilling – – men – – ja – – hvor skulde nogen ha Frækhed nok til at ville gribe efter Dig? – Og jeg stakker –»

Lina svarte ikke. Taus og tankefuld blev hun siddende. Severin skulde vide, hvor mange Frierbreve hun allerede havde faat. Ikke alene fra Henriks Kammerater, selve den ækle Mikkel Meier, men fra voksne, ældre Folk. Ja, til og med fra en Præst. Severin betragted hende med et frygtsomt Blik.

«Er Du sint paa mig, Lina?» spurgte han.

«Aa nej, Severin. Men jeg er saa ulykkelig. Tænk Dig, jeg er bare 16½ Aar. Hvad skal jeg dog gjøre?»

«Aa Lina, Du, som er saa skøn og rig – jeg mener ikke Pengerigdommen, men Rigdommen i din Forstand og i dit Hjærte.»

«Det blir min Ulykke, dette at jeg er skjønn, som Du kalder det. Jeg synes det forresten ikke selv, men naar alle andre gjør det. – – Hvis jeg havde vært, om ikke styg, saa dog slet ikke vakker, men bare set pen og ordentlig ud, eller jeg havde vært halt f. Ex. Og saa en Mand var kommen til at elske mig og vilde havt mig alligevel» – Lina bøjed pludselig Hodet og graad.

Severin bare saa paa hende.

«Kan Du ikke forstaa det, Severin? Da vilde jeg vært ydmyg og taknemmelig, og med Kjærlighed ha hængt ved den Mand, der var saa elskelig at ville elske mig og ta mig til sin Kone. Hvorimod nu! Jeg er hovmodig og opblæst og egenkjærlig. Jeg føler i mit Hjærte, at jeg aldrig kommer til at elske nogen med Tak og Ydmyghed. Og det skal der til, hvis det er den rette Kjærlighed. Ikke sandt? Ja, jeg regner ikke Henrik. For ham kunde jeg gaa i Døden. Og véd Du hvorfor. Fordi han er saa meget bedre end jeg. Men det er ikke de andre.»

Severin hørte til med andægtig Iver. Lina sad med nedslagne Øjne; en og anden Taare havde, mens hun talte, dryppet ned paa hendes Lommetørklæde, som hun krammed mellem Hænderne, der hvilte i hendes Skjød.

«Kan Du forstaa, at det er ondt, Severin?» spurgte Lina om en Stund.

«Du skal vente, Lina, til den rette kommer,» svarte Severin alvorlig.

«Den rette *kan* jo ikke komme!» raabte Lina. «Jeg er jo hovmodig og egenkjærlig, hører Du, og kan ikke lære at elske nogen. Saa er det jo det samme, hvem jeg tar. – Kjender Du Løjtnant Riber?»

«Men det haster da vel ikke.»

«Jo! Det haster. Jeg kjeder mig herhjemme. Siden Betten døde, har jo Mamma aldrig vært frisk, og Pappa tænker bare paa Mamma. Vi faar hverken Baller eller Selskaber mere.»

Deⁿ²⁷ blev siddende et Minut eller saa i Taushed. Lina krammed fremdeles paa sit Lommetørklæde.

«Du nævnte Løjtnant Riber,» sa saa Severin, som uden at vide hvorfor var blet liksom stukket, da han hørte dette Navn. «Han, tror jeg nu, var den sidste, som vilde passe for Dig, for jeg har det Indtryk, at han er ubetydelig, og det er Du ikke.»

Lina trak paa Skuldrene. «Ja, ubetydelig – men det er jo de fleste. Han ser godt ud, har selv Formue, saa han ikke behøver at gaa og stunde efter, at Pappa skal dø – skjønt Pappa naturligvis vilde gi mig en god Sum om Aaret, hvis jeg giftede mig. Saa blir Riber ogsaa snart forflyttet til Kristiania og senere til Stockholm. Karl den femtende og han er gode Venner, skal jeg nemlig sige Dig.»

Severin følte det, som om han bogstavelig talt blev til *intet* ved dette Linas Snak. Denne Afgrundskløft imellem dem. Hvor var hun verdslig og praktisk. Var det virkelig muligt, at denne samme Lina havde sunget Sangen om Prinsessen og Smaagutten, og havde kunnet lægge denne bævende Længsel ind i Tonerne?

«Og nu rejser jo ogsaa Henrik snart,» vedblev Lina og løftede Hænderne, som hun derefter slog sammen. «Hvordan tror Du saa, jeg skal greje mig herhjemme?»

«Men Henrik har jo opgivet at studere?»

«Ja Gudskelov,» svarte Lina rask. «Han er jo eneste Søn og maa som saadan overta Pappas Forretning. Det vilde jo være dumt andet. Men Pappa vil ha ham til Udlandet sammen med den ældste Kontorist. De rejser i Begyndelsen af September.»

«Det har Henrik ikke fortalt mig,» bemærkede Severin.

«Nej, for han er ikke glad for det. Han vil helst bli herhjemme. For min Skyld er det ikke. Ak, bare det var! Hvis Henrik sa til mig: Du skal ikke gifte Dig, Lina, Du skal hele dit Liv være min Søster og intet andet – med – ja, med Henrykkelse vilde jeg gjøre det, og aldrig vilde jeg svigte ham.»

«Det var mærkeligt.»

«Ja, det *er* mærkeligt. Saa meget mere, som Henrik har sagt, at han ikke tror paa mig.»

«Tror han ikke paa Dig?»

«Nej. Og det gjør Du heller ikke. For ellers vilde Du vel ha friet til mig.»

Severin blev rød lige op til Haarrødderne. Han dukkede sit Hode og mumlede: «Hvad kunde det vel ha nyttet for en som jeg?»

«Nej. Nu kan det ikke nytte. Men hvis Du dengang, efter at Du kaldte mig for en Skurk, var blet ved med at vise mig, at Du trode paa mig –» Lina holdt inde et

Øjeblik, og saa tilføjed hun: «Aa nej, forresten.»

«Der kommer Henrik,» udbrød Lina og rejste sig. «Severin har siddet her og ventet paa Dig. Har Serinne ikke sagt Dig til?»

«Nej, det véd Gud hun ikke har,» svarte Henrik.

«Det ligner hende, det Drog. Hun har vært her altfor længe, det er Sagen.»

Lina gik ind i den anden Stue og tog Plads ved Pianoet.

Severin kom frem med sit Ærende. Han saa saa flou og frygtsom ud, da han invitered Henrik og han skyndte sig at sige, at Kristian Aall havde sagt ja.

«Du skal ha Tak,» Henrik trykked hjærteligt Severins Haand. «Jeg glær mig til at komme.»

Da Severin var borte, satte Henrik sig i Hjørnesofaen og raabte ind til Lina: «Syng noget for mig!»

Aa hvor Lina blev glad. Hun havde siddet der ved Pianoet og ønsket, at Henrik vilde sige netop disse Ord.

«Noget muntert eller sørgeligt?» spurgte hun og drejed sig halvt om mod Døraabningen til Stuen, hvor Henrik sad.

«Noget muntert. Livet har jo nok af sørgeligt.»

«Ja. Men ikke for Dig vel, Henrik?»

«Hvorfor siger Du ja?» spurgte Henrik. «Som om det var saa selvfølgelig. Har Du da noget sørgeligt?»

Lina sad fremdeles i samme Stilling, halvt drejet om paa Pianostolen. Hendes venstre Haand laa løst over Tangenterne, den anden var støttet mod hendes Hofte. Hun holdt Hodet lyttende dukket. Lyden af Vognrammel og Larm fra Strandgaden dernede skurred af og til gjennem Stilheden i de højloftede, gammeldags Stuer.

«Jeg kan ikke saa godt høre, hvad Du siger,» sa Lina og rejste sig. Hun gik ind til Henrik og stod foran ham.

«Det er heller ikke nødvendigt,» svarte Henrik, som sad tilbagelænet, med Albuen paa Sofaarmen og Kinden støttet i Haanden. Lina tænkte paa, hvor pent hans Tøj var, hvor godt det sad, og hvor hans Linned lyste drivende hvidt og blankt.

«Stakkels Severin,» sa hun. «Han er saa usselt klædt.»

«Og det forringer ham vel i dine Øjne?» spurgte Henrik koldt.

«Hvorfor tror Du ondt om mig?»

«Tsche,» Henrik gjorde en Bevægelse, som ikke udtrykte Velvilje.

«Hvor Du er prippen, Henrik. Mamma har Ret, Du *er* ikke frisk,» og hun vilde ha tilføjet: Du ser ogsaa bleg og sørgmodig ud. Men hun gjorde det ikke.

«Tror Du ikke, jeg mange Ganger har spekuleret paa, hvordan vi kunde skaffe Severin ordentlige Klær uden at saare ham?» udbrød saa Henrik. «Tænk Dig til, at Mamma har kunnet være taktløs nok til at ville bli ved med at sende ham mit og Pappas aflagte Tøj ogsaa efter han blev voksen. Men det har jeg da Gudskelov forhindret. Jeg havde en formelig Scene med Mamma om det, men saa kom Pappa, og han gav mig Ret. Og Mamma er jo heldigvis saa forgabet i Pappa, at alt hvad han siger, er det rigtige.»

«Tænk, jeg synes ikke det, Henrik. Efter Bettens Død er Mamma blet anderledes.»

«Ja, det er da rimeligt! At ha set et saa dejligt Barn dø –» Henrik fuldførte ikke Sætningen.

«Tænker Du tit paa hende?»

«Ja. Ikke saa meget, straks hun var død. Men nu bagefter. Jeg savner hende mere og mere.»

«Saa vilde jeg ønske, det var mig, som var død istedetfor Betten.» Det kom saa alvorligt og inderligt fra Lina, at Henrik forbauset saa op paa hende.

«Du er rar Du, Lina,» sa han.

«Nej, Henrik. Ikke rar.» Lina blev staaende paa samme Sted.

«Nej, men det var om Severin,» begyndte saa Henrik. «Det eneste, jeg har kunnet gjøre for ham er hver Maaned at sende ham et Honorar fra denne Bundtmagertosken, som han læser Lektier med.»

«Han derhenne paa Hjørnet? Men hvor kan *Du* gjøre det! Betaler hans Far ikke for ham?»

«Jo, naturligvis. Men jeg sender ham akkurat lige saa meget, og saa skriver jeg med fordrejet Haand: Med megen Tak for den dygtige Undervisning, De gir

Knut. Severin tror, at det er Guttens Mor, der uden Farens Vidende skjønner saa paa ham.»

«Hvor er Du dog sød og snil, Henrik!» udbrød Lina begejstret.

«Sludder! Jeg, som kan faa saa meget nyt Tøj, jeg bare gider bestille mig, og desuden har Lommepenger i Overflod. Mamma gir mig ogsaa Lommepenger foruden dem, jeg faar hos Pappa. Det véd Pappa vist ikke om. Men hør Lina,» Henrik retted Ryggen og saa strengt paa Søsteren. «Dette taler Du ikke om til noget Menneske!»

«Uf, hvor Du kan være fæl, Henrik,» Lina saa truende paa ham. «Jeg, som var saa stolt og glad, fordi Du viste mig denne Smule Fortrolighed. Jo, Du er en dejlig en!» hun graad.

«Nej hør, Lina, ta det ikke saadan. Jeg mente ikke at ville saare Dig. Husk, at jeg igrunden ikke véd, hvordan Du egentlig er.»

«Det er *din* Fejl og ikke min,» hulked Lina. «Jeg véd det nok; altid tænker Du paa dette med disse ulyksalige Versene. Husk, jeg er voksen nu, og tror Du ikke, den Historie har git mig Lærepenger, fordi Du derved har – ja har liksom tabt Agtelsen for mig. Men naturligvis ender jeg med at bli en fæl en, naar Du aldrig vil tro paa mig.» Hun løb grædende ud af Stuen og op paa sit Værelse, hvor hun stængte sig inde.

Henrik sad igjen, ilde tilmode. Ja, han gjorde vist Lina Uret. Men det kom af, at hun i intet ligned Milla, og saa var hun saa altfor vakker. De, som var saa vakker som Lina, kunde vist umulig bli rigtig gode Mennesker. Stakkels smaa Lina forresten. Hvor saart hun graad, da hun gik. Men straks han saa hende, skulde han gjøre det godt igjen.

Saa gled hans Tanker over paa Severin. Severin. Ja, hans Mor var vist et daarligt og ukjærligt Fruentimmer. Severin sa jo aldrig et Ord om sine hjemlige Forhold. Men Henrik kunde liksom kjende det paa sig, at hans Mor var fæl. Hvor blev de af de Penger, Severin fortjente? Hans Klær var jo saadan, at ingen godhjærtet eller bare nogenlunde ordentlig Mor vilde ha ladet sin Søn gaa paa Gaden med dem.

XL

Inde i Madam Berthelsens Ildhus gik Myre om Natten, i blaa tøjs Skjorteærmer uden Bukseseler og laved istand til at støbe Lys. Ildhuset var et skummelt, stort og firkantet Rum, opfyldt af alle Slags Lysestøbegrejer. Der var to lange, smale, med mørkstribe Sirtsesgardiner behængte Vinduer, som vendte ud til en liden hellelagt Gaardsplads, bag hvilken højned sig en stenknudret Bakke, som gik lige op til Nordnæshougen, hvor den gamle Frederiksstens Fæstning laa.

Borte i Gruen stod en kjæmpestor Gryde paa en Brandfod af Jern, under hvilken Ilden blussed. Myre la flere Vedstykker til, pusted kraftige paa Ilden og rørte med en lang Træøse om i Gryden, der var fyldt med halvsmeltet Talg.

Paa det lange, smale, umalede Bord under Vinduerne brændte en sur Parfinlampe. Gulvet var stenlagt liksom Gaardspladsen, og Myre stumped i Ujevnhederne, naar han gik til og fra.

«Her er for mørkt,» tænkte Myre og saa sig om. Fra Hjørnet ved Vinduskrogen strakte sig en smal Bænk langs Tværvæggen nedover i Retning af Gruen. Paa Bænken laa Myres Overtøj og Jakke, og under den stod hans Støvler, som han havde ombyttet med Halmsko. Midt paa Gulvet og allevegne stod umalede Borde paa lange Ben og med 2 Bordplader, den nederste Trekvart Alen under den øverste. I begge Bordpladerne var der tæt i tæt runde Hulled og i disse sad lange Blikformer, fyldt med smeltet, dampende Talg. Paa Overkanten af Formerne var Vægerne snurret fast om en Træpind, ved Hjælp af hvilken Lysene skulde trækkes op, naar Talgen var tilstrækkelig kold.

«Her er for mørkt,» tænkte Myre igjen. Saa greb han en Lysestump, tændte den og fik den ved Hjælp af nogle varme Talgdraaber til at staa paa Bordet.

Derefter trak han fra Krogene frem Kasser fulde af Blikformer. Han tog et Bundt afskaarne Væger og et lidet Skrin fyldt mer hjærteformede Træpinde, som endte i en spids Tap, stilled det altsammen paa den lange Bænk, hvor hans Tøj

laa, satte sig og begyndte at lave Formerne istand. Det var ikke noget hurtigt Arbejde. Vægerne skulde føres gjennem Formen, derendte i en Spids med et bitte lidet Hul, der efter at Vægen var trukket ud, skulde tilstoppes med en af de hjærteformede Træpinde.

Myre arbejded flittigt og roligt, mens han gumled paa en Skraa. Af og til gik han hen og rørte om i Gryden, der under den nu svagt blussende Ild kogte smaat og stille.

Tiden gik. Efterhaanden havde han faat en høj Bunke af færdige Blikformer ved Siden af sig paa Bænken.

Han hørte varsomme Skridt derude paa den lille Gaardsplads og lytted med løftet Hode. Jo. Skridtene kom nærmere, ind i Gangen udenfor Ildhuset. Straks efter blev der sagte banket paa Døren.

Hvem kunde dette dog vel være? Myre slap sine Former, gik hen og lukked op.

Der stod Fie i en gammel sort Regnkaabe og med en Kysehue paa Hodet.

«Men i Jessu Namn, ka er det, Du vil?»

«Du maa ikke være sint, for jeg kommer, Far,» sa Fie forlegen. «Men jeg vilde saa gjerne hjælpe Dig lidt. Jeg er vis paa, der er noget, jeg kan gjøre liksaa godt som Du.»

«Kom ind,» sa Myre. Han var saa underlig rørt.

Fie gled indenfor og tog Overtøjet af. Hun saa sig om i det dystre Rum, hvor hun kun havde vært et Par Ganger før.

«Koffor ligger Du'kje heme og sover nu, Nattens Ti'er?» spurgte Myre og betragted Fie fra øverst til nederst. For første Gang slog det ham, at hun var vakker, stor og stærk, og at hun ligned Petra slik som denne havde set ud i sin Ungdom. Men vakrere, meget vakrere.

«Jeg kan ikke sove om Nætterne nu for Tiden,» svarte Fie. «Jeg véd ikke, hvoraf det kommer. Og hvorfor skal Du, Far, gaa her og slide og stræve saa aldeles alene. Det var jo saa naturligt, om dine Børn hjalp Dig.»

Myre strøg sin smudsige, talgfede Haand over Fies Haar. «Du er snil, Du Fie,» sa han bevæget. «Ja, Du kunde kanske nok hjælpe meg, Du, som er saa flink med Hænderne dine. Men Du skulde havt et Kjøkkenforklæ' med.»

«Finds her ikke en Sæk eller sligt noget? Jeg har Knappenaaler.»

Myre fandt frem et Stykke Sækkelærred, som Fie svøbte om sine kraftige Hofter og gjorde fast bag.

Myre viste hende, hvorledes hun skulde bære sig ad, og Fie arbejdet ufortrøden Time efter Time.

Nu er Klokken 5, Fie,» sa endelig Myre, og saa paa sit gamle næpeformede Sølvrur. «Nu ska' Du gaa hem og ligge Deg.»

«End Du da, Far?»

«Aa, skidt eg! Ungdommen trænger til Sømn. Det gjør gamle Folk ikkje. Eg har enddaa et Par Timers Arbej'e tebakes. Men gaa nu Du, Fie, og Tak for Hjælpen.»

Fie tog Sækkelærredet af og vasked sine Hænder i en Kolle Vand, som stod borte i Gruen.

Saa iførte hun sig den gamle, sorte Regnkaabe og den underlige Kysehue.

«Jaja Far, Farvel da,» Fie stod borte ved Døren, hvorfra hun vendte sig om mod Faren, der siddende paa Bænken var beskjæftiget med at lave nye Former istand.

«Hør Fie,» sa saa Myre i en pludselig forandret, næsten kaad Tone: «Ka synes Du om Elias Nilsen?»

«Elias Nilsen –»

Ja, han, saa logerte hos os i Vaar.»

Synes om ham? – jeg synes ingenting om ham. Det var jo en svært simpel Fyr?»

«Men d'er en bra Mand, og han er søkkenes rik.»

«Jaja. D'er jo godt for ham, det.»

«Jaha!» lo Myre, mens han dukked Hodet endda dybere over Arbejdet. «Men Stakkaren, han vilde nu saa gjerne ha Deg til sin Kone.»

Der gik et Stød gjennem Fie.

«*Mig* til sin Kone –» sa hun forfærdet.

«Ja. Det har eg kunnet mærke paa Brevene, han har skre've te meg. Eg saag

det ossaa godt paa 'an den Kvælden, han var heme hos os,» Myre flytted sig hen til Gruen og la Vedstykker til Ilden.

«Men Du da, Far, Du ønsker det vel ikke, siden Du meget godt forstaar, at han for mig er et væmmeligt Menneske?»

«Eg skylder Elias Nilsen saa mange Penger,» sa Myre og sukked.

«Men Du kan da vel aldrig mene,» Fie slap Dørgrebet og gik et Par Skridt frem i Rummet.

«Nej, Fie. Nej, nej – Du faar gjøre, som Du vil. Men Du vét ikkje, kaa træskt og ondt Live' har vorre for meg. Eg har strævet og badet, saa ingen kan tru det, men galt er det gaat. Skjønt eg aldrig har hverken drokke, eller befattet meg med nokke Slags lastefuldt. Nu har eg igjen saa møkke paa meg. Eg forstaar ikkje, kaalisen eg ska' klareⁿ²⁸ meg.» Han havde atter tat Plads paa Bænken og var ivrig beskæftiget med at gjøre Formerne istand.

Fie betragted ham. Ja, han havde vært en trofast Arbejder. Og hvor lidet havde han ikke altid brugt til sig selv. Banket og børstet sit Tøj, og ofte selv lappet og stoppet det. Hun mindedes dengang, hun i det øsende Regnvejr gjennem Bodvinduet havde set ham ligge derinde paa Gulvet med Hænderne foldet, mens de opadvendte Øjne bad.

En skjælvende Bevægelse gik igjennem hende. Hvis hun kunde gjøre noget godt for denne arme, saa haardt prøvede Far? Men saa stod Billedet af Elias Nilsen for hende, og hun gjøs.

«Vilde det da bli bedre for Dig, Far, hvis jeg –» Fie kunde ikke faa Ordene frem.

«Ja,» svarte Myre. «Han kan stævne meg for de Penger eg skylder 'an. Men han vilde la alting falde og ovenikjøpe' hjælpe meg, hvis Du –» Myre tabte en Form, som faldt klirrende paa Stengulvet. Han bukked sig hastig for at ta den op.

«Aa nej, Far! Bed mig ikke om dette» – Der var en saa fortvilet Lyd i Fies Stemme, at Myre uvilkaarlig fo'r sammen.

«Hys,» sa han. «Husk paa Madam Berthelsen. Hun ligger deroppe, akkurat ovenover her. Ok ja, hinner skylder eg ossaa saa mykkje.»

Fie stod fremdeles paa samme Sted. En vild Uro fløj over hendes Ansigt, hvis

barnligbløde Træk ikke passed til hendes store, kraftigt udviklede Legeme.

«Hvs jeg rejste hjemmefra, Far, og fik mig en Plads? Jeg skulde sende Dig hver eneste Skilling.»

«Det vilde ikke hjælpe nokke,» Myre dukked Hodet endnu dybere ned over Blikformerne. «Bare Elias Nilsen skylder eg 560 Specidaler, for ikkje te næmne alle di andre.»

«Hvad bruger Du da alle disse Penger til, Far? Vi lever jo saa fattigt derhjemme, og nu siden jeg blev konfirmeret, har vi jo ingen Pige havt. Og Severin har tjent Penger, og jeg ogsaa lidt, Far.»

«Skibsparter og Sildejægter og alskens Transaktioner,» svarte Myre mørk. «Og som eg sa Deg, Fie, ingenting har villet løkkes for meg.»

Fie blev staaende endnu et Par Sekunder. Saa sa hun: «Nej, Far, jeg *kan* ikke dette med Elias Nilsen.»

«Nej, nej, Baren. Du faar gjøre, saa Du vil.»

Saa sneg Fie seg stille ud.

Giftet sig med Elias Nilsen, tænkte hun. Yar det dette, hun *skulde og maatte?* Hun havde liksom havt noget ondt hængende over sig, siden den Dag dette med Riber var hændt.

Skjønt ikke nu mere. Jo fler Ganger det var sket, dette, at hun i Mørkningen var kommen op til Riber og med frydefuld Graad havde git ham sit Legeme, jo mindre og mindre skamfuld havde hun følt sig. Næsten stolt var hun over, at hun havde ofret alt til den, hun elsked. Og gennem dette havde hun liksom skimtet Meningen med Tilværelsen. Hun havde ikke gjort andet end opfylde Naturens store Bud og uomgaaelige Lov.

Nej – skamme sig vilde hun ikke. Hun stamped trodsig i de knudrede Gadesten paa Vejen til sit Hjem.

Selv om Menneskene vilde fordømme hende – Gud deroppe i Himlen, som havde nedlagt denne uendelige Trang til Hengivelse i Menneskenes Hjærter – sikkert vilde han dømme mildere.

Hun kunde jo se paa sig selv, at hun trods den Sorg og Kval hun straks havde følt, var helt igjennem blet et andet Menneske. Havde faat Trang til at være god

mod alle. Faat Øjnene op for sin arme Fars Slid og Ulykke – ja, havde endda faat Kræfter til at se mildere paa sin Mor.

Nej, det onde, som havde hængt og endnu hang over hende, det var Frygten for, at Riber snart vilde bli kjed af hende. Der gik jo Rygter i Byen om, at han skulde forloves eller var forlovet med Lina Smith.

Naturligvis.

Siden hun blev voksen, havde hun saa godt forstaat, at Riber aldrig vilde gifte sig med en som hun. Hendes Hjærte sønderreves ved Tanken, men det var jo saa rimeligt. Det fik gaa, som det vilde. Naar den Dag kom, at Riber forstødte hende, saa vilde hun ikke være sint paa ham. Tværtom. Takke vilde hun, og gjemme Mindet om, hvad hun havde oplevet med Riber, som sit Livs beste Klenodie.

Men saa kunde det sagtens kanske ogsaa være hende det samme, hvad der blev af hende, – det hulked indeni hende, og hun stod et Par Ganger stille for at tørre sit Ansigt. Som sædvanlig regned det, og en sur Vind havde hun midt imod sig. Men nu var hun jo snart ved Hjørnet af Kippersmuget.

Elias Nilsen – nej, hvor det gjøs igjennem hende!

Tonning? Ja, han var hende ikke saa meget imod som den anden. Men til Tonning skyldte jo Faren ingen Penger. Skjönt Gud maatte vide. For ikke mange Dager siden havde hun hørt Moren skjændende sige til Faren, at der fandtes ikke et eneste Menneske af dem, han kjendte om end aldrig saa lidt, som han ikke var i Gjæld til.

Hvis hun nu ved at gjøre dette græsselige: gifte sig med Nilsen, kunde hjælpe sin arme Far, denne Far, der sikkert altid havde havt det ondt – bare dette at ha vært gift med Moren i 20 Aar.

Og saa var jo Nilsen rig, sa Faren. Det var Tonning ikke. Og saa boede han i Kristiansand, saa hun slap for at se Riber paa Gaden sammen med Lina, hvis det var sandt, hvad man sa.

Men hvis Riber ikke slap hende, skulde ingen Magt i Verden faa hende til at gifte sig med nogensomhelst. Nej, ikke om saa Jorden forgik af den Grund.

Hun var naaet hjem. Stille som en Tyv listed hun ind i Bagværelset, hvor hun nu efter Bedstefarens Død havde sit Sovested sammen med Mathæa og lille

Lovise. Severin og Jens havde Bedstefarens Skraakammer. Nu maatte hun se til at faa sove lidt. Imorgenaften skulde Severin ha sine to Kammerater paa Besøg hos sig. Saa vilde hun gjerne være flink og kjæk. For hun skulde lave alting istand og bære det op paa Fremsalen til dem.

Tænk, om Moren vidste, at hun havde vært ude i Madam Berthelsens Ildhus og hjulpet Faren, tænkte Fie, mens hun la sig tilsengs og trak Tæppet over sig. Gud maatte vide, om hun saa ikke kunde faa Lyst til at slaa hende ihjel!

Myre blev ved med at arbejde, til Dagslyset trængte ind i det mørke Ildhus. Han slukked Parafinlampen, pusted Lysestumpen ud og strakte sig paa Bænken med Dagligjakken sammenrullet under Hodet og den lange, gamle Yderfrakke bredt over sig.

Men han kunde ikke falde isøvn. Nu var han i samme Vaande som saa ofte før. Nej, værre end nogensinde.

– – Skulde han gi sig over og sige til Konsul Smith, at han var kaput, og det samme til Madam Berthelsen? Det var ham aldeles plat umuligt at skaffe Penger til Terminsdagen denne Gang, og Madam Berthelsens 150 Specidaler?

Selv om Fie tog Elias Nilsen, det forlibte Fæ, vilde det kun bevirke, at han fik Henstand med, hvad han skyldte Nilsen, som, naar han skulde holde Bryllup og skaffe Fie Udstyr, naturligvis ikke vilde laane ham noget videre. *Kunde* vel heller ikke. For Gud maatte vide, om han igrunden ikke sad noksaa smaat i det.

Han husked, at han til Fie havde kaldt Nilsen søkkes rik. – Naa ja, Herregud – sit gode Udkomme havde han da, og kunde sagtens ernære en Kone.

Hvis han gav sig over og sa Sandheden til Konsulen? – –

Boden vilde bli tat fra ham og alt hans Indbo solgt – Rub og Stub. Og for at opholde Livet for sig og sine maatte han saa gaa og arbejde som en simpel Sjouer.

Ja, Herregud. Hvad gjorde det? Gjærne vilde han ta paa sig det mest fornedrende Arbejde, hvis der ikke var denne Petra.

Aa, denne Petra – denne Petra!

Atter kom Forestillingen om, at han kunde skrive en falsk Veksel paa Konsul

Smiths Navn. Bagefter kunde han sagtens nok greje det. Kom Tid, kom Raad. Vorherre havde jo saa ofte hjulpet ham, naar Nøden var paa det sværeste. Hvem kunde vide, om der ikke vilde dukke noget op, som hjalp ham til at indfri Vekselen i rette Tid, og til at betale Ravn tilbage de 100 Specidaler. Nu laa jo Ravn desuden syg, saa det vilde vare en Stund, inden han kræved ham. Og selv om Ravn blev frisk, saa vilde han vist ikke fare haardt frem. Han var saa mild og stille, Ravn.

Kunde han bare faa fat paa det Papiret, han havde underskrevet dengangen inde i Ravns Kontor – – – Hvis Ravn døde, saa var der da ingen, som kunde kræve ham for de 100 Specidaler.

Han fik se til at gjøre sig gode Venner med Drea og sige, at han savned et Papir efter den Dag, han havde vært i Kontoret hos Ravn, og at det kanske var kommet ned i Skrivepulten.

Han vendte og drejed sig paa den haarde Bænk og kunde ikke faa hverken Søvn eller Hvile. Tilsidst folded han Hænderne og bad med halvhøj Stemme en lang Bøn til Gud om Hjælp og Frelse og Forløsning ogsaa denne Gang.

Han hørte det gaa i Trappen derude, og straks efter kom Madam Berthelsen ind med et Bræt, hvorpaa der stod en stor Kop rygende Kaffe og Smørrebrød med Gammelost og Brimost.

Myre retted sig op, kasted Frakken af sig og satte sig paa Bænken.

«Go' Mor'en, Madam Berthelsen. Ka snil og go' I er imot meg.»

Madam Berthelsen var i Natkappe og blaarudet Skjørt og Bomuldstrøje med et stort hvidt Forklæde. Paa Fødderne havde hun Filtsko.

«Ja. Eg har hørt Jer arbej'e i hele Nat, Myre, Far. Saa kan I nok trænge te en varm Kaffitaar.»

«Har eg uroet Jer?»

«Aa nej. Men eg sover saa let,» Madam Berthelsen satte Brættet fra sig paa det lange, smale Bord foran Vinduet. «Drik nu. I er en strævsom Mand, Myre.»

«Tak,» sa Myre og rejste sig.

«Eg syntes, det var nokken, saa snakket hernere inat. I er daa ikkje saa gammel, at I snakker saa høgt me' Jer sjøl?»

«Nej. Det var Fie, Datteren min. Hun kom for te hjælpe meg lidt.»

«Det var pent af hinner. Eg har set hinner et Par Ganger paa Gaten. Hun er vakker, og saa ser hun, om eg saa ska seje, saa klok ut.»

«Ja. Hun mangler ikkje nokke paa Forstan'en.»

Madam Berthelsen blev staaende, mens Myre drak den varme Kaffe og spiste de tykke Smørrebrød. Hun havde tat fat i Snippen af sit Forklæde og la med dukket Hode og langsomme Fingre tætte Folder i Spidsen af det.

«I er en strævsom Mand, Myre,» gjentog Madam Berthelsen.

«Ja. En gjør jo, ka en kan.»

«Og eg trur nu paa det, at Herren velsigner en skikkelig Mands Arbej'e. Derfor er eg ikkje bange for Pengene mine,» hun stod fremdeles i samme Stilling og folded og folded paa Forklædesnippen. «Det gaar nok som sidste Gang, daa eg fik alt udbetalt. Men nu er eg svært forlegen, Myre.»

«Vær rolig, Madam Berthelsen, I kan være sikker paa, at I ska' faa Jeres.»

«Hundrede og femti Specidaler,» sa Madam Berthelsen og slap Forklædet.

«Akkurat,» svarte Myre muntert. «En af Dagene kommer eg me' Pengene. Det ska'kje vare længe. Men hvis om I nu i Overmor'en for Eksempel fik Hal'delen, kunde I saa ikkje ge meg en fjorten Dags Henstand med Resten?»

«Ok jo, Myre. Det kan eg saa godt.»

«I er et snilt Menneske, Madam Berthelsen.»

Hun tog fra en Krog en liden Fejekost og sopte sammen i Gruen.

«Eg ska' nok gjøre istand etter meg, Madam Berthelsen, saa eg plejer. D'er daa Skam, at I ska' ha Ulejlighet.»

«Ka' gjør det?» svarte Madam Berthelsen godslig.

«Aa ja, eg har jo støbt Lys i hele Nat.»

«Lig Deg ind paa Sengen og sov en Stund.»

Myre saa paa Petra med et taknemmeligt Blik.

Stakkeren, tænkte Petra, og saa bemærked hun: «Der er jo længe til Terminsdagen.»

«Er der nokke an't, saa trækker Deg?»

Aldeles ikke, laa det Myre paa Tungen at ville sige muntert og frejdigt. Men saa fo'r det igjennem ham, at Petra kanske havde noget i Bankbogen, som det var hændt et Par Ganger før.

«Ja. Madam Berthelsen,» sa han. «Eg skyller hinner en Slump Penger. Hun kræved meg imor'es. Kunde eg bare betale hinner nokke af det.»

«Saa d'er altsaa *derfor*, Du har vorre saa myk og skikkelig paa det sidste. Mit Fæ, som ikkje har forstaat det!»

«Aa nej, Petra. Tru nu ikkje saa'nt. – Eg vet ikkje te rædle meg netop i Øgeblikke,» vedblev Myre sørgmodig. «Eg har tænkt paa te opgi mit Bo.»

«Gaa fallit?»

Myre som sad ved Vinduet med Haanden under Kinden, nikked tungt.

Petra tog sit Nøgleknippe, aabned en Komodeskuffe, fandt frem Bankbogen og gik hen til Myre med den.

Det lyste over Myres Ansigt.

«Nej, d'er daa vel ikkje sandt, vet eg!»

«Ja, der kan Du se, for en Kone, Du har. Alt det har eg sparet sammen i dette Aare', og enddaa vi har hat disse store Utgifterne med Barnenes Konfirmation.»

Myre aabned Bankbogen og saa, at der var 109 Specidaler i den.

«Er det nok?» spurgte Petra, som stod foran ham.

Myre greb Petras Hænder og kyssed dem. Hvor var hans Hjærte overfyldt af Tak til hende. Nu blev han reddet. Madam Berthelsen kunde faa 75 Specidaler f. Eks., og hvis saa Fie gifted sig med Nilsen. – Til Terminsdagen blev der vel sagtens en Raad.

«Du er som en Guds Engel, Petra.»

«Det skulde Du huske paa, naar Sinne' farer i Deg.»

Idetsamme stod den Tanke for Myre, at disse Penger havde hun jo tat fra ham. Selv fortjente hun intet. Han slap hendes Hænder, rejste sig fra Stolen og stilled sig op foran Vinduet med Ryggen vendt mod Petra. Hvis hun ikke tog alt dette til Bankbogen, vilde der jo ikke gaa saa meget til Husholdningen. Han sa hastig Farvel og gik.

Oppe paa Fremsalen sad om Aftenen Severin med sine to Venner. Fie havde bragt Aftensmaden og havde vartet op. Nu havde hun tat af Bordet, gjort det ryddeligt og pent, og havde stillet et Bræt med Rødvinsgrog og Glas hen foran dem.

Henrik havde med Cigarer, som han bød, og Severin gik efter Fyrstikker.

«Nei, hun er for stor og kraftig,» sa Henrik til en Bemærkning fra Kristian, der udtrykte dennes Begejstring for Fie. Han tænkte paa Millas lille, fine Skikkelse og paa Lina, der var saa spæd og skjøn.

«Saadan har den skjøne Helena set ud,» svarte Kristian – «hvad Skikkelsen angaar – det er jeg forvissat om. – Og sligt et Haar hun har!» «Og i Slavindernes Kreds sad Helena, Kvinden fra Argos. Selv anviste hun der sine Terner det herligste Arbejd,» citerede Kristian.

«Du kan jo fri til hende,» spøjte Henrik.

«Ja, Gud hjælpe mig!» raabte Kristian. «Var jeg en voksen Mand –. Og saa rolig og stilfærdig hun er, med dette baade sørgmodige og lykkelige Udtryk, ikke alene i Ansigtet, men i hele Hodet.»

Saa kom Severin. De tændte Cigarerne. Henrik gav Kort og gjorde Plads paa Bordet for «Blindemand».

«Blindemand er kjedeligt,» sa Kristian. «Kan din Søster ikke spille med?»

Jo. Severin hentede hende.

Fie var livlig og ivrig i Spillet. Hendes velformede, lidt store Hænder tog saa raskt og yndefuldt om Stikkene, syntes Kristian, hvis Makker hun var. Han roste uophørlig hendes udmærkede Spil.

Fie var glad. En svag Rødme bredte sig over hendes blege Kinder. Hun lo straalende, naar hun og Kristian gjorde de andre «Lilleslem».

«Skaal Helena,» sa Kristian, da Rubberten var ude, og de skulde bytte Makker, han stødte sit Glas mod Fies.

«Helena?»

«Ja, Helena, skjøne Helena, kjender De ikke hende?»

Fie blev rød helt op i Panden. Hun saa paa Kristian med et ydmygt og forlegent Blik, som bevæged hans Hjærte. «Ikke gjør Nar af mig,» sa hun.

«Hvis De tror det, gaar jeg øjeblikkelig bort og hænger mig,» svarte Kristian med en saa ivrig og alvorlig Mine, at de alle maatte le.

«Før sa De Du til mig,» kom det saa fra Fie.

«Før vi var konfirmeret, ja. De siger jo ogsaa nu De til mig.»

«Ja jeg,» svarte Fie beskeden, atter havde hun denne ubeskrivelige rørende Mine.

«Du er saa stille, Henrik,» udbrød Kristian, da de havde spildet en Stund i Taushed. «En skulde tro, Du havde Hjærtesorg.»

«Ja, hvem véd» – Henrik smilte sørgmodig til Severin.

Rødvinsgroggen *var* drukket op, og Severin spurgte, om de vilde ha Baierskøl. Ja, det vilde Kristian gjerne.

«Bare vi har,» sa Fie forskrækket. «Men jeg kan jo gaa ned til Høkeren og hente noget.»

«Nej, det skal jeg,» Severin rejste sig. «Om et Øjeblik er jeg tilbage.»

Fie samlede Glassene sammen paa Bakken og gik ned for at vaske dem til Øllet.

«Der er noget rørende over Severin ogsaa,» sa Kristian.

«Ja, stakkels Gut. De har jo havt det saa ondt i sit Hjem begge to. Severin er forresten min bedste Ven. Hans Hjærte er af Guld. Kan Du huske, dengang vi skamslog ham i Gymnastiklokalet?»

«Uf ja. Det var fælt. Men det var jo denne Mikkell. – Ondt i sit Hjem? siger Du? Jeg véd ikke det. Se nu paa denne Stue her, saa tarvelig og fattig, men dog

saa proper og hyggelig.»

Henrik saa sig om, betragtede de hvide, rene Gardiner, det lille blanke, gamle Spejl mellem Vinduerne, de smaa Skilderier paa Væggene, det hvidskurte Gulv, Krogskabet derborte, som en Antikvitetshandler vilde git Penger for, den smale, med rødt Damask betrukne Sofa og de 4 Kurvestole omkring Bordet.

«Jeg liker mig her,» sa Kristian. «Her er saa fremmed og egenartet. Forresten er det vel Fie, som holder det saa pent. Fie er en prægtig Jente.»

«Du er jo forelsket, Gut.»

«Forelsket er et altfor simpelt Ord – Lige fra dengang jeg saa hende paa Barneballet hos Dere –»

Nu kom Severin og Fie tilbage med Øllet og Glassene. Saa sad de og smaasnakket og gjenoptog ikke Kortspil. Fie hørte til. Hun havde tat Plads et Stykke borte fra de andre, og alt i et fløj hendes Tanker til Riber, og til dette, at hvis de bare vidste – – Saa vilde de ikke vært saa snille og hensynsfulde mod hende.

«Ja, nu er det vel paa de Tider,» sa Henrik omsider og trak frem sit Ur.

«Hør,» sa Kristian, da de stod og tog Afsked. «Skulde ikke vi fire gjøre en Fodtur sammen, før Severin og jeg drager til Kristiania? Op til Natlandsbotten f. Eks. Hvad siger De, Du Sofie?»

Jo, Fie syntes, det skulde være morsomt. Hun rødmede af Glæde over, at Kristian vilde ha hende med. Men bare hun fik Lov.

«Lov? De – Du er jo voksen nu!»

– – – – Da de var borte, og Fie var kommen iseng dernede i Bagstuen, laa hun længe og graad før hun sovned. Hvor var Kristian Aall et elskeligt Menneske, og hvor uhyre forskjellig fra Riber. Hun kunde ikke klare, hvad der var for Tanker, som gik igjennem hende. Men hun vidste godt, hvad hun graad for: Dette med Riber og Faren og Elias Nilsen. – Var det ikke mon bedst at ta Livet af sig? –

XLII

Petra havde bestemt nægtet Fie at bli med paa Fodturen til Natlandsbotten.

«Du kan jo stjæle Dig afsted,» sa Severin, som i denne Tid var oprømt paa Grund af sin nær forestaaende Afrejse. «Husk Ballet hos Smiths. Aldrig havde jeg havt Mod til det.»

Nej, men nu havde Fie ikke Mod.

Saa var Turen blet opgit. Kristian Aall, der var Forslagsstilleren, havde [n29](#) tabt Lysten. Henrik var ligeglad, og Severin ogsaa.

– – Det var mærkeligt, saa ofte Fie mødte Kristian nu. Omtrent hver Gang hun kom paa Gaden, var han der. Han gik altid hen til hende, vendte om, og saa fulgtes de ad. Han fik hende til at gaa Ture paa Nygaard eller ud til Klosterhougen, hvor de mødte saa faa. Bestandig havde han saa meget at snakke om. Fortalte om Lærerne paa Skolen, om sin Afsky for denne dødfødte Pugen af Græsk og Latin, om sine Planer for Fremtiden, om sin Far og Mor, og om alt muligt.

Fie hørte til med lyttende Interesse. Hun var sammen med Kristian Aall altid saa glad, at hun glemte sine Sorger. Hendes Øjne blev blanke og hendes Kinder røde.

«Du véd ikke, hvor godt jeg forstaar hvert Ord,» kom det undertiden fra hende. «Selv om jeg ikke siger noget.»

«*Siger* Du ikke noget!» raabte Kristian. «Jeg synes, Du siger en Mængde prægtige Ting. Men naar jeg tænker mig om, saa er det sandt. Du siger ikke stort, men Du hører saa meget des bedre.»

«Er det din Mening, at Rangforskjel og Klasseforskjel skulde afskaffes?» spurgte Fie.

«Naturligvis,» ivred Kristian. «Den eneste Rangforskjel, der burde eksistere, er den mellem de onde og de gode.»

«Det er jo liksom det skal gaa til paa Dommens Dag, naar Jesus skiller Menneskene i to Hobe, den ene paa den højre, den anden paa den venstre Side.»

«Netop,» sa Kristian. «Paa Dødens og Dommens Dag gjælder kun de to

Rubriker.»

«Jeg forstaar det ikke rigtigt,» Fie fik en grundende Mine. «For det staar jo i Bibelen, at Gud saa alt det, han havde skabt, og se, det var altsammen saare godt.»

«Det var jo før Syndefaldet, Sofie!»

«Men nu de kloge og de dumme da? Skal der heller ingen Forskjel være mellem dem?»

«Jo. Nok her i Verden, men ikke i Evigheden.»

De var kommen forbi Klosterhougen og vandred udover mod Nordnæspynten. Pludselig greb Kristian Fie ved Armen og sa: «Lad os gaa ned ad Smuget her. Der kommer nogen, jeg ikke gider hilse paa,» han drejed til højre, og Fie fulgte, mens hun samtidig vendte Hodet og fik Øje paa to unge, fikse Damer, der kom gaaende et Stykke borte.

«Ikke se efter dem, Sofie,» sa Kristian hurtig. «Skynd os bare.»

«Hvem var det?» spurgte Fie; de var kommen midtvejs i det trange, stejle Smug, som førte ned til Strandgaden.

«To unge Piker, Døtre af mine Forældres Bekjendtskab. Jeg fordrager dem ikke, fordi de begge tror, jeg er forelsket i dem.»

«Hvor kan de *tro* det, naar Du ikke er det?»

«Slige Dukkefæ! Forresten har jeg havt en Gutteforlibelse i dem begge to, den ene efter den anden. Men det skal Du ikke bry Dig om, Sofie.»

Fie saa et Sekund paa Kristian med et Par underlige Øjne. Hvad betød dog det Blik, grundet Kristian.

Det skal Du ikke bry Dig om, Sofie, klang det for Fies Øren. Kristian maatte altsaa være glad i hende. Aa Gud, aa Gud. Hun mærked, at hun blev kold og bleg, og straks efter hamred Blodet i hendes Tindinger. I Taushed gik hun ved hans Side gennem Strandgaden, kjæmpende mod Graaden. Kristian sa heller ikke noget. Han var saa underlig benauet.

«Farvel,» sa Fie, da de naaede Kippersmuget, hun rakte Haanden ud. «Og Tak for i Dag.»

Kristian tok hendes Haand, som han trykked, og saa bedrøvet paa hende. Saa

løb Fie opover Smuget til sit Hjem.

Dagen før Severin og Kristian skulde rejse, mødte Fie atter denne sidste paa Gaden.

«Kom og gaa en Tur,» sa han.

«Jeg kan vist ikke,» svarte Fie nølende. «Jeg skal hjælpe Severin med at pakke.»

«Aa jo, Sofie. Nu er det jo sidste Gang paa lang Tid, at vi faar tale sammen.»

Fie gik med ham. Kristian var idag saa taus og beklemt. Han ligned ikke sig selv.

Fie spurgte, om han ikke var glad, for han skulde rejse, og Kristian svarte, at han havde været det før, men nu ikke var det mere.»

«Severin er forfærdelig glad,» sa Fie.

Efter en Pause sa Kristian: «Tror Du paa Kjærligheden, Sofie?»

«Kjærligheden,» gjentog Fie. «Ja, jeg véd ikke, hvad Du egentlig mener. Kjærlighed er jo vel nok i og for sig noget godt, men den maa vist mangen Gang kjøbes dyrt.»

«Jeg synes, det maatte være saa let og simpelt,» sa Kristian og saa langt ud med de drømmende, lyseblaa Øjne. «Dette f. Eks., at to Mennesker holdt af hinanden og gjorde hinanden godt et helt Liv igjennem,» hans ellers saa lyse og muntre Stemme lød trist og dæmpet.

«Men der kommer altid saa meget i Vejen, tror jeg –» Fie holdt inde, som var hun bange for at gaa videre.

«Det er vist ikke nødvendigt, Sofie, at der skal komme noget ivejen.»

«Der er jo forresten saa mange Slags Kjærlighed,» sa Fie efter nok en Pause. «Men jeg maa vende om. Jeg tør ikke være ude længer.»

De gjorde, som hun sa, og gik tilbage, samme Vej de var kommet. Kort efter var de ved Hjørnet af Kippersmuget.

Saa skulde de sige Farvel. Kristian trak en firkantet, flad, tyk Pakke op af

Jakkelommen og rakte den til Fie, som tog den uden at se paa den.

«Farvel, Sofie,» sa han med fugtig Stemme og skyndte sig afsted.

Fie løb efter og indhented ham. «Du maa da la mig faa Lov til at takke Dig, fordi Du har vært saa snil og god imod mig,» hun sa det med bævende Læber og tog Kristians Haand.

Kristian, der var bleg i Kinderne, letted paa Huen og saa paa Fie, men kun et Øjeblik. Saa tog han Øjnene til sig, mumled Farvel og gik fra hende.

Da Fie var kommen hjem, aabned hun oppe paa Fremsalen den flade, tykke, firkantede Pakke, som Kristian havde git hende. Den indeholdt en Mængde hvide Konvolutter, og paa dem alle stod der skrevet:

Hr. Student Kristian Aall.

Adr. Hr. Stiftsprovst Aall.

Karl-Johansgade 15,

Kristiania.

Desforuden et lidet Ark Brevpapir med disse Ord:

Sofie, kjære Sofie!

Disse Konvolutter er en Bøn om, at Du skal skrive til mig én Gang om Ugen. Vil Du det?

Aa, hvor jeg skal svare Dig.

Et Stykke længere nede læste hun:

«Jeg tænkte, Legen den skulde gaa
opi de graanende Dage.»

Din trofast hengivne

Kristian Aall.

Fie sank sammen paa Stolen foran Bordet og graad, som om Hjertet skulde briste.

Saa rejste hun sig, gjemte Pakken med Brevet og Konvolutterne og gik ind paa Skraakammeret til Severin, som hun hjalp med at pakke.

XLIII

Løjtnant Riber var oppe hos Smiths for at spørge til Fruen, som han vidste laa syg.

Da han kom ud af Stuerne efter at ha faat Besked af Serinne, mødte han paa Gangen Lina i Overtøj. Hun var iført en sort Silkepaletot, kantet med Kniplinger, og en fiks Hat med en mørkerød Strudsfjær, som klædte hende udmærket.

«Vent lidt, Alfred Riber, saa gaar vi sammen,» Lina trak de brungule Skindhandsker paa, greb sin nye Silkeparaply, og saa fulgtes hun og Riber nedover Trapperne og ud paa Gaden.

«Hvor skal Du hen?» spurgte Riber.

«Nogle Smaaærinder. Men det haster ikke. Lad os spadsere til Punktum. Vil Du?»

Riber saa fra Siden paa Lina og var stolt ved at gaa sammen med hende. Gud bevars, hvor hun dog var blet vakker!

«Det er sørgeligt dette med din Mor, Lina.»

«Ja forfærdeligt. Tænk, nu ligger hun bestandig. Og Pappa Stakkar, han græmmer sig fordærvet. Det værste er, at denne fæle Heks, denne Madam Lind er kommen i Huset for at passe hende. Pappa afskyr hende.»

«Men der maatte dog være en anden at faa,» bemærked Riber.

«Naturligvis. Men naar nu Mamma har sat sig i Hodet, at hun vil ha Madam Lind og ingen anden. Tror Du, Pappa kan nænne at gjøre Mamma imod? Gud maa vide, hvordan det egentlig hænger sammen, men jeg tror, at Mamma har tat det paa sig som et Slags Martyrium, at hun skal ligge til Sengs, og at netop Madam Lind skal passe hende – ja, for Mamma kan heller ikke fordrage Madam Lind, er jeg vis paa. Hvis bare Mamma rigtig ihærdig *vilde*, kunde hun lige saa godt være oppe.»

«Ja, der er mange triste Ting i Verden,» sa Riber og sukked. «Jeg fik idag

Telegram fra Kristiania om, at en af mine bedste Venner, en prægtig ung Officer, har skudt sig.»

«Hvorfor har han gjort det?» spurgte Lina ivrig.

«Ja, det er der ingen, som rigtig véd. Han havde nogen Spillegæld og nogle obscure Kjærlighedshistorier, men det er ikke Forklaring nok.»

«Obscure Kjærlighedshistorier, hvad vil det sige?»

«Ja» – det kom tøvende fra Riber – «Forbindelser med Kvinder, som han ikke kunde være bekendt.»

«Hvor kan dog nogen ordentlig Mand ha det?» spurgte Lina indigneret.

Riber svarte ikke. De var naat til Domkirken, som laa midt i den gamle, trange, nu nedlagte Kirkegaard.

«Derinde ligger mine Forfædre og Forfædreinder begravet,» sa Lina. «Tror Du ogsaa, nogen af dem har havt den Slags Forbindelser?»

Ja, hvem kunde vide, mente Riber.

«Men man maa dog kunne ryste den Slags Historier af sig, og bli et andet Menneske – tror Du ikke, Alfred Riber?»

«Jo, naturligvis. Men Sagen er, at det – ja, at det er et Spørgsmaal, om den unge Pige, man senere kommer til virkelig at elske, vil kunne tilgi det. Ikke sandt?»

«Det vilde *jeg* kunne,» sa Lina.

Det fo'r som en Glæde gennem Riber. «Du, som er saa blottenes ung – ikke sandt?»

«Du skal ikke sige: ikke sandt,» sa Lina næsten heftig. «Som Barn kan jeg huske, jeg gjorde Nar af dette dit evige: ikke sandt?»

«Saa faar jeg se til at vænne mig af med det,» svarte Riber sagtmodig.

«Ja, gjør det!»

«Nej, men hvad jeg vilde sagt,» fortsatte saa Riber. «Hvor kan *Du*, som er saa ung, være blet saa fornuftig fra?»

«Det kommer af, at jeg holder saa meget af Henrik,» svarte Lina alvorlig.

«Henrik, det Dydsmønster!»

«Ja, netop derfor –,» der kom en vemodig Klang i Linas Stemme. «Jeg véd med Vished, at jeg aldrig vil kunne træffe nogen som han, og saa –» hun holdt inde.

«Og saa?» gjentog Riber.

«Saa vilde jeg ikke se paa lidt mere eller lidt mindre af Forsyndelser hos andre.»

«Men den, Du vilde ta til din Mand f. Eks.?»

«Nej, ikke hos ham heller. Hvad kunde det nytte?»

Ja, Gud maa vide, tænkte Riber. Hun gik der og talte i god Tro ud af sin Ungdoms Uerfarenhed. Naar det nu kom til Stykket. Negativ var ialfald denne hendes Fordragelighed.

De gik op over Trottoiret ad Kalfaret til, hvor det vrimled med spadserende. Hvert Øjeblik maatte de hilse paa dem, de mødte.

«Det er det sørgelige,» sa saa Riber, «at alting her i Verden har sine uafvendelige Følger. Jeg tænker saa tit paa min Farbror, Skibskaptejnen, en af de stouteste Mænd, jeg har set. Han gifted sig – dødelig forelsket – med en ung Pige paa 18 Aar, Aurora Ingstad hed hun, vakker og prægtig i alle Maader, og det endte dog med, at han styrted sig paa Hodet i Sjøen gennem Kahytvinduet i Agterenden af Skibet, fordi hun aldrig vilde tilgi ham, og aldrig kunde la være at tale om hans Ungdomssynder. Han blev simpelthen vanvittig af det – ikke sandt?»

«Hvor kan Du nu vide, at det var Grunden, Alfred?»

«Jo, for der laa nogle forseglede Optegnelser til Bedstemor Riber, som hun fik ved Skibets Hjemkomst.»

«Det er altsaa hende, Enkefru Riber, som bor der saa ensomt paa Damsgaard?»

«Ja, hun er altid sortklædt og omgaas ingen uden sine gamle Forældre.»

«Hun er endnu svært vakker,» sa Lina.

«Ja, men ser ud som en Istap. Jeg fryser, bare jeg tænker paa hende.»

De var naaet til «Punktum» og vendte om. Paa Tilbagevejen talte de igjen om Fru Smiths Sygdom og om, hvor trist der var derhjemme.

«Du kan jo gaa ud og more Dig, saa meget Du vil.»

«Hvad hjælper det?» sa Lina. «Nej, hvis jeg kunde flygte bort fra det hele – med Dig f. Eks.?»

Atter fo'r der en Glæde gennem Riber, denne Gang saa jublende stærk, at den tog Mælet fra ham. Skulde det være muligt? – – Aa nej, det var alt for svimlende. Men Gud for en Lykke det vilde være i alle Henseender.

«Hvorfor siger Du ikke noget?» spurgte Lina efter en Stunds Taushed.

«Fordi Du gjør mig aldeles tummelumsk, Lina. Og saa er jeg bange for, at Du slet ikke véd hvad Du siger.»

«Jo. Jeg véd det godt,» svarte Lina og lo.

Kort efter skiltes de.

– – Da Riber kom hjem, spændte han Sablen af sig og skifted Skotøj. Saa drev han op og ned paa Gulvet i det rummelige, mørke Værelse, der fik en Smule Lysning fra Gaslygten der udenfor paa Torvehjørnet.

Det bæved i hans indre ved Tanken om, at Lina kunde bli hans. Med hvilken Stolthed vilde han ikke kunne præsentere hende ved Hofballerne, naar han nu blev forflyttet til Kristiania og senere til Stockholm.

– Og sligt et Hus de kunde føre – Lina, som blev saa rig! Selv var han jo ogsaa en holden Mand.

Forelsket var han ogsaa. Naturligvis. Hvor skulde det kunne være muligt andet. Lina, som ikke alene var saa rent paafaldende vakker, men ogsaa saa kvik og intelligent. Jo, han havde rigtignok skudt Papegøjen. I Morgen den Dag vilde han gaa op og fri til hende. Først tale med hendes Far, det var det honnetteste, og det vilde ogsaa gjøre bedst Indtryk.

Svigerfar Smith, Pappa Smith, Bedstefar Smith – han tænkte langt frem. – – –

Der blev banket sagte paa Døren, og Fie traadte ind. Hun gik stille over Gulvet, la sine Arme om Ribers Hals og kyssed ham. Saa tog hun Overtøjet af og listed hen til en Lænestol.

Aa Gud, Fie, Fie – hvor det skar Riber i Hjertet. Han famled omkring i det mørke Værelse, som søgte han efter noget. Arme stakkels Fie – hende havde han

i sin Lykkerus glemte. Stakkels Barn, som hun vilde ta sig det nær!

«Hvorfor kommer Du ikke hen til mig Alfred?»

Riber famled og søgte fremdeles. Hans Hode var hedt, og det suste for hans Øren.

«Hvad er det, Du søger efter?» spurgte saa Fie igjen.

Riber vendte sig, gik rask hen til hende, knælte ned og la sit Hode i hendes Fang.

«Men hvad er det, Alfred? Du græder, tror jeg.»

Det varte lidt, saa løfted Riber Hodet, fo 'r sig over Ansigtet med Lommetørklædet, og sa: «Ja, Fie min, jeg græder. Græder af Glæde og af Sorg.»

Fie blev saa underlig ilde ved det. Der fo 'r lynsnare, forvirrede Tanker gennem hendes Hjerne.

«Sig, hvad det er,» sa hun stakaandet.

«Vi maa skilles, Fie,» kom det sagte fra Riber.

Fie blev siddende. Mekanisk strøg hun sine Fingre gennem Ribers Haar. Hun pusted dybt og tungt.

«Kan Du tilgi mig, Fie?» Riber la sine Hænder sammenfoldet paa hendes Knæ.

«Det er altsaa sandt, at Du er – –»

Endnu et Par Øjeblikke blev Fie siddende og strøg sine Fingre gennem hans Haar. Saa gjorde hun sig lempelig fri fra Riber, der fremdeles laa paa Knæ foran hende, rejste sig og tog Overtøjet paa.

«Har Du ikke et Ord til mig, Fie? Vil Du ikke sige, at Du tilgir mig?»

Hun rakte som i Vildelse Armene ud og slog Hænderne for Ansigtet. Saa gik hun mod Døren.

«Fie,» hvisked han og holdt fast i hendes Kaabe.

Fie vendte sig, tog Riber om Halsen, kyssed ham stille og sa: «Jeg har intet at tilgi Dig. Farvel Alfred, og Tak for alt.» Saa gled hun stille ud.

Riber stod tilbage med en sviende Smerte i Sjælen og med en Fornemmelse af, at han nu lod en Skat gaa fra sig.

Underligt nok. Forholdet til Fie havde indvirket paa ham. Hun havde vært saaren og blufærdig i sin Hengivelse. Han var ved hende kommen til at tænke paa Forskjellen mellem godt og ondt, og i det hele tat til at se alvorligere paa Tingene i Verden.

Bare han dog aldrig havde rørt hende.

De Gange hun som Skolepige havde vært oppe hos ham, havde det moret ham at sidde og se paa hende, se, hvorledes Rødmen kom og gik paa hendes blege Kinder, se paa hendes yndefuldt kejtede Bevægelser, paa den troskyldige Ømhed i hendes klare Øjne. Og saa hendes dejlige Haar, som han havde havt denne Glæde af at pusle med.

Hun burde ikke ha besøgt ham, efter at hun var bleven voksen, og han var kommen tilbage fra Kristiania. Nej, bare hun ikke havde gjort det.

Men nu maatte, maatte han jo handle, som han gjorde. Han, som Militær, kunde ikke andet. Med de Aspirationer, som laa foran ham. Stakkels, stakkels Fie, hvad mon der blev af hende i Verden. – – –

– Da Fie var kommen ned paa Gaden, gik hun hastig afsted. Hun vidste ikke, hvad Vej hun tog, opdaged omsider, at hun var kommen ned til Lille-Lungegaardsvandet. Tæt nede i Fjæren gik hun. Vandet skvulped stille op om hendes Ankler.

Ak, hvor godt det vilde være at kaste sig ud i Vandet og dø bort fra det altsammen. Et Par Ganger stod hun stille, som for at samle Mod. Saa gik hun igjen.

«Nej,» sa hun og vred sine Hænder. «Jeg orker det ikke. Jeg er altfor ræd for at dø.»

Men hvad nu?

Kristian Aall – ved Tanken om ham brast Fie i Graad. Det lindred at græde. Ja, til ham vilde hun skrive og sige hele Sandheden. Aldrig, aldrig vilde hun forsøge paa at binde ham til sig. Han var tusen Ganger for god til hende.

Hun begav sig hjemover, stelte til Aftens som hun plejed, og gjorde alt i Stand.

«Du er saa kvit i Ansigte',» sa Petra.

«Ja, jeg kom til at fryse saa svært, da jeg var ude,» sa Fie rolig.

«Koffor render Du ossaa altid ut om Kvældene?» – –

– Da alle i Huset sov, listed Fie frem af Sengen og tændte et Lys. Hun tog det lille Spejl ned fra Væggen, og stilled det op paa Bordet med sit Syskrin og en Bog til Støtte. Saa satte hun sig foran Spejlet, løste og redte sit Haar, greb en lang Saks og begyndte at klippe Haaret af sig. Saksen var sløv, og Haaret saa tykt. Det gik ikke hurtigt. Saa tæt som muligt ind til Hodet klippede hun. De vældige, glinsende Haarmasser gled ned over hendes Ryg og Skuldre og faldt paa Gulvet.

Hun rejste sig, samlede op Haaret, som hun puttede i Ovnens og tændte Ild paa. Foran Ovnens blev hun staaende og hørte paa den svagt knitrende Lyd, indtil det var forbi.

Før hun gik i Seng, betragtede hun sig selv i Spejlet og blev forskrækket over sit skjæmmede Ydre. Men kun et Øjeblik.

«God nok til en Elias Nielsen,» mumlede hun.

XLIV

Næste Formiddag søgte Riber Konsul Smith og talte med ham i det inderste Kontor.

Smith sa, at hvis Lina vilde, saa var der fra hans Side intet ivejen. Nu skulde han tale med Lydia.

Riber gik ovenpaa, og traf Lina alene i en af Dagligstuerne.

«Ja, her er jeg, Lina,» sa Riber bevæget. «Nu kommer jeg for at ta Dig paa Ordet fra i Gaar.»

Lina gik nogle Skridt tilbage og betragtede ham fra Top til Taa. Hun svarte ingenting.

«Du har da vel ikke skiftet Sind?»

«Nej,» sa Lina. «Aldeles ikke. Jeg har længe tænkt, at det skulde ende

saadan.»

Riber fik en Fornemmelse af, at hun altsaa simpelthen tog ham til Naade, fordi hun nu engang skulde giftes. Men det fik være det samme. Hun var saa straalende sød og dejlig.

«Lina,» sa Riber og gik med fremstrakte Arme tæt hen til hende. «Min lille elskede, min smaa Brud,» han tog hende ind til sig og kyssed hende paa Munden.

Lina følte intet ved det. Da han blev ved med at kysse hende heftigere og heftigere, rev hun sig løs, pusted og sa: «Uf, jeg blir saa varm.»

Saa kom Konsulen og skulde hilse fra Mamma og sige, at alt var i Orden.

«Hun ber Dem vente til en anden Dag med at hilse paa hende, Riber,» tilføjet Smith. «Idag er hun for træt. Men Du, Lina, gaar naturligvis ind til hende.»

«Jaja, Barnet mit,» Konsulen omfavned og kyssed Lina. «Til Lykke da, og Gud velsigne Dig. Lidt for ung er Du jo, men det nytter jo ikke for os gamle at stride imod.»

«Aa Pappa, kjære Pappa,» Lina kasted sig i pludselig Graad om Farens Hals. «Du er saa sød og god – har altid været det – aa Pappa, Pappa!»

Konsulen var rørt. Han bøjed sit Ansigt med fugtige Øjne ned over Linas Haar, som han kyssed og gjentog flere Gange: «Gud velsigne Dig, Barne' mit.» – Saa trykked han hjærtelig Ribers Haand og gik.

«Hvorfor graad Du, Lina?» spurgte Riber og tog hende om Livet.

«Aa, jeg ved ikke. Det kom over mig, dette, at jeg nu liksom ikke mere var bare Pappas Datter» – hun graad atter.

«Jeg forstaar det saa godt, Du søde,» Riber trykked hende til sig. «Men Du skal bare se, hvor god og kjærlig jeg skal være imod Dig.»

«Ja, det mangled bare, at Du ikke skulde være det,» svarte Lina med en trodsig, næsten truende Mine. «Men nu maa jeg ind til Mamma.»

Straks efter var Henrik der. Riber fortalte Nyheden.

«Ja saa,» sa Henrik tørt.

«Gratulerer Du mig ikke?»

«Jo. Naturligvis. Jeg synes bare, at Lina uden Skade kunde ha ventet lidt med at forlove sig,» Henrik drejede sig paa Hælen og gik ind i det tilstødende Værelse,

hvor han blev staaende midt paa Gulvet i dybe Tanker, indtil Lina kom tilbage fra Moren og fo 'r hen imod ham.

«Véd Du det, Henrik?»

«Ja, Lina.»

«Vær nu ikke misfornøjet, Henrik.»

«Aah,» Henrik trak paa Skuldrene. «Men *Du*, Lina, er Du vis paa, at Du har handlet rigtig?»

«Det er *din* Skyld,» sa Lina. «Du har saa længe ikke tat Dig det mindste af mig.»

Henrik blev saa underlig tung om Hjærtet. Hvor Menneskene dog forsømte sine Pligter. Her havde han denne eneste Søster, og hende havde han nu i over et Aar ladet gaa for Lud og koldt Vand. Hvis Tante Milla vidste det, hvor vilde hun ikke være bedrøvet. Han rakte begge sine Hænder til Søsteren. «Jeg gratulerer Dig, Lina, og ønsker Dig alt godt.»

«Tak, Henrik; men jeg kjender dit Ansigt, og jeg véd jo desuden saa godt, at Du ikke liker Riber. Forresten tror jeg, at det blir morsomt at være forlovet. Det er ialfald noget nyt. Nu skal Alfred og jeg ud og spadserere. Adieu,» hun kysset paa Fingeren og løb sin Vej.

«Ork ja, Frue, de' er akkurat som me' Førstefruen» – det var Madam Lind, som talte, mens hun med en Uldklud, dyppet i varm Olje, gned Lydias Ben. «Eg ser tydeligt fra Dag til Dag, kaalissen Fruen sine Ben visner og lammes.»

«Mamma!» Lina kom farende ind. «Jeg skal paa Bal med Alfred næste Torsdag. Hvad Dragt skal jeg ha, synes Du?»

«Ok saa'n Verdslighed,» sukked Madam Lind, idet hun la Sengetæppet til Rette over Lydia.

«Bed Pappa være med Dig og købe,» sa Lydia.

«Hvor Du er sød, Mamma min,» Lina bøjed sig over Moren og kysset hende. «Her ligger Du altid, og aldrig er Du grættet.»

«Der er noget hvidgult, klart Tøj med orangefarvede Silkepletter; jeg har set det hænge i Vinduet hos Berle. Bare der er mere af det. Det vil klæ Dig

udmærket, Lina. Men husk endelig paa, at Du faar et orangefarvet Silkebælte og Blomster, som svarer til, i Haaret.»

«Aa. Du søde Mamma,» Lina kyssed og kyssed sin Mor.

«Bare nu Serinne blir flink til at sætte dit Haar. Det skal være i en græsk Knude.»

Lina knælte foran Sengen og tog Morens Haand. «Kjære, søde, lille bitte Mamma min, kunde Du ikke staa op og hjælpe mig den Dagen?»

«Nej, Lina. Madam Lind siger, at Benene mine visner mere og mere.»

«Ja, d'er virkelig sandt, Frøken,» bemærked Madam Lind. «Akkurat som med Førstefruen.»

Uf, den Madam Lind, tænkte Lina, og knytted sine smaa Hænder. Hun gik her og heksed Moren sygere og sygere.

«Men til mit Bryllup, da vil Du være oppe, ikke sandt, Mamma?»

«Det staaar i Vorherre sine Hænder,» læsped Madam Lind.

«Med Guds Hjælp, Lina. Der er jo endnu 4 Maaneder til.»

«Og Pappa har foræret mig Bryllupsrejse!» raabte Lina henrykt og sprang op. «Vi skal til Paris. Alfred faar Permission. Véd Du det, Mamma?»

«Naturligvis. Pappa og jeg har talt om det.»

Der blev banket paa Døren. Det var Serinne, som meldte, at Løjtnant Riber var der.

Lina kyssed hastig sin Mor og fløj ud. –

«Ska' eg læse i Salmeboken for Fruen?» spurgte Madam Lind. «Nu lakker det mot Aften.»

«Ja, Tak,» sa Lydia.

Madam Lind var saa gammel og krumbøjet nu, at hun saa ud som en liden Dværg. Hun skjalv paa Hænderne, og hendes lille, skrumpne Hode dirred paa den tynde Hals. Men hun saa ren og proper ud og havde altid et stort, hvidt Smækkeforklæde og en pen Kappe paa Hodet.

Madam Lind satte sig ved Lydias Seng og slog op i Salmebogen. Saa læste hun med sin utydelige, mimrende Røst:

«Kvinde, se din Tro er stor,
Ske Dig, som Du vilde.
I det rige Naadens Ord
Strømmer Livets Kilde.
Det var Herrens Ord engang
Til en Hedningkvinde,
Som, mens Klokkerne har Klang.
Aldrig gaar af Minde.»

Lydia havde foldet Hænderne over Tæppet og laa med lukkede Øjne. Hun ventede paa mere, saa hen til Madam Lind og blev forskrækket.

Der sad Madam Lind og sov. Salmebogen var gledet ud af hendes Hænder, helt ned paa Gulvet. Hendes Hode var foroverbøjet, saa Hagen hvilte paa Brystet, og hendes Aandedræt var snorkende.

«Madam Lind,» sa Lydia og rejste sig i Sengen.

Madam Lind vaagned, retted sig op og sa: «Ja, Fruen min, nu kommer Herren snart.»

«Gaa ind til Dem selv og læg Dem paa Sengen, Madam Lind. De er saa træt.»

«Tak, Tak,» Madam Lind rejste sig, idet hun med begge Hænder tog i Lydias Seng for at faa Støtte. «Ok kaa god Gud Herren er. Førstefruen døde fra meg, saa fik eg Gamlefruen, som likelissen er dø', og nu har eg faat Dem, Fruen, der er som en Gu 's Engel, akkurat saa Førstefruen va',» hun stod foroverbøjet og holdt fremdeles i Lydias Seng. Hendes Ansigt var mørkt og gustent.

«De er syg, Madam Lind. Jeg skal ringe efter Serinne.»

«Nej Fruen, nej, det behøves ikkje. Faar eg bare kvile meg en Stund – Tak, Fruen, Tak,» hun retted sig og gik langsomt og vakkende ind i sit Værelse.

Lydia folded atter Hænderne over Tæppet og lukked Øjnene.

Stakkels Herman, tænkte hun. Han forstaar ikke dette, at det netop er Guds Vilje, at jeg *skal* ligge syg, og ha Madam Lind og ingen anden til at passe mig.

Skal jeg da *aldrig* bli fri for det Menneske? havde han et Par Gange spurgt. Men nej, det *skulde* være saadan. Hun havde tydelig følt Guds Bestemmelse i sit Hjerte.

Lina sa altid, at hun bare skulde staa op, saa kunde hun nok gaa, skulde hun se. Men naar hun nu laa her og følte, at Benene var lamme helt op til Hofterne,

og naar Madam Lind sa det?

Den Lina, den Lina – saa mangfoldig hun var, og saa fanged hun alle Menneskers Hjerter.

Bare hun maatte faa det godt i Verden. Hvis Herman ikke havde vært hendes Far, vilde hun ønsket, at han, saa gammel han var, kunde blet Linas Mand. Aa, med hvilken Tryghed hun saa engang vilde ha kunnet lukket sine Øjne i Døden.

Alt det, Herman havde gjennemgaat – hans første Kone, som altid laa til Sengs, og nu hun. – Lige god og mild og kjærlig var han – ja, bedre og bedre.

Døren gik op, og Konsulen traadte ind. Hans Haar var blet hvidt i Tindingerne, men hans Skikkelse var endnu rank. Der var mørkt i Stuen, og han spurgte om, hvorfor der ikke var tændt Lys.

«Madam Lind blev saa syg,» sa Lydia. «Forresten bryr jeg mig ikke om Lys. Kom hen, lad mig faa kysse Dig, Herman.»

«Blir Du ikke træt af at ligge bestandig, Lydia?»

«Nej. Det er dejligt at ligge, Herman. Desuden – hvad kunde det nytte, om jeg blev træt? Jeg *kan* jo ikke være oppe, Herman.»

«Jeg tænker saa meget paa Lina i disse Dage,» sa Smith, som havde sat sig paa Stolen ved Sengen og holdt Lydias Haand i sin. «Alfred Riber – ja, Lina vil jo ha ham – – Men hun er meget klogere end han.»

«Men derfor kan det godt komme til at gaa godt,» svarte Lydia. «Ja, klog Lina – kan Du huske, den Gang hun som fem Aars Barn Dag efter Dag spurgte mig om, hvorfor Vorherre havde tilladt Slangen at komme ind i Paradisets Have?»

«Ja, og om Kain og Abel. Hvorfor *kunde* dog ikke Gud ha forhindret, at Kain slog den snille Abel ihjel, Pappa?»

Der kom en underlig Lyd fra Madam Linds Værelse.

«Se indtil hende, Herman.»

Modstræbende rejste Smith sig, tændte et Lys og gik ind til Madam Lind.

Hun laa fuldt paaklædt paa Sengen og pusted tungt med en rallende Lyd i Halsen. Hendes Ansigt var saa underligt forandret, Trækkene saa fine og skarpe. De indfaldne Næsevipper løftedes og sank.

Saa skulde hun da altsaa dø her i dette Værelse, som i saa mange Aar havde vært hendes, dengang hun passed Lina. Men Gudskelov – Lydia skulde hun da ikke faa overleve.

Smith stod med Lyset i Haanden og betragtede hende.

Pludselig løftede Madam Lind Armen og greb hans Haand, som hun knugede fast med sine magre, mørke Fingre. Hun sa noget, hvoraf Smith kun opfattede det ene Ord: Redningsmand. Saa kom der et langt, sukkende Pust, og Madam Lind strakte ud sine krumme Ben og var død.

Smith saa fremdeles paa hende. Ingen Følelse rørte hans Hjerte. Han tænkte bare paa, hvad han skulde sige til Lydia.

«Madam Lind er for daarlig til at kunne vaage hos Dig i Nat,» sa han, da han kom tilbage til Lydia. «Menⁿ³⁰ lad mig faa Lov til at bli hos Dig. Jeg kan ligge derborte paa Chaiselongen.»

Lydia takkede ham glædestraalende.

Aa for en Lettelse, at Madam Lind endelig engang var død. Der steg som en Jubel i Smith. Dunkelt stod det for ham, at nu blev kanske Lydia frisk. Men Liget? Ja, det var vel tidsnok i Morgen tidlig at faa bragt det bort.

«Saa kommer Serinne med din Aftensmad,» sa Smith. «Men lad hende ikke gaa ind og forstyrre Madam Lind. Hnn trænger til at sove.» Han lukkede Døren til Madam Linds Værelse og drejede Nøglen om.

Da han, efter at ha vært nedenunder og git Serinne Besked, kom ovenpaa igjen, hørte han fra Dagligstuen munter Tale.

Det var Lina og Henrik Riber.

«Nu skal vi ned og spise til Aftens, Børn.»

«Og bagefter skal Henrik og jeg synge og spille for Dig, Pappa,» Lina hang sig ved hans Arm. «Kan vi to ikke faa Lov til at være Hyrdedrengen David for Dig.»

«Aa, Du Lina,» Smith smilte aandsfraværende og klappede hendes Kind. «Nej, jeg skal ind til Mamma i Aften og være hos hende.»

«Men Madam Lind da, Pappa? Du kan jo ikke holde ud at være i Stue sammen med hende.»

«Madam Lind er blet syg. Det er mig alene, som skal passe Mamma i Nat.»

«Den gamle, fæle Heks,» sa Lina. «Bare det gik an at forgi Folk. Straks skulde jeg gjøre det.»

Smith stod ved Divanbordet og bladed i et Album uden at se paa Portrætterne. «Du er for rask paa det, Lina,» sa han misbilligende.

«Sligt noget mener hun jo ikke,» Riber gik hen til Lina, der sad paa en lav Lænestol med korslagte Arme og Benene strakt fra sig. Han la sin Arm om hendes Hals og saa forelsket paa hende.

«Jo,» sa Lina rolig. «Jeg mener det. Og jeg tror, Dere andre kunde mene akkurat det samme. Vil bare ikke sige det.»

Smith slap Albumet, tog Lommetørklædet frem og tørred omhyggelig sine Fingre, en for en.

«Nej, ved Du hvad, Lina –» Riber lo. «Mordere er vi da ikke.»

Henrik, der havde staaet henne ved Flygelet med Armene paa Ryggen, gik hen til Søsteren og sa: «Du faar det ikke godt i Verden, Lina.»

Lina greb efter hans Haand, vilde holde den fast, spørge ham ud og ind om, hvad han mente med de Ord, men Henrik rysted Hodet og trak sig fra hende.

Saa gik de nedenunder og spiste til Aftens.

XLV

Ravn laa paa Sengen. Benbruddet havde ikke villet heles, og hans Tilstand blev betænkeligere Dag for Dag.

Et Par Ganger var det hændt, at han i et ubevogtet Øjeblik havde slaat Tæppet bort, og villet frem af Sengen. Saa havde han skreget højt af Smerten i det brækkede Ben.

Andrea var om ham Nat og Dag. Tit bøjed hun sit forgrædte Ansigt over hans Haand, som hun kyssed, og sa atter og atter: «Kan Du tilgi meg, Karl?»

Grøn kom daglig og saa til ham. Andrea var saa ydmyg og stille, at han mod sin Vilje maatte faa som et Slags Sympati for hende.

Fredrik, der, ret som det var, kom farende ind, blev straks kustet ud af Andrea. Hun sa til Meisteren, at hvis hun vilde ta sig af Gutten i denne Tid, skulde hun faa et nyt Kjoletøj.

Hun laaste hvert Øjeblik Døren til Bagsalen. Men saa, naar noget skulde hentes, glemte hun undertiden at gjøre det.

Lægen kom og saa til Ravn, som denne Aften var endnu uroligere end ellers. Han tænkte paa, at det kanske var bedst at binde ham fast i Sengen, stod og saa paa ham med bekymret Mine.

Ravn kasted sig fra højre til venstre. Bandagen om Benet havde løsnet sig.

Lægen bad Andrea holde paa Ravn, mens han retted paa Bandagen.

«Op og ned i den vildeste Fart suser jeg gennem Luften,» sa Ravn, mens Lægen stelte med Benet. «Alle mine Papirer er i Orden, men hvorfor skal jeg ikke faa komme derned, og faa fat paa det vigtigste Dokumentet?»

Aa nej, tænkte Lægen. «Hvad kan det nytte at binde ham fast. Han er jo færdig.» Saa hældte han nogle Draaber i ham, la Tæppet varsomt tilrette, hilste skjødesløst til Andrea, og gik.

«Hvorfor skal jeg være paa dette Galehuset?» sa Ravn, og rejste sig heftig i Sengen.

«Du maa ligge stille, Karl,» Andrea tog om ham, og tvang ham ned paa Puden.

Ravn slog om sig og kom til at ramme Andreas Næse, saa Blodet flød.

Han holdt paa med at mase og snakke aldeles uforstaaelige Ting. Andrea sad ved Siden af Sengen, saa paa ham, og Klapped hans Hænder.

Natten skred.

Mange Tanker gik igjennem hende. Hvis hun havde vært en anden end den, hun var. Hvordan hang det egentlig sammen? Kunde man skabe sig selv om? Nej. Hun troede det ikke.

Hvor gjerne havde hun ikke villet være snil mod Karl. Han, som havde gjort hende alt det gode, det ene Menneske kunde gjøre det andet. Men hun havde ikke

formaaet det. Bitre Taarer trilled over hendes Kinder. Hun tørred dem stille af.

Naar nu Karl døde, hvordan skulde hun saa kunne platte sig. Hvor vilde Angeren ikke uophørlig grave i hendes Hjærte. Det var, som det skreg inde i Sjælen, men ingen Lyd kom over hendes Læber. — — —

Ravn havde ligget og døset en Timestid. Andrea, som af og til havde bøjet sig over ham, havde knapt kunnet høre hans Aandedræt.

Nu var Klokken 4. Bare det dog blev Morgen, saa Doktoren kunde være der.

Saa slog Ravn Øjnene op, saa omkring sig, og sa: «Hil Dig, Dronning Andrea!»

Andrea saa, det var Døden, som kom. Hun sank paa Knæ foran Sengen, og la sit Hode paa Tæppet.

Ravn bevæged den ene Arm, fik med sine Fingre fat i hendes Haar, og trak og sled i det.

Andrea rørte sig ikke. Om han rev hvert eneste af hendes Hodehaar ud, saa skulde hun bare takke og velsigne.

Der blev saa stille, saa stille i Stuen. Ravns Fingre var faldt til Ro i hendes Haar.

Hun laa fremdeles paa Knæ med Ansigtet gjemt i Sengetæppet, vidste, at nu var Karl død, følte en forfærdelig Angst, og turde ikke røre sig.

Saa gik det med Døren, og nogen kom ind.

Andrea rejste sig hurtig, og saa mod Døren. Der var ingen. Hun drejed Hodet til alle Sider, spejded i hver en Krog. Nej, ingen, ingen.

Der *var* kommet nogen ind. Hun havde hørt det saa tydeligt.

Men naar hun tænkte sig om — — Hvordan skulde det være muligt? Gadedøren var jo laast. Rædsel greb hende. Hun slog Hænderne om Hodet, og kasted et sky Blik hen til Ravns Seng.

Ja, han var død. Derom var ingen Tvil.

Hun tog hans kolde Hænder og folded dem sammen, retted paa Tæppet, strøg hans tynde Haar, trykked sin Mund paa hans Pande.

I det samme kom det fra Ligets Mave en bragende Lyd. Andrea fo'r forfærdet sammen, løb ind i Bagsalen og banked i Gulvet efter Meisteren.

XLVI

Fie gik oppe paa Fremsalen og pakked sine Sager ned i en stor Kuffert. Det var Dagen efter hendes Bryllup med Elias Nilsen. Imorgentidlig skulde de rejse til Kristiansand.

Hun saa paa sin Seng, og paa den Seng, – gamle Bestefarens – som Moren havde sat ind ved Siden af hendes, den til Elias Nilsen, og det gjøs igjennem hende.

Tante Ravn og Tonning og Peder Bønnemand med Kone havde vært med i Kirken og spist til Middag hos dem efter Vielsen. Ellers ingen.

Hun havde havt en hvid, klar Kjole paa, et kort Brudeslør og en Myrtekrans. Disse Ting laa nu der paa Stolen foran hende. Moren havde kjøpt det, og havde sat Sløret og Kransen paa hende, da hun skulde i Kirken.

Fie stod og saa paa disse Sager.

Aa den Moren – – Hvor var det ondt at rejse bort fra sit Hjem uden et eneste godt Minde om sin Mor. Hun graved og graved i sin Hukommelse, men kunde ikke finde andet end ondt.

Dette, at hun havde klippet Haaret af sig, havde hos Moren kun vakt en Haanlatter. «Du skal vel være et af de nymodens Fruentimmer nu» ... havde hun sagt.

Men Elias Nilsen var blet forskrækket, da han kom for at frie. «De ligner ikke Dem selv, Jomfru Myre. Aa det dejlige Haare'! Men det kan vel vokse ud igjen.»

Ja, det kunde det vel. Men til Glæde for hvem?

Nu var hun altsaa Elias Nilsens Kone. Hun folded Hænderne fast sammen. Straks efter greb hun Brudekjolen med Sløret og Myrtekransen, rulled det sammen til en smal Byldt, og smed den ind i Klædeskammeret under Skraataget.

Saa pakked hun igjen, men faldt hvert Øjeblik i Tanker og blev staaende stiv.

Tante Ravn, som nu var Enke. Aa hvor godt hun havde det.

Men det var dog bedre at faa komme bort, end at bli værende her i Byen, hvor hun, saasnart hun kom ud paa Gaden, kunde risikere at møde Riber og Lina, der nu gik Arm i Arm.

Hun var forresten ikke længer forelsket i Riber. Det var forbi. Hun brød sig overhodet ikke om nogen i Verden. Som Barn havde hun været glad i Severin. Naar hun nu tænkte paa ham, forblev hendes Hjærte koldt. Nej. Ikke glad i nogen.

Jo én. Kristian Aall. Ham kunde hun ikke tænke paa, uden at Taarerne trængte sig frem. Men hvad kunde det nytte? –

Hun havde skrevet til ham, fortalt ham dette med Riber og sagt ham sit sidste Farvel. Derpaa havde hun faat et Svar, som hun bar paa Brystet under sit Kjoleliv.

«Du véd ikke, hvad jeg har lidt, Sofie, og hvorledes jeg har kjæmpet,» stod der. «Men nu er jeg bleven klar over mig selv, Igaar Aftes, da jeg fik dit Brev, strøg jeg afsted opover Frognersæteren. Der har jeg gaat i hele Nat og bedt til Gud. Tigget ham om, at dit Ægteskab med denne Nilsen ikke skal bli af. Hvis Gud bønhører mig, ser jeg deri hans Vilje. Saa skal Du vente paa mig, Sofie. Hvis han *ikke* bønhører mig – aah nej – den Tanke kan jeg ikke udholde at tænke.»

Hun hægted Kjolelivet op, trak Brevet frem, og læste videre.

«Det, Du har betroet mig, har gjort Dig dobbel dyrebar for mig. Forstaar Du ikke det, Sofie? Jeg tænker paa Jesu Ord: «Den, som er ren, kaste den første Sten.» Dette, at Du ved mig kunde bli gjenoprejst, det gir mig en Glæde i Sjelen, som Ord ikke kan beskrive.

Henrik Smith sa engang, at Du havde havt det saa ondt i dit Hjem. Er det sandt, Sofie?

Jeg ber Dig om, at Du straks skriver til mig. Aa Sofie, kjære Sofie, jeg kan ikke tro andet, end at Gud har bønhørt mig og har tat Dig i sin Varetægt.

Kan Du huske vore Ture og vore Samtaler? For mig saa uforglemmelige. Der kom altid en Rynke mellem dine Øjenbryn, naar jeg sa noget, Du ikke straks forstod.

Jeg ser Severin næsten daglig. Han er flittig og stilfærdig, og jeg er kommen til at holde mere og mere af ham. Ikke bare fordi han er din Bror, Sofie.»

Fie hørte Moren komme op over Trapperne. Hurtig stak hun Brevet ind paa Brystet og hængte Kjolen til.

«Her gaar Du og dovner Deg og er endnu ikkje færdig med at pakke,» sa Moren, da hun kom ind. «Ka er det, Du tænker paa? Meg later Du være uten Hjælp dernere. Og ikkje engang Sengene har Du rejte op.»

«Aa lad mig nu være i Fred,» svarte Fie heftig.

«Eg ska' gje Deg Fre',» Fie fik en Lusing. «Bare Du var vel ute paa Sjøen me' han, Fyren din.»

Fie tog nogle Strømper fra Bordet og la dem ned i Kufferten. Hun følte sig saa skamfuld paa Morens Vegne, at hun ikke kunde taale at se paa hende. Samtidig tænkte hun: Bare Du turde prygle hende.

«Alt det, eg nu paa nyt igjen har gjort for Deg,» gneldred Moren, «skaffet Deg Stas og Udstyr, og holdt Brøllop for Deg, men like utaknemmeli' er Du!»

«Gaa din Vej!» skreg Fie og vendte sig dødbleg mod Moren. «Jeg taaler ikke mere at høre dine grove, stygge Ord.»

Petra blev næsten ræd. Det var første Gang at Fie havde talt saadan til hende.

«Saa Du er bleven kout og storsnutet nu, fordi denne Skindhandlertampen har giftet seg me' Deg,» Petra stirred ondt paa Fie.

«Gaa, hører Du? Du staar jo og lyver. Nilsen har jo betalt alt,» der var over Fie noget, som gjorde, at Petra baglænds trak sig hen mod Døren.

«Nu blir Du jo kvit mig,» sa Fie og bevægede Overkroppen som i Vaande.

«Ja, Gudskelov,» kom det bittert fra Moren. «Og hvis Du sak ner paa Havsens Botten derute paa Kvarven, skulde *eg* ikkje sørge,» hun forlod Stuen og slog Døren til med et Smæld. –

Dette var altsaa det sidste fra Moren – Fie gik sanseløst om, tog og slap Ting, stansed, og gik igjen.

Hun grubled og grundet. Hendes Mor – hendes Mor. Alt det, der stod i Bøgerne om Moderkjærlighed! – Men naar Moren *var* et ondt Menneske, kunde altsaa dette, at hun var bleven Mor, ikke forandre hende. Aa Gud, aa Gud – for

en Ulykke at ha en saadan Kvinde til Mor. –

Men nu Elias Nilsen. – Aa, hvis hun kunde tugte sig selv til at være god og snil imod ham. Hun havde jo igaar for Guds Alter git ham sin Haand og sit Hjærte. Sikkert boede der noget godt i ham. Hans Øjne kunde faa et saa rørende Ydmygt Udtryk. Som nu igaaraftes, da de efter Brylluppet var kommet op her.

Ja, kunde hun bare komme til at holde lidt af ham. Stakkels Mand. Han trængte saa haardt til Godhed og Kjærlighed. Det havde han sagt den Dag, han friede.

Hvad gjorde det, at han var styg og saa simpel ud, og lugted af Skind? Havde hun vel Ret til at vente sig noget bedre?

Ja, hun vilde forsøge at drage det gode frem i ham. «Dette at Du vil ha mig, Sofie, falder som Dug paa en udtørret Mark,» – havde han sagt. Han kunde dog tænke pene Tanker, den Elias Nilsen. Til syvende og sidst var dog dette at være noget godt for en anden det beste her i Verden.

Og saa skulde hun altid tænke paa sin Mor. Aldrig bli som hun.

XLVII

Myre stod nede i Boden bag Disken. Hans Ansigt var blegt, og han strøg sig hvert Øjeblik med udspilte Fingre gennem det tykke, graasprængte Haar.

Nu var det sket.

Han havde skrevet den falske Veksel paa Konsulens Navn. Den laa dernede i Pengeskuffen. Nu vilde han sende et Bud ind i Banken med den.

Elias Nilsen havde ikke villet laane ham Penger. Han havde sagt, at han for Øjeblikket ikke kunde afse mere end det, der gik med til Brylluppet.

Senere kanske. Men med Gjælden havde han faat Henstand.

Stakkels Fie. Hun havde set ud som en Dødning igaar paa sin Bryllupsdag.

Og nu havde han allikevel maatte skrive den falske Veksel. Disse Skibsparter,

som altid gav Tab, og som Konsulen ikke maatte vide om.

Om tre Maaneder skulde Vekselen indfries. Men til den Tid kunde en ikke vide. Blev der ingen anden Raad, fik han betro sig til Elias Nilsen. Han vilde vel ikke se sin Svigerfar i Tugthuset.

Severin havde skrevet et skrækkeligt Brev, hvori han havde anklaget Forældrene for Fies Giftermaal. Men hun var jo ikke bleven tvunget. Da Elias Nilsen kom til Byen og friede, havde hun straks vært villig.

Aa ja – aa ja – hvis Fie fik det ondt, saa havde han havt det værre. Han tænkte tilbage paa sit Liv, og han sa til sig selv, at ikke for Alverdens Herlighed vilde han leve det om igjen.

Og dog havde han havt saa mangen en kostelig Glædesstund.

Det var godt, at han havde faat fat i Gjældsbeviset til Ravn. Saa blev han da ikke krævet for disse 100 Specidaler. Da han Dagen efter Ravns Død var kommen derop, havde Andrea vært som tullet. Han havde bedt om at faa gaa ned i Kontoret og søge efter et Papir, som han maatte ha glemmt den Dag, han var inde hos Ravn for at snakke om Bedstefarens Begravelse. Gaa bare, havde Andrea sagt. Her er Nøglerne, om Papiret skulde være kommet ned i Pulten.

XLVIII

«Ja, nu har jeg altsaa sendt Bud efter «Skudevigskonen», sa Smith til Lydia, da han om Eftermiddagen ved Tretiden kom ind til hende. «Du er en liden halsstarrig en.»

«Men naar nu Lægerne ikke véd nogen Raad, Herman. Hvorfor saa ikke prøve hende, der dog vitterligt har hjulpet saa mange?»

Smith strøg Lydia over Kinden og sa: «Men simpel Menneskeforstand maa dog kunne sige –»

«Har Du averteret efter en Kone til at passe mig?» afbrød Lydia.

«Ja. Det staar idag i Adresseavisen.»

«Jeg faar ingen som Madam Lind,» sukked Lydia. «Ja, Du maa ikke bli sint paa mig, Herman, men der var noget saa trygt og gudhengivent ved hende, som smitted mig.»

Ja, det var netop Ulykken, tænkte Smith.

«Nu ligger jeg saa meget alene,» vedblev Lydia. «Lina, som Dagen efter at Madam Lind var død, sa, at nu skulde hun være i hendes Sted, sidder her bare et Par Minutter, saa farer hun sin Vej. Hun har saa meget andet i Hodet, som rimeligt er, det vilde jo ogsaa bli altfor trist for hende.

«Naturligvis,» medgav Smith.

«Igaar, da Lina redte mit Haar, gjorde det saa ondt, saa ondt. Hun *kan* ikke den Slags Ting.»

«Du har talt saa tit om, at det var en Guds Bestemmelse, at Du skulde ligge syg, og at Madam Lind skulde passe Dig. Kan Du nu ikke i dette, at Madam Lind saa pludselig døde, se en anden Guds Bestemmelse?»

Serinne meldte, at Skudevigskonen var der.

«Lad hende straks komme ind,» sa Lydia.

Smith bøjed sig ned og kyssed Lydia, idet han skjælmsk trued til hende. Saa gik han.

Lydia lytted og vented. Det varte saa længe, syntes hun. Hun stirred paa Døren, hvorigjennem Herman var forsvunden, hørte det saa gaa i Sideværelset, og sa til sig selv, at saa maatte Skudevigskonen altsaa være kommen op Bagtrappen.

Et Øjeblik efter stod Skudevigskonen ved hendes Seng. Hun var liden og pukkelrygget, i graa Stoffeskjole med sort Frynseschal. Om Hodet havde hun et sort Silketørklæde, der stod stivt frem om Panden og Ørene, og under Armen en brun liden Krukke.

«Goddag,» sa hun og rakte Haanden frem.

Lydia tog hendes Haand og saa paa hende. Hendes Ansigt var rundt og gustent, med en tyk, liden Næse og et Par skarpt glimtende Øjne, der saa fast og forskende.

«Sæt Dem ned,» sa Lydia.

Skudevigskonen satte sig og sa: «Saa maa Di fortælle meg, kaalissen Di har det.»

Lydia fortalte omstændelig, men Skudevigskonen syntes ikke at høre efter. Hun saa bort paa Væggen med et underlig grublende Udtryk i de smaa skarpe Øjne.

«Kaalænge er det siden, Di fik Deres sidste Baren?» spurgte hun, da Lydia holdt inde.

Saa fik hun vide det.

«Hm,» sa Skudevigskonen og stirred fremdeles paa Væggen.

«Hvad er der i den Krukken, De har?» spurgte saa Lydia.

«Nokke Salve, te smørre seg me', Eg vidste jo, Fruen hadde det i Benene.»

«Men tror De, den hjælper?»

«Om eg *trur*?. Nej, eg *vet* det. Men Fruen maa staa op af Sengen og smørre seg sjøl.»

«Jamen, det *kan* jeg ikke,» forsikred Lydia.

«Fruen baade *kan* og *skal*. Hvis Fruen later nokken hjelpe seg me' det, nøtter det ikkje.» Der var en saa bestemt Klang i hendes Stemme, og hendes Ansigt var præget af en saa overbevist Mine, at Lydia blev imponeret.

«Men lat meg nu se lidt paa Fruen,» Skudevigskonen rejste sig, satte Salvekrukken paa Bordet, tog Tæppet af Lydia og undersøgte hende. Tilsidst paa Jordemodervis. Det varte længe.

Da Skudevigskonen var færdig og atter sad paa Stolen, sa hun: «Fruen er frugtsommelig.»

Farven veg fra Lydias Kinder. «Er De vis paa det?»

«Liksaa vis som at eg sitter her paa Stolen, og Fruen ligger der i Sengen. Om syv Maan 'er hvis alt gaar vel, vil Fruen fø' et Baren.»

En Jubel saa overvældende fyldte Lydias Hjærte. Nu skulde hun faa Betten tilbage. Hun rakte Hænderne ud, vilde sige noget, men brast i Graad.

«D'er jo saa Naturens Orden, Fruen,» sa Konen i trøstende Tone.

«Nej. Det er ikke saa'n. Det er af Glæde,» Lydia tørred sine Øjne.

«Aaa saalissen. Jaja, saa gaar eg,» Skudevigskonen rejste sig. «Men, som eg har sagt, Fruen maa gaa frem af Sengen, og smørre seg sjøl. Ellers bler det ikkje te nokke me' Barne' helled. Om en Vikkesti' eller saa ser eg op her igjen. Men saa maa Fruen være paa Benene,» Skudevigskonen gav Haanden til Farvel og gik.

IL

Klokken var syv om Aftenen, da Smith kom hjem. Han hang Overtøjet fra sig i Gangen, fik af Serinne vide, at Frøknen var ude med Løjtnanten, og at Fruen var staat op.

Han studsed og saa vantro paa Serinne.

«Jo, Hr. Konsul.»

Da Smith kom ind, sad Lydia og broderte paa sin gamle Plads i Hjørnet med den høje Moderatørlampe paa Bordet.

Glædestraalende gik Smith hen til hende.

«Ja, hvad synes Du, Herman?» Lydia la Arbejdet fra sig og rakte Armene ud. «Sig saa, at Skudevigskonen ikke kan gjøre Underværker,» hun rejste sig.

«Se paa mig, Herman. Skal jeg danse for Dig?»

«Nej, Lydia da. Vær nu forsigtig.» Konsulen gik efter hende, tog hende om Livet, og førte hende tilbage til hendes Plads.

«Tænk Dig, Herman – tænk Dig, tænk Dig – jeg skal ha en liden!» Lydia slog jublende Hænderne sammen. «Det er aldeles sikkert og bestemt. Hvor dum jeg var, som ikke forstod det af mig selv!»

Smith saa paa hende. En varm Glæde strømmed gjennem ham, og det bæved om hans Mund. – Hvor forskjellige dog Livets Vilkaar var. – Nu, da han skulde meddele Lydia den sørgelige Historie om Myre, den Stakker.

«Du kan tro, jeg var bevæget, Herman. Jeg ligefrem graad af Glæde. Aa

Betten, Betten! Hvorfor er Du ikke aldeles vanvittig glad, Herman?»

Smith trak en Stol hen til Lydias Bord og satte sig.

«Jo, jeg er glad, Lydia, saa glad, at jeg ikke kan finde Ord for det. Men der er noget, som tynger mig – denne herre Myre».

Lydia stirred dødbleg paa sin Mand. Hendes Læber skiltes, saa de hvide Tænder kom tilsyne, og hendes Næsevipper skalv.

«Har han fortalt Dig det?» Lydia skreg Ordene ud. «Aa Herman, Herman, Du maa tilgi mig! Husk, jeg var et Barn, og endnu den Dag idag fatter jeg ikke, hvordan det gik til,» Lydia bøjede sig forover, greb Smiths Hænder og dukkede Hodet.

Smith blev ræd. Skulde Lydia, som det var Tilfældet med saa mange Kvinder i hendes Tilstand? – Aa nej, det var jo som oftest de pur unge, de, som skulde til for første Gang – han løsnede sine Hænder fra Lydias og tog om hendes Hode, som han laa op til sit Bryst.

«Det er ikke *det*, jeg nu mere sorger over,» hulkede Lydia og klyngede sig tættere og tættere til sin Mand. «Men dette, at jeg har holdt det hemmeligt for Dig, Herman.»

«Men hvad taler Du da om, kjære Lydia min?»

«Om det, som Du altsaa nu har faaet vide» – og saa bekjendte hun under skjælvende Hulken Historien med Sivert Jensen, som nu hed Myre, fra hendes Barneungdom i Forældrenes Have deroppe paa Øvregaden.

«Jeg følte mig som forstødt fra alle Menneskers Ansigt,» graad Lydia. «Ogsaa før jeg blev din Hustru. Hundrede Ganger har jeg besluttet at sige det til Dig, men aldrig fik jeg Mod.»

Smith, som fremdeles holdt Lydias Hode mellem sine Hænder, bøjede sit Ansigt nedover hendes Nakke. Han kjæmpede for, at hun ikke skulde vide, at han graad, og Taarerne blev borte i Lydias brusende Haar.

Aa Herregud, tænkte han. Der laa denne uskyldige Kvinde og hulkede over sin Synd, som ingen Synd var. Hvis *hans* Regnebræt skulde skrives op – – – –

«Men nu, da Gud har været saa god og naadig mod mig, Herman, har git mig Lov til at faa Betten tilbage – – Vil Du, vil Du, *kan* Du ikke tilgi mig?»

«Aa Lydia, stakkels søde Lydia» – han tog hende om Skuldrene, skjøv hende lempelig tilbage i Sofahjørnet og rejste sig. Saa knæled han foran hende og gjemte Ansigtet i hendes Fang. Det varte lidt, saa løfted Smith sit Hode, vendte Blikket mod Lydia og sa: «Hvor kan Du dog ha vært saa dum, Lydia?»

«Men Du græder jo, Herman?»

«Ja, af Bedrøvelse over, at Du, din smaa Stakker, har gaat og sorget over dette, som altsaa slet og ret var et Ulykkestilfælde. Bare Du havde sagt mig det straks, saa var Byrden med det samme tat fra Dig,» Smith rejste sig og fo 'r sig med Lommetørklædet over Ansigtet.

Lydia følte noget der ligned Skuffelse. Hun stirred forbauset paa sin Mand og sa: «Er det *saadan*, Du tar det?»

«Ja, hvorledes ellers, Lydia?» Smith gik langsomt og hensigtsløs omkring i Stuen. «Skulde jeg la det Arbejde, jeg har nedlagt i Kjærlighedstjeneste ligeoverfor Dig, henvejres af en slig Bagatel? Det eneste, som piner mig, er, at Du altsaa ikke har havt saa pas Tillid til mig.»

Lydia kunde ikke fatte det. Enten maatte Herman være aldeles overmenneskelig god, eller ogsaa – –?

«Jeg kunde jo sendt ham væk, Lydia. Ladt ham bli Bestyrer af Landhandleriet derude i Glasvær f. Eks. Saa Du havde sluppet for at se ham.»

«Tingen i og for sig rører Dig altsaa ikke?» spurgte Lydia, bleg om Næsen.

«Tingen i og for sig – Tingen i og for sig,» Smith saa ret frem for sig med en urolig, grublende Mne. «Nej, men dette, at Du har lidt, Lydia, at Du jevnlig har vært nødt til at se ham.»

«Ham har jeg ikke set saa ofte,» svarte Lydia koldt. «Men Konen og Børnene.»

Det stak i Smith. En forestilling om Tilværelsens hemmelighedsfulde Sammenhæng glimted igjennem ham. Var det virkelig saa, at Livets Veje for hver især blev styret og lagt tilrette? Eller var det kun dette, at det seede afgang af Øjnene, der ser?

Aarsag og Virkning. Virkning og Aarsag.

«De er forfærdeligt, at Du tar det saa roligt,» sa Lydia. «Alle min Kvaler har

altsaa vært ganske overflødige?»

«Lad os nu ikke snakke mere om det, Lydia. Du er mig liksaa dyrebar, som Du altid har vært mig. Ja, mere. Det, som tynger mig, er, at Myre har skrevet en falsk Veksel paa mit Navn.»

«Falsk Veksel,» udbrød Lydia forfærdet. «Hvordan kan Du vide det?»

«Banken fatted Mistanke og sendte mig den.»

«Hvad gjorde Du saa, Herman?»

«Protesterte den og sa, at Vekslen var falsk.»

«Hvad vil der saa ske, Herman?»

«At Myre kommer i Tugthuset.»

Lydia folded Hænderne og bøjede Hodet ned mod sit Bryst. Smith vandred langsomt op og ned paa Gulvet. Hans Støvler knirked.

Der gik nogle Minutter. Saa løfted Lydia Hodet og sa: «Jeg tænker paa Konen og de arme Børn.»

«Ja,» sa Smith. «Det gjør jeg ogsaa.»

«Kan Du ikke redde ham, Herman?»

«Jeg gaar og pønser paa det. De stakkels 500 Speciedalere gjør mig hverken rigere eller fattigere.» Smith fik en pludselig Hast over sig; han omfavned og kyssed Lydia, og skyndte sig afsted.

Bagatel, tænkte Lydia. Dette forfærdelige, som altid havde kastet denne Skygge over hendes Liv. Hun grunded og graad. Hvor meget bedre vilde hun ha likt det, hvis Herman var blet rasende – ulykkelig over det. Hvormange af den Slags Bagateller mon Herman havde begaat i sit Liv?

Der rejste sig som en Storm inde i hende. Hun mindedes dengang hun som ganske ung Pige efterat ha vært hos Spaakonon med Lise Stuepige i Blaastuen deroppe paa Øvregaden havde hørt Faren sige til Moren: «Nej, førend Lydia skal faa den gamle Udhaleren –»

Den gamle Udhaleren var Herman, hun tog sig med Hænderne om Hodet og virred frem og tilbage.

Men hvad gjorde det – tænkte hun lidt efter. Med Herman havde hun været lykkelig lige fra den Dag, hun blev hans. Hun havd elsket ham, og han havde

rigelig gjort Gjengjæld. Hvorfor skulde hun saa nu la sig anfægte?

Ingen Mand i Verden kunde være bedre, sødere, snillere, hensynsfuldere end Herman. Hvad gjorde det saa hende, om nogen kaldte ham for en gammel Udhaler?

Dejlige Børn havde hun faat. Lina, Lina, og den prægtige Henrik!

Hun vilde ikke sørge over Betten nu. Bare fryde sig ved Tanken om det nye Barn, hun bar under sit Hjærte.

Ak om Milla havde levet! Om hun kunde ha gaat til hende og betroet hende sin Lykke. Ak Milla, Milla, Milla! Lydia graad.

– Men hun havde jo saa meget at takke for. Bare dette, at hun nu var bleven frisk og rørig. Men hvis Milla havde levet! Hvor dobbelt rigt var da ikke altsammen blet for hende.

Hun rejste sig, gik frem og tilbage paa Gulvet i sin løse, kniplingsbesatte Morgenkjole. Og for hvert Skridt, hun gik, knejste hun af Glæde. Hun, som havde ligget tilsengs, som havde vært saa forvisset om, at hun ikke kunde være oppe, at hendes halvlamme Ben ikke kunde bære hende – hun gik nu her saa stolt og frisk.

En Flue surrede omkring hendes Øre. Det var, som den sang noget. Hun slog den væk Gang efter Gang, men den kom idelig tilbage.

Hvad var dog dette for en Flue? Den vilde absolut være ved hendes Øre. Uf, men Fluer og sligt havde hun Afsky for. Hun slog den med sit Lommetørklæde for syvende Gang bort fra sit Øre, og blev ved med at gaa paa Gulvet, knejsende stolt.

Saa kom Fluen igjen og satte sig, lige ved Ørehullet.

Lydia blev saa underlig tilmode. Hun stod stille og tænkte: Lad mig nu se, hvad den Fluen vil.

«Ys, ys, ys,» surrede Fluen. «Ys, ys, ys, – – ses igjen, Søster min – ys, ys, ys.»

Lydia kvap sammen. Milla var det. Aa Gud, aa Gud, – Milla var det. Milla var altsaa efter Døden blet til en Flue. Varsomt forsøkte hun at fange Fluen, men den fløj bort og satte sig paa det hvide Gardin.

Lydia tog et Glas, nærmed sig sagte Gardinet, hvor Fluen sad og fik fanget den ind. Hun la Haanden dækkende over Glasset, gik ind i Spisestuen og slap Fluen ind i en tom Osteklokke. – –

– – – «Nej, men Mamma da! Er du oppe?» Det var Henrik, som kom ind. «Søde, snille Mamma, hvor jeg er glad!» han la sine Arme om Morens Hals.

«Ja, men véd Du, Henrik» sa Lydia ivrig. «Jeg har fanget en Flue; kan Du se den der i Osteklokken – den Flue er Tante Milla.»

Der bredte sig en Blegghed over Henriks Ansigt. «Hvad er det, Du siger for noget, Mamma?» kom det uvilligt.

«Du kan være vis paa, det er sandt, Henrik. Tror Du, jeg gaar med Galskabsfantasier. Den Flue der, er Tante Milla, saa sandt jeg lever, og saa sandt som at jeg engang skal dø.»

«Ja – ja, saa siger vi det,» svarte Henrik med et trist Smil. «Nu skal vi se, hvad der blir af den Fluen derinde i Osteklokken. Men kom ind i Dagligstuen, Mamma. Der er noget, jeg vilde læse for Dig; jeg troede jo, Du laa tilsengs.»

«Tak Henrik, Du er sød. Men Lina og Riber da?»

«Der kom Bud, at de blev hos Oberstløjtnantens til Aftens.»

«Ja, i denne Tid ser jeg ikke stort til Lina,» Lydia gik ved Siden af Henrik tilbage til Dagligstuen.

«Tænk, hvor godt og rankt Du gaar, Mamma. Véd Pappa det?»

Lydia nikked. Hun havde sat sig i Sofahjørnet og tat sit Broderi.

«Hør Du, Mamma, det er saa længe siden, jeg har faat talt med Dig. Er Du glad for Linas Forlovelse?»

«Aah – – men hvad kan det hjælpe, Henrik?»

«Nu maa Du ikke bli sint paa mig, Mamma, men jeg synes, Lina burde vært sendt bort et Aarstid, til Udlandet f. Eks.?»

«Til et tysk Pensionat!» sa Lydia ivrig. «Nej Tak, det kjender jeg. Jeg har selv vært Gjenstand for den Ære. Det er den rene Fordærvelse.»

«Men Du er da ikke blet fordærvet af det, Mamma,» sa Henrik og smilte til Moren.

Lydia smilte tilbage og trak lidt paa Skuldrene, mens hun flittig broderte.

«For at Lina skulde faat Anledning til at prøve sig selv og vælge, mener jeg,» Henrik sa det saa indtrængende og bedrøvet. «Her kommer denne Riber, som altid har vanket i Huset, og som tilhører en snobbet og fladbundet og gjerrig Familje, og tar hende uden videre.»

«Sende hende til Udlandet?» Lydia havde en grundende Mine.

Henrik sad ligeoverfor Moren i en højrygget Lænestol med korslagte Ben. Han fo'r sig gennem Haaret med Haanden og sa: «Det er ikke forsvarligt handlet, Mamma.»

«Aa ja – véd Du hvad, Henrik. Alt Giftermaal er som en Lodtrækning.»

«Saa vil jeg aldrig være med til den Lodtrækning,» svarte Henrik.

«Saa er jo Riber ogsaa ganske bra,» sa Lydia. «Egentlig dum er han ikke, og han ser heller ikke ud som en Plebejer.»

«Aa nej, forresten, min kjære, søde Gut,» vedblev Lydia, som havde opfanget et underligt Blik i Henriks Øjne. «Det er jo noget Tøv, hvad jeg sidder og siger. Men naar nu Lina vil! Der var en Tid, hvor jeg gik i Rædsel for at det skulde bli Severin Myre.»

Henrik svarte ikke. Mellem Fingrene holdt han en utændt cigar; han havde ikke lyst til at be om Lov til at tænde den. I denne Stund likte han ikke Moren.

«Min egen, kjære, smaa Henrik,» Lydia lod Arbejdet synke og rakte ham sin Haand. «Se nu ikke saa misfornøjet ud. Lad os heller snakke om noget andet. – Dengang Du var liden, Henrik, bare et Aar gammel, naar Barnepigen, efter at Du var badet og færdig, bragte Dig ind her, saa stod Du der i Sofaen og nejed foran Pappas og mit Billede og sa: Doddad Pappa, doddad Mamma.»

«Ja. Det har Du fortalt mig før, Mamma.»

Der gik nogle Øjeblikke, saa sa Henrik: «Véd Du, Mamma, jeg kan heller ikke fordrage, at Lina gaar saa nøgen paa Hals og Bryst og Arme, naar hun skal paa Bal eller i Selskaber.»

«Det er jo Moden, Henrik.»

«Er *det* en Grund?» spurgte Henrik. «For mig er der noget ublufærdigt i det, og hvis jeg var hendes Mor, vilde jeg aldrig tillade det.»

«Ublufærdigt,» sa Lydia grundende. «Ja, det kommer jo an paa, med hvad Slags Øjne man ser. Ingen tænker paa sligt. Mindst af alle Lina!»

«Hvad blev det saa til med Læsningen, Henrik?»

«Ja, det er Byrons «Kain». Den har grebet mig saa dybt, Mamma. Der er saa mange vældige Tanker i den, saa megen Oprørskhed,» Henrik tog Bogen og læste:

Gud! Evige! Uendelige! Vise!
Du, som af Mørket over Dybet skabte
Lys med et Ord paa Vandene! Hil Dig!
Jehovah, mens dit Lys oprinder, hil Dig!

Og han blev ved, læste Side efter Side. Og mens han læste, tænkte han paa den Kamp, dette Digt havde vakt i ham. Han, som nu saa gjerne vilde være Kristen.

Lydia hørte til i Taushed, mens hun broderte.

«Dengang kunde altsaa en Søster være sin Brors Elskede,» sa Henrik og lod Bogen synke.

«Ja, dengang var der jo ingen andre Kvinder, maa Du huske, Henrik. Hvor skulde de unge Mennesker hen?»

Henrik maatte smile. Kalde Kain og Abel: de unge Mennesker; det lød saa pudsigt. Og fordi det altsaa laa saa langt tilbage i Tiden, *saa* langt tilbage, at det ikke kunde vedkomme hende eller hendes, derfor var hun saa tolerant. Ja, Menneskene var underlige.

Henrik læste videre og naaede omsider til dette Sted:

... og hvis din allerbedste Lyst kun var
en sød Fornedrelse, et slappende
og smudsigt Gjøgleri, der lokker dig
til at frembringe nye Legemer
og Sjæle, alle forud dømte til
at være skrøbelige som Du selv?
og faa saa lykkelige –

Lydia kjendte, at hun blev rød. Hvad vilde mon Henrik tænke, naar han nu fik en Bror eller Søster igjen. Godt, at han til den Tid ikke vilde være hjemme.

«Tak, Henrik,» sa hun uden at se op. «Læs ikke mere iaften. Jeg er lidt

distract. For Pappa gik ud i et alvorligt Ærende.»

«Saa – aa» – Henrik lukked Bogen og la den paa Bordet. «Hvad var det for et Ærende?»

«Jeg kan ikke sige det, for jeg véd ikke, om Pappa vil det. Men der synes jeg, han kommer,» Lydia løfted Hodet og lytted, og et Øjeblik efter traadte Konsulen ind.

Lydia saa spændt og spørgende paa ham.

Smith rysted Hodet og sa stille: «Det var for sent.»

«Men naar Du er villig til at betale, Herman?»

«Vil Du sidde her, Pappa?» Henrik rejste sig, idet han saa fra Faren til Moren, der begge syntes saa underlig beklemt.

«Det var allerede gaat over i Øvrighedens Hænder,» Smith satte sig. «Imorgen tidlig tar de ham.»

«Aa Gud, Herman,» Lydia skjulte Ansigtet i Hænderne.

«Det *maatte* jo gaa galt tilsidst,» sa Smith uvillig. «Alle de Ting, han har indladt sig paa uden mit Vidende. Jeg fik høre meget nu iaften. Han er værdig sin Skjæbne.»

«Hvem snakker Dere om?» spurgte Henrik. «Er det noget, jeg maa vide, eller skal jeg gaa min Vej?»

«Du faar saa vide det alligevel,» svarte Konsulen. «Det er denne Myre, som har skrevet en falsk Veksel paa mit Navn.»

Henrik blegned og saa paa sin Far. Det dukked op i hans Forestilling at Faren, som var rig, vist altid havde holdt Myre altfor knapt. «Du *maa* redde ham, Far,» sa han efter nogen Taushed.

«Jeg *vilde* jo, men det er for sent, hører Du,» svarte Smith næsten heftig.

«*For sent?*» gjentog Henrik. «Men det maa jo være din Skyld. Du har altsaa meldt ham?»

«Skal jeg staa Skoleret for Dig, Gut?» – Smith saa et Øjeblik paa Henrik og flytted sig i Sædet.

«Det siger jeg Dig, Pappa» – Henriks Øjne skjød Lyn – «Kommer Severins Far i Tugthuset for dette – *aldrig* tilgir jeg Dig det!»

«Men Henrik da,» sa Lydia.

«Nu, da Mamma er blet frisk igjen og kan være oppe som i gamle Dage – Kan ikke det gjøre dit Hjærte blødt, Pappa?»

«Du hører jo, at jeg ikke *kan*,» sa Smith og vred sig i Stolen.

«Sig, det er en Fejltagelse!» raabte Henrik. «Sig, det er *mig*, som har skrevet den falske Veksel i Myres navn,» Henrik syntes ganske ude af sig selv. «Jeg tar med Glæde Følgerne for Severins Skyld.»

«Barnesnak,» sa Smith. «Vaas, som der ikke kan svares paa. Det vilde altsaa ikke gjøre Dig noget, at dine Forældre skulde ha en Falskner til Søn, og din Søster –»

I det samme kom Serinne. Hun mældte, at Madam Myre stod ude paa Gangen og bad om at faa Konsulen i Tale.

Der blev dødsstille i Stuen. Serinne vented.

«Det er en underlig Tid at komme paa,» sa omsider Konsulen og strøg sig febrilsk gjennem Skjægget. «Vis hende ind i Systuen, Serinne.»

«Nej, jeg orker ikke dette,» udbrød Konsulen, da Serinne var gaaet. «Hvad skal jeg gjøre, Lydia? Kan Du ikke gaa ind til hende?»

«Umuligt, Herman! Bed mig ikke om dette.»

«Jeg skal, hvis Du vil Pappa.»

«Ja Tak, Henrik. Sig, at jeg ikke befinder mig vel, eller at der er nogen hos mig.» –

Da Henrik kom ind i Systuen, stod Petra borte ved Døren i en lang Kaabe af mørkt Waterproof og en sort Straahat med fremover faldende Skygge. I Haanden holdt hun en Paraply, og hendes sorte Skindhandsker var hvidslidte i Fingerspidsene. Hendes Ansigt var askegraat, og hendes Mine forgræmmet.

«Ok, eg trudde, det var Konsulen,» sa hun og gik med en forskrækket Bevægelse et Skridt frem.

«Pappa har ikke Tid iaften. Var det ikke noget, jeg kunde sige til ham?»

Petras Øjne fo'r urolig om. Hun strøg famlende med begge Hænder om Paraplyens Haandtag og sa: «Nej, Mossjø Henrik. Eg skulde ha talt med han

sjøl.»

«Er der noget, De har paa Hjærte, Madam Myre, saa kan De godt sige det til mig,» Henriks Stemme skjalv. «Husk, jeg er Severins bedste Ven.»

«Tak,» sa Petra med et flakkende Blik. «D'er svært pænt af Dem, at De er Ven med Severin.»

«Ligesaa pent af ham at være Ven med mig,» svarte Henrik.

«Naar eg ikkje kan faa Konsulen i Tale – aa Mossjø Henrik» – det var, som om Petra vilde knække sammen, men saa tog hun sig i det og sa: «Ja, ja, saa kommer eg igjen imor'en Formiddag, før Konsulen gaar paa Børsen. Farvel, og hils,» hun gik stille ud. –

– «Nu?» spurgte Smith og Lydia, da Henrik kom tilbage.

«Hun vilde ingenting sige til mig, men det var en Ynk at se hende. Men hør, Pappa, kunde Du ikke hjælpe Myre til at flygte, siden det andet er for sent.»

Smith retted sig hastig op i Stolen. «Det var en Idé,» sa han.

«Gjør det, Pappa! Gjør det! Skriv et Par Ord og giv ham de nødvendige Penger. Jeg skal springe hen med Brevet.»

Smith gik nedenunder i Kontoret og kom hurtig tilbage med en Konvolut, hvorpaa der stod Myres Navn. Han rakte Konvolutten til Henrik, som uden at sige et Ord skyndte sig afsted.

Han løb udover Strandgaden, tog lange Skridt i det stejle Kippersmug og kom hurtig ind i Gangen hos Myres.

En Dør blev aabned. Det var Myre.

«Jeg skulde levere Dem dette fra min Far,» Henrik letted paa Huen og gik liksaa hastig, som han var kommen.

Md skjælvende Hænder aabned Myre Konvolutten inde i Fremstuen, hvor Parafinlampen brændte paa Bordet. Der faldt ud femti Specidaler i Sedler, og et Papir, hvorpaa der stod skrevet:

Jeg sender Dem disse Penge for at gi Dem Lejlighed til at rejse. For Deres Familjes Skyld gjør jeg det. De maa skynde Dem. Imorgentidlig – jeg tænker ved Ottetiden – kommer Politiet. Deres Vekselfalskneri er

altsaa opdaget, Myre. Jeg har gjort hvad jeg kunde, for at redde Dem, men det var for sent.

H. Smith.

En uendelig Taknemmelighedsfølelse mod Konsulen strømmede over i Myres Hjærte. Hvor havde denne Mand dog ikke altid vært god imod ham. Han bøjede sig sammen og hulkede.

Saa blev han grebet af Skræk. Politiet. Han rettede sig op, puttede Pengene og Brevet i Lommen og saa sig om i Stuen.

Ja, han maatte skynde sig, pakke sine Tøler sammen og komme ned til Skibet, der gik til Kristiania imorgentidlig Kl. 8.

Men Fie og Elias Nilsen – de skulde jo ogsaa reise imorgentidlig med netop dette samme Skib. Han blev staaende, hensunken i Tanker.

«Ja, hvad gjorde det. De skulde jo bare til Kristiansand. Sagtens kunde han vel gjemme sig for dem ombord det halvandet Døgn. Eller han kunde ganske simpelt sige til dem, at han skulde til Kristiania for at gjøre Forretninger. Men Fie vilde ikke tro det.

Han hørte Stemmer fra Bagstuen og gik hen og keg ind gennem Glasruden. Der sad Jens, som var kommen hjem fra Snedkerlæren, og spiste sin Aftensmad, mens Mathæa klædte lille Lovise af.

Stakkels Børnene, stakkels Børnene. Ak, denne Bagstue her, hvor Severin og Fie og Anton og allesammen havde holdt til.

Naar nu Jens var færdig med at spise, gik han op paa Skraakammeret og la sig. Saa kunde han selv snige sig ovenpaa, og gjøre sig istand. Godt, at Fie og Elias Nilsen var ude, saa han uhindret kunde komme gennem Fremsalen ind i Klædeskammeret og ta, hvad han skulde ha med sig.

Men Petra. Hvor blev Petra af? Nu var det næsten to Timer siden hun forlod Huset. Hun plejede jo aldrig at gaa ud paa denne Tid af Dagen.

Hun havde vært saa besynderlig, da han kom hjem. Spurgt ud og ind om hvad der fejled ham, og om hvorfor han lukkede Boden saa tidlig, og han havde svaret, at han var syg. Han havde jo skjønnet, at det var galt fat siden Budet ikke var kommen tilbage med Pengene fra Banken. Saa havde han sat sig i Sofahjørnet,

og der var han, overmandet af Træthed og Angst, faldet i Slummer.

«Du har snakket i Søvn,» havde Petra sagt, da han vaagned.

Han havde set paa hende og intet svaret.

Saa pludselig var Petra gaat sin Vej.

Men nu maatte han se til at bli færdig. Med et langt, taarevaadt Blik saa han atter ind i Bagtsuen til Børnene. Jens var gaat ovenpaa. Han aabned Fremstudøren ud til Gangen.

Just i samme Øjeblik blev Gadedøren lukket op, og Petra kom ind, fulgt af Tønning.

«Go' Aften,» Tønning rakte sin hvide, myge Haand til Myre. «Deres Kone kom op til mig. Hun er saa ængstelig. Men det er der vel ingen Grund til?»

For første Gang i Myres Liv glippede det for ham, at han med munter Frejdighed kunde dække over Elendigheden. Han trykked taus Tønnings Haand og sa mekanisk: «Vil De ikke komme indenfor?»

«Nej Tak; jeg maa afsted.»

Petra tog Overtøjet af og hang det op i det lille Krogskab derinde i Soverummet. Saa vendte hun sig mod Myre, der stod lænet op mod Væggen og stirred frem for sig med aandsfraværende Mine.

«D'er daa vel ikkje sandt, ka Du sa i Søvn?»

Myres Ansigt blev dødt og gustent.

«Koffor kan Du ikkje svare meg?» spurgte Petra efter nogen Taushed.

«Svare Deg? Jo, det er rigtigt nok. Imor'enti'lig kommer Polletie' og tar meg.»

Petra slog Hænderne sammen, og det gnistred hvast i hendes blege Øjne.

«Og det staar Du der og segjer saa roligt?»

«Eg har faat Brev og Penger fra Konsulen,» sa Myre. «Han vil, eg ska' rejse straks for te undgaa Retsforføl'ning. Han er snil, den Konsulen.»

Der steg et Raseri op i Petra. Hvorfor tog Smith saa meget Hensyn til Myre, mens han næsten ikke kunde bekvemme sig til at hilse paa hende, naar han Aar imellem mødte hende.

«Saa Du vil rømme!» skreg hun. «Ok, kaa det ligner Deg. Rømme, og late os sitte her med Skammen og Sulten og altsamens?»

Rømme, tænkte Myre. Ja, rømme – det var jo det rette Ord. Han stod saa stille, saa stille og stirred, mens Petra gneldred og skjændte.

Han følte sig med ét saa dødsens træt, saa gammel og færdig. – –

Gaa ud til nye Gjenvordigheder. Være en forfulgt og fredløs Mand, der kunde fanges ind hvad Øjeblik som helst.

Nej, det var bedre at gi sig over. Han hørte ikke Petras Ord, sanste ikke, hvor han var, kjendte blot en uendelig Trang efter Hvile. Han folded Hænderne over Brystet og fremsa stille:

«Kom Hjærte, tag dit Regnebræt,
Skriv op dit Lives Dage,
Se til, at Du kan sanse ret
Og tænke lidt tilbage!
Hvad har Du gjort de mange Aar,
Du har i Verden levet?
Tænk, sikre Sjæl, at al Ting staar
I Herrens Bog opskrevet!»

«Skræm ikkje Live' af meg,» sa Petra, da Myre blev staaende paa samme Sted uden at røre sig. «Ka er det, Du tænker paa?»

Myre tog fra Bordet mellem Vinduerne et Blækhus og en Pen. «Har Du et Stykke Papir og en Konvolut, Mor?» spurgte han spagt.

«Du kan jo se efter i Skuffen,» svarte Petra.

Myre fandt, hvad han søgte, satte sig og skrev:

Højstærede Hr. Konsul!

Saa mange Tusen Takker sender eg Dem for Dereses Brev, og for de 50 Specidalere. Hvis nokken i Verden har samlet gloenes Kol paa et Menneskes Hode, saa har De gjort det paa mit, Hr. Konsul. Men eg vil ikkje rejse fra det. Mykkje heller vil eg ta min Straf og lide ka saa tekommer meg. Kaa sku' det gaa meg i Verden om eg nu flygtet? Nej, nej Hr. Konsul. Lat Retten ske sin Fyldest. Det bler for meg som at gaa ind til den evige Hvile.

Ærbødigst og taknemmeligst

Sivert Jensen Myre.

Han havde skrevet langsomt og liksom med Besvær. Saa foldede han Papiret sammen, tog Pengene op af Lommen og la begge Dele ind i Konvolutten.

«Kaslag?» sa Petra, som havde iagttaget ham.

Myre klæbede Konvolutten sammen og skrev Konsul Smiths Navn udenpaa.

«Nej, vet Du ka!» Petra kom hen til Bordet og vilde snappe Konvolutten, men Myre greb den, og stak den til sig.

«Er Du gaat av me' Forstan'en? Skikke Pengene tebakes!»

Myre slog paa sine Lommer. Jo, Bodnøglen var der. Han gik ud i Gangen og greb sin Hat.

Petra var efter ham.

«Polletie' sejer Du! Men d'er vel Løgn det ossaa, liksaa alt and't.»

Myre løb sin Vej.

Han gik ned i Muregaarden og lukkede sig ind i Boden, hvor han satte sig paa den gamle Kasse, uden at tænde Lys. Der var saadan en underlig Fred i hans Hjærte.

Natten sneg sig hen og Morgenen kom. Da Klokken blev halvsvy, rejste han sig, gik ud af Boden og begav sig paa Vej til Konsulens Hus. Han stak Haanden ind i Brystlommen for at forvise sig om, at Konvolutten med Pengene var der. Et Øjeblik stod han stille og tænkte paa, at naar han nu blev tat, fandtes der hverken Mad eller Penger derhjemme i Huset.

Om han skulde la Petra faa disse 50 Specidalere?

– – Nej, hun kunde jo gaa til Konsulen, og selv be om dem.

Det var fugtigt og diset og ikke rigtig lyst, skjønt Solen maatte være staat op. Han saa op mod den graa Himmel. Aa hvor gjerne han vilde set Solen endnu engang, før han blev sat fast.

Derborte i Vestindien, hvor han havde vært som Skibsgut, der var nok af Sol. Hvor han havde svedt af Varme!

Udenfor Konsul Smiths Hus stansede Myre pludselig og vendte om. Han vilde

gaa Bagvejen, faa fat paa Serinne – –

Kort efter var han paa den rummelige, hellelagte Gaardsplads med den brede, pene Stentrappe, som førte op til Gangen foran Kjøkkenet. Han stod lidt og saa paa de to Fag Vinduer til det Værelse, som i gamle Dage havde vært Petras, og han mindedes, hvor ofte han i den Tid havde lusket om herude for at faa se et Glimt af hende. Det var, som der sneg sig en Lammelse over ham. Hvis han havde havt en anden Kone – kanske han saa ikke idag havde staat her og vært den Forbryder, han var?

Nej, tænkte han saa. Du var jo baade Morder og Bedrager, før Du traf hende. Og Tyv blev Du allerede som Skibsgut ombord i «To Venner».

Ja, Sønesøn af «Smaafylla» og arme Sjur Gabriel – hvad skulde en kunne vente sig. – Men det var det mærkelige, at hans egen Far havde vært et saa 'nt hæderligt og retskaffent Menneske. Og Moren da!

Men hvordan det nu hang sammen eller ikke. Petra havde han Lyst til at forbande.

Døren fra Kjøkkengangen blev lukket op, og Serinne, pen og pyntelig, og med stort, hvidt Forklæde og en Kurv i Haanden, kom ud. Myre tog sig sammen og gik hen til Trappen, mens han famled med Haanden i Brystlommen efter Konvolutten.

«Go' Mor'en,» sa han.

«Ok, er det Jer, Myre,» udbrød Serinne. «Tænk, eg kjendte Jer ikkje. I er bleven saa forandret, synes eg. Er I kanske syk?»

«Ja. Svært syk. Men det var dette herre Breve'. Vil I være saa snil, Serinne, og levere det te Konsulen?»

«Ja, eg ska' ligge det ind paa det inderste Kantorbor'e te 'an,» svarte Serinne, som saa paa Myre med et forskende og deltagende Blik; hun tog Brevet og gik ind igjen i Huset.

Saa begav Myre sig hjem. Nede i Gangen trak han Støvlerne af og listed paa Strømpelæsten op paa Loftet.

Han hørte Fie og Elias Nilsen derinde fra Fremsalen, hvis Dør stod paa Klem.

«Er Du nu vis paa, at vi ikke har glempt noget?» sa Elias Nilsen.

«Men Manden med Trillebøren,» svarte Fie. «Han er jo ikke kommen.»

«Der er endnu 10 Minutter tilbage. Men Du ser saa lej ud, Fie.»

«Nej, jeg er ikke lej,» svarte Fie.

«Vil Du kysse mig før vi gaar fra Huset her, Fie. Det har Du endnu ikke gjort.»

«Har jeg ikke?»

«Nej. Det er bare mig, som har kysset Dig.»

Straks efter sa Elias Nilsen: «Ja, skal vi saa gaa ned og sige Farvel, Fie? Og takke pent for os» – Elias Nilsen lo, som om han havde sagt en Vittighed.

I det samme blev der banket kraftigt paa Gadedøren og nogen kom ind. Myre sneg sig hen til Trappen og keg ned. Det var to Politibetjente.

«Ja, her er jeg,» sa Myre nedover Trappen, og slog ud med Haanden. «Lat det gaa saa stille saa muligt. Han trak paa Støvlerne, som han hel Tiden havde holdt i Haanden.

Saa kom Fie ud.

«Hvordan er det, Du ser ud, Far?» hun betragted ham forskrækket.

Myre saa paa Fie med Øjne, som hun aldrig glemte; de glimted og skinned vaadblanke, sorgfulde, bønlig mod hende. Han rakte Haanden ud og sa med utydelig Stemme: «Farvel, Fie. Hils til de andre.» Saa gik han hurtig nedover Trappen og ud paa Gaden med de to Politibetjente.

«Vi behøver ikkje te ha Jer imellem os, Myre, Far,» sa den ene Betjent. «Gaa I bare, saa føller vi etter Jer. I vet jo Vejen te Raa'sstoven.»

L

Myre havde faat sin Dom, der lød paa et Aars Bodsfængsel og var bleven ført til Kristiania. Et Par Maaneder efter var Petra med Mathæa og lille Lovise flyttet derind. Konsulen havde git hende Penge og havde lovet at af og til sende hende

noget.

Det var Lydia, som havde faat Petra til at rejse. Et Par Dage efter at Dommen var falden, havde hun sendt Bud efter Madam Myre, og havde foreholdt hende, hvor meget bedre det vilde være for hende at bo i Kristiania. Der var jo ogsaa Severin, og hendes Smaapiger vilde komme sig bedre iver derinde i den store By. Saa var det jo ogsaa dette, at hun der kunde se til sin Mand, hvad hun vel naturligvis maatte ønske. –

– – Petra beboede paa Trondhjemsvejen en toværelses Lejlighed i tredie Etage i en høj, kasernelignende Bygning. I det ene Værelse til Gaarden stod Petras Seng. Til lille Lovise blev der om Aftenen lavet et Natteleje paa nogle Stole i en Krog. Det andet Værelse vendte til Gaden. Her holdt Severin til. Den gamle, haarde Sofa fra Fremstuen i Kippersmuget stod langs den ene Væg og tjente ham om Natten til Seng. Saa var der en Bogreol, et Slags Skrivebord, og nogle Stole. Desuden midt paa Gulvet et aflangt Klaffebord. Mathæa, som havde faat Plads i et Mælkeudsalg, sov i Kjøkkenet, hvor hun ogsaa for det meste opholdt sig, naar hun var hjemme, og gjorde en Tjenestepiges Gjerning. –

– Severin sad og læste i sit Værelse. Han krøb sammen paa Stolen og af og til gryssed det gennem ham. Han frøs.

Det var midt i April, men det vilde ikke bli Vaar i Aar. Om Morgenen laa der Rimfrost paa Gaderne, og hele Dagen blæste det raat og koldt.

Han rejste sig og saa ud af Vinduet, der var behængt med nogle gamle, klare, graaskidne Gardiner.

Noget mere trøstesløst end denne Trondhjemsvejen! Disse store, nøgne Tomter ligeoverfor og disse nye, stygge, fattige Hus med smale Vinduer og 3–4 Etager.

For en Ørken.

Huf, hvor han frøs. Bare han turde lægge lidt i Ovnen. Men saa vilde der vanke Spektakler fra Moren.

Ja, men det fik ikke hjælpe. Det var jo umuligt at læse i slig en Hundekulde. Han vendte sig og gik rask over Gulvet forbi Klaffebordet, der stod uafdækket efter Middagen. Det var blet saa sent med Maden idag. Mathæa havde maattet

løbe sin Vej og la alting staa paa Bordet der midt i Stuen, hvor de spiste sine Maaltider.

Han stansed og tænkte paa, om han ikke skulde bære af Bordet. Mathæa stakker, hun gik som en pisket Fille fra Morgen til sene Aften.

Men saa blev det jo bare at bære det ind igjen. For nu skulde de jo snart spise tilaftens. Naar Mathæa ikke havde faat Tid til at vaske op, før hun gik tilbage til Mælkeudsalget, brugte de Tallerknerne, som de var efter Middagsmaden. Klokken maatte være over syv, kunde han se paa Dagslyset.

Han gik ud i Kjøkkenet og aabned det lille Aflukke, de havde til Kul og Ved. Det var tomt. Ikke et eneste Stenkul, ikke en eneste Pind Ved fandtes der.

I den smale, mørke Entré tog han sin gamle Vinterfrakke og trak paa sig. Saa gik han ind igjen i Stuen.

Bare han havde havt nogle Skillinger, saa han kunde ha kjøbt sig lidt Tobak, han stak sin Haand i Lommen og greb om den lille, tomme Pengepung.

Det var jo ogsaa sørgeligt, at han ikke fortjente mere. To Specidaler om Maaneden for denne Gut, som han læste Lektier med og til hvem han maatte traske den lange Vej paa sine usle Støvler. Moren var rasende. Daglig spurgte hun ham, om han endnu ikke havde gjort Anstalter til at skaffe sig flere Indtægter, skjønt hun godt vidste, hvorledes han bestandig søgte efter Arbejde, gik efter hvert eneste Avrtissement – ja, endog selv havde brugt Penge til at avertere for. Hvor skulde han hen, naar det ikke vilde lykkes for ham? Han kunde da ikke gaa bort og stjæle?

Kunde han blot rejse til Amerika. Væk fra det hele. Jens og Anton, der ernærede sig ved sine Hænders Gjerning, de havde det tusen Gange bedre end han. Hvorfor havde han ogsaa skullet studere?

Naar nu Faren om et halvt Aars Tid slap ud af Bodsfængslet – Aa Gud, aa Gud, denne Skam. Og hvad skulde Faren ta sig til? Hvem vilde vel ha en som han i sit Brød?

Det var stygt af ham, at han aldrig havde besøgt Faren i Bodsfængslet. Tit havde han foresat sig at gjøre det, men naar det kom til Stykket, var det ham saa aldeles umuligt.

Fie havde vært hos Faren, da hun for en Maanedstid siden var kommen til Kristiania med sin Mand.

Det havde vært saa dejligt at se og tale med ham, havde Fie sagt. Han var saa gudhengiven, saa rolig, ja, ligefrem lykkelig, og saa var Taarerne trillet over Fies Kinder. –

Hvor Fie forresten havde skjæmmet sig. Severin havde i første Øjeblik ikke kunnet gjenkjende hende med det kortklippede Haar, der strutted ud til alle Sider. Ganske forskrækket var han blet, da han en Formiddag i Hotellet, hvor Fie og Elias Nilsen boede, havde set hende smøre Haaret ind med noget, som gjorde det stivt. Jeg *vil* være styg, havde hun svaret.

Og Elias Nilsen, denne visne, væmmelige Knark, havde leet og sagt, at Fie kunde gjøre, hvad hun vilde, lige vakker blev hun i hans Øjne.

– Og saa havde Fie vært frugtsommelig.

Du store Gud, hvor afskyeligt at gaa hen og faa et Barn med en Fyr som Elias Nilsen. Og i det hele tat at formere sig. Hvad skulde de til, alle de skidne, ækle Unger, som blev sat ind i Verden, og som gik der og vrimled i Gaderne og suited og frøs?

– Han hørte en klynkende Lyd fra Bagværelset og lytted. Det blev ved. Saa gik han derind.

Paa en Skammel borte ved Vinduet i det fattige Værelse sad lille Lovise og graad.

«Hvad er det, som fejler Dig?» spurgte Severin.

«Jeg er saa sulten, og saa fryser jeg,» graad den lille.

– «Hvor er Mor henne?»

«Det er længe siden Mor gik,» svarte Lovise. «Hun skulde ud og kjøbe Mad, sa hun.»

En isnende Fornemmelse af Livets Jammer, stærkere end nogensinde før gik gjennem Severin. Han bøjed sig ned, løfted Lovise op, og vandred frem og tilbage med hende.

Lovise la begge sine Arme om Brorens Hals og læned sig ind til ham.

«Vi skal ud efter et Stykke Smørrebrød til Dig,» sa Severin.

I Kjøkkenet satte Severin den lille paa Bordet, fandt i Spisekammeret en Stump Rugbrød og en Klat Smør. Han skar og smurte til Lovise.

«Ah,» sa Lovise og klapped sig paa Brystet, mens hun spiste. «Du er snil, Severin.»

Saa kom Petra. Forpustet traadte hun ind i Kjøkkenet. I den ene Haand holdt hun en fyldt Sækkelærredspose, i den anden en gammel Skindtaske. Det var nu blet saa mørkt, at Petra kun dunkelt skimted Omridsene af Severin og Lovise. Med et Støn satte hun sig paa Kjøkkenkrakken tæt ved Døren.

«Jeg var saa sulten, Mamma,» sa Lovise. «Saa gav Severin mig Mad.»

Petra slap Lærredsposen og Tasken ned paa Gulvet og udbrød: «Ja, det undrer meg ikkje. Han, saa fortjener saa mykkje med Penger, har sagtens Raa' te ge Deg Mat.» Petra rejste sig, tog Overtøjet af og hang det paa en Knage i Kjøkkenvæggen.

«En Mor maa saa tit forsorge 6 Baren,» vedblev hun, «men nej, Gu' hjælpe meg, om 6 Baren orker te forsorge en Mor,» hun tørred med Kjøkkenhaandklædet Sveden af sit Ansigt og fortsatte: «Har Du endnu ikkje faat Deg nokke Arbejde?»

«Nej,» svarte Severin. «Men det er jo ikke min Skyld. Du véd, jo hvorledes jeg har strævet og trasket om.»

«Og sligt kalder Du for te stræve!» Petra aabned Døren til det lille Aflukke, tog Lærredsposen og tømte dens Indhold: Stenkul og et Knippe smaahugget Ved paa Gulvet. «Dette har eg faat paa Kredit hos Høkkeren dernere.» Hun tændte Ild i Komfyren og satte Tekjedlen paa.

«Ka ska' Barnet sitte her for,» sa hun vredt, da hun kom hen til Kjøkkenbordet.

Severin tog Lovise paa Armen og bar hende ind i Stuen igjen. Saa tændte han en liden Lampe og laved hendes Natteleje i Stand.

«Men jeg er mere sulten,» sa Lovise.

Severin gik ud i Kjøkkenet til Moren og bad om Mad til Lovise. «Hun er ikke mæt,» sa han.

Efter nogle Ukvemsord fra Moren fik han et Par Stykker Smørrebrød.

«Der gaar Du i Vinterfrakken din,» skjændte Petra. «Ka ska' det bety? Trur Du ikkje, Du kan slite 'an tidsnok ut allikevel?»

«Jeg frøs saa svært,» svarte Severin.

«Kaa fryser og svelter ikkje eg saa mangen en Gang! Men gaar eg derfor i Kjøkkene' med Kaaben paa?»

«Eg fik Brev fra Fie i Dag,» fortsatte Petra. «Men trur Du, hun sendte meg saa mykkje saa en Skilling?»

«Du véd jo, at hendes Mand er saa gjerrig, og holder hende saa knapt,» svarte Severin. «Hvis hun skulde sende Dig noget, maatte hun jo ligefrem stjæle det.»

«Eg tænker, Vorherre nok vilde se igjennem Fingre med det Kjueri. Hun har jo Rettighet over Indtægterne, hun ossaa, liksaavel saa Man'en. Men Fie har altid vært et Trold.»

«Ikke mod mig,» sa Severin og tog Smørrebrødet til Lovise.

«Nej Dokker Baren har altid holdt isamens likeoverfor meg. Men engang ska' Dokker staa te Regnskap.»

Severin blev staaende og saa paa Moren, som vendte Ryggen til.

«Kunde Du ikke tænke Dig Mor, at Du kanske ogsaa kunde ha Skyld?» spurgte han stille.

«Eg Skyld!» Petra drejed sig om imod ham. «Eg, saa hele mit Liv har slidt og slæbt og balet langt over Kræfterne mine! Ta' din Tunge ivare,» hun knytted Haanden hen imod ham. «Men Dokker er alle lige. Se nu paa Jens og Anton, saa fortjener gode Maanedspenger – sender di meg nokkensinde saa møkke saa et Ortestøkke?»

«Jens og Anton,» sa Severin, og en kold Forbitrelse kom op i ham. «Det er da store Ting, at de i den Alder, de er, kan sørge for sig selv. Hvorfor raser Du ikke ogsaa over, at lille Lovise ikke kan forsørge Dig?»

«Din ugudelige Krop!» skreg Petra. «Du fortjente, at eg viste Deg væk fra Huse' og det nu paa Øgeblikke'.»

Severin skyndte sig ind til Lovise med Smørrebrødet.

Petra blev staaende midt paa Kjøkkengulvet. Det dirred gjennem hende, og saa brast hun i Graad. Havde nogen i Verden havt saa ond en Skjæbne? Manden i

Bodsfængslet, og hun slidende i Nød og Elendighed med slige vanartede Børn. Det, Konsulen sendte hende, strak ikke til. Nu havde hun ogsaa faat en Skrivelse fra Fru Smith, hvori der stod, at Petras Børn vel snart vilde se sig i Stand til at hjælpe hende.

Saa havde hun skrevet til Tønning og klaget sig for ham, og han havde sendt hende 5 Speciedaler og sagt, at mere kunde han ikke afse. Ikke en Antydning af, at han senere vilde gi hende noget.

Petra tørred atter sit Ansigt i Kjøkkenhaandklædet. Saa trak hun op af Lommen et lidet Kræmmerhus, hvis Indhold hun tømte i Tekanden. Tænke sig til at skulle gaa og købe for en halv Skilling i Te om Gangen! –

– Da Lovise havde spist sin Mad og var falden i Søvn, gik Severin ind til sig selv og satte sig i Mørket i Sofahjørnet. Han svøbte Frakken tæt om sig, læned Hodet i Haanden, faldt i Slummer og drømte.

Han laa paa et langt smalt Bræt med dybe Afgrunde til begge Sider. Over sig havde han et andet Bræt af samme Længde og Bredde, som var naglet fast til det underste Bræt med Skruer, som gik tværs gennem hans Legeme. Der var store Haandtag ved Bræddernes Hodegjærde og Fodende, akkurat som paa den Servietpresse, han engang havde set i Skabværelset hos Konsul Smith. Hvis han rørte det mindste paa sig, vilde han styrte i Afgrundene. Stille, ligge stille. Men det var saa forfærdeligt. Skrueerne gennem hans Legeme gjorde saa ondt. Og saa denne Dødsensrædsel.

En sort Engel bøjed sig ned over ham. Englen hang løst i Luften med udstrakte Ben og store Vinger. «Du var forbandet i din Moders Liv,» sa Engelen.

Severin vaagned. Han skjalv af Kulde og Skræk. Uf disse fæle Drømme, som han i den senere Tid saa tit havde vært hjemsøgt af. Gud maatte vide, om det ikke kom af, at han altid gik og smaasulted og græmmed sig.

Bare han kunde faa en rigtig alvorlig Sygdom, saa han maatte sendes paa Hospitalet. – – Eller han kunde skaffe sig Rejsepenge til Amerika.

Skulde han skrive til Henrik og be ham om Hjælp? Han rejste sig og gik et Par Gange frem og tilbage paa Gulvet.

Henrik var i London nu. Han og den ældste Kontorist. Først havde de vært i

Tyskland og Frankrig. Konsulen havde villet, at han skulde være borte et Aar, men Henrik havde i sit sidste Brev til Severin skrevet, at han vilde hjem snarest muligt. Han trivtes ikke ude. Saa kom han over Kristiania, og saa skulde de træffes.

«Nej, det var umulig at be Henrik om Penge. Konsulen havde jo haft saa mange Udgifter for Farens Skyld, og endnu den Dag i Dag! – – Det var jo ved Konsulens Hjælp, at de overhovedet kunde eksistere.

Han satte sig tilbage i Sofahjørnet. Atter faldt han i Slummer, og atter drømte han.

Han gik paa en øde Vej, der var stejle, nøgne Klipper til højre og venstre, og halvmørkt. Langs Vejens begge Sider laa der Menneskeskeletter tæt i tæt. Det maatte ha vært en Kirkegaard dette i gamle Dage. Saa med et saa han sig selv komme gaaende imod sig. Han stivned i Angst og tænkte: Hvor kan det være muligt, at Du kommer der, naar Du selv gaar her? Han skyndte sig forbi sit andet Jeg og saa, at det kun var Halvdelen af et Menneske, som gik der. Hele Bagsiden fra Issen til Fodsaaleme var borte, som om Legemet var kløvet i to fra øverst til nederst. Og Blodet randt fra det kløvede Legeme og flød bag det hen ad den øde Vej.

Med et halvkvalt Skrig fo'r han op af Sofaen.

I det samme faldt der en Lysning hen over Gulvet. Det var Mathæa, som kom ind med en Bakke, hvorpaa der stod en Lampe og Aftensmaden.

«Hvorfor skreg Du saa stygt, Severin?»

«Jeg drømte saa ondt.»

«Hvorfor sidder Du ogsaa og døser her i Mørke? Paa den Maaden kan Du jo ikke faa nogen god Eksamen til Sommeren.»

«Jeg fryser saa, at jeg ikke kan læse.»

Mathæa satte Lampen og Tingene fra Bakken paa Bordet. «Spis saa,» sa hun.

«Kommer Mor ikke?» spurgte Severin, mens han saa paa Søsterens magre, blege Ansigt og tynde, lange Skikkelse.

«Nej, hun har lagt sig og skal ha Maden paa Sengen,» Mathæas Stemme lød træt og trist.

«Dine Øjne ser saa rødgrædte ud,» sa Severin.

«Ja. Mor slog mig, fordi jeg kom et Kvarter senere end ellers,» Mathæa hulked. «Og det var, fordi jeg ikke slap før iaften. Der var Rengjøring i Butikken og saa maatte jeg hjælpe til. Jeg løb lige hjem.»

«Ja, den Mor, den Mor,» Severin gik hen til Søsteren, tog hendes Hænder og sa: «Græd ikke, Mathæa, hvad kan det nytte?»

«Nej, men det er saa fælt. Dette her, at altid gaa i Angst for sin egen Mor. Jeg kommer aldrig opover Trapperne her, uden at jeg skjælver af Frygt.»

«Hvis vi havde Penge,» sa Severin, som fremdeles holdt Mathæas Hænder. «Vilde Du saa rejse med mig til Amerika?»

«Men vi *har* jo ikke Penge, Mor tar hver eneste Skilling jeg fortjener, og aldrig faar jeg andet end Hug og Skjænd til Tak.»

Severin saa tankefuld frem for sig. – «Saa frygteligt, jeg syntes det var, at Fie gifted sig med Elias Nilsen, saa er hun dog bedre faren end vi andre, Mathæa.»

«Huf, her er koldt,» sa Mathæa.

«Ja, kan vi ikke lægge lidt i Ovn,» Severin skuted sig af Kulde. «Mor havde Kul og Ved med sig, da hun kom.»

«Er Du gal?» raabte Mathæa. «Hvad skulde der saa bli af imorgen? Inde hos Mor har jeg lagt i. Der er godt og varmt.»

«Vi tar denne,» Severin greb en af Stolene. «Den er saa gammel og brøstfældig, at den ikke fortjener bedre end at brændes op.»

Mathæa saa forfærdet paa Broren, mens han brød Stolen itu over sit Knæ, stak Stykkerne ind i Ovn og tændte Ild paa dem.

«Hvad skal vi sige til Mor, naar hun spør efter Stolen?»

«Forbande os paa, at vi ikke véd, hvor den er bleven af,» Severin lo sagte.

Nu raabte Moren fra Bagværelset paa Mathæa, der hytted med Haanden og løb ud, idet hun sa: «Ja, Gud trøste mig – hendes Aftensmad!»

Senere kom Mathæa ind igjen, tog af Bordet og redte Severins Natteleje.

«Godnat, Severin.»

«Godnat, Mathæa.»

Severin flytted Lampen hen paa Skrivebordet og vilde sætte sig til at læse. Men han kunde ikke. Der var i hans Blod en underlig Uro, som tvang ham til at vandre op og ned paa Gulvet. Han trak Støvlerne af for at kunne gaa lydløst. Den gamle, sønderbrudte Stol brændte knitrende i Ovn, og bare Lyden liksom luned i Værelset. Pludselig saa han noget mørkt levende ovenpaa Sengetæppet derborte i Sofaen. Det vendte og drejed sit spidse, haarbevokste Ansigt, med de smaa, gnistrende Øjne og sprælled svagt med de korte, lodne Ben.

Severin blev staaende som fastnaglet og stirred. Det isned i ham af Skræk og Knæerne skjalv. Han vilde løbe ud i Kjøkkenet til Mathæa, men kunde ikke røre sig af Pletten. Var det en Hund eller en Abe eller et Slags menneskeligt Væsen? Og hvorledes var det kommet der? Han kneb Øjnene fast sammen, men aabned dem straks igjen, og stirred hen paa Sofaen. Saa havde Væsnet forvandlet sig, var blevet til en pukkelrygget Dværg, der laa næsegrus og havde Øjne i Nakken.

Severin tog sig med begge Hænder om Hodet. Hans Pande var vaad af Sved.

Væguhret i Bagværelset begyndte at slaa. Severin fo'r heftig sammen og kom til at flytte sig et Skridt nærmere imod Sofaen, og i samme Nu opdaged han, at Væsnet derborte var hans egen gamle Vinterfrakke, som han for lidt siden havde tat af sig. De sorte Hornknapper var det, der havde gnistret som Øjne.

Han tog Frakken og hang den op paa Væggen. Gik saa tilsengs, og faldt med en Følelse af usigelig Udmattelse næsten øjeblikkelig i Søvn.

LI

Henrik Smith laa i Sengen paa Hotelværelset i Kristiania. Han havde følt sig daarlig, da han kom den foregaaende Aften, og om Morgenen var han vaagnet med Hodepine. Dog var han staat op og havde vært ude sammen med Kontoristen, som han var saa inderlig kjed og led af. Tusen Gange hellere vilde han ha rejst alene. Dette fortørkede Menneske!

Da han ved Tolvtiden kom tilbage til Hotellet, havde han maattet lægge sig,

overmandet af Hodepine, denne gamle Plage, som undertiden kunde vare et Par Dage, især naar den som nu, var ledsaget af Snue.

Paa det runde Plyschtæppebord midt paa Gulvet laa to uaabnede Breve fra Forældrene. Det ene var et Pengebrev.

Han havde ogsaa faat Brev fra Lina, der nylig var vendt hjem efter endt Bryllupsrejse. Det havde han lukket op og holdt det nu mellem Hænderne.

Bergen, 12te April 1883.

«Min kjære, kjære Henrik!» – –

Nej, det var saa langt, og Skriften saa spids og gnidret. Henrik kunde ikke orke at læse det nu. Han keg her og der i Brevet, saa, at det var en omstændelig Beskrivelse af alt, hvad Lina havde oplevet paa Rejsen og en flere Gange gjentat Forsikring om, hvor dejligt det vilde vært, hvis blot Henrik havde vært med. Der stod ogsaa om alle de nydelige Ting, de havde kjøbt i Paris, om hvor smukt deres Hjem paa Smaastrandgaden var indrettet, om hvordan hun glæded sig til, at Henrik nu snart skulde komme hjem, og om hvor morsomt de skulde ha det, naar han besøgte hende. Slutningen lød saaledes:

«... Det er slet ikke saa skrækkeligt at være gift, som jeg troede, skjønt Alfreds Forelskelse naturligvis plager mig en Del. Men hvis bare Du, som er Verdens sødeste Bror, var hos mig, vilde jeg ikke tænke paa det. – Hvad synes Du om Mamma, som faar et Barn igjen? Det maa kunne komme hvert Øjeblik, slig som hun ser ud. Pappa, der er saa stolt som en spansk Hane, har vel skrevet til Dig om det. Uf, jeg kan ikke la være at synes, det er næsten lidt ækkelt, tænk Mamma, som om 3 Aar er 40! Men det har jo gjort hende frisk og glad igjen, og det er jo det vigtigste.

Din dødeligt hengivne

Søster Lina.

NB. I Paris har jeg faat en guldfarvet Silkekjole indvævet med bittesmåa, sorte Bouketter, der er saa nydelige, at de ser ud, som de var haandsyede. Den Kjole, kan Du tro, klær mig. Selv *Du* skal indrømme, at

jeg er dejlig med den paa. Men den *er* udringet og kortærmet. D. S.»

Henrik la Brevet paa Sengebordet og lukked Øjnene. Den Smule Læsning havde gjort hans Hodepine værre. Billedet af Lina stod saa lyslevende for ham, og han følte i denne Stund mere end nogensinde, hvor ubeskrivelig meget han holdt af hende trods de Smaating, han ikke likte hos hende og trods hendes letsindige Giftermaal. Bare han havde vært frisk, vilde han straks ha svaret hende.

Ja, det skulde bli godt at komme hjem og faa være sammen med Lina igjen. Men det var dog mest til Tante Millas stille Grav, han længtedes.

Han saa for sig Tante Millas Gravsted med den store Sørgepil og Marmortavlen, hvorpaa der stod skrevet:

Her hviler

FRU CAMILLA AMALIE MUNTHE

FØDT ALBECK

Født 4de Juni 1857.

Død 17de Juni 1882.

Savnet og begravet af Mand og Børn.

Henrik maatte tørre sine Øjne. Aldrig kunde han tænke paa Tante Milla, uden at Taarerne kom. «Savnet og begravet af Mand og Børn!» Ja, han følte sig som et af hendes Børn, og *han* savned og begraad hende. – –

– – At Severin dog ikke kom. Han maatte jo ha faat hans Brev imorges. Aa nej, det var sandt – Trondhjemsvejen laa jo helt udenfor Byen. Det kunde godt være, at Brevet først var naaet derud opad Formiddagen. Og kanske han saa ikke havde vært hjemme.

Stakkels Severin. Han havde det vel nu endda mere ondt end før. Mikkel og Kristian Aall, som han igaarftes havde truffet paa «Ingebret», havde sagt, at de aldrig mere saa noget til ham.

Henrik vendte sig mod Væggen og faldt i Søvn.

– – En halv Timestid senere gik Døren sagte op, og Severin traadte ind. Tjeneren, som viste Vej, havde sagt, at den unge Hr. Smith var syg og laa tilsengs. Derfor kom Severin saa varsomt og stille. Paa Taaspidserne nærmed han sig

Sengen, hvor Henrik laa. Saa listed han tilbage og satte sig paa en af Lænestolene ved det runde Bord.

Der laa nogle Aviser paa Bordet. Han rejste sig for at ta en af dem, opdaged Pengebrevet, stak Hænderne paa Ryggen og blev grebet af en uforklarlig Angst.

Indlagt 100 Specidaler, under eget Segl, stod der paa Brevet.

Et Minut eller saa stirred han stiv og stille paa Pengebrevet. Han drejed Hodet hen til Henriks Seng. Henrik sov fremdeles.

Hvis han nu tog dette Brev og lusked bort, før Henrik vaagned? Saa kunde han gi sin Mor lidt, og han og Mathæa kunde rejse til Amerika.

Men Lovise, lille stakkels Lovise. Ja, i Guds Navn, det fik være, som det var.

Naar Moren kun havde dette ene Barn tilbage, saa vilde hun kanske bli menneskeligere mod hende.

Den Kval og Nød, han sad i til op over begge Øren. Det var jo umuligt for ham at bli til Menneske her i Landet. I Amerika kunde han kanske komme sig frem, og saa vilde han skikke Henrik Pengene tilbage.

Endnu engang drejed han Hodet om mod Henriks Seng. Saa greb han rask Pengebrevet og stak det i sin luvslidte Vinterfrakkes Yderlomme.

Nu gjaldt det bare at komme bort saa hurtig som muligt. For at Henrik ikke skulde vide, han havde vært der.

Han gik forsigtig over Gulvet, men stansed. Ude fra hørte han Skridt og Stemmer.

Saa blev Døren aabnet, og Mikkell og Kristian Aall traadte ind.

«Nej, se der har vi jo vores dyrebare Mønsterstilk!» udbrod Mikkell og kasted Hatten paa Bordet. «Du dør ikke i Aar, Severin Myre, Far. Vi snakke netop om Dig.»

Kristian Aall gav Severin Haanden og sa, det var længe siden de havde set hinanden.

«Hvor er Henrik?» spurgte Mikkell.

«Her,» lød det borte fra Sengen, hvor Henrik havde sat sig overende.

«Hva' for noget, ligger Du tilsengs, Gut! Op med Dig paa Øjeblikket! Vi vil ha os en lystig Eftermiddag. Jeg haaber, Du trakterer, Henrik.»

«Nej, jeg maa holde mig i Ro. Jeg har den væmmeligste Hodepine og Snue og alt muligt ondt. Øjnene mine staar paa Stilker.» Henrik la sig ned igjen paa Puden.

Severin gik hen til Sengen. «Goddag, Henrik,» sa han.

«Nej, er Du da endelig kommen, Severin. Hvor kjedeligt, at jeg skal være syg. Jeg havde glædet mig saa til, at vi skulde faat vært sammen lidt,» Henrik trykket Severins Haand, og det skar ham i Hjærtet at se, hvor luvslidt og trist han saa ud.

«Ring paa Tjeneren, Severin, og be' ham bringe en Flaske Portvin,» sa Henrik. «Eller hvad vil Dere ha?»

«Portvin er godt,» svarte Mikkel.

Severin gik hen for at ringe, men før han havde gjort det, kom Tjeneren ind med en Pakke Bøger og en kvitteret Regning.

«Til Hr. Henrik Smith,» sa han og la Pakken og Regningen paa Bordet.

«Hvormeget er det?» spurgte Henrik.

«5 Specidaler og 42 Skilling.»

«Der ligger et Pengebrev der paa Bordet. Ta det hen til mig,» bad Henrik.

Tjeneren søgte, men fandt intet Pengebrev. «Her er et andet Brev,» sa han og gik hen til Henrik med det.

«Nej, et Pengebrev hører De jo, Mand,» udbrød Henrik utaalmodig. «Jeg la det der paa Bordet, da jeg kom hjem.»

De gav sig alle til at søge. Severin ogsaa.

«Jeg kan jo betale Regningen for Dig saalænge,» sa Kristian Aall og tog op sin Lommebog. «Jeg fik min Maanedsgage igaar.»

«Ja Tak. Gjør det. Men hvor i al Verden kan jeg ha gjort af Pengebrevet?»

– Severin sa, at han maatte gaa.

«Du maa komme igjen imorgen,» svarte Henrik. «Saa skal vi ud sammen. Jeg kjender det paa mig, at dette alligevel ikke blir min *store* Hodepine. Iovermorgen rejser jeg. Tag Dig en Cigar, Severin. Der staar en Kasse paa Konsollen.»

Severin takked og tog en Cigar, men da han skulde tænde den, tabte han den

ud af Hænderne. Ved Bevægelsen, da han skulde bukke sig for at ta den op fra Gulvet, skjøv Pengebrevet sig op af hans Yderlomme.

«Nu skal vi se paa Løjer!» raabte Mikkell og snapped Brevet, som han holdt op mellem sine Fingre. «Vel har jeg aldrig kunnet like den Mønsterstilken, men at han stjal! Men som skrevet staar: Æblet falder ikke langt fra Stammen.»

Severin svingled paa Gulvet, dødhvid i Ansigtet. Han saa et Sekund bort paa Henrik, der havde rejst sig op i Sengen, maalløs af Forbauselse. Saa brød der en underlig Knurren ud af Severin. Han satte som i Ørske den gamle, bløde Filthat paa Hodet og trak den helt ned over Ørene. Saa mumled han noget uforstaaeligt, saa endnu engang paa Henrik og svingled ud af Stuen.

«Stop ham!» raabte Henrik. «Mikkell, Kristian, stop ham!»

Kristian stod som lamslaat. Mikkell lo. Ingen af dem rørte sig.

Henrik sprang frem af Sengen, styrted hen og aabned Døren og skreg ud: «Severin, tror Du ikke, jeg véd, det er en Misforstaaelse! Kom ind til mig! Kom ind, Severin!»

Men Severin var borte.

Henrik stod i bar Skjorte midt paa Gulvet. «Du, din Tølper!» han smed Pengebrevet i Ansigtet paa Mikkell. «Gaa din Vej! Gaa begge to!»

Da Henrik var blet alene, kasted han sig ned i Sengen og hulked. En Stund efter stod han op og klædte sig paa. Han maatte ud paa Trondhjemsvejen og finde Severin.

LII

Severin slæbte sig hjemover. Det var, som Fødderne ikke kunde bære ham, og han saa og sanste ingenting. Et Par Gange var han nær ved at bli kjørt over, men blev itide skubbet tilside af Folk, som skjændte paa ham.

Ja, der kan Du se, sa han til sig selv. Vorherre under Dig ikke saa pen en Død

som at bli knust under et Par Vognhjul. «Forbandet og fordømt i Moders Liv.»

Da han kom ud i Oslo, var der ikke saa folksomt.

Der stod han et Par Gange stille og saa grublende ned i Gaden.

Var han bange for at gjøre det, han nu *skulde* og *maatte*.

Aa nej, ikke egentlig bange. Bare saa uhyggelig tilmode. Men nu var der i Verden intet andet for ham. At han havde gjort dette mod Henrik!

Tanken paa Henrik bragte Taarer i hans Øjne. Hjærtet svulmed over af Tak og Kjærlighed til Henrik. Men det vilde Henrik aldrig faa at vide. – Underligt at staa her og græde sine allersidste Taarer.

Jo, det var ondt at gaa i Døden. Men for ham var det Tusen Gange værre at leve.

Henrik vilde tilgi ham og tænke med Godhed paa ham. Det var han forvisset om.

– Men bedst at skynde sig. Der maatte ikke komme noget ivejen.

Han gik hurtig til og naaede Trondhjemsvejen. Inde i Skuret paa Gaardspladsen, hvor der stod disse Kalktønder, vilde han gjøre det. Bare det Stykke Toug, som han forleden Dag havde set derinde, endnu laa der.

I den ene Væg var der en tyk, lang Spiger. Paa den havde der hængt en Blaåtøjsbusserul og en gammel bulet Hat.

Han havde saa tit fra Gaardspladsen keget ind i *det* Skur og var blet staaende der længe. Undertiden havde han tat sig sammen og spurgt sig selv: Hvad er det dog, Du staar og glaner efter?

Nu vidste han det.

Gjennem Porten kom han ind paa Gaardspladsen og saa sig om til alle Sider. En Dør blev smældt til etsteds, men ingen var at se. Rolidg gik han hen til det aabne Skur. Jo, der laa Touget ved Siden af den aabne Kalktønde, og paa den tykke, lange Spiger hang idag intet Tøj. En tømt Bajerskølflaske stod paa Gulvet.

Atter saa han sig om, spejdende og lyttende. Saa sprang han rask ind i Skuret, greb Touget, fik det slynget om Spigieren og laved en Løkke. Han traadte op paa en Brædestabel, der laa langs Væggen og stod et Øjeblik med knyttede, dirrende Hæn der. Hans Ansigt var hvidere end Kalken i Tønderne, og Øjen laagene

glipped som i Krampe. Saa, med en energisk Bevægelse stak han Hodet ind i Løkken, la den tilrette om sin Hals og slap Fodfæstet.

Der kom en sagte, rallende Lyd i Halsen, og Benene sprællede. Legemet dingled hen mod Skurvæggen og straks efter tilbage igjen; derefter hang det stivt og stille ned.

– – Der holdt en Droske foran Porten, og Henrik steg ud. Inde fra Gaardspladsen kom imod ham tre Murarbejdere, som imellem sig bar et udstrakt Legeme. Det gjøs i Henrik, og han vakled paa Benene, som skulde han falde. Øjeblikkelig havde han gjenkjendt Severin.

«Hvor vil Dere hen med ham?» spurgte han dirrende, mens han fuld af Gru betragtede Severins blaasprængte Ansigt med den aabne Mund, de forvrængte, halvlukte Øjne og de smaa, mørke Pletter under Huden.

«Op til hans Mor, vel. Hun bor her i Huse' i tredje Etasji.»

«Nej, han skal til Hospitalet!» raabte Henrik ude af sig selv. «Kanske Lægerne kan redde ham. Jeg har en Droske her udenfor. Kom med ham – Fort!»

Murarbejderne gjorde, som Henrik sa. Med Besvær fik de puttet Legemet ind i Drosken og lagt det tværs over begge Sæder med Benene skraat opad Vognvæggen.

«Han er nu saa godt og vel dø' da, som no'en være kan,» bemærkede den ene af Murarbejderne.

«Hys!» skreg Henrik og trued til Murarbejderen. Saa traadte han et Øjeblik op paa Vogntrinnet og tog Severins Haand. Den var stiv og kold. Han la den mod sin Kind, som for at varme den, og opdaged saa, at der paa Haandens Inderside sad de samme mørke Pletter som i Ansigtet. Hurtig steg han ned igjen, lukkede Vogn døren og gav Kusken Besked. «Kjør saa fort, De kan,» sa han. «De skal faa dobbel Takst. Jeg følger efter i en anden Droske.»

Kort før Severin kom hjem og gik ind i Skuret, havde Petra forladt Huset. Hun skulde til Bods-fængslet. Om Formiddagen var der kommet Brev fra Fængselsinspektøren, som havde skrevet, at Myre var syg og havde bedt om Lov til at se hende.

Myre syg, tænkte Petra, mens hun vandred afsted. Det maatte vel være farligt, siden Inspektøren skrev efter hende. Ja ja, Guds Vilje ske.

Hun kom ind i den rummelige Gaard foran Fængslet, steg op af den lille Trappe og ringte paa. En Betjent lukked op.

Petra bad om at faa tale med Nummer 170, og tilføjede, at Inspektøren havde skrevet, at han laa syg.

Betjenten sa, hun maatte vente lidt; saa lukked han sig ind gjennem en Gitterport, som han laased efter sig.

En beklemmende Følelse faldt over Petra. Her var saa stille og dystert og det var hende altid saa forfærdeligt at komme her. Før, naar hun havde besøgt Myre, var hun blet lukket ind i Taleværelset, og saa var Myre i sin Fangedragt kommen tilstede. Han havde altid set saa glad og rolig ud, og ikke havt stort at sige. Ja, den Myre, den Myre, ingenting bed paa ham.

Betjenten kom tilbage og bad hende følge med over i Sygeafdelingen.

De gik gjennem en lang Gang, over en liden indelukket Gaardsplads, steg op ad nogle Trappetrin og stod foran en Dør, som Betjenten aabned med et raslende Nøgleskæppe. Saa gik de nogle Skridt og standsed foran en anden Dør, som Betjenten atter aabned med Nøgleskæppet. Han viste Petra ind og trak sig tilbage.

Det var en smal liden Celle med en Seng og en Briks og et Bord foran Sengen.

I Sengen laa Myre med febrerødt Ansigt og Hænderne foldet over Brystet. Det lod, som han ikke saa Petra, og han nynnede dæmpet med straalende Øjne:

«Lov og Tak og evig Ære
Skee Dig, Guds enbaarne Søn,
Som en Tjener vilde være
Før det faldne Adams Kjønl!
Søde Jesus, hjælp Du mig,
At jeg vandrer rettelig,
Og i dine Fodspor træder,
Ja, udi din Vej mig glæder!»

Petra stod ret op og ned ved Sengens Fodende. Skulde det virkelig være muligt, at Jesu Naade saadan var slaat ned i ham?

Myre nynnede videre:

«Lad mig aldrig Dig forsage,
Om end Kors og Kummer mig
Skal i denne Verden plage,
Men at jeg dog hjærtelig
Elsker Dig, indtil min Død,
Og forsøder al min Nød
Med din Fødsel, Død og Smerte!
Tag dem aldrig fra mit Hjerte!»

Petra satte sig paa Briksen foran Sengen og la sin Haand paa Myres Arm.

«Ok, er Du der, Petra? Kaa snilt, at Du vil besøke en saa meg.»

«Ja, det kom forleden, daa eg va' nere og saged Ved. Eg ble' saa svet og saa tok eg Trøjen af. Men daa eg kom op igjen, kjendte eg, kaa eg frøs. Det svimled for meg, og eg kunde ikkje smake Maten. Næste Morning, daa eg sku' gjøre reint i Cellen, faldt eg beint overende. Saa kom Doktoren, og saa ble' eg ført over her i Sykeafdelingen. Ok kaa go' di har vorre imot meg, Inspektøren, Assistenten, Doktoren og hele Opsyne'. Ja, Du vet ikkje, Petra, kaa taknemmelig eg er,» Myre trak Vejret med Besvær. Han skjaldv over hele Legemet, og en svag Stønne undslap ham.

«Er Du like laak idag?» spurgte Petra.

«Ja, d'er disse Isninger gjennom Ryggen, og saa stikker det saa svært i Brøste' helt ud gjennom Skulderen. Men tænk, imor'es va' eg saa svulten. Eg sa det te Doktoren, at eg ikkje va' blet mæt af den almindelige Ranson, og saa skrev han ut mere Mat, dejlig Mat te meg og et stort Glas Portvin. Ok, Gud velsigne di, kaa go' di har vorre. – Skraaen, saa ligger der, har eg ikkje vorre istand te aa smake i to Døger, saa kan Du vite, kaa laak eg har vorre.»

«D'er vel bare Forkjølelse,» bemerkede Petra.

«Nej, eg trur ikkje det. Eg har strid saa imot. Eg vilde saa nødig dø her, for eg tænkte, at hvis om eg slap ut, saa kunde eg kanske endnu komme te aa arbej'e og gjøre godt mot Deg og Barnene. Men nu ser det ut te, at Herren vil kalde meg hem.»

«Aa nej daa, Myre,» Petras Stemme lød bevæget.

«Eg har hat det saa velsignet her i Fængsle',» fortsatte Myre, mens han drejed og vendte sig som for at finde bedre Hvile paa sit Leje. «Ja, Petra, Du kan vel ikkje forstaa det, og Du maa 'kje ble sint paa meg, men denne Fængselstid har vorre den bedste i mit Liv.»

«Saa har Du altsaa ikkje tænkt paa Skammen og Elendigheten for meg og Barnene.»

«Aa jo. Aa jo. Men foran Vorherres Domstol ser Tingene anderlissen ut. Kaa mangen en, saa har gjort det sam'e saa eg, om end paa en an 'en Facon, gaar ikkje fri og frank omkring? Forde di har Penger og er stillet høgt paa Straa. Eg har tænkt saa møkke over alt dette i denne Tid, og eg trur, at Han deroppe ser større og vi'ere paa di Ting, end Menneskene gjør.»

«Det kan daa aldrig ble ret te være Bedrager og Kju,» sa Petra.

«Inspektøren skrev, at Du var syk.»

«Nej, nej. Men Gud ser paa Sindelaget, paa Angeren og Ruelsen. Glem aldrig Røveren paa Korse' og Kvinden, som blev grebet i Hor.»

«Anger og Ruelse, sejer Du,» Petra slog lidt med Nakken. «Hvis Du slap ut i denne Dag og begyndte paa nyt, vilde Du saa ikkje være akkurat den sam'e som før?»

Myre svarte ikke straks. Han aabned sine halvlukte Øjne og saa op mod det hvidkalkede Tag.

«Jo,» sa han omsider. «Eg er bange for det. Forde eg er saa fattig. Men hvis eg kunde fortjene Penger nok, trur Du saa, eg vilde stæle og bedrage?»

Der var, mens Myre talte, paanyt gaat heftige Kuldegysninger igjennem ham, og hans røde Ansigt var blet endda rødere. Petra kunde se, hvorledes Blodet banked i hans Tindinger.

«Penger nok,» sa Petra. «Jesus hadde ikkje det, kaatil han kunde hælde sit Hode. Men stal og bedrog han derfor?»

«Jesus var heller ikkje gift med Petra Lovise Frimann og hadde ingen Baren sat i Verden,» svarte Myre, der laa mere og mere urolig og af og til stønnende tog sig med Haanden til Hjærtet.

«Ja, det er ret! Ge bare meg Skylden for altsam'ens,» det kom bittersødt fra Petra.

«Nej,» sa Myre. «Eg har ikkje nokke te ge Deg Skyl'en for. Tværtom vil eg be Deg om Forlatelse for alt det onde, eg har gjort Deg. Hvis om eg hadde Kræfter te det, vilde eg staa op og ligge meg paa Knæ for Deg.»

En Taare sneg sig ned langs Petras tykke Næse. Hun hvisked den bort med Fingeren. Der var over Myre noget saa underlig højtidsfuldt.

«Men først og fremst vilde eg knæle for Gud,» vedblev Myre og folded fast Hænderne over Brystet, «og takke 'an af hele min Kraft, af mit fuldeste Hjærte, forde han har ladt denne Naade, te komme i Fængsel, vederfares meg. O, Du Guds uransagelige Barmhjærtighed!» Myres Øjne gløded i Ekstase. «Tænk, at ge meg Lov te aa sone for mit Livs tusenfoldige Synder! Ge meg Lejlighet te aa faa tvætte Sjælen min rejn, saa eg paa Dommens Dag ikkje bler forkastet. Kver eneste Time herinde i Fængsle' har vorre som en Lovsang til Gud Herren i det Høje.»

Petra havde dukket Hodet. Hun holdt Lommetørklædet for Øjnene.

«Kommer hid til mig, alle I, som arbejde og ere besværede, siger Jesus, og jeg vil give Eder Hvile.» «Ja, Petra, affør Deg din Hoffærdighed og bøj Knæ for Himlens og Jordens Herre.»

«Hoffærdighet, nej vet Du ka!» Petra retted sig. «*Retskaffen* har eg vorre, ka Du ikkje va', men aldrig hoffærdig.»

«Der vrimler saa møkke der borte,» sa Myre og løfted Haanden, som han førte frem og tilbage. «Ka er det for nokke?»

«Vrimler?» Petra saa sig om.

«Men der har vi jo Kongen,» udbrød saa Myre. «Og Madam Berthelsen! Ka ska vi traktere dem med? Sit Jer bare ner, Hr. Konge. I ska' nok faa Mat. Min Kone er Jordens frygteligste Fruentimmer, men for Kong Smith lager hun nok Mat.»

Petra rejste sig og tog Myres Haand, som var brændende varm. «Du snakker i Ørske,» sa hun.

«Nej, Jomfru Madsen,» det kom fra Myre med utydelig Stemme. «D'er'kje

Jer, eg vil ha. D'er Petra Frimann.»

I dette Øjeblik kom Fængselslægen ind. Petra gav Plads for ham.

«Ka er det, saa fejler 'an?» spurgte Petra.

«Lungebetændelse.»

«Er det livsfarligt?»

«Ja,» svarte Lægen haardt. Instinktmæssig kunde han ikke lide Petra. «Hvis De ønsker det, kan jeg skaffe Dem Tilladelse til at pleje Deres Mand. Saa flytter vi ham over i et andet Rum.»

«Nej Tak,» sa Petra. «Det kan eg ikkje paata meg. Eg har et lite Baren heme.»

«Det er bedst, De gaar nu,» sa Lægen. «Deres Mand har aabenbart ikke havt godt af Deres Besøg,» han ringte paa Klokken, og Betjenten kom og førte Petra ud.

LIV

Petra sad i Bagværelset paa Trondhjemsvejen i Skjørt og Nattrøje og lappet paa en sort Kjole. Nu kom det vel med, at den Kjole, hun for et Aarstid siden havde kjøbt sig, ogsaa var sort. Nu, da hun skulde gaa i Sorgeklær saa længe.

Hendes Ansigt var graat og Munden indfalden. De to store Hugtænder, der havde holdt Overlæben oppe, var fornylig knækket over, den ene efter den anden. Rødderne sad tilbage, og i dem havde hun ofte Værk.

Den foregaaende Dag havde hun faat Brev fra Konsul Smith med 50 Specidaler. Ak Herregud, hvor god han dog altid havde vært den Konsulen. Og Henrik! Han var kommen Dagen efter, at Severin havde gjort Ende paa sig, og git hende 25 Specidaler. For at hun skulde ha til Begravelsen. Og saa vakkert og trøstefuldt han havde talt og set saa bedrøvet ud. Tilsidst havde han vendt sig om i Stuen og spurgt, om dette var Severins Værelse, og saa havde hans Øjne staat fulde af Taarer.

– – «Jeg er tørstig, Mamma.»

Petra drejede Hodet og saa hen til Krogen, hvor Lovise laa paa de sammensatte Stole. Det var vist enten Mæslinger eller de røde Hunde, hun havde, for hun var da saa udslaat over hele Kroppen, og slig som hun laa i en Døs baade Nat og Dag.

«Jeg er tørstig,» gjentog Lovise.

Petra la Arbejdet fra sig og gik ud i Køkkenet efter Vand. Da hun kom ind igjen, sad Lovise oprejst og stirred med matte Øjne. Hendes lille, smale Ansigt var rødt og grumset.

Petra gav hende Vandglasset, og Lovise drak begjærligt.

«Lig Deg saa igjen,» Petra tog om hendes Skuldre for at trykke hende ned paa Puden.

«Nej, jeg vil sitte op,» Lovise stred imot. «Jeg lytter efter Severin.»

«Severin er jo dø', vet Du vel.»

«Nej, han er ikke,» Lovise nikked fortrøstningsfuldt. «Inat stod han her og klapped mig paa Hodet og sa, at han skulde hente Mad til mig. Severin er saa snil.»

Petra tog Lovises Haand og følte paa Pulsen, som slog stærkt og fort.

Den, som havde Raad til at sende Bud efter Doktor, tænkte hun. Men nu kan jeg jo se det an til imorgen.

«Lig Deg nu pent ner igjen, Lovise.»

Den lille rysted Hodet, men straks efter la hun sig ned, lukked Øjnene og døsed som før.

Petra satte sig ved Bordet og lapped videre.

Godt, at hun havde faat en Logerende i Fremstuen. Ellers havde hun maattet flytte. For nu, da Severin var borte, havde hun ikke Raad til at sidde med to Værelser og Køkken og Entré. Han skulde gi 10 Kroner om Maaneden med Kaffe og Smørrebrød om Morgen. Et rigtig pent og ordentlig Menneske saa det ud til at være, Student og Klokkersøn fra Syndfjord. Lejen for første Maaned havde han betalt forud, og han var saa stille og beskeden og saa høflig mod Mathæa.

Hvem kunde vide – – kanske han og Mathæa – – Skjønt Mathæa, det lange,

magre Drog.

Uf, slige Børn hun havde! Denne Severin. Men der kunde en se Herrens Straf. «Hædre din Fader og din Moder, paa det at det skal gaa Dig vel og Du maa længe leve i Landet.»

Ja, den Severin. At det skulde bli Enden paa ham. Men hun vilde ikke sørge. Det var vel Guds uransagelige Vilje, at saa skulde ske. Hvis han havde det ondt nu, saa havde han selv nedkaldt det over sig. Gud i sin Kjærlighed og Almagt vilde alle idel godt, men hans Vredes Vilje fik man i Ydmyghed bøje sig for.

Det ringte paa den sprukne Entrékløkke. Petra gik ud og lukked op. Der stod Postbudet, som rakte hende et Brev. Det var fra Fie, saa hun. Nu kom det an paa, hvad hun sa til det, hun havde bedt om.

Hurtig gik hun ind igjen i Stuen, satte sig ved Vinduet, aabned Brevet og læste:

Kristiansand, 5te Juni 1883.

Jeg sætter ingen Overskrift, for jeg *kan* ikke skrive: Kjære Mor, fordi Du er mig ikke kjær, og jeg har ikke Lyst til at lyve mere.

Naar jeg ser paa min lille Gut, som jeg har født til Verden med saa store Smerter, tænker jeg saa tit paa Dig og kan ikke fatte, at Du har kunnet være saa forfærdelig ond imod os Børn, som Du alle Dage har vært. Skjønt jeg har faat det Barn med en Mand, som jeg ikke bryder mig om, ja, som er mig rent ud imod, er dog den lille Stakkar mig saa dyrebar, at jeg føler, som jeg paa nøgne og blodige Fødder kunde gaa til Verdens Ende for at gjøre ham godt. Men Du, hvorledes har Du vært? Hug og Slag og Skjænd og Skjældsord, aldrig andet. Jeg kan grave i min Hukommelse saa meget, jeg vil, ikke *et* godt Minde finder jeg om den, som er min Mor.

Du skriver, at jeg skjældte og smældte i mit forrige Brev. Det er ikke sandt. Jeg var bare fuld af Fortvilelse over Severins forfærdelige Maade at dø paa, skjønt Gud skal vide, det var bedst for ham at dø, saadan som han havde det, og fuld af bitter Sorg over Far, der maatte ende sit Liv i Bodsfængslet. Men hvad Under vilde det forresten være, om jeg skjændte

og smældte? Hvem var det, som havde lært mig det? Skjælde og smælde, som Du har gjort det, saalænge jeg kan sanse tilbage, det vil jeg be Gud i Naade bevare mig fra. Men nu siger jeg Dig bent frem, at *Du* og intet andet har drevet Severin ind i Selvmordsdøden, og at *Du* har Størsteparten af Ansvar for den Skjæbne, Far fik. Ransag dit Hjærte og bøj Dig engang sammen i Anger og Selvbekjendelse. Og jeg vil bede Dig om, at Du ikke handler saa ondt mod stakkels, værgeløse Lovise, som Du har handlet mod os andre. Lad hende ikke sulte og fryse, som vi gjorde, mens Du altid holdt Dig selv mæt og varm. Til Mathæa vil jeg skrive og be hende flytte fra Dig og komme her til Byen, hvor jeg kan skaffe hende en god Plads. Kanske der endnu er Tid til at redde hende fra den Forhærdelse, Du afstedkommer, hvis en da ikke gjør som Severin. Saa meget, Du véd det! Jeg vil gjøre alt for at faa hende væk fra Dig.

Angaaende din Vrede over, at jeg tog venlig imod Tante Ravn, da hun var her med Fredrik paa Rejsen til Kristiania, da vil jeg svare Dig, at Tante Ravn mod *mig* altid har vært snil og god. Derfor er jeg glad i hende. Noget «Ideal», som Du siger, er hun ikke, det var Synd at sige, men baade Severin og mig har hun mættet og glædet saa mangen en Gang.

Den skindforede Kaabe, Du beder mig om, kan Du ikke faa, da jeg selv i høj Grad trænger den til Vinteren. Nilsen er ikke saadan, at en kan faa nyt saa let. Tværtimod. Og de Maanedspenge, Du vil ha, kan jeg paa egen Haand ikke sende Dig, jeg vil ikke stjæle fra min Mand, som Du gjorde fra din. Men Du kan jo selv skrive til Nilsen om det. Hvis han vil, skal det ikke være mig imod.

Du snakker om, hvormeget Børnene skylder sine Forældre. Det er vel sin Mor, Du mener, for jeg har aldrig mærket, at Du syntes, vi skyldte Far noget. Jeg vil sige Dig, at jeg synes, Forældrene skylder sine Børn meget mere. Børnene har ikke bedt om at bli sat ind i Verden, og det er heller ikke af Hensyn til Børnenes Fornøjelse, at de bliver til. Du skulde la være med sligt Snak. Ialtfald ligeoverfor mig. Nu, da jeg selv har sat et Barn i Verden, bider det ikke paa mig.

Din Datter

Sofie Nilsen.

Brevet faldt ned paa Gulvet. En rasende Vrede var under Læsningen kommen op i Petra. Hendes Ansigt var bleven ligblegt, og Munden fortrak sig. Hun brast i Graad, en forbitret, hadefuld Graad, og hun knytted Hænderne. Om hun havde havt Fie her! Aa hvor hun skulde ha pryglet hende. –

Noter:

[n1](#). Jeg] *rettet fra*: Jen (*trykkfeil*)

[n2](#). vakker] *rettet fra*: sakker (*trykkfeil*)

[n3](#). «Eg] *rettet fra*: Eg (*trykkfeil*)

[n4](#). *Forfatternote*: Feig siges om dem, som snart skal dø.

[n5](#). lod til] *rettet fra*: lo dtil (*trykkfeil*)

[n6](#). igaar.] *rettet fra*: igaar.» (*trykkfeil*)

[n7](#). som] *rettet fra*: osm (*trykkfeil*)

[n8](#). Moren] *rettet fra*: Morn (*trykkfeil*)

[n9](#). Han] *rettet fra*: Hen (*trykkfeil*)

[n10](#). Faren] *rettet fra*: Farn (*trykkfeil*)

[n11](#). Ja,] *rettet fra*: «Ja, (*trykkfeil*)

[n12](#). Hm] *rettet fra*: Hr (*trykkfeil*)

[n13](#). efter] *rettet fra*: egter (*trykkfeil*)

[n14](#). Løvehulen] *rettet fra*: Løvekulen (*trykkfeil*)

[n15](#). *Forfatternote*: En Ort: 80 Øre.

[n16](#). *Forfatternote*: Pukkelrygget.

[n17](#). det] *rettet fra*: et (*trykkfeil*)

[n18](#). Lydia] *rettet fra*: Ldia (*trykkfeil*)

[n19](#). havde] *rettet fra*: hvde (*trykkfeil*)

[n20](#). vinde] *rettet fra*: vilde (*trykkfeil*)

[n21](#). Kjærligheden] *rettet fra*: Kjæligheden (*trykkfeil*)

[n22](#). Tror] *rettet fra*: Tor (*trykkfeil*)

[n23](#). «Jeg] *rettet fra*: Jeg (*trykkfeil*)

[n24](#). for] *rettet fra*: fod (*trykkfeil*)

[n25](#). «Ser] *rettet fra*: Ser (*trykkfeil*)

[n26](#). vilde] *rettet fra*: vlde (*trykkfeil*)

[n27](#). De] *rettet fra*: «De (*trykkfeil*)

[n28](#). klare] *rettet fra*: klade (*trykkfeil*)

[n29](#). havde] *rettet fra*: hhavde (*trykkfeil*)

[n30](#). «Men] *rettet fra*: Men (*trykkfeil*)

[n31](#). hende] *rettet fra*: henre (*trykkfeil*)

Amalie Skrams *Afkom* er lastet ned gratis fra bokselskap.no